

Komentar na Rimljanima poslanicu

Jevanđelje u znamenitoj Pavlovoj Poslanici

Ellet J. Waggoner

Knjiga predstavlja zbirku autorovih članaka objavljenih u časopisu Signs of the Times (Znaci vremena), u periodu oktobar 1895 - septembar 1896

Materijal je prvi put objavila u formi knjige izdavačka kuća GLAD TIDINGS PUBLISHERS, 915 Parks Avenue, SE, Paris, OH 44669

Naslov originala: Articles on Romans – E.J. Waggoner

Preveo sa engleskog: Branko R. Đurić

Pesme prepevao: Zvonimir Kostić Palanski

Autorova beleška čitaocu

Nadahnuće nam potvrđuje da u svim poslanicama apostola Pavla „**ima nekih teško razumljivih stvari**“ (2. Pet. 3,16). Možda ovo još u većoj meri važi, kada je reč o Rimljanima poslanici. Međutim, ne stoji da ove spise nije moguće razumeti; samo su „*nenaučeni i neutvrđeni*“ oni koji ih izvrću na svoju sopstvenu propast.

Zapazite da oni koji izvrću „*i ostala pisma, na svoju propast*“, jesu iste osobe koje na taj način gube iz vida suštinu Pavlovih spisa. U tom zboru neće biti niko ko čezne da shvati Reč i ko čita jednostavna obećanja Biblije tako da mu ona budu na korist.

Na početku ove studije, kao ohrabrenje čitaocu poslužiće podsećanje da se radi o jednostavnoj formi pisma koje je upućeno crkvi u Rimu. Nije smisleno pretpostaviti da se verništvo u Rimu razlikovalo od ostatka velikog crkvenog tela koje su činili hrišćani u jednom opštem smislu. O svima njima mi čitamo „**nema tu mnogo mudrih po ljudskom shvatanju, nema mnogo silnih, niti mnogo plemenita roda**“ (1. Kor. 1,26). Najiskreniji Isusovi sledbenici uvek su dolazili iz redova „*običnih ljudi*“. Tako je među vernicima u Rimu zasigurno bilo piljara, zanatlija, nadničara, ćilimara, baštovana, itd, kao i mnogobrojnih robova i slugu u bogataškim kućama, sa kojima su zajednicu činili i malobrojni ljudi visokog društvenog ranga. Ako smatramo da je za očekivati bilo da svi ovi ljudi razumeju upućeno im pismo, onda je to, takođe, i ohrabrenje koje nam daje pravo na veru da ista klasa ljudi može i danas da ga shvati.

Pavlovi podsticaji i uveravanja upućeni Timotiju, predstavljaju najbolje uputstvo za proučavanje njegovih poslanica, i uopšte, za celu Bibliju: „**Razmisli o ovome što govorim; jer će ti Gospod dati razumevanje svih stvari**“ (2. Tim. 2,7 - engleski prevod). Bog je Svoj sopstveni tumač. Reči Biblije objašnjavaju Bibliju. Zato je neophodno da temeljno istražiš tekst, kako bi došao tačno do onog što se želelo reći, imajući u vidu to što je prethodilo i ono što sledi.

Beleške koje prate ovo proučavanje, date su s ciljem da snažnije uprave čitaočevu pažnju na samu Reč, i s namerom da pomognu onima koji ne proučavaju Sveto Pismo redovno. Neka proučavanje ove Poslanice bude na veliki blagoslov svima koji teže da je shvate i neka Reč bude više cenjena među svim ljudima, kako bi iz nje, snagom Svetog Duha, zasijalo još više svetlosti. To je iskrena piščeva molitva.

Sadržaj

Autorova beleška čitaocu	2
Poglavlje 1 – Božja sila je u Jevanđelju	4
Poglavlje 2 – Greh drugoga je i tvoj greh, takođe	22
Poglavlje 3 – Besplatna milost od Boga	35
Poglavlje 4 – Vera u Božja velika obećanja	48
Poglavlje 5 – Još izobilnija blagodat	56
Poglavlje 6 – Hristov je jaram lak, i breme Njegovo nije teško	67
Poglavlje 7 – U braku s pogrešnim čovekom	73
Poglavlje 8 – Slavno oslobođenje iz lošeg braka	79
Poglavlje 9 – Ko su pravi Izrailjci?	95
Poglavlje 10 – Radosne vesti o dobrim stvarima	101
Poglavlje 11 – Sav će se Izrailj spasti	106
Poglavlje 12 – Kako opravdanje verom postaje praktična stvar	111
Poglavlje 13 – Vernik i građanske vlasti	115
Poglavlje 14 – Bog je jedini sudija	122
Poglavlje 15 – Slavite Boga svi mnogobošci	127
Poglavlje 16 – Lični pozdravi	133

1. Poglavlje

Božja sila je u Jevandelju

Pozdravne reči u Rimljanima 1,1-7 –

„Pavle, služitelj Hrista Isusa, pozvan za apostola, određen za evanđelje Božije, koje je Bog unapred obećao preko svojih proroka u Svetim pismima, a koje govori o njegovom Sinu, po telu rođenom iz Davidovog potomstva, po Duhu svetosti postavljenom za Sina Božijeg u sili – od uskrsa iz mrtvih, Isusu Hristu Gospodu našem. Njegovim smo posredstvom dobili blagodat i apostolstvo da za njegovo ime privedemo poslušnosti i veri sve narode, među kojima ste i vi od Isusa Hrista pozvani, – svima Bogu dragima, pozvanima svetima, koji su u Rimu: blagodat vam i mir od Boga oca našega i Gospoda Isusa Hrista.“

Doživotni rob. – „*Od Pavla, sluge Isusa Hrista*“ (KJV – Karadžić). Tako se apostol predstavlja Rimljanima. U nekoliko drugih poslanica korišćen je isti izraz. Neko bi se postideo priznanja da je sluga; ali ne i apostoli.

Velika je razlika u tome kome služite. Značaj i ugled sluge proizilazi iz dostojanstva onoga kome služi. Pavle je služio Gospodu Isusu Hristu. Svi mogu služiti istom Gospodararu. **„Zar ne znate da ste sluge onoga kome se pokoravate, kome se u pokornosti kao sluge predajete: ili greha za smrt, ili poslušnosti za pravednost?“** (Rimlj. 6,16). Čak je i običan sluga u nekoj kući, ako se pokorava Gospodu, sluga Gospodnji, a ne čovečji.

„Sluge! slušajte u svemu svoje tjelesne gospodare, ne samo pred očima radeći kao da ljudima ugađate, nego u prostoti srca, bojeći se Boga, i sve šta god činite, od srca činite kao Gospodu a ne kao ljudima: Znajući da ćete od Gospoda primiti platu našljedstva; jer Gospodu Hristu služite.“ (Kol. 3,22-24 – Karadžić).

Sa ovakvim stavovima, nema teškog, pa i onog ropskog posla, koji ne bi bio slavan.

Naša verzija¹ ne otkriva puno značenje izraza koji apostol koristi kada sebe naziva slugom. Taj izraz zapravo označava slugu koji je ropski vezan. On koristi uobičajenu grčku reč koja označava roba. Ako smo zaista Gospodnje sluge, onda smo doživotno vezani za Njega. To je ropstvo koje, zapravo, znači slobodu, **„Jer ko je kao rob pozvan u Gospodu – slobodnjak je Gospodnji; tako je i pozvani slobodnjak Hristov rob.“** (1. Kor. 7,22)

Odvojen. – Apostol Pavle je bio „*odvojen (u našem prevodu izabran) za jevanđelje.*“ Tako je sa svakim ko je istinski sluga Gospodnji. **„Niko ne može služiti dvojici gospodara; jer će ili jednoga mrzeti, a drugoga voleti, ili će jednom biti privržen, a drugoga prezirati; ne možete služiti Bogu i mamonu“** (Matej 6,24). Nijedna osoba ne može služiti Gospodu i imati neku drugu službu pored ove. **„Da li time želite da kažete da trgovac ili neko ko se bavi nekim drugim zanatom, ne može da bude hrišćanin?“** Ni u kom slučaju. Ono što kažem je da niko ne može služiti Gospodu i istovremeno imati drugu službu. **„I sve što god činite rečju ili delom, sve činite u ime Gospoda Isusa, zahvaljujući Bogu kroz njega“** (Kol. 3,17). Ako neko ne služi Gospodu kroz svoju delatnost, onda on uopšte ne služi Gospodu. Pravi sluga Gospodnji je istinski odvojen (posvećen).

Međutim, ovo ne znači da će on samog sebe odvojiti od bilo kakvog kontakta sa svetom. Biblija ne daje nikakvo odobrenje za monaški život. Najbeznadežniji grešnik je onaj koji misli

¹ King James Bible, engleski prevod – prim. prev.

za sebe da je suviše dobar da bi se družio sa drugim grešnicima. Kako ćemo onda biti odvojeni za Jevanđelje? Tako što će Bog biti prisutan u našem srcu. Mojsije je rekao Gospodu:

„Ako neće ići naprijed lice tvoje, nemoj nas kretati odavde. Jer po čemu će se poznati da smo našli milost pred tobom, ja i narod tvoj? zar ne po tome što ti ideš s nama? tako ćemo se razlikovati (biti odvojeni – eng. prev) ja i narod tvoj od svakoga naroda na zemlji.“ (2. Mojs. 33,15.16)

Međutim, neko ko je odvojen za javnu službu Jevanđelja, kao što je apostol Pavle bio, odvojen je u posebnom smislu, tako da se ne može angažovati ni na jednom drugom poslu radi lične zarade. **„Jer se nikakav vojnik (niko ko ratuje - eng. prev) ne zapleće u trgovine ovoga svijeta da ugoditi vojvodi (onome koji ga je izabrao za vojnika - eng. prev)“** (2. Tim. 2,4). On ne može prihvatiti položaj u zemaljskoj upravi, ma kako da je on visok, jer bi time obeščastio svog Gospodara i omalovažao Njegovu službu.

Božje Jevanđelje. – Apostol je izjavio da je „odvojen (posvećen, izabran) za jevanđelje Božje“. To je Jevanđelje Božje „**koje je o Sinu Njegovom, Hristu Isusu**“ (Rimlj. 1,3). Hristos je Bog i otud „**Jevanđelje Božje**“ o kojem apostol govori u prvom stihu ovog poglavlja, istovetno „**Jevanđelju Hristovom**“ o kojem on govori u šesnaestom stihu.

Mnogi razdvajaju Oca i Sina u jevanđeoskom radu. Mnogi to čine nesvesno. Bog Otac je naš Spasitelj jednako koliko i Sin. **„Jer Bogu tako omilje svet da je i sina svojega jedinorodnoga dao“** (Jovan 3,16). **„Jer Bog je u Hristu pomirio svet sa sobom“** (2. Kor. 5,19). **„I svet mirni biće među objema (I savet mira biće među obojicom – eng. prev)“** (Zaharija 6,13). Hristos je na zemlju došao jedino u svojstvu Očevog predstavnika. Ko je video Hrista, video je i Oca – Jovan 14,9. Dela koja je Hristos činio, bila su dela Oca, koji je u Hristu boravio (stih 10).

Čak su i reči koje je Sin izgovarao bile reči Očeve (stih 24). Kada slušamo Hrista gde kaže: **„Hodite k meni svi koji ste umorni i natovareni, i ja ću vas odmoriti“**, mi zapravo čujemo milostivi poziv Boga Oca. Kad gledamo Hrista kako uzima decu u svoje naručje i blagosilja ih, svedoci smo Očeve nežnosti. Dok posmatramo Hrista koji prima grešnike, meša se i jede s njima, oprašta njihove grehe i dodirom čisti grozomorne gubavce, mi tada vidimo na delu poniznost i sažaljenje Očevo. Čak i kada gledamo našeg Gospoda kako visi na krstu, dok Mu krv lipti iz probodenog boka, krv kojom smo mi izmireni sa Bogom, ne smemo zaboraviti da **„Bog bješe u Hristu, i svijet pomiri sa sobom“** (Karadžić). Zato apostol Pavle govori o crkvi **„Gospoda i Boga koju steče krvlju svojom.“** (Dela 20,28)

Jevanđelje u Starom zavetu. – Jevanđelje Božje za koje je apostol Pavle, kako kaže, bio odvojen, bilo je Jevanđelje **„koje je Bog unapred obećao preko svojih proroka u Svetim pismima“** (Rimlj. 1,2); bukvalno prevedeno, Jevanđelje koje je Bog ranije objavio, ili propovedao. Ovo nam govori da Stari zavet sadrži Jevanđelje i da je to Jevanđelje isto ono koje postoji i u Novom zavetu – jedno jedino Jevanđelje koje je apostol propovedao. Ako je to tako, onda ljudi ne bi trebalo da misle kako je čudno ako neko veruje u Stari zavet i poklanja mu jednako poštovanje kao i Novom zavetu.

Čitamo da je Bog **„unapred objavio (propovedao) Jevanđelje Avramu, govoreći: u tebi će se blagosloviti svi neznabošci“** (Gal. 3,8 – eng. prev). Jevanđelje propovedano ljudima u vreme kada je Pavle živeo, bilo je isto Jevanđelje koje su slušali Izraeljci iz prastarog doba (vidi Jevrejima 4,2). Mojsije je pisao o Hristu i toliko toga jevanđeoskog se može naći u njegovim spisima, da onaj ko ne veruje to što je Mojsije napisao, ne može verovati ni u samog Hrista – Jovan 5,46.47. **„Za njega svedoče svi proroci, da će njegovim imenom dobiti oproštaj grehova svako ko veruje u njega.“** (Dela 10,43)

Pavle je imao samo Stari zavet kada je išao u Solun „**... i u toku tri subote propovedaše im iz Pisma, dajući im na znanje i izlažući da je trebalo da Hristos postrada i vaskrsne iz mrtvih**“ (Dela 17,2.3) Timotije nije posedovao u svom detinjstvu i mladosti ništa drugo osim starozavetnih spisa, a apostol je upravo njemu pisao: **„A ti ostani u onome što si naučio i u**

šta si uveren, znajući od koga si naučio i što iz malena znaš Sveta pisma, koja te mogu umudriti na spasenje verom u Hrista Isusa (...koja te mogu umudriti za spasenje, kroz veru koja je u Hristu Isusu – KJV)“ (2. Tim. 3,14.15)

Zato pristupajte Starom zavetu sa očekivanjem da ćete tu naći Hrista i Njegovu pravednost; tako ćete steći mudrost za spasenje. Ne zauzimajte strane razlikujući Mojsija i Pavla, Davida i Petra, suprotstavljajući Jeremiju i apostola Jakova, proroka Isaiju i Jovana Bogoslova.

Seme Davidovo. – Jevanđelje Božje je „*o njegovom Sinu, po telu rođenom iz Davidovog potomstva („ ...o Sinu Božjem, Isusu Hristu Gospodu našem, koji je, što se tela tiče, načinjen od semena Davidovog“ – eng. prev)*“ (Rimlj. 1,3). Čitajte istoriju o Davidu i kraljevima koji su bili njegovi potomci, odnosno Hristovi preci, i videćete da je zbog nasleđa svojih predaka, s ljudske strane posmatrano, Gospod bio u tako nepovoljnom položaju u kakvom niko i nikada neće biti. Mnogi od njih bili su otvoreni i surovi idolopoklonici. Iako okružen slabostima na ovaj način, Isus ipak „*greha ne učini i prevara se ne nađe u ustima njegovim.*“ (1. Petr. 2,22). Ovo treba da ohrabri sve one koji žive u najgorim životnim uslovima. To treba da dokaže da je sila Jevanđelja Božje milosti dovoljna za trijumf nad nasleđem.

Činjenica da je Isus načinjen od semena Davidovog ukazuje na to da je On legitiman naslednik Davidovog prestola. O prestolu Davidovom Gospod kaže: „*Nego će tvrd (utvrđen – eng. prev) biti dom tvoj i carstvo tvoje do vijeka pred tobom, i prijesto će tvoj stajati do vijeka*“ (2. Sam. 7,16). Davidovo carstvo, stoga, obuhvata sve ono što je kao nasleđe obećano Avramu, a to je ceo svet (vidi Rimlj. 4,13).

Anđeo je rekao o Isusu: „*On će biti velik i zvaće se Sin Svevišnjega, i daće mu Gospod Bog presto njegovog oca Davida, te će vladati nad domom Jakovljevim do veka, i njegovom carstvu neće biti kraja.*“ (Luka 1,32.33). Međutim, ove reči obuhvatale su i kletvu istog tog nasleđa i mučeničku smrt. „*koji mjesto određene sebi radosti (zbog radosti koja Mu je određena – eng. prev), pretrplje krst, ne mareći za sramotu*“ (Jevr. 12,2 – Karadžić). „*Zato i Bog njega povisi, i darova mu ime koje je veće od svakoga imena.*“ (Filibl. 2,9 – Karadžić).

Isto je tako i sa nama; kroz mnoge nevolje nam valja ući u Nebesko carstvo. Oni koji se boje prekora, ili navode svoje nisko poreklo, odnosno nasleđene crte karaktera kao izgovor za svoje mane, neće ući u nebesko carstvo. Isus Hristos se spustio do najvećih dubina poniženja da bi svi koji su u tom ponoru mogli, ako to žele, da se zajedno s Njim uzdignu do najviših visina.

Sila vaskrsenja. – Iako je bio niskog porekla, Isus Hristos je „*posvjedočen silno² za sina Božijega Duhom svetinje po vaskrsenju iz mrtvih*“ (Rimlj. 1,4 – Karadžić). Zar On nije bio Sin Božji i pre vaskrsenja? Zar to nije posvedočeno i ranije? Svakako! Sila vaskrsenja ispoljavala se u toku celog Njegovog života. Ako sve drugo izuzmemo, kada je Isus podizao mrtve, to je bio dokaz sile vaskrsenja, sile koja je bila u Njemu. Međutim, upravo je Njegovo vaskrsenje iz mrtvih otklonilo svaku sumnju koju su ljudi imali.

Nakon Svog vaskrsenja On sreće svoje učenike i kaže im: „*meni je dana sva vlast na nebu i na zemlji*“ (Mat. 28,18). Hristova smrt skrhalo je sve nade koje su učenici polagali u Njega; ali, pošto im se „*posle svoga stradanja mnogim dokazima pokazao kao živ, time što im se javljao četrdeset dana i govorio o carstvu Božijem*“, dobili su dovoljno dokaza o Njegovoj sili.

Njihov jedini posao od tada bio je da svedoče za vaskrsenje i Njegovu silu. Ova sila meri se silom Duha svetinje³, jer je od Duha to što je On podignut. Sila koja je ljudima podarena i koja ih posvećuje (čini svetima), ista je ona koja je Isusa podigla iz mrtvih. „*Kako nam je njegova božanska sila darovala sve što služi životu i pobožnosti...*“ (2. Petr. 1,3)

² u nekim drugim prevodima Biblije stoji: „*silom Duha Svetoga*“

³ „*silom Svetog Duha*“ - prema nekim drugim biblijskim prevodima

Poslušnost vere. – Pavle tvrdi da je on kroz Hrista primio milost i apostolstvo, da pozove sve narode na poslušnost koja je kroz veru. Prava vera je poslušnost. „**Ovo je delo Božije, da verujete u onoga koga je on poslao**“ (Jovan 6,29). Isus je rekao: „**A što me zovete: Gospode, Gospode, a ne činite što govorim?**“ (Luka 6,46). Ovo znači da je ispovedanje vere u Hrista, koje nije praćeno poslušnošću, bezvredno. „**Tako je i vera, ako nema dela, sama po sebi mrtva**“ (Jakov 2,17). „**Kao što je, naime, telo bez duha mrtvo, tako je mrtva i vera bez dela**“ (Jakov 2,26).

Čovek ne diše da bi dokazao kako je živ, **već to čini zato što je živ. On živi dišući. Njegov dah je njegov život.** Tako isto ni čovek ne može da čini dobra dela kako bi time prikazao da ima veru, već on čini dobra dela jer su ona **neminovan rezultat vere.** Čak je i Avram bio opravdan delima, ali u smislu da „**Vidiš da je vera sarađivala sa njegovim delima, i vera je delima došla do svog ispunjenja. I ispuni se Pismo koje govori: 'Poverova Avraam Bogu i uračuna mu se u pravednost'**“ (Jakov 2,22.23)

Ljubazni Bogu (ljubljeni, ljubimci Božji). – Ovo je najutešnije uverenje koje je bilo dato „**svima koji su u Rimu**“. Koliko ih je samo koji požele da čuju anđela, baš njima upućenog iz oblaka slave, kako im govori: „**Ljubljeni (ljubazni, mili) čoveče!**“ Apostol Pavle pisao je pod neposrednim nadahnućem Svetog Duha i tako je direktno sa neba Rimljanima došla poruka ljubavi, kao što je to bilo u Danilovom slučaju. Gospod nije poimenično izdvojio nekoliko miljenika, već je objavio da su svi u Rimu ljubljeni (ljubimci) Božji.

Međutim, Bog ovde ne ukazuje poštovanje ljudskom JA, ili samo određenoj grupi ljudi. Ova poruka ljubavi jednako je upućena nama koliko i Rimljanima. Oni su bili „**ljubazni Bogu (miljenici Božji)**“ samo zato „**jer Bogu tako omilje svijet da je i sina svojega jednorodnoga dao, da nijedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni**“ (Jovan 3,16 – Karadžić). „**Odavna mi se javljaše Gospod. Ljubim te ljubavlju vječnom, zato ti jednako činim milost.**“ (Jer. 31,3). Ova večna ljubav prema čoveku se ne menja, iako ljudi zaboravljaju na nju; svima koji su se okrenuli od Njegove ljubavi i pali u svoj greh, On poručuje: „**Iscijeliću otpad njihov, ljubiću ih drage volje.**“ (Osija 14,4). „**Ako smo neverni, on ostaje veran, jer ne može da se odrekne samoga sebe.**“ (2. Tim. 2,13)

Pozvanima svetima. – Čitalac će primetiti da su reči „**da budu**“ u Rimljanima 1,7 (*eng. prev.*: „**Svima koji su u Rimu, pozvanima da budu sveti...**“), zapravo prevodilački višak i da umesto „**da budu sveti**“, možemo doslovno čitati: „**Pozvani sveti**“ (kako i stoji u Čarničevom i Vukovom prevodu – *prim. prev.*). Bog zove sve ljude da budu sveti, a sve koji Ga prihvate, On naziva svecima. To je njihova titula. Ako Bog nekog naziva svecem, onda je on svetac.

Ove reči su upućene crkvi u Rimu, a ne Rimskoj crkvi (danas je to Rimokatolička crkva – *prim. prev.*). Rimska crkva je oduvek bila u otpadništvu i imala paganski karakter. Ona je zloupotrebljavala reč „**svetac**“, sve dok taj izraz u njenom kalendaru nije postao sredstvo prekora. Nema većeg greha koji je Rim počinio od toga da se pravi razlika između „**svetaca**“ i običnih hrišćana, čime se praktično uvode dva različita standarda dobrote. Ovo je navelo ljude da misle kako radnici i domaćice nisu i ne mogu biti sveci, čime je istinska, svakodnevna pobožnost obezvređena, a uzdignuti „**pobožno lenčarenje**“ i samopravedna dela.

Međutim, Bog nema dvostruki standard pobožnosti i On svecima naziva sve verne ljude u Rimu, uglavnom siromašne i nepoznate. Bog isto tako i danas čini, iako ljudi drugačije rezonuju.

Prvih sedam stihova prvog poglavlja Rimljanima poslanice su pozdravi. Nijedno pismo lišeno nadahnuća ne bi moglo u svom pozdravnom delu da obuhvati toliko toga kao ova poslanica. Apostol je do te mere bio preplavljen Božjom ljubavlju da nije mogao da napiše pismo, a da još u pozdravu na početku ne iznese gotovo čitavo Jevanđelje. Narednih osam stihova dobro bi se moglo sažeti rečima „**svima dužnik**“, jer one izražavaju potpunu apostolovu posvećenost drugima. Hajde da ove stihove pažljivo pročitamo, ne zadovoljavajući se samo jednim čitanjem:

„Prvo zahvaljujem svome Bogu kroz Isusa Hrista za sve vas, što se o vašoj veri govori po svemu svetu. I Bog, kome svojim duhom služim u objavljivanju evanđelja o njegovom Sinu, svedok mi je da vas se neprestano sećam svagda u svojim molitvama, moleći se da bi mi jednom pošlo za rukom da Božijom voljom dođem k vama. Želim, naime, da vas vidim, da vam udelim kakav duhovni dar za vaše učvršćenje, odnosno, da među vama, s vama zajedno nađem utehu zajedničkom verom – vašom i mojom. Ne želim, braćo, da vam ostane nepoznato da sam mnogo puta stavio sebi u zadatak da dođem k vama, da imam kakav plod i među vama kao i među ostalim mnogobošcima, ali sam do sad uvek bio sprečen. Dužan sam Grcima i varvarima, mudrima i nerazumnima; tako sam voljan da objavim evanđelje i vama u Rimu.“ (Rimlj. 1,8-15)

Veliki kontrast. – U danima apostola Pavla, vera crkve u Rimu bila je na glasu u celom svetu. Vera znači poslušnost; jer se vera računa u pravdu, a Bog nikad ne smatra nešto pravednim ako ono uistinu to nije. Vera „**kroz ljubav radi**“ (Gal. 5,6). Taj rad je „**delo vere**“ (1. Sol. 1,3). Vera, takođe, znači poniznost, kako je objašnjeno rečima proroka: „**Gle, ko se ponosi, njegova duša nije prava⁴ u njemu; a pravednik će od vjere svoje živ biti.**“ (Avakum 2,4). Čestit čovek je pravedan čovek: onaj ko se ponosi nije čestit niti pravedan; jer pravedna osoba je takva zbog svoje vere; stoga, samo neko čija duša nema ponosa, može da ima veru. Dakle, braća u Rimu, u Pavlovim danima, bila su ponizna.

Danas je daleko drugačije. Katolički **Times** objavio je jedan slučaj, 15. juna, 1894. godine. Papa je rekao: „**Mi dajemo pravo biskupima sirijskog obreda da učestvuju na sastanku sinoda u Mosulu**“, uz komentar o „**odanom potčinjavanju**“ ovih biskupa, odobrivši izbor novog patrijarha (sirijske katoličke crkve), na osnovu „**našeg apostolskog autoriteta**“, kako se papa izrazio. Jedan anglikanski časopis sa iznenađenjem je prokomentarisao: „**Da li je ovde reč o dobrovoljnom ujedinjenju dve ravnopravne crkve, ili se, pak, radi o potčinjavanju jedne crkve onoj drugoj, to jest njenoj vrhovnoj kraljevskoj glavi?**“ Na ovo **Catholic Times** odgovara: „**Ne radi se o dobrovoljnom ujedinjenju dve ravnopravne crkve, već o potčinjavanju jednom vrhovnom poglavaru i monarhu...**“ Našim braniteljima anglikanske vere mi poručujemo: „**Vi niste iznenađeni ovim. Vi dobro znate šta Rim zahteva i šta je oduvek zahtevao – poslušnost. Ovaj zahtev odnosi se sada na ceo svet, u većoj meri nego ikad ranije.**“

Takav zahtev, međutim, nije se stavljao pred svet u vreme apostola Pavla. Onda je postojala crkva u Rimu; sada je tamo Rimska crkva. Crkva u Rimu bila je poznata po svojoj poniznosti i poslušnosti Bogu. Rimska crkva, s druge strane, poznata je po svojoj nadmenosti, prisvajanju božanskog autoriteta i zahtevu da se poslušnost njoj ukazuje.

Neprestana molitva. – Apostol podstiče Solunjane da se „**mole Bogu bez prestanka**“ (1. Sol. 5,18 – *Karadžić*). On nije tražio od drugih da čine nešto što on sam nije činio, jer je upravo Rimljanima rekao da ih bez prestanka („**svagda**“ - *prim. prev*) pominje u svojim molitvama. Ne treba, naravno, misliti da je apostol svesno i sve vreme mislio samo na braću u Rimu, jer u tom slučaju ne bi bio u stanju da misli ni o čem drugom. Niko ne može svesno biti na molitvi u svakom trenu, ali svako može da produžuje „**trenutke molitve**“, ili, kako kaže jedan drugi prevod (*Young translates*), da „**istrajava u molitvi.**“ (Rimlj. 12,2)

Ovo je u skladu sa rečima Spasitelja, „**kako treba svagda da se mole i da ne malaksavaju**“ (Luka 18,1). U priči koja potom sledi, nepravedni sudija žali se na siromašnu udovicu koja mu „**jednako**“ dolazi. Ovo je ilustracija neprestane molitve. Ne u smislu da treba biti svakog trena u svesnoj molitvi, jer bi tada važne dužnosti ostale neizvršene, već da se ne umorimo od molitve.

Čovek molitve. – To je bio Pavle. On je pominjao Rimljane u svim svojim molitvama. Korinćanima je pisao: „**Zahvaljujem svagda Bogu svojemu za vas**“ (1. Kor. 1,4 – *Karadžić*);

⁴ „**nije poštena, čestita**“ – *eng. prev.*

Kološanima: „**Zahvaljujemo Bogu i Ocu Gospoda našega Isusa Hrista moleći se svagda za vas**“ (Kol. 1,3). Sa još više saosećanja on piše Filibljanima: „**Zahvaljujem svom Bogu kad god vas se setim, svagda u svakoj svojoj molitvi moleći se za sve vas s radošću**“ (Filib. 1,3,4). Takođe, Solunjanima: „**Zahvaljujemo Bogu svagda za sve vas pominjući vas u svojim molitvama, sećajući se neprestano dela vaše vere**“, itd. (1. Sol. 1,2,3). Dalje: „**Noću i danju najusrdnije se molimo da vidimo vaše lice i da usavršimo ono što vašoj veri nedostaje**“ (1. Sol. 3,10). Svom dragom sinu u veri on piše: „**Zahvalan sam Bogu kome služim od predaka svojih s čistom savešću, što te se neprestano sećam u svojim molitvama noć i dan.**“ (2. Tim. 1,3)

Radujte se svagda. – Tajna ove radosti je „**neprestana molitva**“ – Vidi 1. Solunjanima 5,17.18. Apostol Pavle se toliko molio za druge da prosto nije imao vremena da brine za sebe. Nikada nije video Rimljane, pa ipak se podjednako iskreno molio za njih kao i za crkve koje je on osnovao. Prepričavajući svoje pregalaštvo i doživljene patnje, on dodaje da je ono što ga posebno opterećuje „**preko svega toga što svakodnevno navaljuje na (njega), briga za sve crkve.**“ (2. Kor. 11,28)

„**Kao ožalošćeni ali uvek radosni.**“ (2. Kor. 6,10) – On je ispunio zakon Hristov noseći bremena (terete) drugih. Zato je i mogao da se ponosi i hvali krstom Gospoda našega Isusa Hrista. Hristos je patio na krstu zbog drugih, ali to je bilo „**za radost koja Mu je unapred bila određena**“ (Jevrejima 12,2 – *eng. prev*). Oni koji su potpuno posvećeni drugima, dele radost sa svojim Gospodarom i mogu da se raduju u Njemu.

„**Uspešan put.**“ – Pavle se iskreno molio da ima uspešan put i Božju pomoć kako bi stigao u Rim. Čitajte dvadeset sedmo poglavlje Dela apostolskih i shvatićete o kakvom se putovanju radilo. Mnogi bi rekli da to nije bilo uspešno putovanje. Ipak, ne čujemo nikakve pritužbe s Pavlove strane; ko može reći da on nije imao uspešno putovanje? „**A znamo da onima koji ljube Boga sve ide na dobro**“, te je zato to putovanje moralo da bude uspešno. Za nas je dobro da razmotrimo ove stvari.

Mi smo skloni da stvari gledamo sa pogrešne strane. Kada naučimo da ih sagledavamo tako kako ih Bog posmatra, uvidećemo da stvari koje smo ocenjivali kao katastrofalne, zapravo predstavljaju uspeh. Koliko oplakivanje bismo samo izbegli kada bismo se uvek sećali da Bog daleko bolje od nas zna kako treba odgovoriti na naše molitve!

Duhovni darovi. – Izašavši na visinu, Isus je zaplenio plen i razdelio darove ljudima (vidi Efescima 4,8). To su bili darovi Duha, jer je On rekao: „**Dobro je za vas da ja odem. Jer ako ne odem, pomagač – utešitelj neće doći do vas; ako pak odem, poslaću vam ga**“ (Jovan 16,7). A na dan Pedesetnice Petar je rekao: „**Ovoga Isusa je Bog vaskrsao, čemu smo mi svi svedoci. Podignut tako Božijom desnicom on je primio od Oca obećanog Duha Svetoga i izlio ovo što gledate i slušate.**“ (Dela 2,32.33)

Ovi darovi opisani su na sledeći način:

„**Ima razlike u dodeljivanju blagodatnih darova, ali je Duh isti. Ima razlike i u službama, ali je Gospod isti. Ima razlike i u dejstvu sila (i svako može raditi nešto drugo – neki eng. prevodi), ali je isti Bog koji čini sve u svima. A svakome se daje da se na njemu pokaže Duh na korist. Jednome se, naime, Duhom daje reč mudrosti, a drugome – po istom Duhu – reč znanja, i drugome vera u istom Duhu, i drugome blagodatni dar isceljivanja u jednom Duhu, i drugome da čini čuda, i drugome proroštva, i drugome da razlikuje duhove, drugome različiti jezici, a drugome da tumači jezike. A sve ovo čini jedan i isti Duh, koji razdeljuje svakome kako hoće.**“ (1. Kor. 12,4-11)

Utvrđeni duhovnim darovima. – „**A u svakome se pojavljuje Duh na korist.**“ Šta je tu korist?

„Da se sveti usavrše, da se nauče da služe, da se telo Hristovo (crkva) prosvetli i uzraste, dok svi ne stignemo do jedinstva u veri i poznanja Sina Božjeg, do savršenog čoveka, do one visine za koju je mera punina Hristovog stasa⁵.“ (Efes. 4,12.13 – eng. prevodi: King James i Contemporary English Version)

Darovi Duha obavezno dolaze sa Duhom. Čim su primili Svetog Duha, kako je obećano, prvi učenici dobili su i darove. Jedan od njih, govorenje različitih jezika, ispoljio se tog istog dana. Sledi da je odsustvo svakog vidljivog ispoljavanja duhovnih darova u crkvi, dokaz odsustva punine samog Duha. Ovo je tajna slabosti crkve i velike deobe (nesloge) koja postoji unutar nje. Duhovni darovi utvrđuju crkvu; stoga crkva koja nema ove darove ne može biti utvrđena.

Ko može imati ove darove? Svako ko ih zatraži sa iskrenom željom (vidi Luka 11,13). Duh je već izliven, a Bog nikada nije opozvao Svoj dar; samo je potrebno da ga hrišćani zatraže i prime.

Dužnik sam. – To je bila glavna nota Pavlovog života, ali i tajna njegovog uspeha. Danas čujemo ljude kako govore: „Svet mi duguje uslove za život.“ Pavle je, međutim, smatrao da on duguje sebe svetu. Za svoju službu, pak, od sveta nije dobio ništa osim ožiljaka od biča i zlostavljanje. Čak i ono što mu je svet dao, pre no što ga je Hristos pronašao, pokazalo se kao potpuni gubitak. Ali Isus ga je pronašao i dao mu Sebe samog, tako da je Pavle mogao da kaže: **„Ja sam s Hristom raspet na krstu. Tako ne živim više ja, nego Hristos živi u meni. A što sad živim u telu, živim verom u Sina Božijeg, koji me je zavoleo i sebe predao za mene.“** (Gal. 2,19.20)

Kako je Hristov život bio njegov život, i s obzirom na to da je Hristos dao Sebe svetu, Pavle neizostavno postaje dužnik celom svetu. To je slučaj i sa svakim ko postane sluga Gospodnji. **„David je, naime, poslužio svome naraštaju i po Božijoj volji umro, bio je pridodat svojim očevima i video je truljenje“** (Dela 13,36). **„Nego koji hoće među vama da bude velik, neka vam služi, i koji hoće da bude među vama prvi, neka vam bude sluga; kao što Sin čovečiji nije došao da mu služe, nego da posluži i da život svoj da kao otkup za mnoge.“** (Mat. 20,26-28)

Lični rad. – Jedna suluda ideja danas preovlađuje, a to je da običan (svakodnevan) rad unižava, posebno propovednika Jevanđelja. Krivica nije samo na propovednicima, nego velikim delom i na bezumnim ljudima oko njih. Oni misle da propovednik uvek mora da bude doteran i da nipošto ne sme da prlja svoje ruke običnim manuelnim radom. Takve ideje nikada nisu proisticale iz Biblije. Sam Hristos bio je drvodelja, dok bi mnogi takozvani Njegovi sledbenici danas bili šokirani kada bi videli propovednika kako struže i teše drva, ili kopa zemlju i obrađuje baštu.

Jedno potpuno lažno dostojanstvo sasvim preovlađuje, a ono je do krajnosti u suprotnosti s duhom Jevanđelja. Pavle se nije stideo, niti bojao rada. On nije tek ponekad radio fizičke poslove, već dan za danom, dok je istovremeno bio aktivan u propovedanju (vidi Dela 18,3,4). On kaže: **„Sami znate da su ove moje ruke poslužile mojim potrebama i potrebama mojih saradnika“** (Dela 20,34). On se obraćao vođama crkve, kada je rekao: **„Sve vam pokazah da se tako valja truditi i pomagati nemoćnima⁶, i opominjati se riječi Gospoda Isusa koju on reče: mnogo je blaženije davati negoli uzimati.“** (Dela 20,35 – Karadžić)

Pavle oklevetan. – Na drugoj Međunarodnoj konvenciji Studentskog volonterskog pokreta za strane misije, glavna tema jedne večeri bila je: **„Pavle, veliki misionar“**. Govornik je rekao da je **„Pavle imao dar da napravi podelu posla, tako da nije morao on lično mnogo da se angažuje.“** To je budalasta i naopaka ideja, saopštena mladim ljudima koji su se dobrovoljno

⁵ „dok svi ne budemo ujedinjeni našom verom i poznavanjem Sina Božjeg i tada ćemo postati zreli kao što je i Hristos i bićemo sasvim kao i On“

⁶ „da tako fizički radeći, treba pomagati nemoćnima“ - eng. prev.

prijavili za misionarski rad. Pre svega, radi se o krajnjoj neistini i moglo bi se tumačiti svakojako, samo ne kao kompliment apostolu.

U nastavku onoga što je gore citirano, čitamo sledeće: „**Niti smo kod ikoga badava jeli hleb, nego smo u trudu i naporu radili noć i dan – da ne budemo na teret nikom od vas**“ (2. Sol. 3,8). „**A ja ću najradije sve potrošiti i sam se istrošiti za vaše duše**“ (2. Kor. 12,15). „**Jesu li Hristovi služitelji? Kao bezumni govorim, i ja sam još više; više sam se trudio, više sam bio u tamnicama, bio sam bijen previše, u smrtnim opasnostima mnogo puta**“ (2. Kor. 11,23). „**Ali blagodaću Božijom ja sam ono što sam, i njegova blagodat, koja se izlila na mene, ne osta bez ploda, nego se potrudih (radih - izraz sadrži i fizički aspekt rada – prim. prev) više od svih njih, ali ne ja, nego blagodat Božija sa mnom.**“ (1. Kor. 15,10)

Milost Hristova pokazala se u službi za druge. Hristovo saosećanje navelo Ga je da Sebe da za nas i da preuzme obličje i stanje sluge. Zato će onaj ko poseduje najviše od milosti Hristove, najviše i raditi. On neće izbegavati posao, čak ako bi to bila i najponiznija vrsta rada. Hristos se radi čoveka spustio do najvećih dubina; stoga, onaj ko misli da mu je ma kakav posao ispod časti, stavlja sebe u suviše visok položaj da bi se družio s Hristom.

Sloboda Jevanđelja. – Sloboda Jevanđelja je ona sloboda koju Gospod daje ljudima putem Jevanđelja. To je izraz Njegovog poimanja slobode – slobode koja se vidi u prirodi i svim delima Njegovih ruku. To je sloboda vetra koji duva gde hoće; to je sloboda cveća, posvuda rasutog po šumama i livadama; sloboda ptice kad se nesputano vine u nebesa; sloboda sunčevog zraka koji se igra sa oblacima i nestašno viri iza planinskih vrhova, i nebeskih tela kad nečujno klize svojom putanjom kroz beskrajni svemir. To je sloboda koja potiče od velikog Tvorca i prožima sva Njegova dela.

Okusi slobodu već sada. – Greh je proizveo ograničenja, teskobu i skučenost, povukao granice i učinio da čovek bude škrt i oskudan. Ali greh se mora ukloniti i tada će savršena sloboda biti ponovo uspostavljena u svakom deliću svega stvorenog. Čak i sada se ta sloboda može okusiti ako se greh ukloni iz srca. Uživanje ove slobode u večnosti, slavna je privilegija, već sada ponuđena svim ljudima kroz Jevanđelje. Ko može propustiti takvu priliku, ako kaže da ljubi slobodu?

Ovim smo pokrili uvod u glavni sadržaj poslanice. Prvih sedam stihova su pozdravne reči. Narednih osam tiču se ličnog odnosa između apostola i braće u Rimu, a petnaesti stih je spona između uvodnog i doktrinalnog dela poslanice.

Neka čitalac pažljivo razmotri ove stihove i lako će razumeti da nije reč o proizvoljnoj podeli, već da se ove celine jasno izdvajaju. Kada se u čitanju nekog poglavlja jasno uoče određene tematske celine koje to poglavlje sadrži, kada se zapaža prelaz s jednog predmeta na drugi, iznenađujuće je do koje mere to olakšava poimanje i pamćenje celine konteksta. Razlog zbog kojeg se toliko mnogo ljudi s teškoćom priseća onog što su čitali u Bibliji, leži u tome što oni pokušavaju da iz pamćenja prizovu suviše velike celine, propuštajući da posebnu pažnju obrate na detalje.

Izrazivši svoju želju da se susretne sa braćom Rimljanima, apostol je sebe nazvao dužnikom i Grcima, i divljacima, i mudrima, i nerazumnima; zato je bio spreman da propoveda Jevanđelje čak i u Rimu, metropoli sveta. Petnaesti stih i izraz „*propovedati Jevanđelje*“, daju osnovni ton celoj poslanici, jer sa ovog mesta apostol prirodno prelazi na svoju glavnu temu. Shodno rečenom, čitamo sledeće stihove.

Definicija Jevanđelja. –

„Ja se, naime, ne stidim evanđelja, jer je ono sila Božija na spasenje svakome ko u njega veruje, prvo Judejinu, a i Grku. Jer se u njemu otkriva pravednost

Božija, iz vere u veru,⁷ kao što je napisano: „Pravednik će živeti od vere.“ (Rimlj. 1,16.17)

Ne stidim se. – Ne postoji ni jedan razlog da se ma ko stidi Jevanđelja. Ipak, mnogi su ga se postideli ili ga se stide. Ima mnogo onih koji se toliko stide Jevanđelja da ne mogu ni da zamisle da se toliko ponize i priznaju ga; mnogi drugi, pak, koji su se formalno deklarirali kao njegove pristalice, stide se da ga obznanjuju. Šta je uzrok ovom stidu? To je zato što oni ne znaju šta je, zapravo, Jevanđelje. Niko ko zaista zna šta ono predstavlja, neće se stideti Jevanđelja ili nekog njegovog dela.

Žudnja za moći. – Nema ništa za čim čovek više žudi od moći. To je želja koju je sam Tvorac usadio u čoveka. Nažalost, đavo je prevario veći deo čovečanstva i naveo ga da moć traži na pogrešan način. Takvi misle da se ona može dobiti posedovanjem bogatstva ili političkog položaja i zato grabe ne bi li obezbedili ova sredstva. Međutim, ovo ne donosi onu moć za kojom postoji Bogom stvorena žudnja u čoveku. To se dokazuje činjenicom da ova vrsta ljudi nije zadovoljna.

Ni jedan čovek nije doživeo potpuno zadovoljstvo onom moći koja dolazi od bogatstva ili položaja. Što više imaju, to više žele. Niko u tome ne nalazi baš ono što je mislio da će naći; zato grabi da ima još više, misleći da će nakon toga uspeti da zadovolji želju svoga srca, ali uzalud. Hristos je „*Čežnja svih naroda*,“⁸ jedini izvor potpunog zadovoljstva, jer je On otelovljenje sveukupne istinske moći koja postoji u univerzumu – Božje moći (vidi 1. Kor. 1,24: „*Hrist, kao Božija sila i Božija mudrost.*“)

Moć znanja. – Obično se kaže da je znanje moć. To je uslovno tačno. Ako uzmemo u obzir ono što kaže pesnik: „*čoveku je čovek pravi nauk (udžbenik)*“, onda je takvo znanje sve osim sile. Čovek nije ništa do slabost i grešnost. Svi ljudi znaju da su grešnici, da čine stvari koje nisu ispravne i njihovo znanje ne daje im nikakvu silu da promene moralni pravac svog života. Možete reći jednom čoveku sve njegove greške, i ako mu ne kažete ništa više od toga, samo ste ga oslabili, umesto da ga ojačate.

Onaj, međutim, ko zajedno s apostolom Pavlom kaže da ne zna ništa „*osim Hrista Isusa i to raspetoga*“ (vidi 1. Kor. 2,2), ima znanje koje je sila. „*A ovo je večni život, da poznaju tebe, jedinoga pravoga Boga, i Isusa Hrista koga si poslao*“ (Jovan 17,3). Poznavati Hrista znači poznavati silu Njegovog beskrajnog života. Zbog nedostatka ovog znanja ljudi propadaju (ginu, vidi Osija 4,6). Ali, kako je Isus sila Božja, sasvim je ispravno reći da je sila (moć) jedino što čoveku treba; a jedina prava sila, Božja sila, otkrivena je u Jevanđelju.

Slava sile. – Svaki čovek uzdiže moć. Gde god je ona ispoljena, uvek će se naći neko ko će joj iskazati divljenje. Nema nikog ko ne se ne bi divio i hvalio moć ispoljenu na neki način. Jaki mišići izazivaju divljenje i pohvalu, bilo da se radi o čoveku ili životinji. Moćna mašina koja s lakoćom pokreće ogroman teret, uvek izaziva pažnju i ljudi odaju počast njenom konstruktoru. Čoveku koji je bogat i čiji novac kontroliše službu hiljade ljudi, uvek se dive i veličaju ga, bez obzira na to kako je on taj novac zaradio. Čovek plemenitog porekla i uzvišenog položaja, ili kralj velike nacije, ima mnoštvo sledbenika koji aplaudiraju njegovoj moći. Ljudi čeznu da budu bliski sa nekim od takvih moćnika, jer bi iz te veze i sami ušičarili nešto od tog dostojanstva, iako sila nije prenosiva kategorija.

Međutim, sva je moć zemaljska samo slabost i kratkoga veka, dok je Božja sila jedino večna. Jevanđelje je sila i kada bi ga ljudi tako razumeli i raspoznali, niko ga se ne bi stideo. Pavle kaže: „*A ja sam daleko od toga da se hvalim i čim drugim sem krstom Gospoda našega Isusa Hrista*“ (Gal. 6,14). Razlog za ovo je taj što je krst sila Božja (1. Kor. 1,18). Božja sila, kako god da se iskazuje, slavna je, a ne sramotna.

Hristos se nije stideo. – O Hristu čitamo: „*Jer i onaj koji osvećuje i oni koji se osvećuju – svi su od jednoga; zbog toga se ne stidi da ih naziva svojom braćom*“ (Jevr. 2,11). „*Zato*

⁷ „*jer je u njemu pravda Božja koja se otkriva iz vere u veru.*“ - eng. prev.

⁸ u Daničićevom prevodu stoji: „*izabrani iz svih naroda*“ (Agej 2,7)

se Bog ne stidi njih, niti se stidi da se naziva njihovim Bogom; jer im je pripremio grad“ (Jevr. 11,16). I zaista, ako se Gospod ne stidi da bude nazvan bratom jadnih, slabih i grešnih smrtnika, čovek nema baš nikakav razlog da se postidi Njega. „**Vidite kakvu nam je ljubav dao Otac – da se nazovemo deca Božija**“ (1. Jov. 3,1). Stideti se Jevanđelja Hristovog! Ima li goreg primera samouzdanja iznad Boga? Jer, stideti se Hristovog Jevanđelja koje je sila Božja, to znači da čovek koji tako oseća zaista sebe smatra uzvišenijim od Boga, i da mu je ispod časti da se udruži sa Gospodom.

*„Da stidim se Hrista? A da l' ko vide
Da večeri se zvezda stide?!
On božanski uvek izliva zrak
Na duše kojima preti mrak.*

*Da stidim se Hrista? A da l' ko vide
Da ponoći se podneva stide?
On, zvezda Danica, razagna tminu
Kada u mojoj duši sinu!“*

Spaseni verom. – Jevanđelje je sila Božja na spasenje svakome ko u njega veruje. „**Jer ste blagodaću spaseni kroz vjeru (posredstvom vere – Čarnić); i to nije od vas, dar je Božji**“ (Efes. 2,8). „**Ko poveruje i krsti se – biće spasen**“ (Marko 16,16). „**A svima, koji ga primiše, dade moć da postanu (da budu – Karadžić) deca Božija, – onima što veruju u njegovo ime**“ (Jovan 1,12). „**Jer srcem se veruje za pravednost**“ (Rimlj. 10,10). „**Ovo je delo Božije, da verujete u onoga koga je on poslao**“ (Jovan 6,29). Vera radi.

Nedostajalo bi vremena kada bi se potanko govorilo o onima „**koji verom pobediše carstva, izvršiš pravednost, postigoše obećanja... ojačaše od nemoći**“ itd, (Jevr. 11,33.34 – kombinovano Čarnić - Karadžić). Neko će reći:

„*Ne vidim kako je moguće da neko bude učinjen pravednim, samo tako što veruje.*“ Nije bitno šta ti vidiš, ili ne vidiš; ne spasavaš se na osnovu toga što vidiš; nisi spasen gledanjem, nego verom. Nije neophodno da vidiš kako je to ostvareno, jer je Gospod onaj ko vrši delo spasenja. Hristos boravi u srcu posredstvom vere (Efes. 3,17); i kako je On naša pravednost, „**On, takođe, posta i moje spasenje**“ (Isaija 12,2 *eng. prev*). Spasenje verom biće još određenije ilustrovano, kako budemo napredovali u ovoj našoj studiji, jer je Poslanica Rimljanima u potpunosti posvećena ovom predmetu.

Najpre Jevrejima. – Kada je Petar, na molbu Kornelija, rimskog centuriona, i na zapovest Božju, otišao u Cezariju (Ćesarija u Vukovom prevodu – *prim. prev*) da propoveda Jevanđelje neznabošcima, njegove prve reči, nakon što je čuo Kornelijevo iskustvo, bile su „**zaista uviđam da Bog ne gleda ko je ko, nego mu je u svakom narodu dobrodošao (nego svakog prihvata – eng. prev) ko se njega boji i tvori pravdu.**“ (Dela 10,34.35)

To je bio prvi put da je Petar shvatio ovu istinu koja nije od tog trenutka počela da važi. To je bila istina toliko dugo koliko Bog postoji. Bog nikada ne izabira jedne na račun drugih. Mudrost koja odozgo dolazi „**nema pristrasnosti (eng prev; „bez hatera“ – Karadžićev prevod)**“ (Jakov 3,17). Tačno je da su Jevreji kao nacija bili čudesno privilegovani s Božje strane. Međutim, oni su izgubili sve svoje privilegije, upravo zato što su poverovali da ih voli više nego bilo koga drugog, pa su postali isključivi. Kroz celu njihovu istoriju vidimo kako Bog pokušava da ih navede na zaključak da je to što im je On dao, zapravo namenjeno celom svetu i da oni moraju poverene im privilegije i svetlost da prenesu na druge.

Slučajevi Nemana Sirijca, kao i Ninevljana kojima je bio poslat Jona, samo su neki među mnogim primerima na kojima je Bog pokazivao Jevrejima da On ne gleda ko je ko.

Zašto je onda Jevanđelje „**najpre Jevrejima**“ propovedano? Jednostavno, zato što su Jevreji bili najbliži. Hristos je razapet u Jerusalimu. Tu je On poverio svojim učenicima da

propovedaju Jevanđelje. Prilikom svog vaznesenja, poručio je: „**Bićete moji svedoci kako u Jerusalimu tako i po svoj Judeji, i Samariji, i sve do kraja zemlje**“ (Dela 1,8). Najprirodnije je bilo da oni otpočnu svoj posao propovedanja Jevanđelja u najbližem mestu i u najbližem narodu. Ovo je tajna svakog misionorskog rada. Onaj ko ne vrši jevandeoski rad u svojoj kući, neće moći nigde to da čini i uzalud ide u strane zemlje.

Pravednost Božja. – **Gospod kaže:**

„Podignite k nebu oči svoje i pogledajte dolje na zemlju; jer će nebesa iščeznuti kao dim i zemlja će kao haljina ovetšati, i koji na njoj žive pomrijeće također; a spasenje će moje ostati do vijeka, a pravde moje neće nestati. Poslušajte me koji znate pravdu, narode, kojemu je u srcu zakon moj“ (Is. 51,6.7). „**Jezik će moj kazivati riječ tvoju, jer su sve zapovijesti tvoje pravedne („jer su sve zapovesti tvoje pravda/pravednost“ – eng. prev).**“ (Psalam 119,172)

Dakle, pravednost Božja je Njegov zakon. Neka niko to ne zaboravi! Izraz „*pravednost Božja*“ često se pominje u Rimljanima poslanici i mnogo je zabune stvoreno, kao posledica svakojakih i proizvoljnih definicija ovog pojma. Ako prihvatimo definiciju koja je data u Bibliji i čvrsto se nje držimo, to će u velikoj meri pojednostaviti stvari. Pravednost Božja je Njegov savršeni zakon.

Pravednost i život. – Međutim, Deset zapovesti, bilo da su uklesane na kamenim pločama ili zapisane u knjizi, samo su iskazi o Božjoj pravednosti. Pravednost je ispravno postupanje. Ona je aktivna. Božja pravednost je Njegovo ispravno postupanje, način kako On postupa. Kako su svi Njegovi postupci pravedni, sledi da Božja pravednost nije ništa drugo do Božji život. Pisani zakon nije delo, već samo opis dela. On je slika Božjeg karaktera.

Božji život i Njegov karakter mogu se videti u životu Isusa Hrista, u čijem je srcu bio Zakon Božji. Nema pravednosti bez činjenja; a kako niko nije dobar osim Boga, proizilazi da nema pravednosti osim u životu Božjem. Pravednost i Božji život su jedno te isto.

Pravednost u Jevanđelju. – „*Jer se u njemu otkriva pravednost Božija*“ Gde? U Jevanđelju. Zapamtite da je pravednost Božja Njegov savršeni Zakon, čiji su izraz Deset zapovesti. Nema sukoba između Zakona i Jevanđelja. U stvarnosti ne postoje dve razdvojene celine – Zakon i Jevanđelje. Pravi Božji Zakon jeste Jevanđelje; jer je Zakon Božji život, a mi smo „**spaseni Njegovim životom**“ (vidi Rimlj. 5,10). Jevanđelje objavljuje Božji pravedni Zakon, jer Jevanđelje ima Zakon u sebi. Ne može biti Jevanđelja bez Zakona. Ko god krši ili ignoriše Zakon Božji, taj nema ni osnovno razumevanje Jevanđelja.

Prvi uvid. – Isus je rekao da će Sveti Duh osvedočiti (Jovan 16,8 - *eng. prev*) svet u greh i u pravednost. To predstavlja otkrivenje Božje pravednosti u Jevanđelju. „**Gde nema zakona nema ni prestupa**“ (Rimlj. 4,15). Greh se može spoznati samo posredstvom Zakona (Rimlj. 7,7). Odatle sledi da Duh daje osvedočenje u greh, otkrivajući Božji Zakon. Prvi uvid u Božju pravednost čini da čovek oseti svoju grešnost, kao što osećamo svoju sićušnost dok zurimo u ogroman planinski masiv. Kao da se gorostas uzdiže nad nama, tako doživljamo Božju pravednost koja je „**poput velikih planina**“ (Psalam 36,6 - *eng. prev*) i postaje sve veća što više u nju gledamo. Zato svako ko neprekidno gleda u pravednost Božju, mora neprekidno da priznaje svoju grešnost.

Drugi, dublji uvid. – Isus Hristos je pravednost Božja. „**Jer Bog ne posla sina svojega na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spase kroza nj**“ (Jovan 3,17). Bog nam ne otkriva svoju pravednost u Jevanđelju da bi nas zbog naše nepravednosti nagnao da se sakrijemo i ustuknemo pred Njim. On to čini da bismo je mi uzeli i živeli kroz nju. Mi smo nepravedni i Bog želi da mi to shvatimo, kako bi nas odobrovoljio da primimo Njegovu savršenu pravednost. To je izražavanje ljubavi; jer je Njegova pravednost Zakon, a Zakon je ljubav. (1. Jov. 5,3)

„Ako ispovedamo svoje grehe, on je veran i pravedan – da nam oprostí grehe i očisti nas od svake nepravednosti“ (1. Jov. 1,9). Ako odbijamo Božji Zakon i nalazimo mu mane kada nam on biva otkriven kroz propovedanje Jevanđelja i to samo zato što osuđuje naš način života, mi zapravo time kažemo da ne želimo da Bog usadi svoju pravednost u nas.

Živeti verom. – **„Kao što je napisano: 'Pravednik će živeti od vere.'“** (Rimlj. 1,16). Hristos je **„život naš“** (Kol. 3,4). Mi smo **„spaseni njegovim životom“** (Rimljanima 5,10 – Čarnić; u Vukovom prevodu stoji: **„mnogo ćemo se većma spasti u životu njegovu“** – *prim. prev.*). Mi verom primamo Isusa Hrista i On putem vere boravi u našem srcu (Efescima 3.17). Boraveći u našem srcu, On postaje naš život, jer iz srca izlazi život. (Priče 4,23)

Sada dolaze reči: **„Kako ste, dakle, primili Gospoda Hrista Isusa, tako u njemu živite (hodajte – eng. prev), ukorenjeni i nazidani na njemu (u njemu – grčki original, Karadžić), utvrđeni u veri“** (Kološ. 2,6.7). Ako Ga primismo verom, i živimo u Njemu kao što Ga primismo, onda ćemo da **„po vjeri živimo a ne po gledanju.“** (2 Kor. 5,7)

„Iz vere u veru“ („Od vere do vere“ – eng. prev). – Ovaj naizgled težak deo teksta koji je bio predmet mnogih sporova, u stvari je veoma jednostavan kada dopustimo Pismu da ga ono samo objašnjava. U Jevanđelju se **„otkriva pravednost Božija, iz vere u veru, kao što je napisano: 'Pravednik će živeti od vere.'“** Pravednik je onaj ko je pravedan.

Čitalac primećuje da neki (engleski – *prim. prev*) prevodi 1. Jovanove 1,9 sadrže reč **„righteous“** [rajčs], dok King James [King Džejs] verzija kaže **„just“** [džast]. Oboje je tačno. Božji život je pravednost; On želi da i naš život takođe bude pravednost i zato nam nudi Svoj sopstveni život. Ovaj život postaje naš pomoću vere. Kao što fizički živimo disanjem, tako i duhovno moramo živeti verom; sav naš život treba da bude duhovan. Vera je životni dah za jednog hrišćanina. Tako, kao što u fizičkom smislu živimo od daha do daha, u duhovnom smislu moramo da živimo od vere do vere.

U jednom trenu možemo živeti samo jednim dahom; takođe, duhovno možemo živeti samo sadašnjom verom. Ako živimo životom svesne zavisnosti od Boga (savesnog oslanjanja na Boga), Njegova pravednost biće naša, jer ćemo je neprestano udisati. Vera nam donosi snagu, jer oni koji su je primenjivali, **„ojačase od nemoći.“** (Jevr. 11,34)

O onima koji prihvataju otkrivenje Božje pravednosti **„iz vere u veru (od vere do vere)“**, rečeno je: **„Oni idu iz snage u snagu; svaki od njih se pred Bogom u Sionu pojavljuje.“** (Psalam 84,7 – *eng. prev*)

Ne zaboravimo da se iz samih reči Biblije moramo naučiti. Svaka prava pomoć koju neki učitelj može da pruži onome ko proučava Bibliju, sastoji se u tome da mu pokaže kako da bistrije upravi svoj um na neki određeni tekst iz Svetih spisa. Dakle, kao prvo, čitaj tekst više puta. Ne čini to u žurbi, već pažljivo, obraćajući punu pažnju na svaki detalj jednog iskaza. Ne gubi ni trenutak vremena na pretpostavke o mogućem značenju onoga što si pročitao. Samo je jedno gore od nagađanja o tome šta bi neki tekst iz Spisa mogao da znači – prihvatanje tuđeg nagađanja. Niko ne može da zna nešto više o Bibliji od Biblije same; ona je jednako voljna da ispriča svoju priču svakome ponaosob.

Pobliže ispitajte tekst. – Proveravaj ga iznova i iznova, uvek sa dubokim poštovanjem i u molitvenom duhu, kako bi ti se sam otkrio. Ne budi obeshrabren ako iz prvog pokušaja ne sagledaš ono što se u tekstu krije. Zapamti da je to Božja reč i da je beskrajna u svojoj dubini, te da nikad nećeš moći potpuno da je iscrpeš. Kad naiđeš na težak deo, vrati se malo unazad i razmotri to isto mesto u vezi sa onim što mu prethodi. Nemoj misliti da ćeš ikad razumeti puno značenje nekog teksta odvojeno od celine koju on gradi sa drugim stihovima. Stalnim vraćanjem na reči određenog teksta, kako bi bio siguran da tačno znaš šta one kažu, uskoro ćeš ih imati trajno zapisane u svom umu; tada počinješ da žnješ nešto izobilnih plodova pravog biblijskog proučavanja; jer kad se ne budeš nadao, iz tih reči zasjaće nova svetlost, a preko njih, i iz drugih tekstova koje budeš čitao.

Pravednost suda. – Rimljanima 1,18-20:

„Gnev Božiji pak otkriva se sa neba na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi, koji nepravednošću zadržavaju istinu (drže istinu u nepravdi – Vukov prevod), jer ono što se može saznati o Bogu njima je poznato; Bog im je objavio. Čak i njegove nevidljive osobine, njegova večna sila i božanstvo, mogu se od stvorenja sveta jasno sagledati, ako se na njegovim delima promatraju, da nemaju izgovora.“

Kako su ljudi izgubili znanje. – Rimljanima 1,21-23:

„Jer iako su Boga poznali, nisu ga kao Boga proslavili, niti zahvalnost pokazali, nego u svojim mislima padoše u ništavnu varku⁹, te potamne njihovo nerazumno srce. Postali su ljudi govoreći da su mudri, pa zameniše slavu besmrtnoga Boga slikom i prilikom smrtnog čoveka, i ptica, i četveronožnih životinja, i gmizavaca.“

Rezultati zanemarivanja Boga. – Rimljanima 1,24-32:

„Bog ih je zato sa prohtevima njihovih srca predao u nečistotu, da međusobno obeščašćuju svoja telesa, oni koji su lažju zamenili Božiju istinu, poštovali i klanjali se tvorevini umesto tvorcu, koji je blagosloven doveka, amin. Zato ih je Bog prepustio sramnim strastima; njihove žene zameniše prirodno opštenje neprirodnim, a isto tako i ljudi ostaviše prirodno opštenje sa ženom i u svojoj požudi raspališe se jedan na drugoga, tako da ljudi s ljudima čine sram i na sebi primaju zasluženu platu za svoju zabludu. I pošto se nisu potrudili da upoznaju Boga, Bog ih je prepustio njihovom izopačenom umu – da čine što ne priliči, oni, koji su ispunjeni svakom nepravednošću, zloćom, lakomstvom, nevaljalstvom; puni zavisti, ubistva, svađe, lukavstva, zloćudnosti, došaptavači, opadači, bogomrsci, siledžije, oholi ljudi, razmetljivci, pronalazači zala, nepokorni roditeljima, nerazumni, nepouzdana, bez ljubavi, nemilosrdni; oni znaju Božiju pravdu – da oni koji tako šta čine zaslužuju smrt, pa ipak ne samo što to čine, nego odobravaju i drugima koji čine.“

Svi nepravedni osuđeni. – Gnev Božji se otkriva sa neba protiv svih bezbožnih nepravednih ljudi. *„Svaka nepravda je greh“* (1. Jov. 5,17). *„Ali se greh ne uračunava kad nema zakona.“* (Rimlj. 5,13)

Zato je Zakon Božji dovoljno poznat u svetu da bi sve ljude lišio bilo kakvog izgovora za greh. Izraz u ovom stihu identičan je onom u sledećem poglavlju: *„Jer Bog ne gleda ko je ko“* (Rimlj. 2,11). Njegov gnev otkriva se nasuprot svim nepravednicima. Nijedan čovek na svetu nije tako značajan da bi mu se tolerisao greh, i nijedan nije toliko beznačajan da bi se njegov greh prevideo. Kod Boga postoji izričita nepristrasnost. On *„ne gledajući ko je ko sudi po delima svakog pojedinca“*. (1. Petr. 1,17)

Zadržavanje istine. – Rečenica kaže da ljudi *„nepravednošću zadržavaju istinu (drže istinu u nepravdi – Vukov prevod)“*; drugim rečima, oni zadržavaju, odnosno sputavaju, ili zarobljavaju istinu nepravdom. Neki površno čitaju Rimljanima 1,18 i tumače tako kao da kaže da ljudi mogu imati istinu, dok su oni sami nepravedni. Ovaj stih ne govori to. Dovoljan dokaz da se ovde ne misli na to je taj što apostol, posebno u ovom poglavlju, govori o onima koji ne poseduju istinu, jer su je zamenili za laž. Iako su izgubili sve znanje istine, ipak su bili pod osudom zbog svog greha.

⁹ „zaludješe u svojijem mislima“ – Vukov prevod; „postaše tašti u svom maštanju/zamislama“ – eng. prev.

U tekstu se kaže da ljudi zadržavaju (sputavaju, zarobljavaju) istinu nepravdom. Prisetimo se da Isus, na svojoj postojbini, **„ne učini onde mnogo čuda zbog njihovog neverovanja“** (Matej 13,58). Međutim, mnogo više od toga apostol ima na umu, u tekstu koji razmatramo. On zapravo kaže, a to kontekst jasno pokazuje, da ljudi svojom izopačenošću sputavaju delovanje Božje istine u svojoj sopstvenoj duši. Zbog svog otpora prema istini koja bi ih posvetila, oni ostaju lišeni, a ovo su rezultati:

Pravednost Božjeg gneva. – Gnev se Božji otkriva sa neba nasuprot svakoj ljudskoj bezbožnosti i nepravednosti, i to je pravedno, **„jer ono što se može saznati o Bogu njima je poznato (u njima je otkriveno – grčki original, eng. prev); Bog im je objavio“** (Rimlj. 1,19). Posebnu pažnju obratite na deo stiha gde stoji da „ono što može saznati o Bogu u njima je otkriveno“. Iako se u popularnom prevodu može naći beleška sa strane, koja daje jednu drugačiju, alternativnu mogućnost čitanja ovih reči – u smislu „njima je otkriveno“, grčki original ne dopušta takvo tumačenje. Bez obzira na to koliko nesvesno ljudi greše, ostaje činjenica da greše protiv velike svetlosti, **„jer ono što se može saznati o Bogu u njima je poznato (otkriveno)“**. Sa takvim saznanjem koje nije samo otkriveno pred njihovim očima, već praktično u njima samima, lako je razumeti opravdanost Božjeg gneva protiv svakog greha, bez razlike u kome se on nalazi.

Čak iako nam nije sasvim jasno kako je to znanje o Bogu (poznanje Boga) usađeno u svakom čoveku, treba da prihvatimo apostolovu tvrdnju o tome kao o činjenici. U knjizi proroka Isaije, u divnom opisu koji pokazuje svu ludost idolatrije, rečeno nam je da onaj ko pravi idola, laže protiv istine koju poseduje. **„Taki se hrani pepelom, prevareno srce zavodi ga da ne može izbaviti duše svoje, niti reći: nije li laž što mi je u desnici?“** (Isaija 44,20)

Videti Nevidljivog. – Za Mojsija je rečeno da se **„čvrsto držao Nevidljivoga kao da ga gleda“** (Jevr. 11,27). To nije samo Mojsijeva privilegija. Svako može to isto da postigne. Kako? Tako što **„čak i njegove nevidljive osobine, njegova večna sila i božanstvo, mogu se od stvaranja sveta jasno sagledati, ako se na njegovim delima promatraju“** (Rimlj. 1,20). Od stvaranja sveta nikad nije bilo da neko od ljudi nema znanje o Bogu na dohvat ruke.

*Tvoja se čuda, Gospode, vide
Gde god pogled svoj da skrenem,
Bilo na zemlji, po kojoj idem,
Ili na nebu, za kojim venem.
I nema travke, nit' cveta ima.
Da Tvoju slavu ne javlja svima!*

Večna sila i božanstvo. – Nevidljive Božje osobine koje se mogu sagledati na njegovim delima, jesu Njegova večna sila i božanstvo. **„Nebesa kazuju slavu Božiju, i djela ruku njegovijeh glasi svod nebeski“** (Psalam 19,1). Isus Hristos je sila **„sila Božja“** (1. Kor. 1,24). **„Jer je u njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je njegovim posredstvom (kroza nj - Vukov prevod) stvoreno – i za njega. I on je pre svega i sve u njemu ima svoje postojanje“** (Kol. 1,16.17). **„On reče, i postade“** (Psalam 33,9). On je **„prvorođeni sveg stvaranja (rođen prije svake stvari – Karadžić)“** (Kol. 1,15). On je izvor, ili početak Božjeg stvaranja – Otkr. 3,14.

Ovo znači da sve stvoreno proističe iz Hrista koji je sila Božja. On je svetove prizvao u postojanje iz sopstvenog bića. Zato sve što je stvoreno nosi pečat ispoljene Božje sile i Njegovog božanstva. Ne možemo čak ni svoje oči da otvorimo, niti povetarac na svom obrazu da osetimo, a da nam to jasno ne otkriva Božju silu.

„Mi smo Njegov rod (Njegovi izdanci/potomci – eng. prev).“ - Pavle je na Marsovom brdu ukorio Atinjane zbog njihovog idolopoklonstva, rekavši da Bog nije daleko ni od jednog od nas **„Jer u njemu živimo, i mičemo se (bukvalno: pokretani smo – grčki original), i jesmo“**. Ljudi kojima se on obraćao bilo su pagani, pa ipak je to važno za njih podjednako koliko i za

nas. Onda je Pavle citirao jednog njihovog pesnika koji je rekao: „*Jer smo i rod njegov*“, da bi na kraju stavio pečat istine na svoje kazivanje, rečima: „***I pošto smo rod Božiji, ne treba da mislimo da je božanstvo kao zlato ili srebro ili kamen, kao tvorevina ljudske umetnosti i zamisli.***“ (Dela 17,27-29).

Svaki čovekov pokret, i svaki dah, delo su ispoljene Božje sile. Na taj način se večna Božja sila i Njegovo božanstvo otkrivaju svakom čoveku. Ne kao da bi čovek, u ma kom smislu, imao božanske atribute, ili da bi imao silu u sebi samom, već sasvim suprotno. Čovek je kao trava. „***I kad je u najboljem stanju, svaki je čovek baš ništa***“ (Psalam 39,5 *eng. prev*). Činjenica da su ljudi „***manje negoli ništa i taština***“ (v. Is. 40,17), pruža dokaz o Božjoj sili koja se u ljudima ispoljava.

Božja sila u vladi trave. – Pogledajte tananu vlat trave kako se probija kroz tvrdu zemlju do sunčeve svetlosti. To je veoma krhka biljka. Pokušajte da je iščupate i videćete da ona nema silu da odoli. Čak ako samo začepkate zemlju oko nje, ona neće više moći da stoji uspravno, jer zavisi od zemlje koja je drži u uspravnom položaju. Pa ipak, ona probija svoj put do površine kroz tvrdu i nabijenu zemlju. Pažljivo je secirajte i opet nećete naći ništa što bi ukazivalo na to da u njoj samoj ima neka sila. Protrljajte je između prstiju i videćete da jedva ostaje nešto od njene supstance. Teško da ima nešto tako slabašno u prirodi, pa ipak ona često pomera prilično teško kamenje koje se nađe na putu njenog rasteanja.

Odakle potiče ta snaga? Ona nije prirodno u biljci kao njen nerazdvojiv element, već predstavlja ništa manje nego silu Božjeg života, koja deluje u skladu sa Njegovom rečju koja je još na početku glasila: „***neka pusti zemlja iz sebe travu.***“ (vidi 1. Mojs. 1,11)

Jevanđelje u stvaranju. – Videli smo da se u svemu stvorenom ispoljava Božja sila. Takođe, do sada smo naučili¹⁰ da je Jevanđelje „*sila Božja na spasenje*“. Božja sila je uvek ista, jer tekst koji sada razmatramo govori o „***Njegovoj večnoj sili***“ (vidi Rimlj. 1,20). Dakle, sila koja se otkriva (ispoljava) u Njegovim delima, ista je sila koja deluje u čovekovom srcu, da bi ga spasla od greha i smrti. Stoga možemo biti sigurni da je Bog tako stvorio svaki delić vasione da propoveda Njegovo Jevanđelje. Ovo, dalje, znači da ljudi ne dobijaju znanje o Božjem postojanju samo na osnovu dela koja je On stvorio, već mogu da spoznaju i Njegovu večnu silu koja ih spasava. Dvadeseti stih prvog poglavlja Poslanice Rimljanima, produžetak je šesnaestog stiha. On nam objašnjava kako da spoznamo silu Jevanđelja.

Zvezde kao propovednici. – „***Nebesa kazuju slavu Božiju, i djela ruku njegovijeh glasi svod nebeski. Dan danu dokazuje, i noć noći javlja. Nema jezika, niti ima govora, gdje se ne bi čuo glas njihov*** (ili: „*Bez jezika, i bez govora glas se njihov čuje*“ – *prim. autora*). ***Po svoj zemlji ide kazivanje njihovo i riječi njihove na kraj vasiljene.***“ (Psalam 19,1-4).

Sada pročitajte Rimljanima 10,13-18 jer: „***Svako, ko prizove ime Gospodnje, biće spasen***“. ***Kako će, dakle, prizvati onoga u koga nisu poverovali? A kako će verovati u onoga za koga nisu čuli? Kako će pak čuti bez propovednika? I kako će propovedati, ako nisu poslani? Kao što je napisano: „Kako su mile noge onih koji javljaju dobra“.*** ***Ali svi nisu poslušali evanđelje. Jer Isaija govori: „Gospode, ko je poverovao našoj propovedi?“*** ***Vera, dakle, potiče od propovedi, a propoved biva Hristovom rečju. Nego kažem – zar nisu čuli? Još te kako: „Glas njihov izišao je po svoj zemlji, i njihove reči do kraja sveta“.***

U ovim rečima nalazi se odgovor na sve prigovore koje bi neko mogao da podigne na račun kažnjavanja neznabožaca. Kao što je rečeno u prvom poglavlju, oni nemaju izgovora. Jevanđelje je poznato svakom stvoru pod nebom. Potvrđeno je da ljudi ne mogu prizivati Boga u kojeg ne veruju, i da ne mogu da veruju u onoga za kojeg nikad nisu čuli, kao i da ne mogu da čuju ako nema propovednika. Takođe je rečeno da ono što je trebalo da čuju, a što nisu poslušali, jeste Jevanđelje.

Stojeći na ovome, apostol pita: „*Nego kažem – zar nisu čuli?*“ On odmah i odgovara na ovo svoje pitanje, ponavljajući reči devetnaestog Psalma. „*Glas njihov izišao je po svoj zemlji, i*

¹⁰ u originalu stoji: „iz prošlonedeljnog proučavanja Spisa naučili smo... „ - *prim. prev.*

njihove reči do kraja sveta“. Tako smo naučili da govor koji nebesa iz dana u dan kazuju predstavlja Jevanđelje; i da znanje koje svod nebeski iz noći u noć objavljuje jeste znanje o Bogu.

Nebesa otkrivaju pravdu. – Ako znamo da ono što nebesa objavljuju jeste Jevanđelje Hristovo, koje je sila Božja na spasenje, onda lako možemo da pratimo devetnaesti Psalam. Govoreći o nebesima, pisac kao da pravi oštar prelaz i počinje da govori o savršenstvu Zakona Božjeg i njegovoj preobražavajućoj sili. **„Zakon je Gospodnji savršen, krijepi dušu (obraća dušu – eng. prev); svjedočanstvo je Gospodnje vjerno (svedočanstvo je Gospodnje sigurno/pouzvano – eng. prev), daje mudrost nevještome“** (Psalam 19,7). Međutim, tu nema nikakvog naglog skoka u izlaganju. Zakon Božji je ujedno i pravda Božja, a Jevanđelje otkriva pravdu Božju, dok nebesa objavljuju Jevanđelje; odatle sledi da nebesa objavljuju pravednost Božju. **„Nebesa kazuju pravdu njegovu, i svi narodi vide slavu njegovu.“** (Psalam 97,6)

Slava Božja je Njegova dobrota, jer nam je saopšteno da su kroz greh ljudi lišeni slave Njegove (Rimlj 3,23). Stoga možemo da znamo da ko god s poštovanjem u nebesa gleda, u njima vidi Tvorčevu silu kojoj će se pokoriti i na taj način biti doveden do spasonosne pravednosti Božje. Čak i sunce, mesec i zvezde, čija je svetlost samo delić slave Gospodnje, zrače slavom Njegovom u duši takvog čoveka.

Bez izgovora. – Kako je onda jasno da ljudi nemaju izgovora za svoju idolopokloničku praksu. Ako pravi Bog objavljuje Sebe u svemu i Svojom silom čini da Njegova ljubav bude svima poznata, kakav onda izgovor ljudi mogu da navedu što ne poznaju Boga i uskraćuju Mu svoju službu?

Međutim, da li je tačno da Bog svoju ljubav otkriva svim ljudima? Da, to je podjednako tačno koliko i činjenica da On Sebe čini svima poznatim, jer **„Bog je ljubav“**. Ko poznaje Gospoda, on mora da zna i za Njegovu ljubav. Ako ovo važi za mnogobošce, koliko je onda do krajnosti tačno da nemaju izgovora ljudi koji žive u zemljama, gde se Jevanđelje naglas propoveda iz pisane reči.

Uzrok idolopoklonstva. – Kako onda biva da toliko mnogo ljudi živi u krajnjem neznanju u odnosu na Boga, kada je On potpuno jasno otkrio Sebe i Svoju istinu? Odgovor je ponuđen u rečima koje slede: **„Jer iako su Boga poznali, nisu ga kao Boga proslavili, niti zahvalnost pokazali.“** (Rimlj. 1,21)

Postoji jedna stvar koju je Gospod dao da bude pečat i znak Njegovog božanstva. To je subota. Govoreći o ljudima, On kaže: **„I subote svoje dadoh im da su znak između mene i njih da bi znali da sam ja Gospod koji ih posvećujem“** (Jezekilj 20,12). Ovo je u skladu sa onim što smo naučili iz Poslanice Rimljanima; naime, proučavani tekst kaže da svako ko iole misli, zapaža Božju silu i božanstvo u delima koja je On stvorio; subota je veliki spomenik stvaranja. **„Šest dana radi, i svršuj sve poslove svoje. A sedmi je dan odmor Gospodu Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim. Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i što je god u njima; a u sedmi dan počinu; zato je blagoslovio Gospod dan od odmora i posvetio ga“** (2. Mojs. 20,9-11). Da su ljudi uvek držali subotu kao što im je ona predana, nikad ne bi bilo nijedne vrste idolopoklonstva; jer subota otkriva silu reči Gospodnje kojom On stvara pravednost.

Tašte zamisli. – Ljudi su postali tašti u svojim zamislima i maštanjima i njihovo nerazumno srce je pomračeno (vidi Rimlj. 1,21). Gibon¹¹ je rekao o spekulacijama/mudrovanju antičkih filozofa da **„... je njihovo rezonovanje često bilo vođeno njihovom maštom, a njihova mašta bivala podstaknuta njihovom taštinom“**. Putanja njihovog pada ista je kao u slučaju anđela koji je postao sotona. **„Kako pade s neba, zvijezdo danice, kćeri zorina (o, Luciferu, sine zore – eng. prev), kako se obori na zemlju koji si gazio narode (koji si slabio/obarao narode – eng. prev). A govorio si u srcu svom: izaći ću**

¹¹ Edvard Gibon, britanski istoričar i pisac, 1737- 1794

na nebo, više zvijezda Božijih podignuću prijesto svoj, i sješću na gori zbornoj na strani sjevernoj; Izaći ću u visine nad oblake, izjednačiću se s višnjim.“ (Isaija 14,12-14)

Šta je bio uzrok ovom samouzvišenju i padu? „**Srce se tvoje ponese ljepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svjetlošću svojom**“¹² (Jeze. 28,17). Iako je potpuno zavisio od Boga koji mu je dao mudrost i slavu, on nije proslavio Boga, već je prisvojio sve te talente kao da potiču od njega samog; i tako, pošto se u svom ponosu odvojio od Izvora svetlosti, postao je princ tame. To se dogodilo i sa čovekom.

Pretvaranje istine u laž. – „*Nema vlasti a da nije od Boga.*“ U prirodi vidimo delovanje moćnih sila, ali sve je to samo vid ispoljavanja Božje sile. Sve ta snaga u raznim oblicima koje filozofi opažaju i pripisuju samoj materiji, samo je delovanje Božjeg života u delima Njegovog stvaranja. Hristos je „**pre svega i sve u njemu ima svoje postojanje**“ ili „**u Njemu se održava kao celina**“ (Kološ. 1,17). Sila kohezije, dakle, direktno proizilazi iz Hristovog života. Sila gravitacije isto je tako sila Božjeg života, jer čitamo o nebeskim telima da „**radi sile Njegove velike, nijedno se ne ruši (ne pada)**“ (Isaija 40,26 - eng. prev). Međutim, posmatrajući sve te procese u prirodi, umesto da u njima vide silu jednog nadmoćnog Boga, ljudi su odlike božanstva pripisali samoj tvorevini.

Na isti način počeli su da misle o sebi; videli su kako uspevaju da ostvare velika dela, a onda, umesto da čast daju Bogu kao Darodavcu i Svedržitelju, Onome u kome žive, miču se i imaju svoje postojanje (v. Dela 17,28), oni sve zasluge prisvajaju za sebe, uobražavajući da po prirodi, i sami po sebi, poseduju ono što je božansko. Tako su ljudi zamenili Božju istinu za laž.

Istina je da se život i sila Božja otkrivaju u svemu što je On stvorio; laž je da sila koja deluje u svemu stvorenom, nerazlučivo pripada samom stvorenom. Na ovaj način stvorenje se uzdiže na mesto koje pripada Tvorcu.

Zagledani unutra. – Marko Aurelije, koji je smatran za jednog od najvećih filozofa paganskog vremena, rekao je: „*Pogledajte iznutra! Tu, unutra, je izvoriste dobrote koje će uvek da žubori, ako si voljan uvek da kopaš.*“ Ove reči dobro izražavaju duh svekolikog paganstva. Usmerenost na sebe je preovlađivala. Ali, takav duh nije nešto što odlikuje samo pagansku epohu. On je veoma prepoznatljiv i u našim danima; ipak, to nije ništa drugo nego jedan te isti, paganski duh. Radi se o vrsti bogoslužjenja pred stvorenjem, umesto pred Tvorcem. Neprirodno je kada čovek sebe postavlja na takvo mesto; a kad se to desi, onda je neminovna posledica da ljudi gledaju na sebe, a ne na Boga, dok su u potrazi za dobrotom.

Ako je čovek zagledan u sebe samoga, šta može da vidi? „**Zle misli, blud, krađe, ubistva, preljube, lakomstva, zloće, prevare, raspojasanost, zavist, hula, oholost, bezumlje**“ (Marko 7,21.22). Čak i apostol Pavle potvrđuje: „**Znam, naime, da u meni, to jest, u mome telu, dobro ne obitava**“ (Rimlj. 7,18). Dakle, kada čovek pomatra sve to zlo koje postoji u njegovoj prirodi, misleći da je ono dobro, i da on to dobro može da iznese iz sebe samog, tada su rezultati dobro poznati: najodvratnija poročnost. On na taj način praktično kaže zlu: „*Budi moje dobro!*“

Mudrost ovog sveta. – „**Svet svojom mudrošću nije poznao Boga**“ (1. Kor. 1,21). Oštrina intelekta nije vera, niti može biti zamena za veru. Čovek može da bude briljantan skolar¹³, a da ipak bude među najgorim ljudima. Pre nekoliko godina jedna osoba je osuđena i obešena zbog desetak ili više brutalnih ubistava; radilo se o jednom teologu i naučniku, koji je držao visoku poziciju u društvu. Hrišćanstvo nije učenost, iako hrišćanin može biti učen čovek. Moderni pronalasci neće spasti ljude od propasti. Jedan savremeni filozof rekao je: „*Ne može idolatrija živeti pored najuzvišenije umetnosti i kulture*“¹⁴ koju je svet ikad poznao.“ Međutim, u isto vreme ljudi su bili utonuli u takav nemoral kakvim ga je apostol opisao, u drugom delu prvog

¹² „razmišljanjem o svojoj svetlosti“ – KJV; u drugim eng. prevodima: „*postao si toliko slavan , pa si ludost počeo da činiš.*“

¹³ teolog

¹⁴ uporedo sa najuzvišenijom umentnošću i kulturom – prim. prev.

poglavlja Poslanice Rimljanima¹⁵. Upravo su mudri i glasoviti ljudi bili takvi kako je u poslanici opisano. To je bio prirodan rezultat njihovog traženja pravde u sebi samima.

U poslednjim danima. – Čitajte poslednje stihove prvog poglavlja Rimljanima poslanice, ako želite da imate sliku sveta u njegovim poslednjim danima. Neko ko veruje u hiljadugodišnji period mira i vladavine pravde pre Hristovog dolaska, sigurno će biti šokiran; ali i treba da bude. Pažljivo pročitajte listu greha koji se tu pominju i videćete kako se ona podudara sa sledećim stihovima: „**A ovo znaj, da će u poslednje dane nastati teška vremena. Ljudi će, naime, biti samoživi, srebroljubivi, hvalisavi, oholi, hulnici, roditeljima nepokorni, neblagodarni, bezbožni, bez ljubavi, nepomirljivi, opadači, neuzdržljivi, surovi, bez ljubavi prema dobru, izdajnici, naprasiti, naduveni, koji više vole slasti nego Boga, koji imaju obličje pobožnosti, ali su se odrekli njene sile; i ovih se kloni**“ (2. Tim. 3,1-5). Sve to proističe iz ljudskog JA koje je izvor sveg zla za koje Pavle tereti mnogobošce. To su sve telesna dela (vidi Galatima 5,19-21). Ona su prirodna posledica verovanja u sebe.

Uprkos ovoj tvrdnji apostola, malo ih je, naročito među onima koji ispovedaju pobožnost, koji će poverovati da stvari upravo tako stoje i to generalno. Međutim, seme koje će dati takvu žetvu, već je svuda posejano. Papstvo, „čovek bezakonja“, „sin pogibli, koji se protivi i diže na sve što se naziva Bogom ili svetinjom“¹⁶, najjača je struja u današnjem takozvanom hrišćanstvu i njen uticaj iz dana u dan raste. A kako raste? Ne toliko zbog svog neposrednog delovanja i priraštaja članova, koliko zbog slepog prihvatanja papskih principa od strane takozvanih protestanata. Ova sila postavila se iznad Boga, u svom pokušaju da promeni Njegov Zakon (Danilo 7,25). Ona je drsko prisvojila paganski praznik posvećen suncu – nedelju¹⁷, umesto Gospodnjeg Dana od odmora – subote¹⁸, koja je spomenik Božjeg stvaranja. Na ovaj način papstvo prkosno ističe ovaj dan – nedelju, kao znak svog autoriteta. Nažalost, veći deo protestanskog sveta sledi ovaj diktat prihvatanjem običaja koji označava uzdizanje čoveka iznad Boga i koji je simbol opravdanja sopstvenim delima, umesto verom.

Kada se hrišćani drže ljudskih propisa uprkos jasno izrečenoj Božjoj zapovesti, i kada drže svoje običaje pozivajući se na svoje duhovne oce, one koji su se temeljili na paganskoj filozofiji, onda je sasvim otvoren put za svako zlo koje je milo njihovom srcu. „*Ko ima uši da čuje, neka čuje.*“

¹⁵ S obzirom na to da je autor pisao ove reči 1895, teško je mogao i da zamisli kakvi će se užasi dogoditi u Prvom i Drugom svetskom ratu koji je projektovan u nekim od najobrazovanijih i najrafiniranijih umova koje je svet ikad poznavao (*beleška izdavača Glad Tidings Publishers*).

¹⁶ „*na sve što se naziva Bogom i pravim bogoslužjem/bogoštovanjem*“ – eng. prev.

¹⁷ Sunday na engleskom; u prevodu „*dan sunca*“ – prim. prev

¹⁸ Sabbath – reč jevrejskog porekla koja znači „*odmor*“, „*počivanje*“ - prim. prev.

2. Poglavlje

Greh drugoga je i tvoj greh, takođe

Uvod. –

„Blago čovjeku koji ne ide na vijeće bezbožničko, i na putu grješničkom ne stoji, i u društvu nevaljalijeh ljudi ne sjedi, nego mu je omilio zakon Gospodnji i o zakonu njegovu misli dan i noć!“ (Psalam 1,1.2)

„Sine moj ako primiš reči moje i zapovesti moje pohraniš u sebi, da pazi uho tvoje na mudrost, i da srce svoje usredsrediš na razumevanje; da, ako čezneš za znanjem, i ako glas svoj, koliko god možeš, snažno podigneš, tražeći da razumeš; kao srebro, i kao sakriveno blago ako dobro ustražiš; tada ćeš razumeti šta znači poštovati i poznavati Gospoda (tada ćeš razumeti strah Gospodnji i naći ćeš znanje o Bogu). Jer Gospod daje mudrost, iz njegovijeh usta dolazi znanje i razumevanje.“ (Priče 2,1-6 kombinovani englesko-srpski prevod)

Ovde se nalazi tajna razumevanja Biblije: proučavanje i duboko promišljanje, udruženo sa iskrenom željom da se spozna Božja volja, da bi joj se potčinili i poslušali je. *„Ako ko hoće da čini njegovu volju, znaće da li je ova nauka od Boga.“* (Jovan 7,17)

Ponavljanje i ponovno razmatranje su, pored ostalog, od najvećeg značaja ako želimo da steknemo pravo biblijsko znanje. Ovo ne znači da bi ma kakvi, pa i najveći napori uloženi u proučavanje, mogli da zamene vođstvo Svetog Duha, već da Sveti Duh svedoči kroz pisanu reč.

Pogled unazad. – U ovom proučavanju Rimljanima poslanice želimo da koristimo što god je više moguće od onog što smo već naučili. Zato ćemo nakratko baciti pogled na celo prvo poglavlje. Ustanovili smo da je ono prirodno podeljeno na sledeće celine:

Stihovi 1-7. Pozdravi i sažet prikaz celog Jevanđelja.

Stihovi 8-15. Pavlovo lično interesovanje za Rimljane i njegov osećaj odgovornosti za njih i celo čovečanstvo.

Stihovi 24-32. Posledice nezahvalnosti i zaboravljanja Boga.

Pažljivo čitanje poglavlja ukazuje na osnovnu misao – Bog je Sebe obznanio svakom stvorenju kroz dela Svog stvaranja, i drugo, da čak i najuniženiji pagani znaju da su krivi i da zaslužuju smrt zbog svoje izopačenosti. *„Oni znaju Božiju pravdu – da oni koji tako šta čine zaslužuju smrt, pa ipak ne samo što to čine, nego odobravaju i drugima koji čine“* (Rimlj. 1,32). Dakle, oni su „bez izgovora“. Ove misli vodilje, treba dobro imati na umu pre nego što počnemo sa proučavanjem drugog poglavlja, jer je ono nastavak prvog i oslanja se na njega.

Krupan plan (Rimljanima 2,1-11). –

„Zato nemaš izgovora, čoveče koji sudiš, ma ko ti bio; jer sudeći drugom samoga sebe osuđuješ, pošto ti, sudija, činiš isto to. A znamo da Bog po istini sudi onima koji tako šta čine. Ili misliš, čoveče, ti što sudiš onima koji čine tako šta, a isto činiš, da ćeš izbeći sud Božiji? Ili ne mariš za bogatstvo njegove dobrote, podnošenja i strpljivosti, i ne znaš da te Božija dobrota vodi pokajanju? Ali svojom tvrdoglavošću i nepokajanim srcem sabiraš sebi gnev za dan gneva i otkrivenja pravednog suda Božijeg, koji će svakome uzvratiti po njegovim delima; onima koji u istrajnosti čine dobro i traže slavu, čast i nepropadljivost, daće večni život, a onima što prkose i ostaju nepokorni istini, a zlu poslušni, gnev i ljutnju. Nevolja i muka na svaku dušu čoveka koji čini zlo, prvo Judejina, pa Grka. A slava,

čast i mir svakome koji čini dobro, prvo Judejinu, pa Grku. Jer Bog ne gleda ko je ko.“ (Rimlj. 2,1-11)

Priznanje greha. – Lako je dokazati istinitost apostolove tvrdnje da su mnogobošci svesni da zaslužuju smrt zbog svojih dela. Pošto su Adam i Eva pojeli zabranjeni plod, bili su u strahu od susreta sa Gospodom, pa su se sakrili. Strah je obavezan pratilac krivice i njen dokaz. „**Kazna je to što nas plaši**“¹ (1. Jov. 4,18 – *Contemporary English Version*). „**Bježe bezbožnici kad ih niko ne goni, a pravednici su kao lavići bez straha**“ (Priče 28,1). „**A strašljivcima... njima je mesto u jezeru koje gori od vatre i sumpora**“ (Otkr. 21,8). Da mnogobošci nisu imali nikakvu spoznaju svoje krivice, oni ne bi očekivali nikakvu kaznu za ubistva i krađe i u tom slučaju bi izostalo njihovo pripremanje za odbranu.

Neoboriva optužnica. – Divna oštroumnost se vidi u načinu na koji apostol podstiče osećaj odgovornosti, u prvom stihu. Prvo poglavlje ograničava se uglavnom na mnogobošce. Svi će se složiti sa apostolom da su oni krivi za najgnusniji nemoral. „*Oni bi trebalo da znaju za bolje*“, gotovo spontano se otima uzvik na koji bi apostol odgovorio: „*Oni znaju za bolje*“, ili u najmanju ruku imaju šansu da znaju za bolje; oni svakako znaju da ne čine ono što valja. „*Nemaju izgovora.*“ Šta god da čovek misli o odgovornosti mnogobožaca, svi se slažu u tome da je njihova praksa bila dostojna osude. A onda dolazi poražavajuća replika: „*Zato nemaš izgovora, čoveče koji sudiš, ma ko ti bio; jer sudeći drugom samoga sebe osuđuješ, pošto ti, sudija, činiš isto to.*“ Uhvaćeni smo tako da nam nema vrđanja. Ako znamo dovoljno da osudimo nepravedna dela mnogobožaca, upravo tim svojim činom osude mi priznajemo da ni sami nemamo izgovor za svoja sopstvena nedela.

Svi podjednako krivi. – „*Pošto ti, sudija, činiš isto to.*“ Dovoljno je jasno da svako ko zna da osudi zlo u drugome, ostaje bez ikakvog izgovora za svoje sopstvene grehe. Ali ne uviđaju odmah svi da onaj koji osuđuje drugoga, čini isto to. Pročitajte, stoga, ponovo poslednje stihove prvog poglavlja i uporedite listu pomenutih greha sa onim što piše u Galatima 5,19-21. Jasno ćete videti da to što mnogobošci čine a što im mi lako pripisujemo kao krivicu, jesu, zapravo, telesna dela. To su gresi koji „**iznutra iz ljudskog srca izlaze**“ (vidi Marko 7,21-23). Ko god je obuhvaćen pojmom „*čovek*“, istovremeno je i podložen ovome. „**S neba gleda Gospod, vidi sve sinove ljudske. S prijestola, na kome sjedi, pogleda na sve koji žive na zemlji. (On je oblikovao sva srca njihova podjednako – eng. prev); on razmatra sva dela njihova**“ (Psalam 33,13-15 – *kombinovani srpsko-engleski prevod*).

Svi su pod samoosudom. – Tako, dakle, ako svi ljudi podjednako učestvuju u istoj svima zajedničkoj ljudskoj prirodi, jasno je da ko god osudi nekog drugog za ma koje nedelo, time osuđuje sebe; jer, istina je da svi imaju isto zlo u sebi, samo manje ili više razvijeno. Činjenica da oni dovoljno znaju da bi presudili i rekli da je nešto zlo, govori da i oni sami zaslužuju istu kaznu koju vide kao zaslugu drugoga.

Saosećanje, a ne osuđivanje. – Lopov najčešće viče „*Drž' te lopova!*“, pokazujući na nekog drugog, da bi tako usmerio hajku dalje od sebe. Isto tako ljudi osuđuju greh u drugom, kako bi sa sebe skinuli sumnju za istu krivicu. Suviše se često ljudi „*združuju u grehu kojem hrle, da osude one koje puno ne hrle*“²; no za ove grehe oni su i sami, zapravo, krivi posredstvom (zbog) svoje ljudske prirode.

S obzirom na to da je svako ljudsko telo (svaka ljudska priroda) istovetno, trebalo bi da smo prožeti poniznošću, umesto da gajimo prezir kada čujemo da je neki veliki greh učinjen; jer, to je prava slika onoga što se krije u našem sopstvenom srcu. Umesto što govorimo: „**Hvalim te, Bože, što ja nisam kao drugi ljudi**“ (Luka 18,11), treba da nosimo teret onih koji greše, imajući u vidu kakvi smo i sami, da ne bismo i mi bili iskušani. Vrlo često biva da osoba, čiju smo slabost skloni da osudimo, zapravo i nije tako duboko pala kako bi se to nama desilo, da smo bili kušani na isti način i u istoj meri.

¹ „*strah ima muku/kaznu*“ – Vuk, tj. Čarnić

² reči poznatog engleskog pesnika i ikonoborca Semjuela Batlera - *prim. prev.*

Protest protiv greha. – U **Poklonikovom putovanju**³, opisana je scena kada Pričalo daje prednost Verku da ovaj izabere temu njihovog razgovora. Verko je predložio da govore o „Božjoj spasavajućoj blagodati i kako se ona pokazuje u srcu čovekovom“⁴. Banjan dalje nastavlja:

„Pričalo: Vidim da ćemo razgovarati o silnoj stvari. To je jako dobro pitanje i spreman sam da ti odgovorim na njega. Ukratko bih ovako odgovorio: Prvo, kome je Božja blagodat u srcu, taj odmah počinje da viče (da negoduje) protiv greha. Drugo, ... (Pričalo zastaje pošto ga je Verko prekinuo i objasnio mu da nije isto vikati i protestovati protiv greha, i zaista, iz duše mrzeti greh. – prim. prev).

Pričalo: Pa kakva je razlika između vikanja protiv greha i mržnje (gnušanja) prema njemu?

Verko: Velika! Čovek može da viče protiv greha čisto iz telesnih pobuda (iz čiste koristi – prim. prev), ali može da ga mrzi samo ako ima pobožnu odvratnost prema njemu. Čuo sam kako mnogi viču protiv greha sa propovedaonice, a ipak ga trpe u svom srcu, domu, ponašanju. Žena Josifovog gospodara je vikala glasno kao da je bila sveta, ali bi i pored toga učinila preljubu sa njim.“

Istančana sposobnost razlikovanja ispravnog i pogrešnog, kao i revnosno osuđivanje greha, nikad neće opravdati čoveka. Naprotiv, to samo povećava njegovu osudu. Žalosno je to što danas i suviše onih koji se zovu reformatori, misli da se jevanđeoski rad uglavnom sastoji od osuđivanja loše prakse. Istražni sudija nije propovednik Jevandelja.

Rasuđivanje u skladu sa istinom. – „**A znamo da Bog po istini sudi onima koji tako šta čine**“ (Rimlj. 2,2). „Čekaj“, reći će neko, „nisam baš siguran u to“. Ali, ti vrlo lako možeš steći ubeđenje u ovom pogledu:

- 1) Bog postoji. U tome se slažemo.
- 2) On je izvor odakle sve stvoreno dolazi.
- 3) Svako stvorenje je potpuno zavisno od Njega.
- 4) Kako celokupan život zavisi od Njega, jasno je da i čovekov život zavisi od usklađenosti i jedinstva s Bogom.
- 5) Dalje sledi da Božji karakter mora biti merilo rasuđivanja.
- 6) Bog je Sam istina „**i u Njemu nema nepravde.**“ (Jovan 7,18)
- 7) Međutim, On je Sebe i Svoju pravednost otkrio svim ljudima. „**Javi Gospod spasenje svoje, pred narodima otkri pravdu svoju.**“ (Psalam 98,2)
- 8) Zato su svi ljudi, od najmanjeg do najvećeg, bez ikakvog izgovora za svoj greh.
- 9) Sasvim je jasno da je Božji sud, kada osuđuje sve ljude bez izuzetka, utemeljen na istini. I zemlja će biti prinuđena da se pridruži nebu u pokliču: „**Pravedan si ti koji jesi i koji si bio, sveti, što si ovo presudio... da, Gospode Bože, Svedržitelju tvoji sudovi su istiniti i pravedni.**“ (Otkr. 16,5.7)

Nema utočišta. – Neka niko ne misli da može da utekne pravednosti Božjeg suda. Obično su obrazovani ljudi ti koji laskaju sebi da će iznaći neko rešenje. Tako nam je lako da pomislimo kako će nam naše veliko znanje u razlikovanju ispravnog i pogrešnog biti uračunato u pravednost; tako lako uspevamo da ubedimo sebe da će to što osuđujemo greh kod drugih, naterati Gospoda da veruje kako mi nipošto ne možemo biti krivi za iste stvari. Sve to čini da naša krivica bude još upadljivija.

Prvo poglavlje Rimljanima svakome izbija sve argumente iz ruku. Ako su se najniži u poretku opravdano našli krivi, onda za „više klase“ nema nikakvog utočišta. „**Jer će svako djelo Bog iznijeti na sud i svaku tajnu, bila dobra ili zla.**“ (Propovednik 12,14)

³ poznata alegorija Džona Banjana

⁴ Put Hrišćanina, str. 136, izdavač: Dom molitve, Peć

Božja dobrota dovodi do pokajanja. – „*Ili ne mariš za bogatstvo njegove dobrote, podnošenja i strpljivosti, i ne znaš da te Božija dobrota vodi pokajanju?*“ (Rimlj. 2,4). Bog je savršenstvo čistote i svetosti; čovek je sasvim grešan. Bog zna za svaki greh, pa ipak ne prezire grešnika. „*Bog, naime, nije poslao Sina u svet da sudi svetu, nego da se svet spase njegovim posredstvom*“ (Jovan 3,17). Hristos je rekao: „*Ako ko čuje moje reči i ne sačuva ih, neću mu ja suditi.*“ (Jovan 12,47)

U svemu što je činio i govorio, On je jednostavno predstavljao Oca. Bog „*pokazuje svoje dugo strpljenje prema nama.... i strpljivost Gospoda našega smatrajte svojim spasenjem*“ (2. Petr. 3,9.15 – kombinovano Čarnić-eng. prev). Međutim, nije moguće da neko uvažava i ceni Božju dobrotu i strpljenje ako nije blag i ponizan i podstaknut na pokajanje. Kad uvidimo koliko nas Gospod trpi, onda je nemoguće da mi postupamo strogo prema svojim bližnjima. Ako ne osuđujemo, nećemo biti osuđeni – Luka 6,37.

Pokajanje je dar. – „*Jer ste posredstvom vere blagodaću spaseni, i to nije od vas – Božiji je dar*“ (Efes. 2,8). „*Bog otaca naših vaskrsao je Isusa koga ste vi obesili na drvo i ubili. Njega je Bog svojom desnicom uzvisio kao poglavara i spasitelja da dodeli Izrailju pokajanje i oproštaj grehova*“ (Dela 5,30.31). Ali, nije samo Izrailju Bog dao pokajanje kroz Hrista. „*Za njega svedoče svi proroci, da će njegovim imenom dobiti oproštaj grehova svako ko veruje u njega*“ (Dela 10,43). Bog je ovo učinio tako jasnim da su čak i isključivi Jevreji morali da priznaju: „*Bog je dakle i mnogobošcima dao pokajanje za život.*“ (Dela 11,18)

Podsticaji na pokajanje. – Božja dobrota navodi ljude na pokajanje. Zemlja je puna podsticaja na pokajanje, jer „*dobrote je Gospodnje puna zemlja*“ (Psalam 33,5). „*Zemlja je, o Gospode, puna milosti tvoje*“ (Psalam 119,64). Bog se može upoznati preko Njegovih dela, a „*Bog je ljubav*“. Sva stvorenja objavljuju ljubav i milost Božju.

Ne treba da popravljamo Spise, govoreći da Božja dobrota **nastoji** da navede ljude na pokajanje. Biblija kaže da ih ona **dovodi** do pokajanja i možemo biti sigurni da je to tako. Svaki čovek biva vođen do pokajanja i to je sigurno koliko i to da je Bog dobar. Ali se ne pokaju svi. Zašto? Zato što oni preziru izobilje dobrote i strpljenja Božjeg i odbacuju Njegovo milosrdno vođstvo. Ali, ko god se ne opire Gospodu, sigurno će biti doveden do pokajanja i spasenja.

Sabiranje gneva. – Iz prvog poglavlja smo naučili da gnev Božji „*otkriva se sa neba na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi.*“ Stoga, svako ko greši, sakuplja gnev protiv sebe. Valja zapaziti da je u svom sudu Bog jasan. Ljudi primaju samo ono za šta su se zalagali. Bog ne sudi proizvoljno. On nije samovoljno utvrdio nekakve dekrete, a potom objavio da ko god ih prekrši, može da očekuje Njegovu osvetu. Kazna koju će požnjeti zli, neminovan je rezultat njihovog sopstvenog izbora. Bog je jedini izvor života.

Njegov život je mir. – Dakle, kada Ga ljudi odbacuju, jedino što im preostaje jeste gnev i smrt. „*Jer mrziše na znanje, i straha Gospodnjega ne izabraše; ne pristaše na moj savjet, i prezeše sve ukore moje. Zato će jesti plod od putova svojih, i nasitiće se savjeta svojih (i nasitiće se planova (izuma) svojih – eng. prev). Jer odvracanje od jednostavnosti njih će ubiti, i blagostanje ludih njih će pogubiti*“ (Priče 1,29-32 – kombinovan prevod: Daničić-King James).

Nevolja i smrt nerazdvojno su povezani s grehom; ljudi baš to izabiraju kada odbacuju Boga.

„Po delima svojim“. – Nevernici često tvrde da nije pravedno da Bog osudi nekoga samo zato što ovaj ne veruje u nešto. Ali, Bog to i ne čini. U Bibliji se ne može naći nijedna reč o suđenju ljudima na osnovu njihovog verovanja. Uvek se kaže da će svima biti suđeno prema učinjenim delima. „*Jer će doći Sin čovečiji u slavi svoga Oca sa anđelima svojim, i tada će uzvratiti svakome po njegovom delanju*“ (Mat. 16,27). „*Vidi, dolazim ubrzo, i plata moja ide sa mnom, da uzvratim svakom onako kakvo je njegovo delo*“ (Otkr. 22,12). On „*sudi po delima svakog pojedinca.*“ (1. Petr. 1,17)

Čovek koji kaže da su sva njegova dela prava, stavlja sebe iznad drugih, na poziciju sudije umesto Boga, koji svedoči da je svaki čovek sasvim zastranio. Samo je Bog Sudija i On sudi isključivo prema čovekovim delima. Međutim, čovekovo delanje određeno je njegovom verom. **„Ovo je delo Božije, da verujete u onoga koga je on poslao“** (Jovan 6,29). Nije posao čovekov da sudi o sebi i da govori kako su sva njegova dela na mestu. Njegovo je da jednostavno veruje u milost i dobrotu Božju, kao i to da će njegova dela biti učinjena u Bogu.

Besmrtnost i večni život. – Bog će podariti večni život onima koji traže slavu, čast i besmrtnost. Hristos je **„obasjao život i besmrtnost Jevandeljem“** (2. Tim. 1,10 – eng. prev). Život i besmrtnost su dve različite stvari. Ko veruje u Sina Božjeg ima večni život. **„A ovo je večni život, da poznaju tebe, jedinoga pravoga Boga, i Isusa Hrista koga si poslao.“** (Jovan 17,3)

Mi imamo večni život, čim smo poznali Gospoda; ali ne možemo imati besmrtnost sve dok On ne dođe, u poslednjim danima.

„Evo kazujem vam tajnu: nećemo svi pomreti, ali ćemo se svi izmeniti, u momentu, u tren oka, kad zatrubi poslednja truba. Truba će, naime, zatrubiti, i mrtvi će biti vaskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se izmeniti. Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost.“ (1. Kor. 15,51-53)

Mi čeznemo za besmrtnošću, a to je samo po sebi dokaz da je niko još uvek nema. Tek je Hristos obasjao besmrtnost Jevandeljem i to pokazuje da se do nje može doći samo kroz Jevandelje. Stoga, oni koji ne prihvataju Jevandelje nikad neće imati besmrtnost.

„Nevolja i muka“ (Rimljanima 2,9). – Oni koji greše deca su gneva – Efes. 2,3. Gnev i ljutnja, nevolja i muka, sigurno dolaze na sve koji zlo čine. Ali, nevolja i muka imaju svoj kraj. Činjenica da niko ne dobija besmrtnost osim onih koji su Hristovi, prilikom Njegovog dolaska, govori da će svi ostali na kraju prestati da postoje. Nastaće mučenje koje je povezano sa kažnjavanjem zlih, ali ono, ma koliko dugo trajalo, ima svoj kraj u konačnom uništenju nepravednika. Božja ogorčenost će prestati. **„Jer još malo, i gnjev će prestati; tada će se jarost moja obratiti na njihovu pogibao.“** (Isaija 10,25)

Poziv glasi: **„Hajde narode moj, uđi u klijeti svoje, i zaključaj vrata svoja za sobom, prikriv se začas, dokle prođe gnjev. Jer, gle, Gospod izlazi iz mjesta svojega da pohodi stanovnike zemaljske za bezakonje njihovo.“** (Isaija 26,20.21) On se **„ne gnjevi ...jednako, niti se dovijeka srdi“** (Psalam 103,9). Njegov će gnev prestati, ne zato što se Bog miri s grehom, već stoga što grehu dolazi kraj, zajedno s onima koji ga čine.

„Na svaku dušu“. – Nevolja i muka doći će na **„svaku dušu čoveka koji čini zlo“**, **„a slava, čast i mir svakome koji čini dobro“**. Niko neće biti izostavljen. Nema nikog ko je takav jadnik i nezalica da bi morao da se zaobiđe, niti ima nekog ko je tako bogat i učen da bi mu se dozvolilo da izmakne. Bogatstvo i položaj neće imati uticaj na ovom sudu. Bog je Sebe tako jasno otkrio da je svako imao priliku da Ga upozna. **„Gnev Božiji pak otkriva se sa neba na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi, koji nepravednošću zadržavaju istinu“** (Rimlj. 1,18). Zapazite da se Njegov gnev otkriva protiv greha. Patiće samo oni ljudi koji se čvrsto drže greha i ne dozvoljavaju Bogu da taj greh ukloni od njih. Kada na kraju greh bude zbrisan, oni moraju da budu zbrisani zajedno s njim.

Najpre Jevrejinu. – Ovaj deo teksta dovoljan je da potvrdi kako Bog ne gleda ko je ko. Štaviše, apostol daje neizostavan zaključak: **„Bog ne gleda ko je ko.“** Izraz „najpre“ ne odnosi se uvek na vreme. Kažemo za nekoga da je **„prvi čovek u zemlji“**, ne u smislu da pre njega nije bilo ljudi, nego kad hoćemo da kažemo da je on glavni. U školi je neko prvi u razredu zato što je najbolji učenik. Jevrejin je neko kome je bilo dato najveće otkrivenje, pa je stoga upravo on taj koji bi morao da bude prvi u rasuđivanju.

Međutim, tekst govori da Bog nema neku posebnu naklonost prema Jevrejima na uštrb drugih ljudi. Ako slava, čast i mir dolaze najpre Jevrejima, onda takođe na njega prvog idu gnev i ljutnja, nevolja i muka. Ovde nije pitanje: „*Koje si nacionalnosti?*“, nego: „*Šta si činio?*“ Bog će razdeliti svakome po njegovim delima, jer „*Bog ne gleda ko je ko*“.

Nekoliko reči biće dovoljno da podsete na ono što smo već proučili. Prvo poglavlje Rimljanima moglo bi se kratko opisati kao određivanje uslova za one koji ne poznaju Boga i objašnjenje zbog čega su izgubili to znanje, uz konstataciju da oni nemaju izgovora. A onda, baš kad smo spremni da pljesnemo rukama, užasnuti nad njihovom izopačenošću, i da odapnemo na njih najvatrenije strele osude, apostol se obraća nama i zatvara nam usta rečima koje probadaju: „*Zato nemaš izgovora, čoveče koji sudiš, ma ko ti bio; jer sudeći drugom samoga sebe osuđuješ, pošto ti, sudija, činiš isto to.*“ (Rimlj. 2,1)

Tako drugo poglavlje nastavlja sa prikazivanjem istine da će svako ponaosob biti predmet pravednog Božjeg suda, „*jer Bog ne gleda ko je ko*“. Na taj način, upoređivanjem slučajeva dve različite klase na Sudu, dovedeni smo do priznanja da je Bog nepristrasan.

„Jer svi koji su bez zakona zgrešili bez sudelovanja zakona će i propasti, a svi koji su pod zakonom zgrešili – biće po zakonu osuđeni. (Jer pred Bogom nisu pravedni oni koji samo slušaju zakon, nego će biti opravdani oni koji zakon tvore. Kad, naime, mnogobošci, koji nemaju zakona, po prirodi čine ono što zakon zahteva, onda su oni, koji nemaju zakona, sami sebi zakon. Oni pokazuju da je delo zakona napisano u njihovim srcima, što svedoči njihova savest i njihove misli koje se međusobno optužuju i brane,)⁵ na dan kada će Bog preko Isusa Hrista – po mom evanđelju – suditi ljudske tajne.“ (Rimljanima 2,12-16)

Bez zakona i pod Zakonom (u Zakonu – eng. prev, grčki original). – Iako je prilično sigurno da, kada Gospod dođe po drugi put, na zemlji neće više biti ljudi koji nisu čuli propovedanje reči, stoji činjenica da na hiljade i milione ima onih koji su umrli, a da nisu videli Bibliju ili čuli za nju. Na njih apostol misli kada kaže „*bez Zakona*“. Ipak, jasno je pokazano da oni nisu bili sasvim bez Zakona, već samo bez pisanog Zakona. Istina da su oni imali neku spoznaju Zakona, objašnjena je u narednim stihovima i dokazana činjenicom da su oni ubrojani među grešnike; no „*greh se ne uračunava kad nema zakona.*“ (Rimlj. 5,13)

Celokupan greh kažnjen. – Bilo da imamo pisani Zakon ili ne, svi smo ubrojani u grešnike. „*Gnev Božiji pak otkriva se sa neba na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi*“ (Rimlj. 1,18). Za pagane je rečeno da nemaju izgovora; a kad su oni koji nemaju pisanog Zakona bez izgovora, daleko manje mesta za izgovor imaju oni koji Zakon drže u svojim rukama. Bog je pravedan. „*A znamo da Bog po istini sudi onima koji tako šta čine*“ (Rimlj. 2,2). Dakle, svi koji greše, bilo po (u – eng. prev, grčki original) Zakonu ili bez Zakona, biće kažnjeni.

Ovo je dovoljno da se shvati kako izraz „*bez Zakona*“, ne znači potpuno odsustvo poznavanja Boga. Prvo poglavlje daje objašnjenje za to. Nevolja nastaje zato što mnogi, kada čitaju da će svi biti kažnjeni – i to im izgleda kao nepravda – zaboravljaju ili ne znaju šta sve čini sadržaj tog prvog poglavlja. Velika je greška istrgnuti jedan stih iz Biblije i razmatrati ga odvojeno od celine koju on čini sa drugim stihovima.

Oni će propasti. – Tim rečima objavljena je sudbina nepravednika. Apostol Petar nam saopštava da se svet čuva „*za oganj i za dan suda i propasti bezbožnih ljudi*“ (2. Petr. 3,7). Šta se misli pod pojmom „*propast*“? Ono što je suprotno večnom životu. Jednom prilikom neki ljudi su ispričali Isusu slučaj Galilejaca čiju je krv Pilat pomešao sa krvlju njihovih žrtava, na šta je Isus odgovorio: „*kažem vam,ako se ne pokajete, svi ćete tako izginiti*“ (Luka 13,3). Čitamo i sledeće: „*A bezbožnici će izginiti, i neprijatelji će Gospodnji kao salo od*

⁵ Zagrade postoje u engleskom prevodu – *KJV*, što ukazuje na to da su stihovi 13-15 neka vrsta digresije u kazivanju apostola Pavla o sudu – *prim. prev*

jaganjaca izgoreti; u ognju će oni nestati“ (Psalam 37,20 – eng. prev). Dakle, kada se kaže da će propasti svi koji čine greh, to znači da će svi oni izginuti⁶, to jest, da će biti konačno istrebljeni, „**i biće kao da ih nije bilo.**“ (Avdija 16)

Potpuna nepristrasnost. – Ovo ima jednako značenje kao i potpuna pravednost. Grešnici će biti kažnjeni, bilo da žive u paganskim zemljama, ili u takozvanom hrišćanskom svetu. Međutim, nikome se neće suditi zbog onoga o čemu nije apsolutno ništa znao. Bog ne kažnjava ljude zbog kršenja Zakona o kojem nisu imali nikakvog pojma, niti ih smatra odgovornim zbog svetlosti koju nikada nisu imali. Vrlo je jasno da oni koji imaju Zakon, moraju znati mnogo toga što ne znaju oni koji ga nemaju u pisanom obliku. Svi ljudi, međutim, imaju dovoljno svetlosti da znaju da su grešnici; ali, pisana reč, onima koji je imaju, daje znanje o mnogim pojedinostima koje ostaju nepoznate tamo gde ista pisana reč ne postoji.

Ove potonje pravedni Bog ipak ne smatra krivim za mnoge stvari zbog kojih će biti suđeno prvima. „**Koliko god ih je zgrešilo bez Zakona, bez Zakona će izginuti; i koliko god ih je zgrešilo u (po) Zakonu, po Zakonu će im biti suđeno**“ (Rimlj. 2,12 – eng. prev). Čovek koji je odbacio svetlost, bilo da je ona mala ili velika, očigledan je krivac.

Koren greha. – Nekima se čini da je nepravedno to što će oni sa relativno malo svetlosti poginuti jednako kao i oni drugi koji su grešili protiv veće svetlosti. Njihov problem je u tome što oni ne shvataju šta je, zapravo, greh. Samo je Bog dobar (Luka 18,19). On je izvor dobrote. Ako se u čoveku dobrota pojavi, kad god i kakva god bila, ona je isključivo Božje delo u njemu.

Bog je, takođe, izvor života. U Njemu je vrelo života (Psalam, 36,9). Božji život jeste pravednost; dakle, nema pravednosti odvojeno od života Božjeg. Sada je jasno da kada čovek odbija Boga, on zapravo sebe lišava života. Nevažno je to što je imao relativno malo znanja o Bogu. Odbacivši tu svetlost koju je posedovao, on je odbacio i život; odbacivanjem onog malog koliko je znao o Bogu, on je pokazao da bi Boga odbio i u svakom drugom slučaju. Greh je, jednostavno, odvajanje od Boga, odnosno, odbacivanje Boga; a to znači smrt.

„**Ti si taj**“⁷ (Rimljanima 2,17-24). –

„Ako se pak ti zoveš Judejin, oslanjaš se na zakon i hvališ se Bogom, i pošto si iz zakona dobio pouku, znaš njegovu volju i rasuđuješ šta je pravo a šta ne, i ubeđen si da si vođ slepima, svetlost onima koji su u mraku, vaspitač nerazumnih, učitelj nejakih, koji u zakonu ima oličenje znanja i istine, ti, dakle, koji drugoga učiš samoga sebe ne učiš? ti, što propovedaš da se ne krade, kradeš? ti, što govoriš da se ne čini preljuba, činiš preljubu? ti, što osećaš odvratnost prema idolima, potkradaš njihove hramove? ti, što se hvališ zakonom, prestupanjem zakona ne odaješ poštovanje Bogu? Ta zbog vas se huli na ime Božije među mnogobošcima, kao što je i napisano.“

Deklarisani Jevrejin. – Treba li da odbace ovaj deo Rimljanima poslanice svi oni koji se predstavljaju kao hrišćani, smatrajući da se on ne odnosi njih, jer je adresiran na Jevreje? Nipošto. Deklarisani hrišćani su upravo oni na koje misli apostol. Čitajte opis: **Ti se „oslanjaš na zakon i hvališ se Bogom, i pošto si iz zakona dobio pouku, znaš njegovu volju i rasuđuješ šta je pravo a šta ne, i ubeđen si da si vođ slepima, svetlost onima koji su u mraku, vaspitač nerazumnih, učitelj nejakih, koji u zakonu ima oličenje znanja i istine“**⁸.

Kome se, dakle, on obraća? Svakome ko tvrdi da poznaje Gospoda, bez obzira na to kojim se imenom on naziva; svakome ko misli da je potpuno osposobljen da druge uči putu Božjem.

Zoveš se Jevrejin. – Ne treba zanemariti kao nešto nevažno to što apostol ne kaže: „**Gle, ti koji si Jevrejin**“, nego, „**Gle, ti koji se zoveš Jevrejin**“ (eng. prev). Ljudi nisu uvek ono što im ime govori, niti ono kako ih drugi nazivaju. Počevši od sedamnaestog stiha, apostol otvara temu ko

⁶ kako piše u Vukovom prevodu – prim. prev.

⁷ vidi 2. Samuilova 12,7

⁸ moglo bi se prevesti i kao: „**...koji u Zakonu imaš formu, okvir znanja istine**“

su, zapravo, Jevreji. Pre nego što završimo poglavlje, izgledaće kao da je pisac ovim izrazom „zoveš“, želeo da nagovesti kako onaj ko je pomenut i opisan u stihovima koji slede, nije pravi Jevrejin i da ga Bog ne smatra za takvog.

Biti Jevrejin. – U Otkrivenju 2,9 čitamo: „**znam i hulu onih koji govore da su Judeji, a nisu, nego satanska sinagoga.**“ I dalje: „**Vidi, dajem ti neke iz sinagoge satanine, koji za sebe govore da su Judeji, a nisu to nego lažu. Vidi, učiniću da oni dođu i da se poklone pred tvojim nogama, i da saznaju da sam te zavoleo**“ (Otkr. 3,9). Iz ovoga vidimo da je biti Jevrejin nešto izuzetno i velika čast, te da će mnogi polagati lažno pravo na to ime. Ipak, ljudi nazvani Jevrejima podnosili su prezir većeg dela sveta tokom mnogih stoleća. Od kada je Novi zavet napisan, nikad, ni u jednom delu sveta, niko nije pretendovao da se zove Jevrejin, u opšte prihvaćenom smislu te reči. Jevreji kao posebna klasa nikada nisu imali takvu čast koja bi povećala izgled nekome ko bi primio takvo ime. Međutim, bila je prednost, a i danas je često, kada je neko poznat kao hrišćanin i mnogi se lažno predstavljaju na taj način, samo da bi imali bolje poslovne prilike.

Jevrejin i hrišćanin. – Nije nikakvo natezanje teksta ako se kaže da gde god stoji reč „Jevrejin“, to znači ono što se danas misli pod pojmom „hrišćanin“. To postaje uočljivo ako imamo u vidu šta znači biti pravi Jevrejin. Mogli bismo mnoštvom citata da potkrepimo stav da je pravi Jevrejin bio onaj ko je verovao u Hrista. O onom koji je bio otac nacije, Gospod Isus je rekao: „**Avraam, otac vaš, likovao je što će videti moj dan, i – video je i obradovao se**“ (Jovan 8,56). On je verovao Gospodu i to mu se uračunalo u pravdu; ali, pravda dolazi samo kroz Gospoda Isusa. Mojsije, vođa jevrejskog naroda, „**Hristovu porugu smatrao (je) većim bogatstvom od blaga egipatskog**“ (Jevr. 11,26). Buntovni Jevreji kušali su i odbacivali Hrista (1. Kor. 10,9). Kada je Hristos u telu došao, „**svoji**“ Ga nisu primili (Jovan 1,11). Kao kruna svega, Hristos je rekao da ko ne veruje u Njega, ne veruje ni u Mojsijeve spise (Jovan 5,46.47). Očigledno je, dakle, da niko nije, niti je ikad bio Jevrejin, ukoliko ne veruje u Hrista. Onaj ko nije pravi Jevrejin, on je od „**zbornice sotonine**“.

„**Spasenje je od Jevreja**“ – Isus je rekao ženi Samarjanki, kod Jakovljevog izvora: „**Vi se molite onome što ne znate, mi se molimo onome što znamo, jer spasenje dolazi od Judeja**“ (Jovan 4,22). Hristos je i Sam bio „**načinjen od semena Davidovog, što se tela tiče**“ (Rimlj. 1,3 – eng. prev), što znači da je bio Jevrejin; i nema drugog imena pod nebom osim Njegovog, „**kojim bismo se mogli spasti**“.

Nijedan drugi narod na zemlji nije imao tako uzvišeno ime kao Jevreji. Nema nacije koja je uživala tako veliku Božju naklonost. „**Jer koji je veliki narod kojemu je Gospod blizu kao što je Gospod Bog naš kad ga god zazovemo? I koji je narod veliki koji ima uredbe i zakone pravedne kao što je sav ovaj zakon koji iznosim danas pred vas?**“ (5. Mojs. 4,7.8)

Oslanjanje na Zakon. – Kako je rečeno u poslednje citiranom stihu, Jevrejima je bio poveren najsavršeniji Zakon u svemiru – Sam Bog. To se zvalo „**svedočanstvo**“, jer je trebalo da svedoči protiv njih. Nije im bilo rečeno da će iz ovog Zakona dobiti pravednost, mada je on bio savršen, već nešto sasvim suprotno. Upravo zato što je on bio tako savršen, a oni grešni, Zakon je mogao samo da ih osudi. On je zato sazdan da ih dovede do Hrista, u kojem jedino mogu naći savršenu pravednost koju Zakon zahteva. „**Jer zakon izaziva gnev**“ (Rimlj. 4,15); samo Hristos spasava od gneva. Oni su se, međutim, „**oslanjali na Zakon**“, što znači, oslanjali su se na greh. Oni su „**bili uvereni u sebe – da su pravedni**“ (Luka 18,9). Nisu našli nikakvu pravednost jer „**nisu nastojali da (pravednost) ...dostignu verom.**“ (Rimlj. 9,31.32)

Hvaliti se Bogom. – Ovo je nešto sasvim drugo u odnosu na „**hvaliti se u Gospodu**“ (Psalam 34,2). Umesto da se raduju u spasenju Gospodnjem, Jevreji su se hvalili svojim nadmoćnim znanjem o Bogu. I zaista, oni su imali više nego ostali, ali su sve to dobili kao dar, a ipak su se ponosili kao da im to po pravu pripada. Za znanje koje su imali, sebe su slavili više nego Gospoda; tako su sebe doveli u isto stanje u kom su bili pagani, koji „**iako su Boga poznali, nisu ga kao Boga proslavili, niti zahvalnost pokazali, nego u svojim mislima padoše u ništavnu varku**“ (Rimlj. 1,21). Koliko god da čitalac teži da osudi stare Jevreje zbog

njihovog ispraznog hvalisanja, neka se samo seti svojih osećanja koja je često gajio, poredeći se sa stanovnicima neznabožičkih zemalja, ili pripadnicima „*najniže klase*“ u svojoj zemlji.

Božji Zakon je Njegova volja. – Apostol kaže da Jevreji znaju Božju volju, jer su naučeni iz Zakona. Ovo je dovoljno kao potvrda da je Božji Zakon Njegova izražena volja. Zaista nema potrebe za bilo kakvim argumentom preko ovog koji je naveden. Volja svake vlade izražena je kroz njene zakone. Kada je reč o apsolutnom vladaru, njegova volja postaje zakon. Bog je apsolutni vladar, mada ne onaj koji stihijski, proizvoljno vlada. Njegova volja je jedini izvor prava, pa zato sledi da je Njegova volja ujedno i zakon. Njegov Zakon je sažet u Deset zapovesti; dakle, Deset zapovesti sadrže sažeto izraženu volju Božju.

Forma znanja i istine. – Iako sadrže sažeto izraženu Božju volju koja je savršenstvo mudrosti i istine, Deset zapovesti su samo izraz, a ne predmet sam, slično kao što slika neke kuće nije kuća, čak i kad je ta slika savršena. Same reči napisane u knjizi ili uklesane u steni, ne poseduju život; ali, mi znamo da je Zakon Božji večni život. Samo u Hristu se može naći živi Zakon, jer je On jedino potpuno ispoljavanje Božanstva.

Ko ima Hristov život u sebi, on ima i savršen Zakon Božji koji se ispoljava u njegovom životu. Međutim, onaj ko ima samo slovo zakona, a ne i Hrista, taj zapravo ima samo obličje (formu) znanja i istine. Zato je ispravno rečeno za Zakon da je on slika (fotografija) Božjeg karaktera. Međutim, fotografija ili bilo koja druga slika, samo je senka, to jest, odraz stvarnosti, a ne suština. Ko ima Hrista, ima oboje, i formu i suštinu, jer nije moguće imati nešto, a da to ne uključuje i njegov oblik. Ali, oni koji poseduju samo izraz istine, bez Hrista koji je Sam istina, imaju samo obličje pobožnosti, lišeno njegove sile.

Teška pitanja. – U stihovima 21-23 apostol postavlja neka teška pitanja. Neka svaka duša koja ima običaj da se ponosi ispravnošću svog života, sama sebi odgovori na ova pitanja. Lako je i prirodno za čoveka da se hvali svojom „*moralnošću*“. Ljudi koji nisu hrišćani teše sebe mišlju da žive moralnim životom i da su zato jednako pošteđeni kao da su hrišćani. Neka svi takvi znaju da nema morala osim onog koji je u skladu s Zakonom Božjim. Sve što je u bilo kom vidu ispod standarda ovog Zakona, nemoralno je. Kad ovo znamo, ukažimo im na obavezu savršenog držanja tog istog Zakona.

„Kradeš?“ – Većina ljudi bi rekla: „*Ne, ja sam pošten/poštena u svim svojim poslovima.*“ Odlično. Ali, hajde da ne ocenjujemo stvari površno. Proučimo Pismo. Tamo kaže da je „**Zakon duhovan**“ (Rimlj. 7,14). „**Jer je reč Božija živa, i delotvorna, i oštija od svakog mača s dve oštrice, te doseže do rastavljanja duše i duha, zglavaka i moždine, pa sudi mislima i smeranjima srca**“ (Jevr. 4,12). Ma koliko da smo korektni u ispoljenim delima, ako u duhu ili mislima grešimo, krivi smo. Gospod gleda na srce, a ne na spoljašnjost. (1. Sam. 16,7)

Podjednako je pogrešno potkradati Boga kao i krasti od čoveka. Da li si ispunio svoje obaveze prema Bogu? Da li si imao savršeno čiste račune s Njim? Poslušajmo šta On kaže: „**Eda li će čovjek zakidati Boga? a vi mene zakidate; i govorite: u čem te zakidamo? u desetku i u prinosu. Prokleti ste, jer me zakidate, vi, sav narod**“ (Malahija 3,8.9). Da li se ovde misli i na tebe? Jesi li predao Bogu desetke i prinose koji Mu pripadaju. Ako nisi, šta ćeš odgovoriti na pitanje nadahnuća: „**Ti, što propovedaš da se ne krade, (zar ćeš da) kradeš?**“ (Rimlj. 2,21)

Zakon je duhovan. – U petom poglavlju Jevandelja po Mateju, Spasitelj je otkrio dubinu duhovnosti Zakona. On je rekao da ne možemo ući u nebesko carstvo, ukoliko naša pravednost nije veća od pravednosti književnika i fariseja. Kakva je bila njihova pravednost? Njima je Isus rekao: „**Tako se i vi spolja pokazujete ljudima pravedni, a iznutra ste puni licemerstva i bezakonja**“ (Matej 23,28). Dakle, ako nismo pravedni iznutra, onda smo ništa. Bog „**želi istinu iznutra (u srcu)**“ (Psalam 51,6 - eng. prev). Prateći dalje peto poglavlje po Mateju, čitamo kako Spasitelj objašnjava da šesta zapovest, „*Ne ubij*“, može biti prekršena jednom izgovorenom rečju. On, takođe, dokazuje da se jednim pogledom ili mišlju možemo ogrešiti o sedmu zapovest, koja kaže: „*Ne čini preljube*“. Isti princip, naravno, važi za sve

zapovesti. Imajući ovo na umu, neka bude veoma oprezan svako ko tvrdi da savršeno ispunjava Zakon.

Neko je rekao da Deset zapovesti predstavljaju vrlo nizak standard i da čovek može sve da ih drži, a da ipak ne bude dostojan primanja u društvo uglednih ljudi. Onaj ko je to rekao ne zna ništa o Zakonu. U stvari je obrnuto: čovek može da krši sve zapovesti, a da ipak bude uvažavan kao svetao primer u „*najboljem društvu*“.

Na ime Božje se huli. – *„Ta zbog vas se huli na ime Božije među mnogobošcima, kao što je i napisano“.* Ko to čini? Onaj koji druge uči Zakonu i koji kaže da ne treba uzimati ime Božje uzalud. Kada je David zgrešio s Urijinom ženom, Bog mu je rekao da je **„tijem djelom dao priliku neprijateljima Gospodnjim da hule (na Boga – u eng. prevodu)“** (2. Sam. 2,14). To znači da je on, kao deklarirani Božji sledbenik, gaženjem Božjeg Zakona dao priliku nevernici da kažu: *„Eto, to je primer hrišćanstva.“*

Ko je, kao deklarirani Božji sledbenik, dostigao nivo da može da kaže kako je uvek ispravno predstavljao istinu? Ko je u toj poziciji da ne mora da prizna sebi i Bogu, kako je u rečima ili delima naopako prikazao istinu koju ispoveda? Ko je na tom stupnju da, svojim greškama u učenju ili ponašanju, nije ljudima dao bedan primer i pogrešnu ideju o tome šta prava pobožnost predstavlja?

Ukratko, ko može potvrdno da odgovori na pitanje apostola: *„Prestupanjem zakona ne odaješ poštovanje Bogu?“* Dakle, ako se na ovaj način, krivicom deklariranih hrišćana, huli na ime Božje, ko može da kaže za sebe da je bez krivice pred Božjim Zakonom?

U prethodnim stihovima imali smo neka vrlo oštra pitanja upućena onima koji se „*zovu Jevreji*“, to jest, koji ispovedaju da su sledbenici Gospodnji. Sama forma i ispovedanje nikoga ne čine valjanim učiteljem istine Božje. Oni koji ne pokazuju u svom životu silu onoga što ispovedaju, čine samo štetu Božjem delu. U stihovima koji su pred nama, imamo kratak ali vrlo određen stav o obrezanju i neobrezanju.

Rimljanima 2,25-29. –

„Obrezanje svakako pomaže – ako zakon izvršavaš; ako si pak prestupnik zakona, tvoje obrezanje postalo je neobrezanje. Ako, dakle, neobrezani drži zakonske propise, zar se neće njegovo neobrezanje smatrati kao obrezanje? I tako će onaj koji je po prirodi neobrezan, a ispunjava zakon, suditi tebi, prestupniku zakona – i pored slova zakona i obrezanja. Jer nije Judejin onaj koji je to samo spolja, i nije pravo obrezanje ono koje je spolja na telu, nego, Judejin je onaj koji je to iznutra, i pravo obrezanje je u srcu, u duhu, a ne u slovu. Takvoga ne hvale ljudi nego Bog.“

Definisanje pojmova. – Dva termina, obrezanje i neobrezanje, nisu ovde upotrebljena samo da bi označila prisustvo, odnosno, odsustvo rituala, nego i da ukažu na dve klase ljudi. „*Neobrezanje*“ se očigledno odnosi na one koji se nazivaju paganima i koji se klanjaju drugim bogovima. Takav način korišćenja ovog izraza postaje još jasniji u sledećem citatu:

„nego, naprotiv, kad su videli da je meni povereno evanđelje za neobrezane kao Petru za obrezane, – jer onaj koji je osposobio Petra za apostolstvo među obrezanima osposobio je i mene za mnogobošce, i kad su poznali blagodat koja mi je dana, Jakov, i Kifa, i Jovan, koji su važili kao stubovi, dadoše meni i Varnavi desnice u znak zajednice, da mi idemo k mnogobošcima, a oni k obrezanju“ (Galatima 2,7-9).

Ovde nalazimo potvrdu da se izrazi „*neobrezanje*“, „*pagani*“ i „*mnogobošci (neznabošci)*“, odnose na iste ljude.

Kakva je bila korist od obrezanja, to nam u ovom poglavlju nije rečeno. Na ovom mestu je iznošenje činjenice bilo sasvim dovoljno, jer je pisac imao cilj da pokaže šta je to obrezanje i ko je zaista obrezan. Vrlo mnogo zavisi od ovih par stihova. Oni moraju pažljivo da se prouče, jer na njima počiva pravilno razumevanje proročanstava Starog zaveta.

Da su takozvani poštovaoci Svetog Pisma razumeli značenje pomenutih stihova onako kako je trebalo, nikada ne bi bilo nijedne „anglo-izraelske“ teorije⁹, niti beskorisnih i pogrešnih pretpostavki o povratku Jevreja u Jerusalem pre dolaska Gospodnjeg.

Šta je obrezanje? Na ovo pitanje jasnim je rečima odgovoreno u Rimljanima 4,11, gde apostol, govoreći o Avramu, prvom koji je obrezan, kaže: „**Pa i znak obrezanja dobio je kao pečat pravednosti koju je stekao verom kao neobrezan.**“ Dakle, na pitanje: „**Šta je obrezanje?**“, odgovor mora da bude: „**Znak koji potvrđuje opravdanost verom.**“

Kada obrezanje postaje neobrezanje. – Ako se ovo desilo, onda je jasno da je znak obrezanja postao bezvredan, jer nije bilo pravednosti. Zato apostol kaže: „**Ako si pak prestupnik zakona, tvoje obrezanje postalo je neobrezanje**“ (Rimlj. 2,25). Kako smo učili u prethodnim stihovima, forma bez suštine ništa ne vredi, a u ovom slučaju nam je rečeno da je znak bez onoga što on označava, besmislen. Lako bi mogao jedan siromah da istakne znak kojim oglašava rasprodaju čizama i cipela; ali, da bi napunio radnju robom, potreban mu je kapital. Ako ima samo znak, a ne i čizme i cipele, onda je za njega bolje da nema ni onaj znak.

Greške Jevreja. – Jevreji su pogrešili, pretpostavljajući da je znak dovoljan. Posle svega, oni su došli na to da hrane ideju po kojoj će znak doneti stvarnost, kao što i mnogi današnji samozvani hrišćani pretpostavljaju da ih određeni rituali čine članovima Hristovog tela. Međutim, samo obrezivanje tela ne može da predstavlja nikakvu pravednost, već, suprotno, greh (vidi Galatima 5, 9-21). Istini za volju, mnogi od onih koje su Jevreji prezirali kao neobrezane, bili su, zapravo, obrezani, dok njihovi tužitelji to nisu bili.

Obrezanje srca. – Pravo obrezanje tiče se srca, to jest, unutaršnjeg života, a ni najmanje tela. Apostol vrlo jasno izlaže da ono što je spolja odnosno, ono što se sastoji samo od spoljnje forme, nije obrezanje; nego „**pravo obrezanje je u srcu, u duhu, a ne u slovu**“ (Rimlj. 2,29). Ovo istina ima generalno važenje.

Nikakva nova pojava nije bilo to što je u Pavlovim danima zapaženo udaljavanje od istine; radi se o nečem što postoji od početka. U 5, Mojsijevoj 30,6 čitamo reči koje je Mojsije uputio deci Izrailjevoj: „**I obrezaće Gospod Bog tvoj srce tvoje i srce sjemena tvojega, da bi ljubio Gospoda Boga svojega iz svega srca svojega i iz sve duše svoje, da budeš živ.**“ Svaki pravi Jevrejin razumeo je da pravo obrezanje jeste obrezanje srca; Stefan je govorio onima koji su odbacili istinu, rekavši: „**Tvrdovrati i neobrezanih srca i ušiju.**“ (Dela 7,51)

Pravednost u srcu. – Psalmista kaže: „**Gle, ti želiš istinu iznutra**“ (Psalam 51,6 – *eng. prev*). Pravednost koja je samo spolja, ništa ne vredi (vidi Matej 5,20; 23,27.28). Srcem čovek veruje za pravednost (Rimlj. 10,10). Kada je Mojsije, na Božju zapovest, ponovio Zakon Izrailju, njegove reči su bile: „**Zato ljubi Gospoda Boga svojega iz svega srca svojega i iz sve duše svoje i iz sve snage svoje. I neka ove riječi koji ti ja zapovijedam danas budu u srcu tvom**“ (5. Mojs. 6,5.6). Nema pravednosti ako ona nije životna, povezana sa stvarnim životom. Dakle, s obzirom na to da je obrezanje samo znak pravednosti, jasno je da ne može biti pravog obrezanja, bez obrezanja srca.

Obrezanje pomoću Duha. – „**Znamo, naime, da je zakon duhovan**“ (Rimlj. 7,14). To znači da Zakon ima prirodu Svetog Duha; a reč Božja je mač Duha Božjeg, koji može da ureže Božji Zakon u čovekovo srce. Dakle, pravo obrezanje je delo Svetog Duha. Stefan je izopačene Jevreje nazvao neobrezanima, jer, kako je rekao: „**Vi se jednako protivite Duhu Svetome, kako vaši ocevi tako i vi**“ (Dela 7,51). Postaje jasno, stoga, da iako reč „*duh*“ u Rimljanima

⁹ teorija po kojoj su anglo-amerikanci današnji potomci nestalih deset jevrejskih plemena - *prim. prev.*

2,29 nije napisana velikim početnim slovom, ona označava Svetog Duha, a ne samo ljudski duh.¹⁰

Ako smo upamtili da je obrezanje dato kao pečat, ili potvrda opravdanja kroz veru, i da je nasljedstvo obećano Avramu i njegovom semenu bilo dato posredstvom pravednosti koja dolazi kroz veru, onda ćemo lako videti da je obrezanje zaloga nasljedstva. Apostol, takođe, kaže da mi nasljedstvo dobijamo u Hristu, u kojem „**ste i vi, pošto ste čuli istinitu reč, evanđelje svoga spasenja, i poverovali, zapečaćeni obećanim Svetim Duhom, koji je kapara našeg nasljedstva – za izbavljenje njegove tekovine**“ (v. Efes. 1,10-13). Ova tekovina, to jest, nasljedstvo, koje je obećano Avramu i njegovom semenu, bilo je osigurano samo posredstvom Duha pravednosti; jer od samog početka nije bilo pravog obrezanja, a da nije od Duha.

Obrezanje kroz Hrista. – „**A vi ste puni u njemu (u Hristu), koji je glava svakog poglavarstva i vlasti. U njemu ste i obrezani nerukotvorenim obrezanjem, – u skidanju čulnog tela, – Hristovim obrezanjem**“ (v. Kološ. 2,8-11). Obrezanje mora da je oduvek značilo sve ono što i onda kada je prvi put bilo dato. Ono je je od samog početka podrazumevalo pravednost jedino kroz Hrista. To je u dovoljnoj meri potkrepljeno činjenicom, da je obrezanje dato Avramu kao potvrda pravednosti koju je on imao posredstvom vere, potvrda da „**povjerova Avram Bogu, a on mu primi to u pravdu.**“ (1. Mojs. 15,6)

Ko su obrezani? – Na ovo pitanje odgovoreno je u Filibljanima 3,3: „**Mi smo, naime, obrezanje, mi koji Duhom Božijim služimo, Hristom Isusom se hvalimo i ne uzdamo se u telo.**“ Isto to, drugim rečima kazano, imamo u našem tekstu : „**Pravo obrezanje je u srcu, u duhu, a ne u slovu. Takvoga ne hvale ljudi nego Bog**“ (Rimlj. 2,29). Niko, onda, nije obrezan ko nije poverovao u Isusa Hrista i doživeo radost u Njemu. Ovo je razlog zašto je Stefan nazvao neverne Jevreje „*neobrezani*“.

Značenje obrezanja. – Nemamo dovoljno prostora da detaljno zalazimo u ovo pitanje, ali gore navedeni tekst upućuje nas na pravi trag. Pažljivo razmatranje poglavlja u 1. Mojsijevoj knjizi, koje govori o Božjem zavetu s Avramom, takođe može da pomogne u razjašnjavanju ove teme.

Učili smo da je Bog učinio zavet s Avramom na temelju njegove vere. Šesnaesto poglavlje nam kaže kako je Avram poslušao glas svoje žene umesto glasa Gospodnjeg, u pokušaju da Božje obećanje sprovede u delo posredstvom tela, pri čemu je doživeo neuspeh. Njegov sin trebalo je da se rodi od Duha, a ne od tela (vidi Galatima 4,22.23.28.29).

Dalje, sedamnaesto poglavlje pripoveda o oživljavanju Avramove vere i obnovljenju zaveta, čiji je znak (pečat) bilo obrezanje. Deo njegovog tela bio je odsečen, čime se htelo reći da on ne sme da ima poverenje u telo, nego da pravednost i nasljedstvo mora da očekuje samo kroz Duha Božjeg. Tako su Avramovi potomci neprestano imali podsetnik na njegovu grešku i opomenu da veruju Gospodu, a ne sebi.

Oni su, međutim, izopačili ovaj znak. Smatrali su da on sam po sebi dokazuje da su oni bolji od drugih, umesto da ga dožive kao dokaz da „*telo ništa ne pomaže*“. Ali, to što su Jevreji pogrešno razumeli i izopačili znak, ne uništava njegovo prvobitno značenje.

Ko su Jevreji? – Videli smo u citiranom stihu iz drugog poglavlja Galatima, a izraz „*neobrezani*“ podrazumeva one koji ne poznaju Boga, ili koji su „*bez Boga u svetu*“ (vidi Efescima 2,11.12). Jevreji su „*obrezani*“. Ali, samo su oni koji imaju radost u Isusu Hristu zaista obrezani, koji se ne oslanjaju na telo. Prema tome, pravi Jevreji su niko do (verujući)¹¹ hrišćani. „*Nego, Judejin je onaj koji je to iznutra.*“ U Božjim očima, nikada nije postojao ni jedan Jevrejin koji nije verovao u Hrista. Takođe, svaki iskreni Hristov poklonik je Jevrejin, u

¹⁰ Naravno, u grčkom jeziku nema ničeg što bi ukazivalo na razliku, kao što se i u engleskom jeziku ova reč jednako izgovara kada se odnosi na Sveti Duh, ili na ljudski duh – *prim. autora*. Isto važi i za srpski jezik – *prim. prevodioca*

¹¹ zagrade je dodao autor – *prim. prev.*

biblijskom značenju tog imena. Avram, rodonačelnik jevrejske nacije, radovao se u Hristu (vidi Jovan 8,56).

Znak odvajanja. – Mnogi su se poveli za idejom da je obrezanje bilo dato kao znak razlikovanja između Jevreja i mnogobožaca. Zabluda ovakvog mišljenja jasno se da videti iz ovog proučavanja o obrezanju, i iz reči apostola Pavla kojima on razjašnjava šta obrezanje u stvari znači. Drugi, pak, pretpostavljaju da je ovaj pojam dat da bi Jevreje držao odvojene, te da bi Hristova genealogija¹² bila lako dokučiva. Ovo je, takođe, samo još jedno nagađanje. Hristos je morao da dođe iz plemena Judinog, ali kako su muškarci iz svakog plemena bili obrezani, logično je da obrezanje ni u kom slučaju nije moglo da obezbedi čistunstvo Njegovog rodoslova. Osim toga, obrezanje tela nikada nije činilo razliku između Jevreja i neznabožaca.

Ono nije sačuvalo Jevreje od idolatrije, niti ih je zadržalo da se ne udružuju s paganima u njihovoj idolopokloničkoj praksi. Kad god su Jevreji zaboravljali Boga, oni bi se mešali sa mnogobošcima i više ne bi bilo nikakve razlike između jednih i drugih. Obrezanje ih nije odvajalo.

Štaviše, Bog i nije želeo da oni budu odvojeni od neznabožaca, u smislu da nemaju ništa s njima. Cilj s kojim su Jevreji bili pozvani da izađu iz Egipta, bio je taj da upravo oni odnesu Jevandelje neznabošcima. Bog je želeo da oni budu posebni po karakteru, a spoljašnje obrezanje nikada nije moglo to da ostvari.

Mojsije je rekao Gospodu: „**Jer po čemu će se poznati da smo našli milost pred tobom, ja i narod tvoj? zar ne po tome što ti ideš s nama? tako ćemo se razlikovati ja i narod tvoj od svakoga naroda na zemlji**“ (2. Mojs. 33,16). Božje prisustvo u srcima ljudi jeste ono što će ih odvojiti od svih ostalih, čak i ako s njima žive u istoj kući i jedu za istim stolom. Međutim, ako Hristos nije u čovekovom srcu, onda ovaj nikako nije odvojen od sveta, pa makar i bio obrezan ili živio kao pustinjak.

Fizičko i duhovno seme. – Velika zbrka nastala oko Izrailja, proizašla je iz nerazumevanja ovih pojmova. Ljudi misle da ako se kaže kako je duhovan čovek pravi Jevrejin, to poništava značenje semena u fizičkom smislu, kao i bukvalan smisao obećanja (datog Avramu – *prim. prev.*). Ali, „duhovno“ i „fizičko“ nisu u protivrečnosti. To što je duhovno, nije ništa manje stvarno i postojeće. Hristos je duhovan; ali, On je i stvaran – Seme u fizičkom smislu. Bog je duhovan; On je Duh. Pa ipak, On nije figurativno biće, nego stvaran, postojeći Bog. Isto tako, nasleđe koje primamo u Hristu, duhovnog je karaktera, pa ipak, ono je stvarno, doslovno.

Kada smo rekli da istinski Izrailj čine samo oni koji su duhovni, ni u čemu nismo izvrnuli Pismo, niti na bilo koji način preusmerili obećanje, umanjivši tako njegovu silu. Božja obećanja važe samo za one koji imaju veru Hrista. „**Jer obećanje Avraamu ili njegovom potomstvu – da će on biti naslednik sveta, nije došlo posredstvom zakona, već posredstvom pravednosti u veri**“ (Rimlj. 4,13). „**Ako ste pak vi Hristovi, onda ste Avraamovo potomstvo, naslednici po obećanju.**“ (Gal. 3,29)

¹² rodoslovlje

3. Poglavlje

Besplatna milost od Boga

Uvod. – Nije ispravno reći da smo završili proučavanje ovih dvaju poglavlja, jer nije moguće do kraja iscrpeti ma koji deo Biblije. Pošto smo izvršili najdublju studiju nekog dela Pisma, najviše što smo postigli je samo dobar početak. Ako je Njutn¹, nakon dugog života ispunjenog istraživanjem prirodnog sveta, mogao na kraju da kaže kako sam sebi liči na dete koje se igra na obali dok se pred njim pruža nepregledan i neistražen okean, onda to još više važi za jednog učenika, pa i onog najboljeg, koji proučava Sveto pismo.

Neka niko ne pomišlja da smo onim što je do sada rečeno na bilo koji način iscrpli ovaj deo Poslanice Rimljanima. Ako čitalac ima ovaj tekst dobro zapamćen i zabeležen u svom umu, tako da lako može, kad god to poželi, da se priseti svake reči, i kada je u stanju da svaku pojedinost postavi u pravi odnos sa celinom, onda on stiže tek preduslov da započne proučavanje od kojeg će imati koristi. Zato, neka se svaki čitalac koji čezne da lično stekne razumevanje Pisma, povije nad rečima, istrajno kopajući kao da traži zakopano blago i to na sigurnom mestu. Onaj čije su dubine neiscrpne, jedva čeka da vidi takvo istraživanje.

Drugo poglavlje je zaista obuhvaćeno prvim stihom: „*Zato nemaš izgovora, čoveče koji sudiš, ma ko ti bio; jer sudeći drugom samoga sebe osuđuješ, pošto ti, sudija, činiš isto to.*“ Stihovi koji potom slede, samo su proširivanje ove osnovne ideje. Tako smo saznali da nema izuzetaka pred činjenicom da se gnev Božji otkriva sa neba protiv svake bezbožnosti i nepravde ljudske. Kad se čuje i zna za istinu, to ne može biti zamena za življenje po istini. Bog ne gleda ko je ko, nego će kazniti greh gde god da se on nađe.

Prihvaćeni od Boga. – U Kornelijevoj kući apostol Petar je izgovorio reči: „*Zaista uviđam da Bog ne gleda ko je ko, nego mu je u svakom narodu dobrodošao ko se njega boji i tvori pravdu*“ (Dela 10,34.35). Postoje ljudi u neznabožackim zemljama koji nikad nisu čuli ime Božje, niti videli jedan redak Njegove pisane reči, a koji će biti spaseni. Bog je otkriven u delima stvaranja i oni koji prihvate toliko koliko vide od otkrivenja Božjeg, i sami će biti prihvaćeni od Njega, podjednako kao i oni koji su naučili mnogo više.

Odgovor na prigovore. – Prvi deo trećeg poglavlja Rimljanima poslanice sastoji se od pitanja i odgovora. Pažljivi čitalac poslanica apostola Pavla moraće da primeti često pojavljivanje pitanja usred nekog argumenta. Svaki mogući prigovor je već predviđen. Apostol postavlja pitanje koje bi moglo da dođe od nekog kritičara, a onda on odgovara na to isto pitanje, dajući tako svom argumentu još veću nedvosmislenost. U stihovima koji slede, vrlo je upadljivo da apostol svom snagom pobija prigovore na račun stihova iz drugog poglavlja, koje fariseji teško prihvataju. Pitanja koje apostol poteže nisu poteškoće u njegovoj glavi; to postaje jasno iz umetnute rečenice u petom stihu: „*ljudski govorim (kao čovek govorim – eng. prev)*“. Kad smo ovo razumeli, možemo da pročitamo Rimljanima 3,1-18:

„Kakvo preimućstvo ima Judejin, ili kakva je korist od obrezanja? Mnogo, na svaki način. Prvo, njima su poverena Božija obećanja. Šta to znači? Ako su nek bili neverni, hoće li njihova nevernost obesnažiti Božiju vernost? Daleko od toga. Pre će biti da se Bog pokaže istinit, a svaki čovek laža, kao što je napisano: 'Da budeš opravdan u svojim rečima i da pobediš kad ti sude'. Ako pak naša nepravednost pokazuje Božiju pravednost, šta ćemo reći? Da nije Bog nepravedan kad daje izraza svom gnevu? – ljudski govorim. Daleko od toga. Kako bi onda Bog mogao da sudi svetu? I kad se Božija istinitost mojom lažju pokazala još uzvišenija na

¹ Isak Njutn, 1643-1727– engleski fizičar, matematičar, astronom i filozof prirode

slavu njegovu, zašto mi se još kao grešniku sudi? Hoćemo li, kao što nas neki klevetaju i za nas kažu da mi govorimo: treba da činimo zlo da tako dođe dobro? Osuda ovih je pravedna.

Šta, dakle? Jesmo li u preimućstvu? Nikako; jer malopre smo okrivili Judeje i Grke – da su svi pod grehom, kao što je napisano: 'Nema pravednoga – baš ni jednoga; nema razumnoga, nema toga koji Boga traži. Svi su skrenuli, svi su zajedno postali beskorisni; nema toga koji čini dobro, nema baš nijednog. Njihovo grlo je otvoren grob, varali su svojim jezicima, zmijski otrov je pod njihovim usnama; usta su im puna kletve i gorčine. Noge su im brze za krvoproliće, pustoš i beda je na njihovim putevima, a put mira ne poznaše. Pred njihovim očima nema straha od Boga'.

„Božja obećanja (Božje proroštvo – eng. prev)“² – Proroštvo je izgovorena reč. Deset zapovesti su ono što je Bog, na nedvosmislen način, Svojim ustima izgovorio (vidi 5. Mojsijeva 5,22). Stefan, govoreći o Mojsiju koji prima Zakon, kaže: **„To je onaj koji je u zboru u pustinji bio s anđelom, koji mu je govorio na Sinajskoj gori, i s očevima našim; on je primio žive reči (proroštva – eng. prev) da ih vama da“** (Dela 7,38). Deset zapovesti su pre svega Božje proroštvo, jer su izgovorene Njegovim glasom pred celim narodom.

Međutim, Sveti spisi, generalno, takođe su proroštvo Božje, jer predstavljaju Božju reč izgovorenu **„na mnogo načina“** (Jevr. 1,1), i čine ništa drugo nego razradu³ Deset Božjih zapovesti. Hrišćani treba da oblikuju svoj život isključivo prema Bibliji. To kaže i apostol Petar, sledećim rečima: **„Ako ko govori, neka govori proroštvo Božje.“** (1. Petr. 4,11)

Zakon i prednost. – Mnogi misle da je Božji Zakon breme, zaključujući da je prednost hrišćana to što nemaju ništa više s tim teretom. Jovan kaže nešto sasvim suprotno: **„Jer ljubav prema Bogu ovo znači: da držimo njegove zapovesti; a njegove zapovesti nisu teške“** (1. Jov. 5,3). Pavle potvrđuje da je posedovanje Zakona velika prednost Jevreja. Mojsije isto to tvrdi: **„I koji je narod veliki koji ima uredbе i zakone pravedne kao što je sav ovaj zakon koji iznosim danas pred vas?“** (5. Mojs. 4,8). Svako ko istinski voli Gospoda, smatraće velikim blagoslovom to što mu je jasno predočen Božji sveti Zakon.

„Povereno (proroštvo)“. – Prednost Jevreja nije bila samo u tome što su njima bila poznata Božja proročanstva, nego i u tome što je **„njima ... povereno Božije proroštvo“** (eng. prev). To znači da im je Zakon predat da ga čuvaju za druge, a ne da bi sami uživali dobrobit od njega. Trebalo je da budu misionari u celom svetu. Jevrejska nacija počastvovana je nemerljivom privilegijom i čašću, kada joj je ukazano poverenje da Božji Zakon učine poznatim celom svetu.

Kaži drugima. – Kada su Petar i Jovan bili uhapšeni uz pretnju da ne govore više o Hristu (koji je jednostavno živi Zakon u punini svog savršenstva), oni su odgovorili: **„ne možemo da ne govorimo što smo videli i čuli“** (Dela 4,20). Oni koji cene dar koji im je Bogom poveren, moraju da o tome govore drugima. Neki misle da je beskorisno nositi Jevandjelje među pagane, jer čuju kako Bog opravdava neznabošce koji žive shodno maloj svetlosti koju imaju, jednako kao i one koji hode u svetlosti koja izobilno sija iz pisane reči. Takvi smatraju da izopačeni neznabošci nisu u ništa gorem položaju od nevernih samozvanih hrišćana. Neće razmišljati tako onaj ko ceni Božje blagoslove. Svetlost je blagoslov. Što više ljudi zna za Gospoda, to će se više radovati u Njemu, i svi koji istinski poznaju Gospoda, obavezno imaju goruću želju da pomognu širenje **„dobre vesti o velikoj radosti“**, do svake osobe kojoj je ona namenjena.

Božja vernost. – **„Ako su neki bili neverni, hoće li njihova nevernost obesnažiti Božiju vernost?“** (Rimlj. 3,3). Ovo je vrlo značajno pitanje. Na probi je Božja doslednost (vernost). Hoće li On prekršiti Svoje obećanje zbog čovekovog neverstva? Da li će i On biti neveran, zato što je čovek postao neveran? Ako se mi kolebamo, da li to čini da se i Bog pokoleba? **„To ne**

² u drugom stihu Vukovog prevoda stoji: „Božje reči“

³ proširenje – bukv. prev.

može biti“ (Rimlj. 3,4), kaže se u odgovoru, kada se on prevede u punini izraza koji stoji na tom mestu, a ne „Bože sačuvaj!“⁴, što nije dobar prevod. Ako svaki čovek bude lažov, Bog će ostati na istini. „**Ako smo neverni, on ostaje veran, jer ne može da se odrekne samoga sebe**“ (2. Tim. 2,13). „**Do neba je, Jahve, dobrota tvoja, do oblaka vjernost tvoja.**“ (Psalam 36,5 – prev. Kršćanska stvarnost)

Sila i vernost. – Neko može prenačljeno da zaključi kako ovo pobija ranije rečeno, da će samo oni koji imaju veru biti naslednici obećanja; jer, „*kako to može biti*“, misle oni, „*da su samo verni Avramovo seme, a to znači i naslednici, ako Bog ispunjava svoje obećanje, čak i ako svi ljudi budu nevernici?*“ Vrlo jednostavno, ako uzmemo u obzir Pismo i i silu Božju. Slušajte reči Jovana Krstitelja, koje je uputio moralno iskvarenim Jevrejima, nazvavši ih sasvim pogodno „*zmijskim porodom*“: „**Ne mislite i ne govorite u sebi: imamo oca Avraama; jer vam kažem da može Bog i od kamena ovoga podignuti djecu Avraamu**“ (Mat. 3,9 – Vuk Karadžić). Bog će podariti nasledstvo samo vernima; međutim, ako se svaki čovek pokaže kao neveran, Onaj koji je čoveka stvorio od praha zemaljskog, može od kamena da načini druge ljude koji će Mu verovati.

Bog će biti opravdan. – „**Da budeš opravdan u svojim rečima i da pobediš kad ti sude.**“ Sotona sada optužuje Boga za nepravdu i ravnodušnost, čak i za surovost. Hiljade ljudi ponavljaju ove optužbe. Međutim, sud će pokazati Božju pravednost. Njegov je karakter, isto kao i čovekov, na sudskoj vagi. Na ovom sudu procenjuje se svaki postupak, Božji i čovekov, koji je bio učinjen od stvaranja sveta, sagledan potpuno i u svoj njegovoj težini. I kada se sve bude videlo jasno i u savršenoj svetlosti, Bog će biti oslobođen svake optužbe za pogrešno postupanje, s čime će se složiti čak i Njegovi neprijatelji.

Peti i sedmi stih su različiti oblici jedne te iste misli. Božja pravednost je u oštrom kontrastu prema ljudskoj nepravednosti. Stoga, cepidlake smatraju da Bog ne treba da osuđuje nepravednost, jer ona svojim kontrastom, zapravo, preporučuje Njegovu pravednost. Ali, to bi značilo uništenje pravednosti Božje, s ciljem da Mu se onemogući da sudi svetu. Kada bi Bog bio ono što neverni ljudi smatraju da treba da bude, On bi upravo na taj način izgubio njihovo poštovanje; oni bi Ga još otvorenije optužili nego što sada čine.

„Ljudski govorim“. – Zar Pavle nije bio čovek? Sigurno da jeste. Da li je ikada bio nešto drugo sem čovek? Nikada. Čemu onda ta sintagma, „*ljudski govorim*“⁵ Zato što su Pavlovi spisi, kao i oni proročki iz starih vremena, pisani pod božanskim nadahnućem. Sveti Duh je govorio kroz njega. Mi ne čitamo Pavlovo viđenje Jevandelja, već ono što sam Duh iznosi iz Jevandelja. Ali, na ovom mestu Duh govori kao čovek; to jest, Duh navodi reči neverstva, koje koriste ljudi, i na taj način pokazuje ludost takvog neverovanja.

Pitanja koja dolaze od neverstva. – Postoji velika razlika u pitanjima. Neka se postavljaju da bi se dobila potrebna uputstva. Druga imaju za cilj da izraze protivljenje istini. Zato i odgovori moraju biti različiti. Neka pitanja ne zaslužuju više truda u odgovaranju, nego što bi to bilo u slučaju direktno saopštenog neverovanja. Kada je Marija pitala: „**Kako će to biti?**“ (Luka 1,34), sa željom da sazna više, dobila je odgovor. Ali, kada je Zaharija pitao: „**Po čemu ću to poznati?**“ (Luka 1,18), on je time jasno ispoljio svoje neverovanja u reči anđela i zbog toga je bio kažnjen.

Ispoljena izopačenost. – Kada kritizeri pitaju: „**(Ako) se Božija istinitost mojom lažju pokazala još uzvišenija na slavu njegovu, zašto mi se još kao grešniku sudi?**“ (Rimlj. 3,7), dolazi brz odgovor: „**Mogao si odmah da kažeš ono što si stvarno mislio: 'Da činimo onda zlo, pa da izade na dobro'**“ (Rimlj. 3,8). Prava namera ovakvih pitanja, koja su plod neverovanja, jeste da se ono što je zlo, pretvori u dobro; ljudi su zapravo pravedni i dobri, šta god da čine, a to dobro će na kraju izići iz zla. Ovo je suština modernog spiritizma i univerzalizma, koji uče da će svi ljudi biti spaseni.

⁴ isto je preveo i Vuk Karadžić; kod Čarniča stoji: „*Daleko od toga!*“

⁵ „*kao čovek govorim*“ – eng. prev.

Zlo nije dobro. – Ima mnogo uzgrednih spiritualista⁶ koji praktično kažu: „Činimo zlo da iziđe dobro.“ Ko su oni? Svi koji tvrde da čovek može sam da čini bilo koje dobro. Gospodnja reč kaže da je samo Bog dobar i da dobro može izaći samo iz dobroga (vidi Luka, 18,19 i 6,43-45). Iz čoveka izlazi samo zlo – Marko 7,21-23. Prema tome, onaj ko misli da sam po sebi može da čini dobra dela, zapravo kaže da dobro izlazi iz zla.

Isto se može reći i za one koji neće da priznaju da su grešnici. Takvi se postavljaju iznad Boga, jer čak ni On ne može da zlo proizvede u dobro. Bog može da od zlog čoveka napravi dobrog, ali to čini stavljajući Svoje sopstveno dobro na mesto ljudskog zla.

„Svi pod Zakonom“. – Kritičar je ućutkan razotkrivanjem bezbožnih osećanja koja ga prožimaju; prokletstvo koje žanju oni koji stoje na takvoj poziciji, pravedan je epilog. Naime, svi ljudi, kako je to nedvosmisleno iskazano, kako Jevreji tako i neznabošci, jednako su pod grehom.

Na ovaj način je pripremljen je teren za sledeći zaključak, a to je da postoji samo jedan put spasenja za sve ljude. Neko ko je podizan uz zvuke crkvenih zvona i ko je svakodnevno slušao čitanje Svetih spisa, ima istu grešnu prirodu i istu potrebu za Spasiteljem, koju ima i pripadnik nekog divljeg plemena. Niko nema prava da prezire onog drugog.

Svi su zašli s puta. – Kada je apostol pisao, imajući u vidu i Jevreje i mnogobošce: „**Svi su skrenuli**“ (Rimlj. 3,12), on je, zapravo, samo ponovio ono što je Isaija napisao stotine godina ranije. „**Svi mi kao ovce zađosmo, svaki nas se okrenu svojim putem, i Gospod pusti na nj bezakonje svijeh nas.**“ (Isaija 53,6)

Put mira. – „**A put mira ne poznaše**“ (Rimlj. 3,17), zato što su odbili da se upoznaju sa Bogom mira. Već je objašnjeno da je Božji Zakon Njegov put; ako je On Bog mira, onda je Njegov Zakon put mira. Stoga On kaže: „**O, da si pazio na zapovjesti moje! mir bi tvoj bio kao rijeka, i pravda tvoja kao valovi morski**“ (Isaija 48,18). „**Velik mir imaju oni koji ljube zakon tvoj, ništa ih ne može uvrediti**“⁷, ili „**u njih nema spoticanja**“. Dakle, onaj ko priprema put za Gospoda, šireći znanje o opraštanju greha, taj istovremeno upravlja naše noge na put mira (Luka 1,76-79), jer nas dovodi u stanje pravednosti⁸ Božjeg Zakona.

Ovaj deo Rimljanima poslanice, koji smo do sada proučavali, pokazao nam je da su podjednako, i Jevreji i neznabošci, u istom grešnom stanju. Nijedna strana nema čime da se hvali, niti uzdiže naspram one druge. Ako bi neko, u crkvi ili izvan nje, počeo da osuđuje nekog drugog, bez obzira na to koliko je taj drugi loš, onda bi on time pokazao da je kriv za istu stvar koju osuđuje kod drugoga. Sud pripada samo Bogu, i baš ova čovekova sklonost da sudi, otkriva svu drskost uzurpatorskog duha koji hoće da zauzme mesto Božje. Oni koji poseduju Zakon što im je poveren, imaju jednu divnu privilegiju u odnosu na pagane; ipak, oni treba da kažu: „**Jesmo li mi bolji od njih? Ne, ni u kom slučaju; jer smo ranije dokazali da su i Jevreji i neznabošci svi pod grehom.**“ (Rimlj. 3,9 – kombinacija Karadžić - Čarnić)

Krunski zaključak. – Rimljanima 3,19-22:

„A znamo da sve što zakon govori – govori onima koji su pod zakonom, da se svaka usta zapuše i da sav svet bude kriv pred Bogom. Jer delima zakona niko se neće opravdati pred njim; posredstvom zakona dolazi samo poznanje greha. A sad se bez sudelovanja zakona javila pravednost od Boga, posvedočena od zakona i proroka, naime, pravednost Božija koja verom u Isusa Hrista dolazi za sve koji veruju. Jer nema razlike.“

⁶ Prema nekim definicijama ovog pojma, radi se o monoteističkom religijskom sistemu, koji priznaje Boga, ali ne kao antropomorfno stvorenje. Jedna od bitnijih odlika spiritualizma je verovanje da duhovi mrtvih koji obitavaju u svetu duhova, imaju mogućnost i težnju da komuniciraju sa živima. Spiritizam je, za razliku od ovoga, po jednim samo naziv za praksu i ritualne radnje u komuniciranju sa duhovima mrtvih, a po drugima je to učenje o reinkarnaciji, ili ponovnom rađanju u telu drugog ljudskog bića, nakon smrti neke osobe, po čemu se razlikuje od spiritualizma

⁷ Prvi prevod je King James; ovaj drugi podseća na Daničićev prevod

⁸ pravednosti koju traži Božji Zakon

Pod Zakonom. – Sada nije prilika da se bavimo snagom izraza „*pod zakonom*“ (Rimlj. 3,19), jer se on i ne pojavljuje na ovom mestu, u originalu. Trebalo bi da stoji „*u zakonu*“⁹, kao u Rimljanima 2,12, jer ista grčka reč stoji na oba mesta. Izraz „*pod zakonom*“ ima sasvim drugačije značenje. Zašto su prevodioci na ovom mestu, kao u 1. Korinćanima 9,21, koristili istu sintagmu „*pod zakonom*“, ako se na oba pomenuta mesta zapravo kaže „*u zakonu*“, a to potvrđuje i Jangov konkordans¹⁰, to nije moguće ustanoviti. Sigurno je da za to ne postoji dobar razlog. Takav prevod je potpuno proizvoljan. Ono što stih zaista kaže jeste: „*A znamo da, šta god Zakon govori, on govori onima koji su u Zakonu*“, ili „*u oblasti, to jest, jurisdikciji (nadležnosti) Zakona*“. To je očigledna činjenica koju treba imati na umu, imajući u vidu tekst koji odmah potom sledi.

„Što Zakon govori“. – Glas Zakona je glas Božji. Zakon je istina, jer je izgovoren glasom Samog Boga. U okviru zaveta koji je Bog načinio s Jevrejima, na temelju Deset zapovesti, On kaže o Zakonu: „*A sada ako dobro uzaslušate glas moj*“ (2. Mojs. 19,5). Zapovesti su izgovorene „*na gori isred ognja, oblaka i mraka, glasom velikim*“ (5. Mojs. 5,22). Zato, kad Zakon Božji govori čoveku, to mu Bog lično govori. Sotona je izmislio priču, u koju je mnoge ljude ubedio, po kojoj je „*ljudski glas, glas Božji*“. Ovo je deo jedne druge, veće laži, kojom on navodi ljude da sebe drže iznad Zakona. Neka svako ko voli istinu, odbaci tu đavolsku izmišljotinu i zameni je istinom koja kaže da je glas Zakona, glas Božji.

Svaka usta zapušena. – Zakon govori da bi se svaka usta zapušila (v. Rimlj. 3,19); tako bi i bilo, kada bi ljudi razumeli da Sam Bog govori kroz Zakon. Oni tada ne bi bili tako spremni da protivureče kad im Zakon nešto govori, i ne bi smišljali sve te izgovore za neposlušnost prema Njegovim zahtevima.

Kada sluga Božji čita Zakon pred narodom, oni često smatraju da je to samo čovečija reč, i zato se osećaju slobodnim da prigovaraju, raspravljaju, zameraju, i tvrde da, iako reči zvuče dobro, oni ne osećaju obavezu da ih poslušaju, ili da takva praksa nije pogodna. Oni ne bi ni pomislili da se tako ponašaju, kada bi čuli Božji glas koji im se obraća.

Međutim, kada se čita Zakon, to je glas Božji, ništa manje danas nego onda, kada su Izrailjci stajali pod gorom Sinaj. Ljudi danas često otvaraju usta da bi mu se protivili, ali dolazi vreme kada će svaka usta biti zapušena, jer „*ide Bog naš i ne čuti*.“ (Psalam 50,3 – eng. prev).

Oblast važenja Zakona . – Šta god da Zakon govori, on govori onima koji su u njegovom delokrugu¹¹. Zašto? „*Da se svaka usta zapuše i da sav svet bude kriv pred Bogom*“ (Rimlj. 3,19). Kolika je, onda, oblast važenja Zakona? Ona obuhvata svaku dušu u ovom svetu. Nema nikog ko bi bio izuzet od obaveze poslušnosti u odnosu na Zakon. Nema nijedne duše kojoj on ne objavljuje njenu krivicu. Zakon je standard (merilo) pravednosti, a „*Nema pravednoga – baš nijednoga*.“ (Rimlj. 3,10)

Nema opravdanja Zakonom. – „*Jer delima zakona niko se neće opravdati pred njim; posredstvom zakona dolazi samo poznanje greha*“ (Rimlj. 3,20). Kada je čovek opravdan Zakonom, onda je po sredi samo jedna od dve mogućnosti: ili čovek nema nikakvu krivicu, ili je Zakon loš, nesavršen. Međutim, nijedno od ovo dvoje nije istina. Božji Zakon je savršeno pravedan, a svi ljudi su grešni. „*Posredstvom zakona dolazi ... poznanje greha*.“ Logično je da čovek ne može da bude proglašen pravednim od strane istog Zakona koji mu svedoči da je grešnik. Očigledna je istina da se delima Zakona niko neće opravdati.

Dvostruki razlog. – Postoji dvostruki razlog zašto niko ne može da bude opravdan Zakonom. Prvi je taj što su svi sagrešili. Stoga, Zakon mora da nastavi sa svedočenjem o njihovoj krivici, bez obzira na to kakav će biti ostatak njihovih života. Sve dobro koje čovek čini samo je njegova dužnost prema Bogu i nikakva količina dobrih dela ne može poništiti jedan pogrešan čin.

⁹ upravo tako je preveo Vuk Karadžić i to u oba slučaja

¹⁰ Young's Concordance

¹¹ nadležnosti, jurisdikciji

Štaviše, čovek ne samo da je zgrešio, nego je ogrehovljen. **„Zato je stremljenje tela neprijateljstvo prema Bogu; jer se ne pokorava Božijem zakonu, niti može“** (Rimlj. 8,7). **„Jer plot (telo – Karadžić) žudi protiv Duha, a Duh protiv ploti; ovo se jedno drugom protivi, da ne činite što biste želeli“** (Gal. 5,17). Dakle, bez obzira na to koliko se čovek trudi da čini pravdu koju traži Zakon, on će, u pokušaju da na taj način dobije opravdanje, doživeti neuspeh.

Samoopravljanje. – Ako bi neko bio opravdan zakonskim delima, to bi bilo zato što je uvek činio sve što Zakon traži. Zapazite da je reč o onom što on čini, a ne Zakon. Dakle, nije Zakon taj koji nešto preduzima da bi opravdao čoveka, već čovek sam čini dobra dela koja se od njega traže. Zato, ako bi ljudi bili opravdani Zakonom, to bi bilo stoga što u sebi, i po svoj prirodi, imaju svu pravednost koju Zakon zahteva. Onaj ko zamišlja da može ispuniti pravedne zahteve Zakona, sebe smatra jednako dobrim koliko je dobar Bog, jer je Zakon izraz Božje pravednosti i on traži samo takvu pravednost.

Kad čovek misli da se može opravdati Zakonom, on u stvari misli da mu nije potreban Spasitelj. Svaka samopravedna osoba, ma čime da se bavi, uzdiže sebe iznad Božjeg Zakona, i tako se (u principima) poistovećuje sa papstvom.

Pravednost bez Zakona. – Kako niko, zbog svoje pale, izopačene prirode, nije u stanju da ostvari pravednost putem Zakona, jasno je da je čovek koji je stekao pravednost, uspeo to tražeći je na nekom drugom izvoru. On bi se našao u žalosnom stanju, prepušten samom sebi i Zakonu, ali za njega postoji nada. Otkrila se pravednost Božja, i to bez Zakona, ili odvojeno od Zakona. Ovo otkrivenje pokazuje čoveku put spasenja.

Pravednost se javila. – Gde? Naravno, tamo gde pre svega treba da bude otkrivena – u ljudima, to jest, u određenoj kategoriji ljudi, kao što je opisano u narednim stihovima (v. Rimlj. 3,21.22). Ali, ova pravednost nije prvobitno bila u njima. Pismo nam je već pokazalo da nikakva pravednost ne može izaći iz čoveka. Pravednost Božja javila se u Isusu Hristu. On je sam govorio kroz proroka Davida: **„Hoću činiti volju tvoju, Bože moj, i zakon je tvoj meni u srcu. Kazujem pravdu na saboru velikom; evo, usta svojih ne ustavljam; Gospode, ti znaš“** (Psalam 40,8.9)

Posvedočena od zakona. – Neka niko ne zamišlja kako Jevanđeljem može slobodno da potisne Zakon. Božja pravednost koja se javila bez (nezavisno od) Zakona, potvrđena je od strane Zakona. To je upravo ona pravednost koju zahteva i odobrava Zakon. Tako mora biti, jer je to pravednost koju otkriva Hristos; ona je došla od Zakona koji je bio u Njegovom srcu. Dakle, iako Zakon nije mogao da dodeli pravednost nijednom čoveku, on ne prestaje da bude merilo pravednosti. Pravednost ne postoji ako nije u stanju da izdrži test Zakona. Božji Zakon mora da stavi svoj pečat odobravanja na svakog ko ulazi u nebo.

Posvedočena od proroka. – Propovedajući Hrista Korneliju i njegovoj porodici, Petar je rekao: **„Za njega svedoče svi proroci, da će njegovim imenom dobiti oproštaj grehova svako ko veruje u njega“** (Dela 10,43). Proroci su propovedali isto Jevanđelje kao i apostoli (vidi 1. Petrova 1,12). Samo jedan temelj postoji; to je onaj na kojem su nazidani apostoli i proroci, **„gdje je kamen od ugla sam Isus Hristos.“** (Efes. 2,20 – Karadžić)

Ovo daje još jednu ideju u vezi sa frazom „posvedočen od zakona“. Ne samo da je pravednost, koja se pojavila u Hristu, odobrena od Zakona, već je ona i objavljena putem Zakona. U delu Svetog pisma, poznatom kao „Zakon“¹², koji je zapisao Mojsije, Hristos je Onaj koji govori. Mojsije je bio prorok koji je svedočio za Hrista; **„jer je on o meni pisao“** (Jovan 5, 46). Štaviše, veliki deo knjige Zakona čine obećanja i uveravanja o Hristu. O tome ćemo više u okviru petog poglavlja Rimljanima poslanice.

Pravednost Božja. – Kao što nema načina da oni koji preziru Božji Zakon umaknu njegovim zahtevima, pod plaštom „pravednosti od Boga“ koja se „bez sudelovanja zakona javila“, isto tako ni ljubitelji Zakona ne treba da strahuju da će propovedanje pravednosti koja

¹² Tora, Petoknjžje, ili prvih pet knjiga Svetog pisma koje je zapisao Mojsije, pa se zato zovu Knjige Mojsijeve

je kroz veru, dovesti do opasnosti od lažne pravednosti. Ovo drugo onemogućeno je samom činjenicom da pravednost mora biti posvedočena Zakonom, kao i činjenicom da je pravednost koja se javila bez sudelovanja Zakona, pravednost Božja. Niko ne treba da bude u strahu da će pogrešiti ako ima ovu pravednost. Od nas se u ovom životu traži da ištemo carstvo Božje i Njegovu pravednost – Matej 6,33.

Verom u Isusa Hrista. – Na drugom mestu Pavle izražava svoju želju da ga, kada dođe, Gospod nađe u stanju gde neće imati **„svoje pravednosti koja potiče od zakona, nego pravednost do koje se dolazi verom Hristovom, pravednost od Boga na osnovu vere“** (Filib. 3,9 – kombinacija Čarnić - KJV). Ovde ponovo imamo „veru Hristovu“. Pored toga, za svete je kazano **„...koji drže zapovijesti Božije i vjeru Isusovu“** (Otkr. 14,12 - Karadžić). Bog je veran (1. Korinćanima 1,9), i Hristos je veran, jer **„on ostaje veran“** (2. Tim. 2,13). Bog je svakome dodelio meru vere – Rimlj. 12,3; Efes. 2,8.

On nam dodeljuje Svoju sopstvenu vernost. To On čini tako što nam daje Sebe samog. Dakle, nema potrebe za pravednošću koju mi sami stvaramo. Da bi stvar bila još sigurnija, Gospod nam kroz Sebe samog dodeljuje veru¹³ kojom mi usvajamo Njegovu pravednost. Tako vera Hristova obavezno donosi Božju pravednost, jer posedovanje te vere, zapravo je posedovanje samog Gospoda. Ova vera je dodeljena svakom čoveku, kao što je i Hristos darovan svakom čoveku. Da li se možda pitaš, šta to sprečava da se svaki čovek spase? Odgovor je: **„Ništa, osim činjenice da tu veru ne čuvaju svi ljudi.“** Kada bi svi čuvali sve što im je Bog dao, svi bi bili spaseni.

„U“ i „izvan“. – Božja pravednost, koja je od vere Isusa Hrista (**„do koje se dolazi verom Hristovom“**), **„svima“**¹⁴, bukvalno prevedeno **„u sve“**, (Rimlj. 3,22), i **„na sve“**, koji veruju. Čovekova sopstvena pravednost, koja je zakonska, pojavljuje se samo spolja – Matej. 23,27.28. Međutim, Bog želi istinu iznutra – Psalam 51,6. **„I neka ove riječi koji ti ja zapovijedam danas budu u srcu tvom“** (5. Mojs. 6,6). Takođe, obećanje Novog zaveta glasi: **„metnuću zakon svoj u njih, i na srcu njihovu napisaću ga“** (Jer. 31,33). On ovo čini, jer čoveku to nije moguće. Najviše što ljudi mogu jeste da se spolja, po telu, prikažu kao lepi i da poberu aplauze ljudi iz svoje sredine. Bog, međutim, stavlja Svoju slavnu pravednost u srce.

No, On čini mnogo više od toga da Svojom pravednošću samo pokrije čoveka. **„Veoma ću se radovati u Gospodu, i duša će se moja veseliti u Bogu mojem, jer me obuče u haljine spasenja i plaštem pravde ogrte me“** (Isaija 61,10). **„On će smerne ukrasiti spasenjem“** (Psalam 149,4). Obučeni u Njegovu slavnu odeću, koja nije samo spoljnji pokrivač, već izraz onoga što se nalazi unutra, Božji crkva može da korača napred, **„lijepa kao mjesec, čista kao sunce, strašna kao vojska sa zastavama.“** (Pesma 6,9)

Pravda milosti. – Rimljanima 3,22-26:

„Jer nema razlike; svi su zgrešili i tako su lišeni slave Božije, te se opravdavaju zabadava – njegovom blagodaću – na osnovu iskupljenja u Hristu Isusu, koga je Bog postavio kao žrtvu izmirenja – njegovom krvlju – koja se verom usvaja, da se pokaže njegova pravednost, jer je Bog u svojoj strpljivosti opraštao grehe učinjene u prošlosti, da bi svoju pravednost pokazao u sadašnje vreme, da bude sam pravedan i da opravda onoga koji veruje u Isusa.“

„Nema razlike“. – U čemu nema razlike? Nema razlike u načinu na koji ljudi dobijaju pravednost. A zašto nema razlike u načinu kojim se ljudi opravdavaju? Zato što su „svi... zgrešili“. Petar, prenoseći Jevrejima svoje prvo iskustvo propovedanja Jevandelja među neznabošcima, kaže: **„I Bog, koji poznaje srca, osvedočio ih je, kad im je dao Duha Svetoga kao i nama, i nije postavio nikakve razlike između nas i njih, već je očistio njihova srca verom“** (Dela 15,8.9 – kombinacija Čarnić - KJV). **„Iznutra iz ljudskog srca“**, ne u nekom

¹³ Kad imamo Hrista, mi imamo i Njegovu veru kojom se opravdavamo – prim. prev.

¹⁴ ili „za sve“

izolovanom slučaju, nego kod svih ljudi, „**izlaze zle misli, blud, krađe, ubistva**“, itd. (Marko 7,21). Bog zna srce svakog čoveka, da su svi podjednako grešni, i zato ne pravi nikakvu razliku kada iznosi Jevanđelje različitim ljudima.

„**Jedna krv**“. – Ovo je jedna od najvažnijih lekcija koju jedan misionar mora da savlada, bilo da radi u nekoj stranoj misiji, ili kod kuće. Kako je Jevanđelje bazirano na principu da po onom što je u ljudima nema razlike, apsolutno je neophodno da svaki jevanđeoski radnik shvati tu činjenicu i uvek je ima na umu. Bog je „**učinio da od jedne krvi sav rod čovječiji živi po svemu licu zemaljskome**“ (Dela 17,26). Ne samo da su svi ljudi od jedne krvi, nego su, takođe, od „**istog mesa**“ ili „**od istog tela**“, „**od iste prirode**.“ (1. Kor. 15,39 – eng. prev)

Veliki zadatak s kojim se Poslanica Rimljanima hvata u koštac do ovog mesta, jeste da pokaže kako nema apsolutno nikakve razlike između ljudi, po pitanju rase ili uslova življenja, kada je reč o grehu, to jest spasenju od greha. Isto Jevanđelje treba da se govori Jevrejima i neznabošcima, robovima i slobodnim ljudima, prinčevima i seljacima.

Pogreške. – Ljudi su skloni da misle kako ono što zovu „**nedostacima**“, nije tako strašno kao što su pravi gresi. Zato im je veoma lako da priznaju kako su u nečemu „**pogrešili**“, nego da to nazovu grehom, ili da kažu da su činili zlo. Ali, s obzirom na to da Bog traži savršenstvo, jasno je da su i te „**pogreške**“, zapravo, gresi. Zvuči prijatnije ako se kaže da je neki knjigovođa napravio „**manjak**“ u kasi, ali ljudi znaju kako to često znači da je on, u stvari, prisvajao ono što nije njegovo, odnosno krao. Kada je savršenstvo vrhovno merilo, onda u krajnjoj liniji, nije bitno koliko je malo ili mnogo neko „**manjkav**“, sve dotle dok taj njegov nedostatak postoji. Primarno značenje greha jeste „**promašaj cilja**“. U streličarskom nadmetanju, takmičar koji nije kadar da pošalje strelu u centar mete, bez obzira na njegovu dobru nameru, postaje gubitnik jednako kao i onaj koji je promašio za tri koplja.

Slava Božja. – Iz onoga što sledi učimo da je slava Božja Njegova pravednost. Zapazite da je razlog zbog kojeg su svi izgubili slavu Božju, to što su svi sagrešili. Očigledna je činjenica da, u slučaju da nisu zgrešili, oni ne bi bili lišeni ove slave. Lišenost slave je, dakle, nešto što podrazumeva greh. Čovek je u početku bio ovenčan „**slavom i čašću**“ (Jevr. 2,7), jer je bio nevin. Pošto je doživeo pad, izgubio je i slavu, i sada mora da „**traži slavu, čast i nepropadljivost**“ (Rimlj. 2,7). Hristos je mogao da kaže Ocu: „**Dao sam im slavu, koju si ti dao meni**“, zato što je u Njemu pravednost Božja, koju On daje kao besplatan dar svakom čoveku. Mudrost je primiti ovu pravednost; „**i razumni (mudri – eng. prev) će se sjati kao svetlost nebeska**.“ (Dan. 12,3)

Biti opravdan. – Drugim rečima, biti učinjen pravednim. Opravdati znači učiniti pravednim. Bog opskrbljuje grešnika upravo onim što ovome nedostaje. Neka čitalac ne zaboravi jednostavno značenje opravdanja. Neki ljudi misle da postoji daleko viša pozicija koju bi hrišćanin morao da dosegne, nego što je stanje opravdanosti. To bi bilo isto kao da kažu kako ima nešto bolje i uzvišenije za čoveka od toga da spolja i iznutra bude obučen u Božju pravednost. To nije moguće.

„**Zabadava**“. – „**Ko hoće neka uzme vodu života badava**.“ (Otkr. 22,17). To jest, kao dar. Isto kaže Isaija 55,1: „**Oj žedni koji ste god, hodite na vodu, i koji nemate novaca, hodite, kupujte i jedite; hodite, kupujte bez novaca i bez plate vina i mlijeka**.“

Poslanica Rimljanima je napravila reformaciju u Nemačkoj. Ljudi su bili učeni da spasenje mogu da kupe velikim naporima, ili novcem. Ideja da se ono može kupiti bogatstvom danas nije tako uobičajena, ali ima mnogo onih koji nisu katolici, a koji misle da neko delo moraju da učine pre nego što dobiju spasenje.

Pretvaranje molitve u posao. – Pisac ovih redova jednom je razgovarao sa jednim čovekom o pravednosti koja se dobija kao besplatan dar od Boga. Čovek je smatrao da ne možemo dobiti ništa od Gospoda ako ne činimo ništa za Njega. Na pitanje, šta moramo da učinimo da bismo zadobili oproštaj greha, on je dogovorio da se moramo moliti za to.

To je ista ideja prema kojoj jedan poklonik iz starog Rima ili Indus mora da izgovori određeni broj molitvi, kako bi eventualno nadoknadio ono što je ranije propustio. Međutim,

onaj ko „izgovara“ molitve, zapravo se ne moli. Paganska molitva, kao na primer ona kad su Valovi proroci skakali i sekli se (1. Car. 18.26-28), predstavlja uloženi rad, a ne pravu molitvu. Zamislite ovu situaciju: neki čovek vam prilazi i kaže da gladije. Zatim ga neko drugi pita da li je dobio nešto od vas za jelo, a on odgovori da je dobio večeru, ali da je za tu večeru morao da radi. Na pitanje šta je radio da bi dobio večeru, on kaže da je morao da pita za nju (da je zatraži). Složićete se, teško da bi ikoga ubedio da je to posao kojim je zaradio svoju večeru. Prava molitva je, jednostavno, zahvalno prihvatanje Božjih besplatnih darova.

Otkupljenje u Isusu Hristu. – Mi smo učinjeni pravednima „*na osnovu iskupljenja u Hristu Isusu*“ (Rimlj. 3,24); to jest, na osnovu otkupiteljske moći koja je u Isusu Hristu, odnosno kroz „*neistražljivo bogatstvo Hristovo*“ (Efes. 3,8). To je razlog zašto nam se pravednost daje kao dar.

Neko može reći da je večni život u Božjem carstvu nešto suviše vredno da bi nam se tako olako darovalo. To je tačno, i zato je ono moralo da bude kupljeno. Ali, s obzirom na to da mi nismo imali ništa da damo u razmenu za ovu vrednost, Hristos je platio za nas i On nam daje to kao besplatan dar koji se nalazi u Njemu. Međutim, ako bismo mi morali da tu vrednost otkupljujemo od Njega, onda smo to mogli da učinimo iz prve ruke i da Mu tako uštedimo trud. „*Jer ako pravednost dolazi posredstvom zakona, onda je Hristos uzalud umro*“ (Gal. 2,21). „*Znajući da od svog sujetnog (iskvarenog – eng. prev) načina života, koji vam je od vaših otaca predan, niste iskupljeni propadljivim stvarima, srebrom ili zlatom, nego dragocenom krvlju Hrista kao nevinog i čistog jagnjeta*“ (1. Petr. 1,18.19). Krv je život – 3. Mojs. 17,11-17. Prema tome, iskupljenje koje je u Hristu Isusu, predstavlja Njegov sopstveni život.

Hristos postavljen. – Hristos je Onaj koga je Bog postavio (odredio) da objavi Njegovu pravednost. Kako je jedina istinska pravednost Božja pravednost, i pošto je Hristos jedini Bogom određen da objavi ljudima ovu pravednost, jasno je da se ona nikako ne može dobiti osim kroz Njega. „*Jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima kojijem bi se mi mogli spasti.*“ (Dela 4,12 - Karadžić)

Izmirenje. – Pomirenje je žrtvovanje. Dakle, dobijamo iskaz koji jednostavno govori da je Hristos postavljen da bude žrtva za oprostjenje naših greha. „*Sada pak, na svršetku vekova, on se javio jedanput – da svojom žrtvom ukloni greh*“ (Jevr. 9,26). Svakako, ideja o izmirenju, odnosno žrtvovanju, podrazumeva da postoji gnev koji se mora zadovoljiti. Ali, posebnu pažnju obratite na to da smo mi ti koji nešto dobijaju prinošenjem žrtve, a ne Bog. On obezbeđuje žrtvu. Ideja po kojoj Božji gnev mora da bude zadovoljen kako bismo mogli da imamo oprostaj, nema nikakvu potvrdu u Bibliji.

Najveći je apsurd reći da je Bog toliko ljut na ljude, da im neće oprostiti sve dok se ne obezbedi nešto što će utišati Njegov gnev, a da onda, kao rešenje, On samog Sebe nudi za žrtvu samom Sebi na dar. „*Pa i vas koji ste nekada bili otuđeni i neprijateljski nastrojeni svojim smeranjem u zlim delima, sada je izmirio smrću njegovog ljudskog tela, da vas svete, neporočne i besprekorne postavi preda se.*“ (Kol. 1,21.22)

Pagansko i hrišćansko izmirenje. – Hrišćanska ideja izmirenja gore je izložena. Paganska ideja, koja se često podržava i u takozvanim hrišćanskim krugovima, kaže da čovek mora da se postara za žrtvu, kako bi umirio svog boga. Sva paganska bogoslužjenja svode se prosto na podmićivanje bogova u zamenu za njihovu naklonost prema ljudima. Ako bi pomislili kako su njihovi bogovi ljuti na njih, ponudili bi im veću žrtvu; tako su došli čak i do prinošenja ljudskih žrtava u graničnim slučajevima. Pomišljali su, slično kao današnji poklonici Šive u Indiji, da će njihovi bogovi biti zadovoljni prizorima krvoprolića.

Progonstvo koje se u prošlim vremenima dešavalo u takozvanim hrišćanskim zemljama, a u nekim još uvek traje, nije ništa drugo do ponovno oživljavanje paganske ideje izmirenja. Crkvene vođe zamišljaju spasenje pomoću dela, kao da ljudi ulažući napore mogu da namire dug svojih greha; oni nude onoga koji je po njihovom mišljenju buntovnik i žrtvuju ga svom bogu, svakako ne pravom Bogu, jer Njemu takve žrtve nisu mile.

Pravednost objavljena. – Objaviti pravdu znači izgovoriti pravdu. Bog izgovara pravdu čoveku i ovaj postaje pravedan. Isti metod korišćen je na početku, prilikom stvaranja. „**On reče i postade**“. „**Mi smo, naime, njegovo delo, u Hristu Isusu stvoreni za dobra dela, koja je Bog unapred pripremio – da u njima živimo.**“ (Efes. 2,10)

Božja pravednost u otkupljenju. – Hristos je imenovan da objavi pravednost Božju za oproštenje greha, tako da je On pravedan, a da istovremeno opravda onoga koji veruje u Isusa. Bog opravdava grešnika jer je on taj kome je opravdanje potrebno. Zasnovanost proglašenja grešnika pravednikom, leži na činjenici da je on zaista učinjen pravednikom. Ono što Bog objavi, to je istina. Čovek je učinjen pravednikom kroz život Božji koji mu je dat u Hristu.

Greh je upravljen protiv Boga i ako je voljan da ga oprost, On ima pravo da to učini. Nijedan nevernik neće poreći pravo čoveka da pređe preko zla koje mu neko nanese. Međutim, u Božjem slučaju to nije samo prelaženje preko greha; On svoj život daje kao naknadu. Na taj način je očuvano veličanstvo Zakona, a opet, Bog ostaje pravedan kada proglašava pravednim čoveka koji je pre toga bio grešnik. Greh je uklonjen sa grešnika, jer greh i pravednost ne mogu da postoje na istom mestu, a Bog stavlja Svoj sopstveni pravedan život u vernika. Tako je Bog milostiv u Svojoj pravdi, i pravedan u Svojoj milosti.

*Božja je milost neizmerna,
Na okeane ona me seća,
A pravda Njegova puna dobrote,
Koja je i od slobode veća.*

Došli smo do kraja trećeg poglavlja Rimljanima poslanice. Videli smo da je pravednost dar Božji svima koji veruju. Ne u smislu da Bog daje pravednost čoveku kao nagradu za verovanje određenih dogmi; Jevanđelje je nešto beskrajno drugačije. On je sažeto u istini da prava vera ima jedino i samo Hrista kao svoj predmet i cilj. Ona u stvarnosti donosi Hristov život u srce i zato mora da donese i pravednost.

Ovaj akt milosti s Božje strane besprekorno je pravedan, jer je greh u prvom redu okrenut protiv Boga, pa Mu to daje pravo da pređe preko uvrede koja je Njemu učinjena. Dalje, ovaj čin Božje milosti je pravedan i zato što On daje Svoj život kao namirenje za greh. Time ne samo da je veličanstvo Zakona očuvano, nego je on još više uzdignut. „**Milost i istina srešće se, pravda i mir poljubiće se**“ (Psalam 85,10). Bog je pravedan i opravdava onoga koji veruje u Isusa. Sva pravednost dolazi samo od Njega.

Zakon utvrđen. – Rimljanima 3,27-31:

„Gde je, dakle, hvalisanje? Ono je isključeno. Kojim zakonom? zakonom dela? Ne, nego zakonom vere. Smatramo, naime, da se čovek opravdava verom bez dela zakona. Ili Bog pripada samo Judejima, a ne i mnogobošcima? Da, i mnogobošcima, pošto je samo jedan Bog koji će obrezanoga opravdati po veri a neobrezanoga verom. Da li mi, prema tome, ukidamo zakon verom? Daleko od toga, nego pre podržavamo zakon.“

Bez hvalisanja. – Pošto je pravednost besplatan dar od Boga kroz Isusa Hrista, očigledno je da niko ne može da se opravdano hvali nekakvom pravednošću koju on poseduje. „**Jer ste posredstvom vere blagodaću spaseni, i to nije od vas, – Božiji je dar; ne od dela, da se niko ne pohvali**“ (Efes. 2,8.9). „**Jer ko ti daje preimućstvo? A šta imaš što nisi primio? Ako si pak primio, što se hvališ kao da nisi primio?**“ (1. Kor. 4,7)

Šta dokazuje hvalisanje. – „**Gle, ko se ponosi, njegova duša nije prava u njemu; a pravednik će od vjere svoje živ biti**“ (Avakum 2,4). Hvalisanje, prema tome, dokazuje grešnost srca. Međutim, pretpostavimo da se čovek hvali svojom pravednošću, kao na primer,

kada govori da je mnogo godina živeo bez greha; **„Ako kažemo da nemamo greha, sami sebe varamo i istine nema u nama“** (1. Jov. 1,8).

Ali, zar nisu milost i sila Božja otkriveni u Hristu, da nas očiste i sačuvaju od greha? Sasvim sigurno; međutim, to je delotvorno samo kada u poniznosti priznajemo da smo grešnici. **„Ako ispovedamo svoje grehe, on je veran i pravedan – da nam oprost i očisti nas od svake nepravednosti“** (1. Jov. 1,9). Kad kažemo da nemamo greha, to samo dokazuje suprotno – da ga imamo; ali, kad s verom u reč Gospodnju priznamo da smo grešnici, tada nas krv Hristova čisti od svakog greha. U planu spasenja nema mesta za ljudsku oholost i hvalisanje.

U nebu nema hvalisanja. – Rezultat hvalisanja koje se pojavilo na nebu, vidi se u sudbini sotone. On je nekada bio heruvim zaklanjač ispred Božjeg trona. Međutim, počeo je da razmišlja o svojoj sopstvenoj slavi i dobroti, a njegov pad je bio posledica.

„Od mnoštva trgovine svoje napunio si se iznutra nasilja, i griješio si; zato ću te baciti kao nečistotu s gore Božje, i zatrću te između kamenja ognjenoga, heruvime zaklanjaču! Srce se tvoje ponese ljepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svjetlošću svojom; baciću te na zemlju, pred careve ću te položiti da te gledaju.“ (Jezek. 28,16.17)

Ako bi sveti, nakon uzdizanja na nebo, počeli da se hvale svojom bezgrešnošću, postali bi jednako loši kao što su na početku bili¹⁵. To se, međutim, nikada neće desiti. Svi kojima će biti dopušten boravak na nebu, već su prethodno dobro naučili lekciju da je Bog sve u svemu. Tamo neće biti nijednog srca da ne zapeva pesmu pohvale:

„Onome koji nas ljubi i koji nas svojom krvlju izbavi od naših grehova, i učini nas carstvom, sveštenicima Bogu i Ocu svome, njemu slava i vlast u sve vekove, amin.“ (Otkr. 1,5.6)

„Zakon dela“. – Zakon dela ne isključuje hvalisanje. Ako bi se čovek opravdao delima, imao bi čime da se hvali nad drugim koji je imao istu priliku, ali je nije iskoristio. U tom slučaju, pravedni bi mogli da se hvale nad nepravednima; ljudi bi se neprestano upoređivali međusobno i merili ko je najviše postigao. Zakon dela zapravo su Deset zapovesti, uzete samo u formalnom smislu. Držanje propisa koje nalaže zakon dela omogućava čoveku da pokaže spoljašnju pravednost, dok iznutra može da ostane potpuno iskvaren. Ipak, onaj ko se drži zakona dela, ne mora nužno da bude i licemer. On može pokazivati iskrenu želju za ispunjavanjem zapovesti, a da, pri tom, bude prevaren mišlju kako to može da postigne sam od sebe.

„Zakon vere“. – Ovaj zakon ima isti predmet ka kojem je usmeren kao i zakon dela – poslušnost Božjim zapovestima, ali rezultat je potpuno drugačiji. Zakon dela vara čoveka svojom formom; zakon vere daje mu suštinu. Zakon vere jeste Zakon *„kakav je on u Isusu“*. Zakon dela može da bude iskren pokušaj držanja Zakona; zakon vere predstavlja istinsko ispunjenje te želje, kroz isкупljenje koje je u Isusu Hristu.

Deset zapovesti, takve kakve ih je Bog dao, jesu samo zakon vere, jer Zakonodavac nikada nije želeo da one budu shvaćene na bilo koji drugi način; On nikada nije očekivao da će iz njih neko dobiti pravednost na neki drugi način sem verom. Zakon dela je izopačenje zakona Božjeg, učinjeno od strane čoveka.

Vera bez dela. – **„Smatramo, naime, da se čovek opravdava verom bez dela zakona.“** To je zato što nema drugog načina kako bi se čovek mogao spasti. Ranije smo videli da su svi ljudi grešnici i da nijedan čovek nema u sebi snage da čini dela koja Zakon traži, bez obzira na

¹⁵ misli se na njihov zemaljski život pre obraćenja – *prim. prev.*

to koliko je snažna njegova želja. **„Jer nisu oni koji slušaju zakon pravedni pred Bogom, nego koji zakon tvore, oni će biti opravdani.“** (Rimlj. 2,13 – eng. prev)

Međutim, **„delima zakona niko se neće opravdati pred njim; posredstvom zakona dolazi samo poznanje greha“** (Rimlj. 3,20). Zato, ko god je opravdan, to jest, učinjen pravednim, mora to da postane samo kroz veru, potpuno nezavisno od dela zakona. To je univerzalno pravilo i ono znači da je opravdanje – prvo, poslednje ili kad god da se doživi – moguće samo putem vere. Hrišćanin se ne može opravdati delima ništa više nego što bi to bio slučaj sa grešnikom. Niko ne može da postane tako dobar i jak da ga njegova sopstvena dela mogu opravdati.

Vera i dela. – Međutim, to ne znači da dela nemaju ništa s verom. Opravdanje podrazumeva činjenje pravde, tvorenje onoga što je ispravno. Pravednost je pravedno delanje. Onda je vera kroz koju biva opravdanje ona vera koja čini da čovek ispunjava Zakon, ili bolje rečeno, koja usađuje u njega ispunjavanje Zakona. **„Mi smo, naime, njegovo delo, u Hristu Isusu stvoreni za dobra dela, koja je Bog unapred pripremio – da u njima živimo“** (Efes. 2,10). **„Jer Bog je taj što čini u vama da želite i da delate – da mu budete po volji“** (Filip. 2,13). **„Istinita je reč i želim da to stalno potvrđuješ (zastupaš), da oni koji su u Boga poverovali, paze da održe dobra dela“** (Titu 3,8 – eng. prev). Čovek se ne opravdava verom i delima, nego samo verom koja dela.

Jedan Bog za sve. – Postoji samo **„jedan... Bog i Otac svih“** (Efes. 4,6). **„On je takođe učinio da sav ljudski rod potiče od jednog čoveka i da se nastani po svoj zemlji.... i mi smo njegov rod“** (Dela 17,26.28). **„Jer Bog ne gleda ko je ko“** (Rimlj. 2,11). **„Nego mu je u svakom narodu dobrodošao ko se njega boji i tvori pravdu“** (Dela 10,35). **„Pismo, naime, kaže: 'Svako, ko veruje u njega, neće se postideti'. Jer nema razlike između Judejina i Grka; jedan isti Gospod je nad svima, bogat za sve koji ga prizivaju.“** (Rimlj. 10,11.12)

Jedan izvor opravdanja za sve. – To što je opravdanje moguće samo verom, i što **„Bog sada nalaže ljudima da se svi svuda pokaju“** (Dela 17,30), samo pokazuje da Gospod jednakim smatra i Jevreje, i neznabošce. Nema nikakvog dokaza da je On postavio nekakvu razliku među njima. Neznabožac koji veruje uvek je bio smatran pravednikom, kao što neverni Jevrejin nikad nije bio u Božjim očima išta bolji od nekog drugog nevernika. Setite se da je Avram, otac cele jevrejske nacije, bio Haldejac. Jevreji su bili u rodu s Haldejcima koji su ostali da žive u njihovoj prapostojbini, potpuno isto kao što su u Hananu jedan drugome bili rod. Nažalost, oni su to zaboravili; ali nisu jedini koji zaboravljaju da su svi ljudi braća.

U izrazu „...jedan (je) Bog koji će obrezanoga opravdati po veri a neobrezanoga verom“, nema potrebe zadržavati se na predlozima¹⁶ (**pomoću vere, kroz veru** - kako stoji u engleskom prevodu). Setite se samo kako često naizmenično koristimo reči „po(moću)“ i „kroz“, kada hoćemo da ukažemo na sredstvo, i problem će biti rešen. Reč oko koje nema dileme je „vera“. Obe grupe, i obrezani i neobrezani, opravdavaju se kroz, ili pomoću, vere.

Obesnaživanje Zakona. – Obesnaživanje Zakona nije isto što i njegovo ukidanje. Večno postojanje Zakona nije upitno. Toliko je očigledno da apostol Pavle nikad ne troši prostor da bi raspravljao o tome. Jedino može biti sporno kako ispuniti njegove zahteve. Spasitelj je rekao da su Jevreji svojom tradicijom učinili da zapovest Božja bude bez ikakvog dejstva. Oni su je obesnažili. Niko, nikakvim činjenjem ili nečinjenjem, ne može da ukine ili da i najmanje okrnji Zakon Božji. Ali, svako može svojim neverovanjem da ga obriše iz svog srca. Dakle, pitanje je: **„Da li mi verom činimo da Božji zakon bude bez dejstva?“**, ili još jasnije: **„Da li vera vodi u prestupanje Zakona?“** Odgovor je: **„Ni u kom slučaju.“**

Utvrđivanje Zakona. – Ono što je bilo rečeno na temu **„obesnaživanja Zakona“**, može se primeniti i ovde. Čovekovo postupanje ne može da učini Zakon drugačijim od onoga što on

¹⁶ Vagoneru i njegovim savremenikima bili su nepoznati mnogi moderni prevodi Biblije koji umeću reč **„Božji“**, kada govore o **„gnevu“** koji Pavle pominje u Rimljanima 5,9. Reč **„Božji“** ne postoji u grčkoj verziji teksta – primedba izdavača knjige na engleskom jeziku

jeste – temelj Božjeg prestola (Božje vladavine), i to će zauvek biti, uprkos ljudskim ili demonskim nastojanjima.

Međutim, nama je prepušteno da kažemo da li hoćemo ili nećemo, da Zakon obrišemo iz srca, ili da ga tu utvrdimo. Ako izaberemo da ga utvrdimo u svom srcu, treba samo da verom prihvatimo Hrista. Vera dovodi Hrista i daje mu prebivalište u našem srcu – Efescima 3,17. Zakon Božji je u Hristovom srcu (v. Psalam 40,8). Dakle, vera koja dovodi Hrista u srce, utvrđuje Zakon u istom tom srcu. Dalje, pošto je Zakon Božji temelj koji utvrđuje Njegov presto, onda vera koja donosi Zakon u srce, dovodi do toga da se Bog učvrsti na prestolu srca. Tako On „**čini u vama da želite i da delate kao što mu je ugodno.**“ (Filiblj. 2,13 – kombinacija Čarnič - Karadžić)

4. Poglavlje

Vera u Božja velika obećanja

Krajnji domet detaljnog proučavanja svake biblijske knjige, jeste osposobljenost da se jednim pogledom obuhvati cela knjiga. Drugo poglavlje i polovina trećeg poglavlja Rimljanima poslanice, dali su nam informaciju o tome da su svi ljudi u istoj žalosnoj situaciji. Nakon toga, prikazana je svetlija strana, u poslednjem delu trećeg poglavlja, gde se kaže da je besplatna milost sadržana u Hristu, Spasitelju grešnika. Pred nama je četvrto poglavlje u kojem imamo zaključni argument kada je reč o opravdanju verom.

Avramov blagoslov. – Rimljanima 4,1-12:

„Šta ćemo, dakle, reći da je naš po telu praotac Avraam [postigao]? Ako je, naime, Avraam opravdan na osnovu svojih dela, može da se hvali, ali ne pred Bogom. Jer šta kaže pismo: 'Avraam je poverovao Bogu i to mu je uračunato kao pravednost'. A onome koji radi plata se ne računa po milosti nego po dugu. Onome pak koji ne radi, a veruje u onoga koji opravdava bezbožnika, njegova vera se uračunava u pravednost, kao što i David naziva blaženim čoveka kome Bog uračunava pravednost bez dela: 'Blaženi su kojima su bezakonja oproštena i gresi pokriveni. Blažen je čovek kome Gospod greh ne uračunava'. Da li se ovo blaženstvo odnosi samo na obrezane, ili i na neobrezane? Mi, naime, govorimo:

'Avraamu je vera uračunata kao pravednost'. Kako mu je to uračunato? Kada je bio obrezan ili kada je bio neobrezan? Ne kada je bio obrezan, nego kada je bio neobrezan. Pa i znak obrezanja dobio je kao pečat pravednosti koju je stekao verom kao neobrezan, da bude otac svih koji kao neobrezani veruju, da se i njima to uračuna u pravednost, i da bude otac obrezanih, onih naime, koji nisu samo obrezani, nego i hode stopama vere našega oca Avraama, koju je on još kao neobrezan imao.“

Po telu (što se tela tiče – eng. prev). – Avram nije bio otac, ili predak po telu, svima kojima je Pavle uputio ovu poslanicu. Predmet koji se razmatra je opravdanje verom. Ako bi se dokazalo da čak ni Avram nije primio opravdanje kroz telo, nego isključivo kroz veru, slučaj bi bio rešen.

Nema mesta ličnom ponosu. – Kada bi se u planu spasenja našlo mesta za nešto što se zove opravdanje delima, onda bi se otvorila mogućnost za samouzdizanje (hvalisanje). Jer ako bi samo jedan čovek mogao da bude spasen na osnovu dela, to bi značilo da su svi ljudi imali istu mogućnost, pa bi na osnovu toga oni koji su se spasili, mogli da se hvale svojom nadmoćnošću nad drugima koji su imali istu priliku, ali je nisu iskoristili. Međutim, već smo naučili da je svako hvalisanje isključeno.

„Nego je Bog izabrao ono što je pred svetom ludo – da time posrami mudre, i što je slabo pred svetom, to je Bog izabrao – da posrami jako, i što se u svetu smatra neplemenitim i prezrenim Bog je izabrao, i ono što se smatra za ništa – da uništi ono što važi kao nešto, da se niko ne pohvali pred Bogom.“ (1. Kor. 1,27-29)

Ponositi se nečim i ponositi se pred nekim. – Ako je Avram bio opravdan delima, mogao je da se ponosi; ali, stvar je u tome što nije mogao da se ponosi pred Bogom. Dokaz za ovo može se naći u Pismu: *„Avraam je poverovao Bogu i to mu je uračunato kao pravednost“* (Rimlj. 4,3). Čovek može da bude opravdan delima samo ako se dokaže da nije

učinio nikakvu grešku. U tom slučaju, ne treba mu vera; njegova dela govore sama za sebe. Ali, Avram je bio opravdan verom, a to jasno pokazuje da u njegovom opravdanju dela nisu učestvovala. Onaj ko je opravdan isključivo Božjim delima, ponosiće se upravo tim, Njegovim, delima. To znači **ponositi se Bogom**¹; ovo je nešto potpuno drugačije u odnosu na „*ponositi se pred Bogom*“.

Pavle i Jakov. – Na ovom mestu skoro svako će citirati reči Jakovljeve: „*Naš otac Avraam nije li po delima opravdan, kada je prineo svoga sina Isaaka na žrtvenik?*“ (Jakov 2,21). Nažalost ovaj stih se često navodi da bi se poništile Pavlove reči. Izgleda da se uzima zdravo za gotovo to da su Pavle i Jakov međusobno protivrečni, a simpatije, naravno, naginju ka Jakovu, jer ljudi vole da veruju da ipak ima nekih zasluga u njihovim sopstvenim delima, pa im se čini da je to ono što Jakov poručuje. Zaista, postoje ljudi koji smatraju da je Jakov ove reči pisao s namerom da ispravi Pavlove „*ekstremne poglede*“ na opravdanje verom.

Takve nerazumne i izopačene ideje sasvim mirno možemo da bacimo u vodu. Nema nade da neko može da razume Pismo, ako mu ne prilazi sa formiranim ubeđenjem da je „*Sve Pismo je bogonadahnuo*“ (2. Tim. 3,16). Sveti Duh ne nadahnjuje reči na taj način da bi kasnije morao da ih ispravlja.

Vera koja radi. – Problem koji imaju oni koji na taj način čitaju reči Jakova, nalazi se u njihovoj pretpostavci da apostol misli kako je Avram bio opravdan svojim sopstvenim delima vere. „*Vidiš li kako je vera delala*“ (Jakov 2,22 – *eng. prev*). To je uvek bilo prepoznatljivo obeležje žive vere, i to je upravo ono što i apostol Pavle govori. Poslednji stih trećeg poglavlja Rimljanima, kaže da mi verom utvrđujemo Zakon.

Pored toga, sam pojam „*opravdanje*“, ukazuje na to da vera izvršava zahteve Zakona. Vera čini čoveka izvršiteljem Zakona, jer je baš to značenje izraza „*opravdanje verom*“. Dakle, ono što čitamo kod Jakova jednostavno znači da su Avramova dela otkrila savršenstvo njegove vere. „*I ispuni se Pismo koje govori: 'Poverova Avraam Bogu i uračuna mu se u pravednost, i nazva se prijatelj Božiji'*“ (Jakov 2,23). Prema tome, apostol Jakov uči istom opravdanju kao i Pavle. Ako to ne bi bio slučaj, jedan od njih dvojice, ili čak obojica, izgubili bi ugled kao apostoli. Opravdanje verom koja radi, jedino je opravdanje koje Biblija poznaje.

Dug i pomilovanje. – „*A onome koji radi plata se ne računa po milosti nego po dugu*“ (Rimlj. 4,4). Neophodno je imati na umu o čemu, zapravo, apostol govori. Osnovni predmet njegovog kazivanja jesu sredstva pomoću kojih je čovek opravdan. Za onoga koji radi da bi postigao opravdanje, nagrada pravednosti ne predstavlja dar pomilovanja, već nadoknada duga. Zapravo, tako bi bilo kada bi postojalo nešto poput opravdanja delima. U tom slučaju, čovek bi mogao da dođe k Bogu i da zatraži od Njega naknadu koja mu pripada.

Međutim, nijedan čovek ne može da stavi Gospoda u dužnički položaj. „*Ili ko mu je nešto prvo dao, da bi mu bilo vraćeno?*“ (Rimlj. 11,35). Ako bi bilo ko mogao da učini nešto za Boga što bi Ga učinilo dužnikom, onda ne bi sve bilo od Njega. Drugim rečima, ideja opravdanja delima u suprotnosti je sa činjenicom da je Bog Tvorac svega. Obrnuto, priznavanje Boga kao Tvorca uključuje priznanje da pravednost dolazi samo od Njega.

Opravdanje bezbožnih. – Bog opravdava bezbožne. Nikom drugom opravdanje nije potrebno. Ali, obratite pažnju na to da Bog ne opravdava **bezbožnost**. To bi značili nazvati zlo dobrim, čime bi Bog samog sebe porekao. On, međutim, opravdava, to jest čini pravednim bezbožne i to je upravo ono što je ovima potrebno. Gospod opravdava verujućeg grešnika, tako što od njega pravi novog čoveka u Isusu Hristu, a čineći to, On je i dalje pravedan. Stvaranje novog čoveka u pravednom stanju, savršeno se slaže sa karakterom Tvorca.

„Koji ne radi“. – „*Onome pak koji ne radi, a veruje u onoga koji opravdava bezbožnika, njegova vera se uračunava u pravednost*“ (Rimlj. 4,5). Ne zaboravite da je ovde reč o opravdanju. Kada apostol kaže: „*Koji ne radi*“, izvesno je da on misli na: „*Ne radi da bi se opravdao*“. Čovek nije nanovo stvoren kroz dela, ali pravedan čovek uvek dela kroz veru.

¹ ponositi se, hvaliti se u Bogu – *bukv. prev.*

„Pravednik ce živeti od vere“ (Rimlj. 1,17). Vera čini da on nastavlja da živi pravedno. Istinitost dela koja proističu iz vere, više je istaknuta u poslednjem delu ovog poglavlja.

Opis blagoslova. – Blagoslov koji počiva na čoveku u koga je Bog usadio pravednost bez učešća dela, jeste blagoslov oproštenog greha i blagoslov slobode u odnosu na silu greha. Gospod ne pripisuje krivicu za greh onome koji živi verom u Hrista, jer su Hristova dela, u tom slučaju, njegova dela. **„Kako ste, dakle, primili Gospoda Hrista Isusa, tako u njemu živite... jer u njemu telesno obitava sva punina Božanstva, a vi ste puni (potpuni – eng. prev) u njemu.“** (Kološ. 2,6-10)

Blagoslov Jevrejima i neznabošcima. – Za blagoslov važi isto što i za obrezanje, to jest neobrezanje. Ovde se ponavlja istina iz trećeg poglavlja, a to je da nema razlike kada je opravdanje u pitanju. Avram je otac jevrejske nacije po telu, ali je on blagoslov dobio još dok je bio neobrezan; dakle, u istom položaju u kojem je svaki neznabožac. Zato je on otac i Jevreja, i neznabožaca. Njegov blagoslov primljen je verom, pa zato **„oni koji veruju primaju blagoslov zajedno sa vernim Avraamom.“** (Gal. 3,9)

Kako dolazi blagoslov. – Ranije smo videli da je blagoslov Avramu došao preko Hrista. Na drugom mestu Pavle kaže: **„Hristos nas je iskupio od kletve zakona time što je on postao kletva za nas, jer je napisano: 'Neka je proklet svako ko visi na drvetu', da Avraamov blagoslov dođe na mnogobošce u Hristu Isusu, da mi posredstvom vere primimo obećanog Duha.“** (Gal. 3,13.14)

Šta god da je obećano Avramu, sve je to bilo obuhvaćeno blagoslovom koji je opisao David (vidi Rimlj. 4,6-8). Bog je poslao Svog Sina da nas blagoslovi, odvrćući nas od naših greha – Dela 3,26. Isusov krst je sredstvo koje prenosi Avramov blagoslov do nas. Dakle radi se o duhovnim blagoslovima. Nijedan od blagoslova obećanih Avramu, nije imao samo privremeni karakter. To, dalje, dokazuje da je nasleđe koje je obećano Avramu i njegovom semenu, namenjeno samo onima koji su deca Božja kroz veru u Hrista Isusa.

Obrezanje je ništa. – Prednost onih koji su bili obrezani je u tome što su njima bila poverena Božja proročanstva; ali, ova prednost nije im došla kroz obrezanje. Ono je bilo samo znak, a ne sama suština. Obrezanje je dato Avramu kao simbol pravednosti kroz veru, koju je on već posedovao. Ono zato ne može značiti ništa više od toga ni kad je reč o drugima. Ako neko ko je bio obrezan, nije imao pravednost, njegovo obrezanje nije označavalo ništa. **„Obrezanje je ništa, i neobrezanje je ništa, nego držanje Božijih zapovesti“** (1. Kor. 7,19). Dakle, Avram je otac obrezanih, pod uslovom da obrezanje nije jedino što oni imaju, nego poseduju i ono što je u stvari jedino važno – pravednost koja je od vere.

Sve je u Hristu. – Govoreći o Hristu, apostol kaže: **„Jer koliko god ima Božijih obećanja, u njemu su 'da', i u njemu 'amin', a Bogu na slavu preko nas“** (2. Kor. 1,20 – kombinacija Čarnič - KJV). Nema nijednog obećanja datog čoveku a da ono nije u Hristu.

Nasleđe i naslednici. – Rimljanima 4,13-15:

„Jer obećanje Avraamu ili njegovom potomstvu – da će on biti naslednik sveta, nije došlo posredstvom zakona, već posredstvom pravednosti u veri. Ako su, naime, naslednici samo oni od zakona, onda je vera izgubila vrednost, a obećanje je obesnaženo. Jer zakon izaziva gnev, i gde nema zakona nema ni prestupa.“

Gde je obećanje? Sasvim prirodno pitanje koje se javlja kada čitamo trinaesti stih, bilo bi: **„Gde je zapisano obećanje da će Avram i njegovo seme naslediti zemlju?“** Mnogi smatraju da se takvo obećanje ne može nigde naći u Starom zavetu. Ali, ono se ne može dovesti u sumnju, jer apostol kaže, da je takvo obećanje postojalo. Ako ga nismo našli, to je zato što smo Stari zavet čitali površno, ili sa unapred formiranim mišljenjem i sa predrasudama u svom umu. Ako uzmemo u obzir povezanost stihova, nećemo imati problem u pronalaženju obećanja.

O čemu apostol govori u ovom stihu (Rimlj. 4,13)? O nasleđu koje se dobija preko pravednosti, kroz veru; on, takođe, govori o činjenici da je obrezanje dato Avramu kao pečat

ove pravednosti, koju je on imao na osnovu vere, pa je, stoga, obrezanje isto tako pečat nasleđa koje će doći.

Gde se Starom zavetu može naći izveštaj o davanju obrezanja, u vezi sa obećanjem? U sedamnaestom poglavlju knjige Postanja (1. Mojsijeva). Onda je to pravo mesto gde ćemo tražiti obećanje da će Avram da nasledi zemlju. Hajde da pročitamo te stihove:

„A postavljam zavjet svoj između sebe i tebe i sjemena tvojega nakon tebe od koljena do koljena, da je zavjet vječan, da sam Bog tebi i sjemenu tvojemu nakon tebe; I daću tebi i sjemenu tvojemu nakon tebe zemlju u kojoj si došljak, svu zemlju Hanansku u državu vječnu, i biću im Bog. I reče Bog Avramu: ti pak drži zavjet moj, ti i sjeme tvoje nakon tebe od koljena do koljena. A ovo je zavjet moj između mene i vas i sjemena tvojega nakon tebe, koje ćete držati: da se obrezuje između vas sve muškinje. A obrezivaćete okrajak tijela svojega, da bude znak zavjeta između mene i vas.“ (1. Mojs. 17,7-11)

Čitalac će u prvi mah reći: „*Da, sasvim je jasno da ovde postoji obećanje*“; no, ono što mi tražimo jeste obećanje da će Avram i njegovo seme da naslede zemlju, a ja to ne vidim u pročitanim redovima. Sve što vidim jeste obećanje da će naslediti zemlju Hanan.

Međutim, ako to povežemo sa stihovima iz Rimljanima poslanice, jasno je da smo na pravom tragu i da ćemo uskoro uvideti kako Avram i njegovo potomstvo treba da naslede zemlju. Moramo proučiti pojedinosti ovog obećanja. Ali pre toga, zapazimo činjenicu da je obećano nasleđe zapravo večno nasleđe.

Avram je i sam morao da primi ovo obećanje kao večno dobro. Ali, jedini način kako se može ispuniti da Avram i njegovo potomstvo mogu da zadrže večno nasleđe, jeste da imaju večni život. Prema tome, vidimo da je ovim obećanjem, datim Avramu, pružena i sigurnost večnog života tokom kojeg će naslednici uživati u svojoj baštini.

Sve ovo postaje još jasnije kada uzmemo u obzir to da je nasleđe o kojem govorimo, zapravo nasleđe pravednosti;

„Jer obećanje Avraamu ili njegovom potomstvu – da će on biti naslednik sveta, nije došlo posredstvom zakona, već posredstvom pravednosti u veri.“
(Rimlj. 4,13)

To je upravo ono što smo imali u sedamnaestom poglavlju knjige Postanja, gde je zabeleženo obećanje. Taj zavet bio je zapečaćen obrezanjem (vidi 1. Mojs. 17,11), a ono je isto tako, pečat pravednosti koja je od vere (vidi Rimljanima 4,11).

Neko će reći da se to ne može zaključiti samo na osnovu Starog zaveta, te da se zbog toga ne može očekivati od Jevreja da sve to shvate; mi imamo Novi zavet koji nas dodatno prosvetljuje. Tačno je da u proučavanju Starog zaveta imamo veliku pomoć u Novom zavetu, ali je, takođe, tačno to da u ovom potonjem nema nikakvog novog otkrivenja. Moguće je videti samo na osnovu Starog zaveta, da je obećanje Avramu i njegovom semenu bilo dato samo pod uslovom pravednosti kroz veru.

Ovo je prirodan zaključak iz činjenice da je nasledstvo večna imovina. Jevreji su dobro znali da večni život pripada samo pravednicima. **„Nikada neće pravednik biti uklonjen, a bezbožnici neće nastaviti na zemlji“** (Priče 10,30 – eng. prev). **„Jer će se istrijebiti koji čine zlo, a koji čekaju Gospoda naslijediće zemlju“** (Psalam 37,9). **„Jer koje on blagoslovi, oni naslijede zemlju, a koje on prokune, oni se istrijebe.“** (Psalam 37,22)

Peta zapovest kaže: **„Poštuj oca svojega i mater svoju, da ti se produlje dani na zemlji, koju ti da Gospod Bog tvoj“** (2. Mojs. 20,12). Držanje Božjih zapovesti nikada nije uticalo na dužinu života na ovom svetu. Ali, nasledstvo koje je Bog obećao Avramu traje večno zbog pravednosti onih koji ga poseduju.

Obećanje i vaskrsenje. – Ako pažljivo čitamo knjigu Postanja, uočićemo još jednu stranu obećanja. Obećanje je bilo namenjeno Avramu i njegovom potomstvu. Stefan, međutim, iznosi kao dobro poznatu činjenicu da Avram nije imao u svom vlasništvu ni stopu obećane zemlje – Dela 7,5. Ovo, takođe, možemo da naučimo čitajući starozavetni zapis, jer se tamo kaže da je Avram, da bi sahranio svoju ženu, morao da kupi zemlju od Hananeja za koje je, opet, prorečeno da će se izagnati iz zemlje obećanja. Što se njegovih potomaka tiče, znamo da su oni živeli u šatorima, premeštajući se od mesta do mesta, i da je Jakov umro u Egiptu.

Štaviše, čitamo reči Davidove, koji je bio kralj u vreme najvećeg prosperiteta Izrailjaca na hananskom tlu: „**Slušaj molitvu moju, Gospode, i čuj jauk moj. Gledajući suze moje nemoj mučati. Jer sam gost u tebe i došljak kao i svi stari moji**“ (Psalam 39,12). Pročitajte, takođe, i njegovu molitvu prilikom posvećenja darova za hram, kada je Solomon stupao na presto – 1. Dnev. 29,15.

Ako nastavimo, doći ćemo do još pouzdanijeg argumenta, a to su reči Božje upućene Avramu prilikom saopštavanja obećanja. Pošto je rekao da će njemu i njegovom semenu dati zemlju Hanan, Gospod mu kaže i to da će njegova deca najpre biti robovi u tuđoj zemlji. „**A ti ćeš otići k ocima svojim u miru, i bićeš pogreben u dobroj starosti. A oni će se u četvrtom koljenu vratiti ovamo...**“ (1. Mojs. 15,7.13-16). Iz ovih stihova vidimo da je Avramu jasno predočena njegova smrt, koja će se desiti pre nego što bilo šta nasledi u toj zemlji na kojoj se nalazio, i da će proći najmanje četiristo godina pre nego što neko od njegovih izdanaka uđe u posed obećanog nasleđstva.

Međutim, Avram je umro u veri, a i njegovo potomstvo, takođe „**U vjeri pomriješe svi ovi ne primivši obećanja, nego ga vidjevši izdaleka, i poklonivši mu se, i priznavši da su gosti i došljaci na zemlji**“ (Jevrejima 11,13 - Karadžić). Oni su umrli u veri jer su znali da Bog ne laže. Pošto se Njegova obećanja moraju ispuniti, a kako oni nisu primili obećano nasleđe u ovom životu, prinuđeni smo na zaključak da će se to dogoditi kroz vaskrsenje iz mrtvih.

To je nada koja je održavala verne Izrailjce. Avram je imao veru kada je stavio Isaka na oltar, jer se oslonio (verom) na Božju silu da podigne mrtvog. Kada je Pavle bačen u tamnicu „**zbog nadanja i vaskrsenja iz mrtvih**“ (Dela 23,6), on je rekao: „**I sad stojim pred sudom zbog nadanja u obećanje, koje je Bog dao našim očevima, a za koje se naših dvanaest plemena nadaju da će doći, služeći Bogu istrajno dan i noć.**“ A onda, da bi pokazao smislenost ove nade, on pita: „**Zašto se kod vas smatra neverovatnim kad Bog vaskrsava mrtve?**“ (Dela 26,6-8)

Vaskrsenje Isusa Hrista predstavlja zalog i sigurnost vaskrsenja onih koji veruju u Njega (vidi 1. Kor. 15,13-20). Apostoli su propovedali „**vaskrsenje iz mrtvih u Isusu**“ (Dela 4,2 – eng. prev). Jedan od njih je, nama na korist, rekao: „**Neka je blagosloven Bog i Otac Gospoda našega Isusa Hrista, koji nas je po svojoj velikoj milosti – uskrsom Isusa Hrista iz mrtvih – ponovo rodio za živu nadu, za nepropadljivo nasleđstvo, i neokaljano, i koje ne vene, sačuvano na nebesima za vas, koje sila Božija čuva verom za spasenje, spremno da se otkrije u poslednje vreme.**“ (1. Petr 1,3-5)

Dalje, on dodaje da je ova vera prokušana, kako bi se „**našla kao dragocenija od propadljivog zlata... na hvalu i slavu i čast kada se pokaže Isus Hristos**“ (1. Petr. 1,7). Ovo nas navodi na konačan zaključak da je obećanje dato Avramu i njegovom semenu, kao naslednicima sveta, zapravo obećanje o Hristu koji će doći.

Apostol Petar kaže da je neophodno podsećanje na reči izgovorene ustima svetih proroka, jer će „**u poslednje dane doći rugači sa svojim rujanjem, koji će ići po svojim sopstvenim požudama i govoriti: gde je obećanje o njegovom dolasku? Jer otkako očevi pomreše sve stoji tako kao od početka stvorenja**“ (2. Petr. 3,3.4). Oni, dakle, ni malo ne veruju u dato obećanje.

Ovi ljudi ne pokazuju ni dobar rezon, takođe, jer „**kad tako hoće, onda za njih ostaje skriveno da su od davnina bila nebesa i da je zemlja iz vode i kroz vodu dobila svoje postojanje Božijom rečju, tim je i tadašnji svet bio potopljen vodom i tako propao. A**

sadašnje nebo i zemlja istom tom rečju pošteđeni su za oganj i čuvaju se za dan suda i propasti bezbožnih ljudi“.

Obratite pažnju na to da obećanje nije nešto što je imalo veze samo sa očevima, nego se ono tiče celog sveta. Zamerka rugača svodi se na to da je sve ostalo nepromenjeno otkad su očevi pomrli i od postanja sveta. Međutim, apostol objašnjava da oni, govoreći tako, zatvaraju svoje oči pred činjenicom da je ista reč koja je u početku stvorila nebesa i zemlju, uništila isti taj svet potopom.

Takođe, istom rečju je sadašnji svet sačuvan za dan suda i propasti bezbožnih ljudi, koji će biti uništeni vatrom. **„A mi na osnovu njegovog obećanja očekujemo nova nebesa i novu zemlju, u kojima pravednost obitava.“** (2. Petr. 3,13)

Na osnovu kojeg to obećanja? Na osnovu obećanja datog očevima, koje kaže da će Avram i njegovo potomstvo naslediti zemlju. Mnogo je vremena prošlo, kako to ljudi misle i mere, otkako je obećanje dato, ali **„Gospod ne odugovlači obećanje“** (2. Petr. 3,9). Nije prošlo toliko vremena da bi Gospod zaboravio na njega; jer je **„Jedan dan kod Gospoda kao hiljada godina i hiljada godina kao jedan dan“** (2. Petr. 3,8). Razlog zbog kojeg je čekao toliko dugo je taj što On ne želi da bilo ko pogine u vatri koja će očistiti zemlju, već hoće da svi dođu u pokajanje. Tako dolazimo do saznanja da mi imamo udela u obećanju datom Avramu, podjednako kao i sam Avram. Ovo obećanje je još uvek otvoreno za sve koji ga prihvate. Ono obuhvata ništa manje od večnog pravedničkog života, na zemlji koja će biti obnovljena i koja će izgledati kao na početku. Nada u Božje obećanje dato očevima, bila je nada u dolazak Gospoda koji će podići mrtve i podariti im nasledstvo.

Hristos je već jednom bio na zemlji, ali On tada nije imao ništa više od nasledstva nego što je to bio slučaj sa Avramom. Nije imao gde glavu da zakloni. Bog sad šalje Svog Svetog Duha da zapečati vernike za nasleđe, kao što je to učinio s Avramom; i kad svi verni budu zapečaćeni Duhom, On će **„da pošalje Isusa Hrista koji vam je unapred propovedan, koga treba nebo da primi do vremena kada će se uspostaviti sve što je Bog od davnih vremena rekao ustima svojih svetih proroka.“** (Dela 3,20.21 – kombinacija Čarnić - KJV)

Naučili smo šta je Avram našao i kako je to našao. U isto vreme, naučili smo šta je Gospod obećao nama, podjednako kao i Avramu, ako verujemo u Njegovu reč. Bog je svakome koji Mu veruje obećao ništa manje nego slobodu u odnosu na ovaj svet. To nije proizvoljna odluka. Bog nije rekao da ćemo, ukoliko verujemo u određena načela i dogme, od Njega za uzvrat dobiti večno nasleđe. Ono je prožeto pravednošću; a pošto vera podrazumeva primanje Hristovog života u srce, zajedno sa Božjom pravednošću, jasno je da nema drugog načina da se dobije nasledstvo. Ovo je još jasnije objašnjeno u poslednjem delu petnaestog stiha, koji nije analiziran: **„Jer zakon izaziva gnev.“**

Zato, ko god misli da dosegne pravednost preko Zakona, stavlja svoje poverenje na ono što će ga uništiti. Gospod je obećao da će udeliti zemlju svakom ko želi da je prihvati pod Njegovim uslovima – da prihvati i pravednost koja ide uz nju, jer je pravednost obeležje te zemlje. Pravednost mora da „stanuje“ u njoj. Međutim, ova pravednost se može naći samo u Božjem životu, koji se otkrio u Hristu.

Kad čovek misli da sam može da dosegne pravednost iz Zakona, on, u stvari, pokušava da zameni Božju pravednost svojom sopstvenom pravednošću. Drugim rečima, on pokušava da dobije zemlju na prevaru. Međutim, kada dođe na sud gde će morati da dokaže svoje pravo na zemlju, pokazaoće se da postoji optužnica za zločin koja je podignuta protiv njega; i umesto da dobije blagoslov, on će požnjeti gnev. **„Gde nema zakona nema ni prestupa“** (stih 15, poslednji deo). Ali, Zakon se nalazi svuda, pa prema tome i prestup. Svi su zgrešili, tako da nasledstvo nije i ne može biti kroz Zakon.

Velika radost verovanja u obećanje. – Rimljanima 4,16-25:

„Zato se kaže „od vere“, da bude po blagodati, da obećanje bude sigurno svemu potomstvu, ne samo onome od zakona, nego i onome od Avraamove vere;

on je otac svima nama, kao što je napisano: „Postavio sam te za oca mnogim narodima“, pred Bogom, kome je on verovao, koji oživljava mrtve i koji nebiće poziva u biće. Avraam se – i mimo nade – nadao i poverovao je da će postati otac mnogim narodima, kao što je rečeno: „Tako će biti tvoje potomstvo“. I nije oslabio u veri kada je uzeo u obzir svoje već izumrlo telo, bio je već stogodišnjak, i izumrlu Sarinu matericu. U Božije obećanje nije posumnjao s neverovanjem, nego bi ojačan u veri, te dade slavu Bogu, potpuno uveren da je Bog kadar i učiniti ono što je obećao. Zato mu je bilo uračunato u pravednost. I nije samo radi njega napisano – da mu je uračunato, nego i radi nas, kojima će se uračunavati, zato što verujemo u onoga koji je vaskrsao iz mrtvih Isusa, Gospoda našega, koji je predan za naše grehe i podignut radi našega opravdanja.“

Sigurno svima – Kako se nasledstvo dobija kroz opravdanje koje je od vere, ono je podjednako osigurano svem potomstvu i jednako dostupno svakome. Vera svima daje iste šanse, jer je verovati podjednako lako za jednu osobu, koliko i za drugu. Gospod je udelio svakom čoveku meru vere, i to istu meru svima, jer mera milosti je mera vere; **„A svakome od nas dana je blagodat (milost - prim. prev.) po meri Hristovoga dara“** (Efes. 4,7). Hristos je bez ostatka darovan svakom čoveku – Jevr. 2,9. Prema tome, ako je ista mera vere i milosti dana svim ljudima, svi imaju jednaku mogućnost da dobiju nasledstvo.

Isus je jemstvo. – Vera čini da obećanje bude osigurano celom potomstvu, jer ona ima Hrista kao svoju osnovu, a On je garancija Božjih obećanja – 2. Kor. 1,20. Čitamo takođe o zakletvi Božjoj, po kojoj je Hristos učinjen Prvosveštenikom, da je On **„utoliko... postao jemac boljeg saveza“**, ili zaveta (Jevr. 7,22). Dakle, Isus nije pripadao samo jednoj određenoj klasi, već svima, bez razlike. **„Jer Bog je tako zavoleo svet da je svog jedinorodnog Sina dao, da svaki – ko veruje u njega – ne propadne, nego da ima večni život“** (Jovan 3,16). Isus je, po milosti Božjoj, okusio smrt za svakog čoveka². (Jevr. 2,9). On kaže: **„Koji dolazi k meni neće ga istjerati napolje“** (Jovan 6,37 – Karadžić). Hristos boravi u srcu posredstvom vere – Efes. 3,17. Pošto je Hristos Jemac obećanja, mora biti da je ono osigurano za svakoga koji veruje.

Božja zakletva. – Možda će nekome zvučati nategnuto ako se kaže da zakletva na osnovu koje je Isus postao sveštenik, predstavlja garanciju za obećanje dato Avramu. Međutim, malo ozbiljnije razmatranje omogućiće da svako uvidi kako nema drugog načina. U šestom poglavlju Jevrejima poslanice čitamo:

„Jer kada je Bog dao obećanje Avraamu, nemajući nikoga većeg da se njime zakune, zakle se samim sobom, govoreći: 'zaista ću te obilno blagosloviti... ' Stoga se i Bog, želeći da u većoj meri pokaže naslednicima obećanja nepromenljivost svoje odluke, poslužio zakletvom, da bismo posredstvom dveju nepromenljivih činjenica, u kojima se Bog ne može prevariti, krepku utehu imali mi koji smo pribegli da dohvatimo nadu koja je pred nama; nju imamo kao sigurno i pouzdano sidro duše koje ulazi i iza zavese, kuda Isus uđe za nas kao preteča i posta večni prvosveštenik po redu Melhisedekovu.“ (Jevr. 6,13-20)

Sve je nas radi. – Zašto je Bog zakletvom potvrdio svoje obećanje Avramu? Da bismo mi imali postojanu utehu; ne Avrama radi, jer je on imao potpunu veru i bez zakletve. Njegova vera se pokazala kao savršena, pre nego što je zakletva položena. Sve je to bilo radi nas.

Kada nam to ova zakletva daje snažnu utehu? Kada hrlimo Hristu, kao Prvosvešteniku u najsvetijem mestu, da u Njemu nađemo utočište. Tu, u nebeskoj Svetinji, On služi iza zavese kao Prvosveštenik; u vezi s tim je Božja zakletva koja nam daje hrabrost da verujemo da će

² u ime svakog čoveka – prim. prev

nas Njegova sveštenečka služba spasti. Tako naša uteha dolazi od Hristovog sveštenečkog autoriteta i od zakletve koja ga je učinila sveštenikom.

Dakle, zakletva data Avramu bila je ista kao i zakletva koja je Hrista učinila Prvosveštenikom. Ovo jasno pokazuje da Božje obećanje Avramu obuhvata sve što i Jevandjelje Hristovo. Upravo u tom smislu naš tekst govori o pravednosti koja je Avramu bila uračunata:

„I nije samo radi njega napisano – da mu je uračunato, nego i radi nas, kojima će se uračunavati, zato što verujemo u onoga koji je vaskrsao iz mrtvih Isusa, Gospoda našega.“ (Rimlj. 4,23.24)

Sila Božje reči. – Bog „zove ono što nije kao ono što jest“ (Rimlj. 4,17 – Karadžić). Nekad i ljudi to čine i onda gube naše poverenje. Kada čovek govori o stvarima koje nisu, kao da one postoje, onda za to postoji samo jedan naziv – laž. Međutim, Bog zove stvari koje nisu kao da jesu, i u ovom slučaju, to je istina. U čemu je razlika? U sledećem: ljudska reč nema silu da nešto dovede u postojanje, ako ono pre toga nije egzistiralo. On može da kaže da to „nešto“ postoji, ali njegova reč neće učiniti da tako stvarno i bude. Ali, kada Bog izgovori ime nečega, samo to „nešto“ već se nalazi u reči kojom je nazvano. Bog izgovara i ono nastaje. Sila Božja je učinila da Avram postane otac mnogim narodima, čak i nama, ako verujemo da je Hristos bio umro i vaskrsnuo.

„Oživljava mrtve“. – Silom Božje reči, koja može da zove ono što nije kao da jeste i da to bude istina, mrtvi ponovo ustaju na život. Avramova vera u vaskrsenje mrtvih učinila ga je ocem mnogih naroda. Božja zakletva Avramu data je kada je Avram prinosiso Isaka na žrtvu – 1. Mojs. 22,15-18.

„Verom je Avraam prineo Isaaka kada je bio kušan, i jedinca je prinosiso on koji je primio obećanja, kome je rečeno: ‘Po Isaaku nazvaće ti se potomstvo.’ Pomislio je da je Bog kadar i iz mrtvih vaskrsavati.“ (Jevr. 11,17-19)

Pravednost i vaskrsenje Isusovo. – Pravednost koja je uračunata (dodeljena) Avramu, uračunaće se i nama, ako verujemo Onome koji je podigao našeg Gospoda Isusa iz mrtvih. Prema tome, sledi da je pravednost uračunata Avramu zbog njegove vere u vaskrsenje iz mrtvih, koje biva jedino kroz Hrista – Dela 4,2. Tako su apostoli propovedali obećanje dato očevima. Sila kojom je čovek učinjen pravednikom, jeste sila vaskrsenja (vidi Filibljanima 3,9-11). Ova sila vaskrsenja koja stvara pravednost u čoveku, garancija je njegovog konačnog vaskrsenja na besmrtnost, onog dana kada bude ušao u svoje nasledstvo.

„Nije oslabio u veri“. – Neki prevodi Rimljanima 4,19 sadrže sledeću ideju: „***I ne oslabivši u veri, on (Avram) je uzeo u obzir svoje telo, valjano jednako kao i smrt***“, što će reći da nakon Božjeg obećanja koje mu je dato, Avramova vera ni najmanje nije bila poljuljana i pored potpune svesti o telesnim slabostima, teškoćama i prividnim nemogućnostima na njegovom putu. Ništa nije nemoguće Bogu i za Njega ne postoje nemogućnosti. Kad god je neko na ivici da posumnja u mogućnost svog spasenja, neka zastane i razmisli o tome da je Bog stvorio svet Svojom rečju, da isto tako i mrtve podiže, i da će i njega, tom istom silom spasti samo ako taj čovek to želi. Sumnjati u Božje obećanje da će nas izbaviti od sveg zla, znači sumnjati u to da je On sve stvorio Svojom rečju i da je kadar da podigne iz mrtvih.

Sve ovo, naravno, važi nezavisno od dužeg života na osnovu zdravstvene reforme kod onih koji je praktikuju u odnosu na druge koji to ne čine, kako to pokazuju moderna naučna istraživanja i statistički podaci.

5. Poglavlje

Još izobilnija blagodat

U četvrtom poglavlju uzet je Avramov slučaj kao ilustracija opravdanja verom. Vera koja je njemu bila dodeljena, vera u Hristovu smrt i vaskrsenje, doneće i nama istu pravednost i učiniće nas sunaslednicima istog obećanja, zajedno s Njim. No, četvrto poglavlje je, po svemu sudeći, umetnuta¹ ilustracija, tako da peto poglavlje počinje tamo gde se treće završava:

„Pošto smo, dakle, opravdani verom, imamo mir s Bogom posredstvom Gospoda našega Isusa Hrista, čijim smo posredstvom – verom – došli do ove blagodati u kojoj stojimo, i hvalimo se nadom na slavu Božiju. I ne samo to, nego se hvalimo i nevoljama, znajući da nevolja gradi strpljivost, strpljivost pak prekaljenost, a prekaljenost nadu; i, nada ne sramoti, jer se Božija ljubav već izlila u naša srca Duhom Svetim koji nam je dat. Jer je Hristos, dok smo mi još bili slabi, u određeno vreme umro za bezbožnike. Jedva će ko umreti za pravednika; za dobroga možda bi se ko i usudio da umre. Ali Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što je Hristos umro za nas kad smo još bili grešnici. Stoga ćemo mnogo pre mi, opravdani sada njegovom krvlju, njegovim posredstvom biti spaseni od gneva. Ako smo, dakle, mi – kao njegovi neprijatelji – izmireni s Bogom smrću njegovoga Sina, onda ćemo još pre biti spaseni njegovim životom, pošto smo izmireni.“ (Rimlj. 5,1-10)

Vera stvara istinsku pravednost. – Prvi stih petog poglavlja počinje rečju „pošto“, što ukazuje na to da ono što sledi predstavlja prirodan zaključak svega prethodno rečenog. A šta je prethodno kazano? To je bila priča o onome što je Avram zadobio verom. On je verom zadobio pravednost; verom u obećanje da će imati sina. Taj sin bio je dete vere. Međutim, ista vera čiji je rezultat bio rođenje Isaka, donela je Avramu i pravednost, takođe. Ova pravednost biće dodeljena i nama, ako budemo imali istu veru. Dakle, naučili smo da je pravednost koja se dobija kroz veru, isto tako stvarna kao što je bio sin koji se rodio Avramu, takođe kroz veru. Pravednost kroz veru nije mit (izmišljotina).

Šta je mir? – Većina ljudi je ubeđena da je to neko zanosno osećanje. Oni misle je mir s Bogom neopisiva nebeska emocija; zato su stalno u potrazi za tim zamišljenim osećanjem, koje bi trebalo da im bude dokaz da su prihvaćeni od Boga.

Međutim, mir s Bogom znači isto što i mir sa čovekom – odsustvo rata. Kao grešnici, mi smo Bogu neprijatelji. Nije On nama neprijatelj, nego smo mi Njemu neprijatelji. On se ne bori protiv nas, već se mi borimo protiv Njega. Kako, onda, možemo imati mir s Njim? Jednostavno, obustavljanjem borbe i polaganjem oružja. Mir možemo imati kad god pokažemo spremnost da prestanemo s borbom.

„Mir s Bogom“. – Zapazite da, kada imamo mir s Bogom, nismo samo u miru s Njim, već **imamo Njegov mir.** Mir je ostavljen na zemlji za ljude, jer je Gospod rekao: **„Ostavljam vam mir, dajem vam svoj mir“** (Jovan 14,27). On nam je to dao. Taj mir je sada, dakle, naš; uvek je bio naš. Jedini je problem što mi nismo verovali u to. Čim poverujemo u reči Hristove, istog trena imamo mir koji nam je On dao. To je, dakle, mir s Bogom, jer mi nalazimo mir u Hristu, a Hristos boravi u naručju Božjem (Jovan 1,18).

Mir i pravednost. – **„Velik mir imaju oni koji ljube zakon tvoj“** (Psalam 119,165). **„O, da si pazio na zapovjesti moje! mir bi tvoj bio kao rijeka, i pravda tvoja kao valovi morski“**

¹ umetnuta u smislu digresije koja dodatno objašnjava osnovnu temu – opravdanje verom – *prim. prev.*

(Isaija 48,18). Pravednost je mir, pa je onda naš greh, koji negujemo, rat protiv Boga. Božji život je pravednost, a On je i Bog mira. Pošto telesan um i njegova izopačena dela predstavljaju neprijateljstvo, mir mora biti nešto potpuno suprotno – pravednost. Kako vidimo, reč je o očiglednoj činjenici – kada smo opravdani verom, mi imamo mir s Bogom. Pravednost koju imamo posredstvom vere, nosi u sebi mir. Ovo dvoje ne može se razdvajati.

Mir i osećanja. – Postavljeno je pitanje: „*Da li moguće imati mir s Bogom, a da, pri tom, nemamo osećanje mira?*“ Šta na to kaže Pismo? „**Pošto smo, dakle, opravdani verom, imamo mir s Bogom**“ (Rimlj. 5,1). Šta donosi mir? Vera. Ali, vera nije osećanje. Ako bi tako bilo, da mir mora biti praćen određenim osećanjem, onda bismo znali, u slučaju kad to osećanje izostane, da nismo opravdani. Tada bi opravdanje bilo stvar emocija, a ne vere. Stihovi koji slede, pokazuju nam da je moguće imati mir usred nevolja, kao i kad sve teče glatko.

Hvaliti se u nevoljama. – To ne znači da treba da tražimo mučenički život, kao što su to činili neki u prvim vekovima hrišćanstva. Ovo, naprotiv, znači, kao što i kaže², da usred nevolja, naš mir i naša radost ostaju nepromenjeni. Tako mora biti kada je reč o miru koji dolazi kroz veru. Mir koji zavisi od osećanja, napustiće nas čim osetimo neku patnju. Ništa, međutim, ne može da naruši mir koji dolazi od vere. „**Ovo sam vam govorio da imate mir u meni. U svetu ćete imati nevolju; ali budite hrabri – ja sam nadvladao svet.**“ (Jovan 16,33 – kombinacija Čarnić - Karadžić)

„Nevolja gradi strpljivost.“ – Šta je to strpljenje? To je podnošenje patnje. Koren reči strpljenje³ označava patnju. Ovo vidimo na primeru nekoga ko je oboleo i koji se naziva „pacijent“⁴, to jest onaj koji pati. Ljudi često opravdavaju svoje gundanje time što, kako kažu, moraju mnogo toga da podnose. Oni misle da bi bili strpljivi kada ne bi morali toliko da pate. To nije tačno. Nema strpljenja ako ne postoji patnja. Nevolja ne uništava strpljenje, već ga razvija. Ako izgleda kao da neko iskušenje satire nečiju strpljivost, to samo znači da ta osoba nema ovu vrlinu.

Kada ga gradi? – Stih kaže da nevolja gradi strpljenje. Ipak, mnogo ih je koji postaju sve razdražljiviji, kako se njihove nevolje umnožavaju. One ne grade strpljenje u njihovom slučaju. Zašto? Jednostavno, zato što nisu u stanju koje opisuje apostol. Samo oni koji su verom opravdani, mogu imati iskustvo da nevolja gradi strpljenje. Ništa, sem vere u Boga, ne može da održi čoveka u stanju savršenog strpljenja, pod svim okolnostima.

Da li će to uvek tako biti? – Da, bez izuzetka. „*Pa,...*“, reći će neko, „*siguran sam da bi svako pokazao nestrpljenje kada bi imao toliko briga koliko ja imam.*“ Pitanje: Da li bi Hristos bio nestrpljiv kada bi imao brige koje ti imaš? Zar On nije imao da podnosi toliko koliko i ti, i još mnogo više? Priznaćeš da jeste. Da li je bio nestrpljiv? „**Mučen bi i zlostavljen, ali ne otvori usta svojih**“ (Isaija 53,7). Kad bi On bio na tvom mestu, sasvim sigurno bi pokazao strpljenje. Zašto mu, onda, ne dopustiš da bude na tvom mestu?

Vera dovodi Hrista u srce, tako da On biva poistovećen sa nama, a to znači da sada On preuzima terete. „**Stavi na Gospoda breme svoje, i on će te potkrijepiti. Neće dati dovijeka pravedniku da posrne.**“ (Psalam 55,22)

„Za svako strpljenje“. – Nema granice strpljenju koja dolazi kroz veru u Hrista. Čitamo nadahnutu molitvu:

„Da živite dostojno pred Gospodom i da Mu u svemu budete ugodni, plodonosni u svakom dobrom delu i rastući u bogopoznanju, ojačani svakom snagom, shodno Njegovoj slavnoj sili – za svako strpljenje i dugo podnošenje s radošću.“ (Kološ. 1,10.11 – kombinacija Čarnić - KJV)

² U engleskoj verziji teksta Rimlj. 5,2 stoji: „*Nego se hvalimo i u nevoljama*“

³ na engleskom „*patience*“; u srpskom bi se isto moglo reći za „*strpljenje*“ i „*trpljenje*“, u smislu „*trpeti neku patnju, ili nevolju*“

⁴ na engleskom „*patient*“

To znači da možemo biti do te mere ojačani slavnom silom, kojom je Hristos bio osposobljen za podnošenje patnje, da kroz to možemo da pokažemo svako strpljenje, čak i u dugotrajnom podnošenju, pa još i da se radujemo usred njega.

Strpljenje gradi iskustvo⁵. – Kako strpljenje gradi iskustvo? Ono ga gradi u miru s Bogom, kroz Gospoda Isusa Hrista. Mnogi brkaju hrišćansko iskustvo i hrišćansku profesiju. Oni govore o tome da su nekad davno imali dugogodišnje „hrišćansko iskustvo s Hristom“, a vrlo je verovatno da, zapravo, nikada nisu iskusili blagoslove Hristovog života. Oni su učinili veroispovedanje (priznavanje određene religije); ali, pravo iskustvo znači sadašnje, aktuelno dokazivanje sile Hristovog života. Kad neko ima ovo iskustvo, njemu nije teško da nešto od toga kaže, kada mu se za to pruži prilika.

Neće se osramotiti. – Nada čini da ne budemo posramljeni. Zašto? Zato što se ljubav Božja bogato izlila u srca vaša (v. Rimlj. 5,5). „**I sad, dečice, ostajte u njemu, da bismo imali pouzdanje kad se on javi i da se ne postidimo pred njim prilikom njegovog dolaska**“ (1. Jov. 2,28). „**U ovom je naša ljubav krunisana savršenstvom, kad imamo smelo pouzdanje, da bez stida stojimo na sudnji dan; jer kakav je on, takvi smo i mi na ovom svetu.**“ (1. Jov. 4,17 – KJV - Čarnić). Nema veće probe od sudnjeg dana. Zato je sigurno da će onaj ko tada ne bude imao čega da se stidi ili plaši, biti i sada pun hrabrosti i pouzdanja. Takođe, svako ko ima takvo pouzdanje u Boga, sigurno ne treba da se plaši čoveka.

Božja ljubav. – Razlog zbog kojeg nas nada neće osramotiti je taj što se ljubav Božja bogato izlila u naša srca, posredstvom Svetog Duha. Zapazite da ne kaže „*ljubav prema Bogu*“, već „*ljubav Božja*“. Šta je to ljubav Božja? „**Jer je ovo ljubav Božija da zapovijesti njegove držimo**“ (1. Jov. 5,3 - Karadžić). Dakle, Sveti Duh usađuje u naše srce poslušnost prema Božjem Zakonu; to je ono što nam daje pouzdanje, da bez stida stojimo na sudnji dan i u svako drugo vreme. Greh čini da se čovek boji. Kada je greh uklonjen, nema više straha. „**Bježe bezbožnici kad ih niko ne goni, a pravednici su kao lavići bez straha.**“ (Priče 28,1)

Hristos je umro za bezbožnike. – „**Istinita je reč i dostojna da je svi prime: Hristos Isus dođe na svet da spase grešnike**“ (1. Tim. 1,15). „**Ovaj prima grešnike**“ (Luka 15,2). Čudno je da ljudi dopuštaju da ih osećanje sopstvene grešnosti odvajaju od Gospoda, iako je Hristos došao s ciljem da primi i spase upravo grešnike. On je u stanju da u potpunosti spase sve do jednoga one, koji kroz Njega dolaze Bogu (vidi Jevr. 7,25); On, takođe, kaže da ko god dođe k Njemu, ni u kom slučaju neće biti isteran napolje (Jovan 6,37).

„Dok smo... još bili slabi.“ – Kad smo još bili slabi, Hristos je umro za bezbožnike. Razumljivo, jer On je umro s ciljem da mi budemo ojačani silom Svetog Duha. Da je čekao da mi sami steknemo neku snagu pre nego što preda Sebe za nas, bili bismo izgubljeni. Kada smo mi to bili slabi? To je upravo sada slučaj; i baš sada je Hristos jasno prikazan kao Onaj koji je među nama razapet (Galatima 3,1). „**I govoriće: u Gospodu je pravda i sila.**“ (Isaija 45,24)

Pravednost protiv Boga. – „**Jedva će ko umreti za pravednika; za dobroga možda bi se ko i usudio da umre.**“ (Rimlj. 5,7). U engleskom prevodu ne vidi se dovoljno jasna razlika između dve reči koje su ovde upotrebljene. Pravedan čovek je onaj koji pazi da učini sve što je dužan da čini. Dobar čovek je dobrodušan; neko ko nam je učinio mnogo dobra⁶ i koji za nas čini više od onog što bismo s pravom mogli da od njega zahtevamo. Dakle, ma koliko pravedan čovek bio, doslednost njegovog karaktera teško da bi nekog nagnala da za njega umre. Ipak, moguće je da bi se neko usudio da umre za čoveka velike dobrote.

Najveća ljubav. – To je najveća mera ljubavi koja se među ljudima ispoljila! Neko može da položi svoj život za prijatelje, „**Ali Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što je Hristos umro za nas kad smo još bili grešnici**“ (Rimlj. 5,8), što znači, neprijatelji.

*Božja je ljubav tako široka,
Čovek ne može da je shvati,*

⁵ Kod Čarnića stoji „prekaljenost“

⁶ „mnogo usluga“ – bukv. prev.

*A srce Večnoga tako veliko,
Da ceo svemir može stati!*

Pomireni Njegovom smrću. – Bog nije naš neprijatelj, nego smo mi njegovi neprijatelji, ili smo bar to bili. Zato On ne mora da se miri s nama, nego je nama potrebno pomirenje s Njim, a opet je On taj koji, po dobroti Svoga srca, preuzima delo pomirenja. Mi smo se „**približili Hristovom krvlju**“ (Efes. 2,13). Kako to? Tako što nas je greh razdvojio i od nas načinio neprijatelje, a „**krv Sina njegova Isusa Hrista čisti nas od svakoga greha**“ (1. Jov. 1,7). Očišćeni od greha, mi smo sasvim sigurno i pomireni s Bogom.

Dar života. – „**Jer je život tela u krvi... duša je svakoga tela krv njegova**“ (3. Mojs. 17,11.14). Prolivajući svoju krv za nas, Hristos je dao Svoj život za nas. Koliko je Njegova krv delotvorna za nas, da nas očisti od svakog greha, toliko nam od Svog života On daruje. Tako kroz Hristovu smrt, ukoliko se razapinjemo zajedno s Njim, mi, zapravo, primamo Njegov život, u zamenu za naš grešni život koji je On preuzeo na Sebe. Naši su gresi uklonjeni posredstvom vere u njegovu krv, ne zato što je to nekakav proizvoljan čin, nego stoga što verom razmenjujemo život s Njim. Život koji mi dobijamo u toj razmeni je život bez greha. Naš grešni život nestaje u Njegovom neograničenom životu, jer u Njemu je toliko izobilje života, da On može da umre radi naših prestupa, i da opet živi, kako bi nama podario taj isti život.

„**Spaseni njegovim životom**“. – Hristos nije uzalud prošao kroz samrtne muke, niti nam je dao Svoj život da bi ga uzimao natrag. Kada nam je darivao Svoj život, On je želeo da ga mi zauvek zadržimo. Kako ga dobijamo? Verom. Kako ga zadržavamo? Istom tom verom. „**Kako ste, dakle, primili Gospoda Hrista Isusa, tako u njemu živite**“ (Kološ. 2,6). Njegov život nikad ne prestaje, ali ga možemo izgubiti usled neverovanja. Neka ostane upamćeno da mi ovaj život nemamo u sebi, nego da je „**ovaj život ...u njegovom Sinu. Ko ima Sina ima život; ko nema Sina Božijeg, nema života.**“ (1. Jov. 5,11.12)

Večni život zadržavamo ako zadržimo Hrista. Dakle, postaje veoma jednostavno da se shvati iskaz, da ćemo mnogo pre biti spaseni Hristovim životom sada, kada je On ustao iz mrtvih i kada smo pomireni s Bogom kroz Njegovu smrt, a Njegov život nam darovan za oproštenje naših greha.

Ljudi ponekad umeju da kažu kako im nije teško verovati da Bog oprašta njihove grehe, ali nailaze na teškoću kad treba da poveruju da ih Bog može sačuvati od greha. Ukoliko ima bilo kakve razlike, ovo drugo je lakše za verovati od prvog, jer oprostaj greha traži Hristovu smrt, dok zaštita od greha traži Njegov neprekinuti život.

Kojim smo životom mi to spaseni. – Životom Hristovim; a On ima samo jedan život. On je „**isti juče i danas i doveka**“ (Jevr. 13,8). Njegovim sadašnjim životom smo mi spaseni, to jest, Njegovim životom u nama, koji se nastavlja iz dana u dan. Život kojim On sada živi je isti onaj kojim je živio u Judeji, pre osamnaest vekova⁷. On je ponovo uzeo isti onaj život koji je bio položio. Mislite o tome šta se dešavalo u Hristovom životu, na osnovu zapisa u Novom zavetu, i znaćete šta treba da se zbiva u našim životima, u sadašnjosti. Ako mu dopustimo da u nama stanuje, On će živeti isto kao što je živio i ranije. Ako u našem životu ima nešto što nije bilo u Njegovom, možemo biti sigurni da On u tom momentu ne živi Svoj život u nama.

Nizovi kontrasta. – Rimljanima 5,12-19:

„Stoga, kao što je posredstvom jednoga čoveka greh ušao u svet, a grehom smrt, tako je smrt prešla na sve ljude, jer su svi zgrešili. Greha je, naime, bilo na svetu i pre no što je dat zakon, ali se greh ne uračunava kad nema zakona. Smrt je ipak carovala od Adama do Mojsija i nad onima koji nisu zgrešili sličnim prestupom kao Adam, koji je slika budućeg Adama. Ali blagodat nije kao prestup. Jer ako su prestupom jednoga mnogi umrli, mnogo se obilnije izlila na mnoge

⁷ pre dvadeset vekova u odnosu na naše vreme – prim. prev.

blagodat Božija i dar u blagodati jednoga čoveka, Isusa Hrista. I blagodatni dar ne biva kao što se dogodilo kad je jedan zgrešio. Sud je, naime, potekao od jednoga i tako je doveo do osude, a blagodatni dar je izazvan mnogim prestupima, te dovodi do opravdanja. Jer, ako se posredstvom jednoga smrt zacarila – usled prestupa jednoga, mnogo će pre oni, koji primaju izobilje blagodati i dara pravednosti, carovati u životu posredstvom jednoga, Isusa Hrista. Stoga, dakle, kao što je za jedan prestup došla osuda na sve ljude, tako je i jednim pravednim delom došlo na sve ljude opravdanje koje život donosi (opravdanje života – grčki original). Jer kao što su neposlušnošću jednoga čoveka mnogi postali grešni, tako će i poslušnošću jednoga mnogi postati pravedni.“

Radost u Bogu. – Jedanaesti stih trebalo je da bude uključen u prethodnom bloku ovog proučavanja, jer u njemu nalazimo istu misao koja postoji u prethodnim stihovima. U istom životu, posredstvom kojeg primamo pomirenje i spasenje, mi „*se i radujemo*⁸ *u Bogu*“ (Rimlj. 5,11 – *eng. prev.*). Hristov život je život radosti. Kada je David doživeo svoj pad, on se molio: „*Vrati mi radost spasenja svojega, i potkrijepi me svojim Duhom slobode.*“ (Psalam 51,12 – *eng. prev.*). Sjaj neba, lepota beskrajno raznolikog cveća kojim Bog zaodeva zemlju, i umilna pesma ptica – sve to govori o Bogu koji uživa u radosti i lepoti. Sjaj i pesma su prirodan izraz Njegovog života. „*Neka se raduju u Tebi svi koji ljube ime Tvoje.*“ (Psalam 5,11 – *eng. prev.*)

Verovatno da nema stihova koji bi se smatrali težim za razumevanje u poređenju sa 12-19. Razlog je taj što na tom mestu postoji jedan veoma dugačak umetak⁹, usred glavnog toka misli, kao i mnogo ponavljanja istih izraza. Zaista nema nikakvih drugih, većih argumenata zbog kojih bi se ovaj deo poslanice smatrao naročito teškim za razumevanje. U ovom proučavanju mi se nećemo zadržavati na svakom detalju, već će to biti pokušaj da uhvatimo osnovnu misao koja prožima celinu. Tako će čitalac imati priliku da sam za sebe, sa novim izazovom i zadovoljstvom, prouči ove stihove.

Prvi principi. – Od dvanaestog stiha se može videti da apostol ide nazad ka samom početku. „*Posredstvom jednoga čoveka greh (je) ušao u svet, a (s) grehom smrt; tako je smrt prešla na sve ljude, jer su svi zgrešili.*“ Nikada se Jevanđelje neće izlagati, a da, pri tom, ove činjenice budu zanemarene.

Smrt posredstvom greha. – Smrt dolazi kroz greh, jer greh je smrt. Kada greh sasvim uzraste, on rađa smrt (vidi Jakov 1,15). „*Jer telo (telesan um – eng. prev) smeru k smrti*“ (Rimlj. 8,6). „*Žalac smrti je greh*“ (1. Kor. 15,56). Ne bi bilo smrti da nije bilo greha. Greh sadrži smrt u svom jezgru. Dakle, nije Božji kapric to što je smrt došla na ljude posle greha. Nije moglo biti drugačije.

Pravednost i život. – „*Duh (duhovan um – eng. prev) smeru životu i miru*“ (Rimlj. 8,6). „*Jedan je dobar – sam Bog*“ (Mat. 19,17 – *eng. prev.*). On je sama dobrotu. Dobrotu je Njegov život. Pravednost je, jednostavno, Božji put. Dakle, pravednost je život. Ona nije samo zamisao o tome šta je pravda, nego je ona pravedna sama po sebi. Pravednost je aktivna. Kao što su greh i smrt nerazdvojni, tako su pravednost i život nerazlučivi. „*Gle, iznesoh danas pred tobom život i dobro, smrt i zlo.*“ (5. Mojs. 30,15)

„*Smrt prešla na sve ljude.*“ – Zapazite pravdu na ovom mestu. Smrt je prešla na sve ljude, „*jer su svi sagrešili.*“ „*Koja duša zgriješi ona će umrijeti, sin neće nositi bezakonja očina niti će otac nositi bezakonja sinovljega; na pravedniku će biti pravda njegova, a na bezbožniku će biti bezbožnost njegova*“ (Jezek. 18,20). Ovo je, takođe, neizbežna posledica činjenice da greh u sebi ima smrt, i da smrt ne može da dođe ni na koji drugi način osim kroz greh.

Zaključak. – Treba zapamtiti da u dvanaestom stihu imamo rečenicu koja nije dovršena. Stihovi 13-17 su umetnuti kao digresija u odnosu na glavnu misao; da bi se došlo do zaključka,

⁸ U našim prevodima uglavnom stoji: „...*nego se i hvalimo u Bogu...*“

⁹ to su stihovi 13-17; u engleskom prevodu oni su odvojeni zagradama

moramo preći na osamnaesti stih. Ali, s obzirom na to da naš um, zbog dugačkog umetka, prirodno gubi vezu s prvim delom, apostol ponavlja suštinu početne misli, pripremajući nas da shvatimo dubinu zaključka koji sledi. Zato je prvi deo osamnaestog stiha podudaran s dvanaestim. **„Kao što je posredstvom jednoga čoveka greh ušao u svet, a s grehom smrt, tako je smrt prešla na sve ljude, kao osuda“** (stihovi 12 i 18). Zaključak glasi: **„Tako je i pravednošću Jednoga, besplatan dar došao na sve ljude, donoseći im opravdanje života.“** (Rimlj 5,18, drugi deo – eng. prev)

Carovanje smrti. – **„Smrt je, ipak, carovala od Adama do Mojsija“** (Rimlj. 5,14). Ovo ne znači da smrt potom nije carovala. Međutim, ovde je poenta da se Mojsije uzme za oličenje Zakona koji je preko njega dat ljudima; **„Jer zakon je dan preko Mojsija“** (Jovan 1,17). Pošto smrt caruje preko greha, a greh se ne uračunava kad nema Zakona, onda je iz stiha, koji kaže da je **„Smrt..., ipak, carovala od Adama do Mojsija“**, jasno da je Zakon bio u svetu kako pre, tako i posle Sinaja. **„Žalac smrti je greh, a sila greha je zakon.“** (1. Kor. 15,56)

Ne bi se nijedan greh uzimao u obzir da nije bilo Zakona; ali gde god greh postoji, tu smrt caruje.

Adam kao ilustracija. – **„Smrt je ipak carovala od Adama do Mojsija i nad onima koji nisu zgrešili sličnim prestupom kao Adam, koji je slika budućeg Adama“** (Rimlj. 5,14). Na koji način Adam ilustruje Onoga koji je imao da dođe¹⁰, to jest, Hrista? Baš tako kako sledeći stih objašnjava; odnosno, Adam je Hristova predlika zato što je njegovo delo obuhvatilo i mnoge ljude, pored njega samog. Očigledno da Adam nije mogao da ostavi svojim naslednicima nikakvu bolju prirodu u nasleđe, osim one koju je i sam posedovao. Tako je Adamov greh učinio neizbežnim da se svi njegovi potomci rađaju sa grešnom prirodom. Njima, međutim, zbog ovoga nije izrečena smrtna presuda, već na osnovu njihovih sopstvenih greha.

Ilustracija iz kontrasta. – Adam je slika Hrista, ali samo kao kontrast. **„Ali blagodat nije kao prestup“** (Rimlj. 5,15). Kroz prestup jednoga mnogi su izgubljeni; ali, kroz pravednost Jednoga, mnogi dobijaju život. **„Sud je, naime, potekao od jednoga i tako je doveo do osude, a blagodatni dar je izazvan mnogim prestupima, te dovodi do opravdanja. Jer, ako se posredstvom jednoga smrt zacarila – usled prestupa jednoga, mnogo će pre oni, koji primaju izobilje blagodati i dara pravednosti, carovati u životu posredstvom jednoga, Isusa Hrista“** (Rimlj. 5,16.17). Sve vreme postoji kontrast. Sve što je kroz Adamov pad došlo, u Hristu je poništeno; ili još bolje rečeno, sve što je izgubljeno u Adamu, vraćeno je u Hristu.

Mnogo više. – Ovo bi mogle da budu ključne reči celog poglavlja. Ne samo da je u Hristu vraćeno sve ono što je u Adamu bilo izgubljeno, već i **„mnogo više“** od toga. **„Ako smo, dakle, mi – kao njegovi neprijatelji – izmireni s Bogom smrću njegovoga Sina, onda ćemo još pre¹¹ biti spaseni njegovim životom, pošto smo izmireni“.**

Nema nikakve mogućnosti da se nađe greška u neizbežnoj činjenici da smo mi naslednici grešne prirode kroz Adama. Ne možemo se žaliti da se prema nama nepravedno postupalo. Tačno je to da nas ne treba kriviti zbog grešne prirode koju posedujemo, i Gospod priznaje tu činjenicu. Međutim, On obezbeđuje da, kao što smo u Adamu učinjeni učesnicima u grešnoj prirodi, budemo, isto tako, u Hristu učinjeni učesnicima u božanskoj prirodi.

Ali „mnogo više“. – **„Jer, ako se posredstvom jednoga smrt zacarila – usled prestupa jednoga, mnogo će pre oni, koji primaju izobilje blagodati i dara pravednosti, carovati u životu posredstvom jednoga, Isusa Hrista“** (Rimlj. 5,17). To jest, život u kojem smo učinjeni saučesnicima kroz Hrista, mnogo je jači, na strani pravde, od života koji smo dobili od Adama, koji je na strani nepravde. Bog nikada ne obavlja posao polovično. On daje blagodat u izobilju (v. stih 17).

¹⁰ kako piše u King James Version

¹¹ **mnogo više** – eng. prev; ista reči stoje jedne umesto drugih na još par mesta u petom poglavlju Rimljanima poslanice

Osuda. – „*Smrt (je) prešla na sve ljude*“ (Rimlj. 5,12); ili, kao što je objašnjeno nešto kasnije: „*došla (je) osuda na sve ljude*“ (Rimlj. 5,18). „*Smrt je, naime plata za greh*“ (Rimlj. 6,23). Svi su sagrešili i zato su osuđeni. Nije postojao čovek na zemlji nad kojim smrt nije carovala, niti će takav postojati sve do kraja sveta. Enoh i Ilija, kao i oni koji će biti uzneseni kad Gospod dođe, nisu nikakvi izuzeci.

Nema izuzetaka, jer Pismo kaže da je „*smrt prešla na sve ljude*“. Carovanje smrti je carovanje greha. „*Ilija beše čovek istih strasti kao i mi*“ (Jakov 5,17 – *eng. prev.*). Enoh je bio pravedan samo kroz veru; njegova priroda bila je grešna jednako kao i kod svakog drugog čoveka. Stoga, neka ostane dobro upamćeno da silazak u grob koji često gledamo na zemlji u sadašnje vreme, nije kazna za greh. To je samo dokaz naše smrtnosti. Dobri i zli, svi podjednako umiru. To nije osuda, jer neki ljudi umiru radujući se u Gospodu; neki čak pevajući pobedničke psalme.

Opravdanje života. – „*Pravednošću Jednoga besplatan dar dođe na sve ljude za opravdanje života.*“ (Rimlj. 5,18). Ovde nema izuzetaka. Kao što je osuda došla na sve, tako je i opravdanje došlo na sve. Hristos je okusio smrt za svakog čoveka. On je Sebe dao za sve. Tačnije, dao je Sebe svakom ponaosob. Besplatan dar došao je na sve. Činjenica da se radi o besplatnom daru, dokaz je da nema izuzetaka. Kada bi on bio darovan samo onima koji imaju neku naročitu kvalifikaciju, onda to više ne bi bio besplatan dar.

Činjenica je, dakle, i to jasno potvrđena u Bibliji, da je dar pravednosti i života Hristovog došao svakom čoveku na zemlji. Nema ni najmanjeg razloga da svako ko je živio na zemlji ne bude spasen za večni život, osim ako on to ne želi. Toliko je mnogo onih koji preziru dar koji je tako izobilno i besplatno ponuđen.

Poslušnost Jednoga. – Poslušnošću Jednoga, mnogi će biti učinjeni pravednicima. Ljudi se ne spasavaju svojom sopstvenom poslušnošću, već kroz poslušnost Hristovu. Ovde sitničari iznalaze zamerku, tvrdeći da nije pravo da poslušnost jednoga bude uračunata drugome. Međutim, čovek koji odbacuje Gospodnji savet, ništa ne zna o pravdi i nije osposobljen da govori o ovom predmetu.

Biblija nas ne uči da Bog nekoga naziva pravednim, samo zato što je Isus iz Nazareta bio pravedan pre devetnaest vekova¹². Ona kaže da smo Njegovom poslušnošću mi učinjeni pravednima. Problem koji imaju skeptici kada osporavaju da je Hristova pravednost dodeljena vernicima, sastoji se u tome što oni ne uzimaju u obzir da Isus živi. On je danas živ jednako kao kada je bio u Judeji. „*Svagda živi*“ (Jevr. 7,25) „*Isus Hristos je isti juče i danas i dovek*“ (Jevr. 13,8). Njegov život je danas u savršenom saglasju sa Zakonom, kao što je bio onda; On, takođe, živi u srcima onih koji veruju u Njega.

Dakle, Hristova sadašnja prisutnost u vernicima čini ih pravednima. Oni sami po sebi ne mogu ništa činiti, pa stoga, Bog u svojoj ljubavi, dela u njima. Ovde imamo celu priču:

„Tako, ne živim više ja, nego Hristos živi u meni. A što sad živim u telu, živim verom u Sina Božijeg, koji me je zavoleo i sebe predao za mene“ (Gal. 2,20)

Zašto ne svi? Tekst kaže da će „*poslušnošću Jednoga mnogi biti učinjeni pravednicima*“. Neki će pitati: „*Zašto nisu svi učinjeni pravednicima poslušnošću Jednoga?*“ Razlog je što neki ne žele da tako bude. Ako je čovek uračunat u pravednike samo zato što je jedan bio pravedan pre osamnaest vekova¹³, onda bi svi morali da budu pravedni tom istom pravednošću. Ne bi bilo pravde u uračunavanju pravednosti jednome, a ne i svima, ako bi to išlo na taj način. Međutim, videli smo da to nije tako.

Ljudi ne bivaju tek tako ubrojani u pravednike, nego su odista načinjeni pravednima, kroz Hristovu poslušnost, koji je i danas jednako pravedan kao što je oduvek bio, i koji danas živi u onima koji Mu se predaju. Njegova sposobnost da živi u svakom ljudskom biću, pokazuje se u

¹² sada je to već, pre dvadeset vekova – *prim. prev.*

¹³ isto

tome što je uzeo ljudsko telo pre osamnaest vekova. Ono što je Bog uradio u ličnosti Drvodjelje iz Nazareta, On želi i čezne da učini za svakog čoveka koji veruje. Besplatan dar dolazi na svakog čoveka, ali ga ne prihvataju svi, te stoga ne bivaju svi učinjeni pravednima posredstvom ovog dara.

Ipak, „*mnogi*“ će biti učinjeni pravednima Njegovom poslušnošću.

U proučavanju dva preostala stiha ovog poglavlja, za ovu priliku će dovoljno biti ako zapamtimo da se osnovna nit koja prožima celo poglavlje, svodi na dve reči – život i pravednost. Greh je smrt, a pravednost je život. Smrt je prešla na sve ljude zato što su svi sagrešili. Takođe, dar pravednosti došao je na sve ljude kroz život Hristov. Greh se ne računa kad nema Zakona, ipak Adamu se greh uračunao, a i svima koji su posle njega živeli, sve do vremena kada je Zakon dat ljudima, u danima Mojsijevim.

Milost i istina. – Rimljanima 5,20.21:

„Zakon je uz to ušao da prestup bude još veći; gde se pak greh umnoži, onde se blagodat preobilno izli (ondje se još većma umnoži blagodat – Karadžić), da bi, kao što se greh zacario u smrti (kao što carova grijeh za smrt – Karadžić), tako i blagodat carovala pravednošću za večni život – posredstvom (kroz – Karadžić) Isusa Hrista, Gospoda našega.“

„Zakon je ušao“. – Ceo izraz izraz pokazuje da je prestup postojao pre određenog vremena koje je obeleženo „*ulaskom Zakona*“. Ako imamo u vidu stihove 13 i 14, onda nema teškoće da shvatimo kako se „*određeno vreme*“ o kojem je ovde reč, odnosi na davanje Zakona na Sinaju. „*Do Zakona*“¹⁴ do vremena Mojsijevog, i do dolaska Zakona, dva su izraza koja se, očigledno, odnose na isti događaj.

Greh se umnožava. – Zakon je ušao¹⁵ da bi prestup koji je već postojao, mogao da se umnoži. „*Ali greh se ne računa kad nema Zakona.*“ Na osnovu toga treba da znamo da je Zakon bio u svetu i pre vremena koje je označeno kao „*ulazak Zakona*“, odnosno, pre nego što je izgovoren na Sinaju. Ovo smo već naučili iz 13. i 14. stiha. Praktično, nije bilo moguće da Zakon učini da bude više greha od onog koji je već postojao. On je samo mogao da ga učini još vidljivijim, odnosno, da još jasnije pokaže njegovu pravu prirodu.

To je bilo potrebno da bi, kako je u Rimljanima 7,13 istaknuto, „***greh – posredstvom zapovesti – postao preko svake mere grešan***“. U svetu se nije pojavilo ni jedno slovo više od Božjeg Zakona, pošto je on izgovoren na Sinaju, nego što je to bilo u razdoblju pre ovog događaja. Takođe, ništa što je pre bilo pravedno, nije sada postalo grešno zato što je Zakon bio dat, niti je neko delo ranije bilo grešno, da bi objavom Zakona postalo još grešnije. Međutim, okolnosti pod kojima je Zakon bio izgovoren, bile su tako podešene da pokažu svu odvratnost greha i da kod slušalaca ostave utisak grešnosti kao nikad ranije.

Greh preobilno umnožen. – Bilo bi dobro ako bi svaka duša dobro poznavala ovu činjenicu. Mnogo bi manje trebalo izražavati razočaranost u našu grešnu prirodu. Da li je srce puno greha? Zapamtite, tamo gde se greh umnožio, još se mnogo više milost umnožila. Ovo dolazi do punog izražaja u činjenici da Hristos, koji je pun milosti, stoji pred vratima srca koje je je puno greha i kuca, moleći za ulazak (vidi Otkrivenje 3,15-20). „***Istinita je reč i dostojna da je svi prime: Hristos Isus dođe na svet da spase grešnike od kojih sam prvi ja***“ (1. Tim. 1,15). Stihovi koje je Vesli spevao: „*Obilna se milost u Tebi može naći, milost koja greh moj pokriva,*“ imali su svoju potvrdu u Rimljanima 5,20.

Milost na Sinaju. – Pošto je Zakon ušao da bi prestup mogao da se umnoži, sledi da je u isto vreme sa ulaskom Zakona, prestup morao veoma da se umnoži. Nikada ranije odvratnost greha nije bila tako istaknuta. „***Gde se pak greh umnoži, onde se blagodat preobilno izli***“

¹⁴ U Rimljanima 5,13, na engleskom jeziku doslovno piše: „*Jer je i do Zakona greh bio na svetu, ali greh se ne računa kad nema Zakona.*“

¹⁵ „*dođe*“, kako piše u Vukovom prevodu

(Rimlj. 5,20). Dakle, toliko je jasno, koliko jedino Pismo to može da učini, da se milost preobilno izlila prilikom davanja Zakona na Sinaju.

Zato je sasvim pogrešno kada se pretpostavlja da pravednost mora biti ostvarena sopstvenim delima poslušnosti, pripisujući, uz to, ovaj pogrešan plan Bogu. Stvari stoje sasvim suprotno. Zakon je objavljen da istakne bezgraničnu milost Božju, ispoljenu u oprostaju greha i stvaranju pravednosti u čoveku.

Zakon i Božji presto. – Čitamo da su „*blagost i pravda prebivalište njegovog prestola*“ (Psalam 97,2 – *eng. prev*). Pravednost stoluje na njegovom prestolu. Ona je osnova tog prestola. Božji Zakon je pravednost; još preciznije, Njegova sopstvena pravednost. To piše u Isaiji 51,6.7, gde Gospod govori o Svojoj pravednosti, sledećim rečima: „*Poslušajte me koji znate pravdu, narode, kojemu je u srcu zakon moj.*“ To znači da samo oni u čijem je srcu Zakon Božji, poznaju Njegovu pravednost. Dakle, Njegov Zakon je Njegova pravednost. Stih u kojem se kaže da je pravednost prebivalište, ili ustanovljenje (osnova) Njegovog prestola, ukazuje na to da je Božji Zakon ugrađen u Njegov presto. Drugim rečima, Bog sedi na prestolu pravednosti.

Dokaz iz starozavetne svetinje. – Svetinja koju je Mojsije podigao, bila je mesto gde je Bog prebivao. „*I neka mi načine svetinju, da među njima nastavam*“ (2. Mojs. 25,8). U svetinji, u njenom najsvetijem delu, nalazio se kovčeg zaveta. Ovaj kovčeg je opisan u 2. Mojsijevoj 25,10-22. Poklopac kovčega nazvan je presto milosti. Nad prestolom milosti bila su dva heruvima od zlata (vidi 2. Mojs. 25,16-21; 5. Mojs. 10,1-5). Između heruvima iznad prestola milosti i iznad ploča Zakona, mogla se videti Božja slava, mesto odakle se Bog obraćao narodu (2. Mojs. 25,22). U 2. Carevima 19,15 i u Psalmu 80,1 Bog se opisuje kao Onaj koji sedi između heruvima. Dakle, iz ovoga učimo da je kovčeg zaveta sa svojim prestolom milosti, odnosno poklopcem, bio slika Božjeg prestola. Kao što su ploče sa ispisanih Deset zapovesti bile u kovčegu, koji se, opet, nalazio u zemaljskoj Svetinji, tako su iste Zapovesti osnova prestola Božjeg na nebu. Uzgred, može se pomenuti i to da je zemaljska svetinja bila simbolična predstava one prave Svetinje na nebu, pa iz toga zaključujemo da je taj Zakon koji kao original postoji gore, ugrađen u Božjem prestolu, isti Zakon koji je objavljen na Sinaju i ispisan na pločama, potom smeštenim u kovčeg.

Božji presto i Sinaj. – Naučili smo da je Božji Zakon sam temelj Njegovog prestola. To je nešto što se i zdravim razumom može poimati, jer je zakon temelj svake vladavine; presto je sinonim za zakon.

Za vreme dok je Bog izgovarao Zakon sa Sinaja, ova gora bila je presto Božjeg Zakona. Ona simboliše strahotu Zakona, jer je niko nije mogao dotaći a da ne umre. Gospod je tu bio prisutan sa svim Svojim anđelima (2. Mojs. 33,2; Dela 7,53). Dakle, planina Sinaj, u vreme kada se davao Zakon, predstavljala je Božji presto. I zaista, ona je to i bila za izvesno vreme, mesto odakle proističe Zakon i sa kojeg „*izlažahu munje i glasovi i gromovi*“ (Otkr. 4,5). Oko ove gore bile su „*mirijade mirijada i hiljade hiljada*“ anđela (v. Rimlj. 5,11). Ovde ponovo učimo da je pravednost, kao mesto gde je postavljen presto Božji, ista ona pravednost koja je opisana rečima iz Deset zapovesti, tako kako su one izgovorene sa vrha Sinaja i zabeležene u 2. Mojsijevoj 20,3-17.

Presto milosti. – Dok presto Božji predstavlja mesto gde prebiva Njegov Zakon koji znači smrt za grešnike, on je istovremeno i presto milosti. Podstaknuti smo da pristupamo, „*dakle, slobodno prestolu blagodati, da primimo milost i nađemo blagodat kad nam zatreba pomoć*“ (Jevrejima 4,16). Zapazite da mi moramo da dođemo da bismo dobili milost. Zapamtite, takođe, da se vrh poklopca zavetnog kovčega zove presto milosti (sedište milosti – *bukv. prev*). To je bilo mesto gde se Bog pojavljivao da bi govorio sa Svojim narodom, tako da kovčeg u zemaljskoj Svetinji nije samo simbolizovao presto gde se Božji zakon zaista nalazio, nego je predstavljao i presto milosti.

Zakon i posrednik. – Rečeno nam je da je „*Zakon određenrukom jednog posrednika*“ (Gal. 3,9). Ko je bio Posrednik čijom je rukom Zakon određen (postavljen)? „*Jer Bog je jedan i*

jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovek Isus Hristos, koji je samoga sebe dao kao otkup za sve“ (1. Tim. 2,5.6). Prema tome, Zakon je na Sinaju dao Hristos, koji je oduvek bio manifestacija Boga pred čovekom. On je Posrednik, što znači da kroz Njega dolazi sve ono što je Bog namenio za čoveka. Pravednost Božja je doneta ljudima preko Isusa Hrista. Stih koji kaže da je Zakon predat rukom Medijatora, podseća nas da, tamo gde se greh umnožava, još više buja milost Božja.

Činjenica da je Zakon bio u rukama Posrednika na Sinaju, pokazuje nam: 1) Da Bog nije nameravao da ma koga stavi u položaj koji bi ga primorao da pravednost Zakona ostvaruje svojom snagom, već samo kroz Hrista. 2) Da je Jevanđelje Hristovo bilo otkriveno na Sinaju podjednako kao i na Golgoti. 3) Da je pravednost Božja koja se pokazala u Hristovom Jevanđelju, identična sa onom koja je opisana u Zakonu sa Sinaja. Ova druga nije ništa drugačija od pravednost koju moramo dobiti kroz Hrista.

Izvor života. – U Psalmu 36,7-9 čitamo:

„Kako je dragocena milost tvoja Bože! Sinovi ljudski u senu krila Tvojih ne boje se. Hrane se od izobila doma Tvog, i iz potoka sladosti svojih Ti ih napajaš. Jer je u tebe izvor, Tvojom svetlošću vidimo svetlost.“

To je zato što je u Boga izvor koji čini one koji Mu veruju da piju iz reke Njegovih sladosti.

Šta je reka. – **„I pokaza mi reku vode života, bistru kao kristal, koja izvire iz prestola Božijeg i Jagnjetovog“** (Otkr. 22,1). Razmišljajte o ovome! Reka koja teče od prestola Božjeg i Jagnjetovog. On je izvorište života. Poziv je upućen svakome ko je žedan da dođe, i da pije vodu života zabadava. Otkrivenje 22,17, Jovan 4,10-14 i 7,37-39, pomoći će u razumevanju ovog predmeta. Mi uzimamo živu vodu, primajući Svetog Duha.

Piti u pravednosti. – Spasitelj kaže: **„Blaženi su gladni i žedni pravednosti, jer će se oni nasititi“** (Matej 5,6). Ako neko oseća žeđ, kako jedino može da je ugasi? Pijući. Zato Spasitelj koristi ovu metaforu, kada kaže da možemo da pijemo pravednost ako smo je žedni. Ne zaboravite da je presto Božji sedište pravde i da od njega teče reka života. Imajući sve to u vidu, shvatamo koliko je podesan slikovit izraz – da možemo slobodno da pijemo pravednost – koji je ovde upotrebljen kako bi nam ulio sigurnost.

Kako je presto sedište pravednosti, reka koja počinje da teče od prestola, mora da obiluje, da tako kažemo, pravednošću Zakona. Zato dakle, ko god veruje u Hrista i pije od Njegovog Duha, on pije od Njegovog Duha i od pravde Zakona koji je deo Njegovog prestola; istog Zakona koji je izgovoren na Sinaju.

Pijenje na Sinaju. – Ko pročita 2. Mojs. 17, 1-6 i uporedi sa 5. Mojs. 10-12 (odakle se vidi da su Horiv i Sinaj jedno te isto), naučiće da je, u vreme kad je Zakon izgovaran na Sinaju, postojala reka koja je tekla iz podnožja ove planine. Ova reka isticala je iz Hrista (1. Kor. 10,4). Hristos, živa Stena, stajao je nad stenom u pustinji iz koje je tekla voda za one žedne u narodu; a On je bio Taj od kojeg je, zapravo, voda dolazila. On je izvor životni. Sada imamo kompletnu sliku Božjeg prestola na Sinaju. Gora je bila otelotvorenje Božjeg zakona, tako da joj niko nije mogao prići, a da pri tom ne pogine, a ipak, svako je mogao da pije živu vodu koja je od nje tekla. Ova izražajna figura, pomaže nam da ponovo vidimo kako oni koji uvažavaju Hristov poziv, na taj način prihvataju da piju pravednost – onu koja je opisana u Deset zapovesti.

Hristovo srce. – Kroz Davida je Hristos govorio o Svom dolasku na ovu zemlju: **„I po tome rekoh: evo idem, kao što je u knjizi pisano za mene; Hoću činiti volju tvoju, Bože moj, i zakon je tvoj meni u srcu“** (Psalam 40,7.8). On je rekao da je održao zapovesti Svoga Oca (Jovan 15,10). On je tako striktno držao zapovesti, da se pridržavao i Sedmog subotnjeg dana, koji je žigosan kao jevrejska subota. Kenon Noks Litl (Canon Knox-Little)¹⁶ u jednom svom delu kaže: **„Sigurno je da naš Gospod, kada je bio na zemlji, nije držao nedelju nego subotu“**

¹⁶ Pastor i pisac onog vremena

(Sacerdotalism, p. 75). Ovo nije tačno, zato što je tako rekao Kenon Noks Lital, nego zato što to Biblija uči. To je tako jasna činjenica da je bespredmetno raspravljati o njoj. Još nismo čuli da se neko usudio da tvrdi kako je Isus držao bilo koji drugi dan osim Sedmog, nad kojim je izrečena određena zabrana u četvrtoj zapovesti. Držanje subote... **„po zakonu“** (Luka 23,56), deo je pravednosti koja se nalazila u Hristovom srcu. I pošto je Hristos isti danas kakav je oduvek bio, ova pravednost je i dalje u Njegovom srcu.

Večni život kroz Hrista. – **„Da bi,.... tako i blagodat carovala pravednošću za večni život – posredstvom Isusa Hrista, Gospoda našega“** (Rimlj. 5,21). Hristov život je dat nama i za nas, na krstu. Mi živimo zajedno s Njim, samo tako što smo raspeti zajedno s Njim (Gal. 2,19.20; Rimlj. 6,8). **„Jer Bog je u Hristu pomirio svet sa Sobom“** (2. Kor. 5,19). U Njegovom srcu je bio Zakon, tako da je srce Hristovo bilo pravi presto Božji. Zato i pevamo o **„Hristu ustoličenom iznutra“**. Kada je Hristos visio na krstu **„jedan od vojnika probode kopljem rebra, i odmah poteče krv i voda“** (Jovan 19,34). To je bio kladenac života, iz kojeg svi mogu slobodno da zahvataju. Ova voda teče od Hristovog srca u kojem je Zakon Božji zapečaćen. Tako smo došli do zaključka da Sinaj, Golgota i gora Sion predstavljaju jedno te isto. Sinaj i Golgota nisu u protivrečnosti, već u skladu. Oboje predstavljaju isto Jevanđelje i isti Zakon. Život koji sa Golgote za nas teče, nosi sa sobom i pravednost Zakona koji je objavljen na Sinaju.

Milost kroz pravednost. – Videli smo kako je milost carovala kroz pravednost za večni život. Večni je život u Hristu, jer je Njegov život – život samopostojećeg Boga, koji je **„od veka do veka“** (Psalam 103,17). Međutim, Božji život je Zakon. Božja milost dotiče do nas kroz Hristov život, donoseći nam pravednost tog života. Tako u Hristu mi primamo zakon koji je, zapravo, postavljen za život.

Da bismo prihvatili ovaj neizrecivi dar Božje milosti, mi jednostavno treba da se predamo Njemu, kako bi Hristos mogao da boravi u nama, i živi u nama pravednost Zakona, koja je izgovorena na Sinaju i ugrađena u presto Božji. Od Hrista još uvek potiče životni tok, pa tako, primajući Njega, mi u stvari primamo u sebe ovo vrelo života čija voda teče u večni život.

Komentar izdavača engleskog izdanja: Iako to ne ističe, iz mnogobrojnih iskaza se da zaključiti da u celom ovom odeljku Vagoner ima na umu pojmove „u Adamu“ i „u Hristu“.

6. Poglavlje

Hristov je jaram lak, i breme Njegovo nije teško

Na početku proučavanja šestog poglavlja Rimljanima poslanice, neophodno je imati na umu da je to samo nastavak petog poglavlja, gde smo kao glavnu temu imali preobilnu milost i dar života i pravednosti, koji se daje po milosti. Kao grešnici, mi smo Bogu neprijatelji, ali smo pomireni s Njim, to jest, oslobođeni od greha, prihvatanjem pravednosti Hristovog života, koja nema granice. Ma koliko da se greh umnožio, milost se umnožila još izobilnije.

Raspeti, sahranjeni i vaskrsli „s Hristom“. Rimljanima 6,1-11:

„Šta ćemo, dakle, reći? Da ostanemo i dalje u grehu – da bi se blagodat umnožila? Daleko od toga. Kako ćemo mi, koji smo umrli grehu, i dalje u njemu živeti? Ili ne znate da smo svi mi, koji smo kršteni u Hrista Isusa, u njegovu smrt kršteni? Tako smo mi krštenjem u smrt zajedno s njim sahranjeni, da bismo, kao što je Hristos vaskrsnut iz mrtvih očevo slavom, i mi na isti način živeli novim životom. Jer kad smo srasli sa slikom njegove smrti, onda ćemo srasiti i sa slikom njegovog vaskrsenja. To znamo, da je naš stari čovek raspet s njim, da bi grešno telo bilo obesnaženo, da mi više ne robujemo grehu. Jer ko je umro – oprostio se greha. Ako smo pak umrli s Hristom, verujemo da ćemo i živeti s njim, znajući da Hristos, vaskrsnut iz mrtvih, više ne umire; smrt ne gospodari više nad njim. Što je, naime, umro – umro je grehu jednom za svagda, a što živi – Bogu živi. Tako isto i vi o sebi mislite da ste mrtvi grehu, a živi Bogu u Hristu Isusu.“

Jedno važno pitanje. – „Da ostanemo i dalje u grehu – da bi se blagodat umnožila?“

Onaj ko je s nama dosad proučavao, prisetiće se sličnog pitanja iz trećeg poglavlja, stihovi 5 i 7, kao i odgovora na to pitanje u stihovima 6 i 8. To je bio samo drugačiji oblik istog pitanja. **„Treba (li) da činimo zlo da tako dođe dobro?“** Odgovor bi morao da bude svima jasan: **„Ni u kom slučaju!“**¹ (Rimlj. 3,6), što je bolji prevod od **„Bože sačuvaj!“**

Iako se milost još izobilnije umnožava tamo gde se greh umnožava, to nije razlog da namerno gomilamo grehe. Na taj način bismo nedvosmisleno pokazali da milost Božju primamo uzalud – 2. Kor. 6,1.

Razlog. – „Kako ćemo mi, koji smo umrli grehu, i dalje u njemu živeti?“ (Rimlj. 6,2). Ovo je, jednostavno nemoguće; ne radi se o tome da li smemo ili ne smemo to da činimo. Izvesno je da, ako smo mrtvi grehu, onda ne možemo u isto vreme i da živimo u njemu. Nije moguće da čovek istovremeno bude živ i mrtav.

Prethodno poglavlje istaklo je činjenicu da smo pomireni s Bogom kroz Hristovu smrt, a spaseni kroz Njegov život. Pomirenje s Bogom znači oslobođenje od greha; otud **„spaseni Njegovim životom“** (Rimlj. 5,10), znači da smo **„prešli iz smrti u život“** (Jovan 5,24). Život grešnosti koji je predstavljao neprijateljstvo, okončan je i nastupio je život Hristov.

„Kršteni u Hrista Isusa“. – Krštenje simbolično izražava ono što se zove još i **„oblačenje u Hrista“**. **„Jer svi vi koji ste u Hrista kršteni – u Hrista ste se obukli“** (Gal. 3,27). **„Jer kao što je telo jedno, i ima mnoge udove, a svi udovi tela, iako su mnogi, jedno su telo, tako je i Hristos. Jer smo svi mi jednim Duhom kršteni za jedno telo (u jedno telo – Karadžić), bili**

¹ u KJV i Vukovom prevodu: **„Bože sačuvaj!“**

Judeji ili Grci, bili robovi ili slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni. Pa ni telo nije jedan ud, nego mnogi.“ (1. Kor. 12,12.13)

Tačka u kojoj nas Hristos dodiruje. – Smrt je ono što nas dovodi u kontakt sa Hristom. On nas dohvata u najnižoj mogućoj tački našeg sunovrata. To je ono što naše spasenje čini tako sigurnim – sigurnim za svakog, bez izuzetka. Greh i bolest vode u smrt. Smrt je zbir sveg mogućeg zla primerenog čoveku. Ona predstavlja najnižu tačku ponora i mesto gde Hristos dolazi u kontakt s nama. Mi postajemo ujedinjeno s Njim u smrti. Shodno principu da veće obuhvata manje, nema nijedne bolesti koja bi na nas došla, a da je Hristos nije obuhvatio i preuzeo na Sebe.

Kršteni u Njegovu smrt. – „*Svi (smo) mi, koji smo kršteni u Hrista Isusa, u njegovu smrt kršteni?*“ (Rimlj. 6,3). Šta znači biti kršten u Njegovu smrt? Stih 10 daje nam odgovor: „*Što je, naime, umro – umro je grehu jednom za svagda.*“ On je umro grehu koji nije Njegov, jer ga On nije imao; nego „*grijehe naše sam iznese u² tijelu svojemu na drvo*“ (1. Petr. 2,24 – eng. prev). „*Ali On bi ranjen za naše prestupe, izbijen za naša bezakonja*“ (Isaija 53,5). U toj Svojoj smrti, On je umro grehu, pa otud sledi da, ako smo kršteni u Njegovu smrt, onda i mi umiremo grehu.

Novi život. – „*Hristos, vaskrsnut iz mrtvih, više ne umire*“ (Rimlj. 6,9). „*Ako smo pak umrli s Hristom, verujemo da ćemo i živeti s njim*“ (Rimlj. 6,8). Bilo je nemoguće da Isus ostane zarobljen u grobu – Dela 2,24. Stoga, kao što je sigurno da smo kršteni u Hristovu smrt, isto tako je sigurno da ćemo zajedno s Njim vaskrsnuti iz života grešnosti u život pravednosti. „*Jer kad smo jednaki s Njim jednakom smrću, bićemo (jednaki s Njim - prim. prev) i vaskrsenjem.*“ (Rimlj. 6,5 - Karadžić)

Raspeće zajedno s Njim. – S obzirom na to da je Hristos bio razapet, biti kršten u Njegovu smrt znači da smo mi razapeti s Njim. Tako i čitamo: „*Ja sam s Hristom raspet na krstu. Tako ne živim više ja, nego Hristos živi u meni. A što sad živim u telu, živim verom u Sina Božijeg (živim verom Sina Božjeg – grčki original, Karadžić), koji me je zavoleo i sebe predao za mene.*“ (Gal. 2,19.20)

Razapet, pa ipak živ, zato što je razapet s Hristom, koji je živ i nakon Svog raspeća. Hristos je rekao: „*Živećete zato što ja živim*“ (Jovan 14,19). Kako to možemo živeti novim životom? Mi nemamo nikakve sile u sebi; Hristos je, međutim, bio podignut iz mrtvih slavom Očevom. U Svojoj molitvi Ocu, On kaže: „*Dao sam im slavu, koju si ti dao meni*“ (Jovan 17,22). Dakle, ista sila koja je podigla Isusa, koristi se da nas podigne iz smrti greha. Ako smo voljni da dopustimo raspeće našeg starog života, tada možemo biti sigurni u dobijanje novog.

„Naš stari čovek“ razapet. – Mi treba da budemo jednaki s Njim u Njegovom vaskrsenju. Ako smo razapeti s Hristom, onda su i naši gresi razapeti s Njim, jer su oni deo nas. Naši gresi su bili na Njemu kada je razapet, pa su logično, ti isti gresi raspeti, ako smo mi raspeti zajedno s Njim.

Međutim, ovde ima jedna razlika između našeg raspeća i raspeća naših greha. Mi se razapinjemo da bismo ponovo živeli, a naši gresi se raspinju da bi bili uništeni. Hristos nije „*grehu sluga*“ (Gal. 2,17 - Karadžić). Božji život je Njega podigao iz mrtvih, a u tom životu nema greha.

Odvajanje od greha. – Čitalac će zapaziti da odvajanje od greha nastaje prilikom smrti. To je zato što je smrt u grehu. „*Učinjeni greh rađa smrt*“ (Jakov 1,15). Prema tome, ono što dovodi do odvajanja, ne može biti ništa manje do smrt. Mi se ne možemo odvojiti od naših

² Na ovom mestu u nekim prevodima stoji predlog „*na*“ (telu svom); u originalu stoji predlog „*év*“, čije je osnovno značenje „*u*“; imajući u vidu kontekst i ono što, prema Vagoneru, Hristovo telo predstavlja – da greh ima svoje sedište u telu, telu greha, što je upravo u ovoj knjizi objašnjeno, opredeljujemo se za prevod sa predlogom „*u*“ (telu svom), jer se i sam Vagoner služio takvim prevodom (KJV); gotovo svi engleski prevodi su ovde podudarni, a takođe i Rupčić, kao i rumunski prevod. Izraz „*u telu svom*“ ima Savremeni srpski prevod: „*On je u telu svom poneo naše grehe na drvo*“, a slično i prevod Bonaventura Duda i Jerko Fućak, izdanje Kršćanska sadašnjost, Zagreb.

greha, jer greh je sam naš život. Kada bi nam bilo moguće da ostvarimo uništenje greha, to bi moglo da bude samo kroz odricanje od sopstvenog našeg života, a to bi, ujedno, bio i naš kraj. Eto zašto neće biti budućnosti za zle ljude koji umiru u svojim gresima; oni su se odrekli života³, što znači da oni prestaju da postoje⁴.

Ali, Hristos je imao moć da položi Svoj život i da uzme natrag; zato, kad i mi položimo svoj život u Njega, bivamo ponovo podignuti, posredstvom Njegovog beskrajnog života.

Zapamtite, On nam ne vraća nazad naš sopstveni život, već nam daje Svoj sopstveni život. U tom životu nikada nije bilo greha; tako da naše raspeće i vaskrsenje zajedno s Njim, praktično ostvaruje odvajanje greha od nas. Ova misao mora ostati zabeležena u umu, dok budemo proučavali sledeće poglavlje.

Živeti s Njim. – Kada ćemo živeti s Njim? Čim se s Njim sahranimo i s Njim vaskrsnemo, naravno. Naš život s Hristom u svetu koji dolazi, osiguran je samo ako s Njim živimo sada i ovde, na ovom svetu. Mi smo odvojeni od greha kroz zajedničku smrt sa Njim, kako bismo mogli da se pridružimo životu koji je u Njemu. Molba čitaocu jeste da ni ovo ne gubi iz vida do početka proučavanja narednog poglavlja.

„U krštenju s Njim sahranjeni.“ – Krštenje je, dakle, sahrana. Kad bi ljudi bili zadovoljni time da prate jednostavno čitanje Pisma, nikad ne bi bilo dileme u vezi sa „načinom krštenja“. Niko ne može, na osnovu čitanja Biblije, da dođe do ma koje druge ideje osim one po kojoj se krštenje obavlja uronjavanjem. **„Kad ste u krštenju s njim sahranjeni; u njemu ste zajedno s njim vaskrsnuti verom u delotvornu silu Boga koji ga je vaskrsao iz mrtvih“** (Kološ. 2,12). Krštenje predstavlja smrt i vaskrsenje Hristovo, i kroz taj čin mi pokazujemo da prihvatamo Njegovu žrtvu; obred krštenja zapravo je čin sahranjivanja, kroz koji cela pouka dobija na izražajnosti.

Otkud promena u načinu krštavanja? – Kako se desilo da biblijsko krštenje bude zamenjeno prskanjem? Odgovor je vrlo jednostavan. Krštenje je uspomena na Hristovo vaskrsenje. Međutim „*crkva*“ (pod čim se misli, sveštenici, kojima je pohvala od ljudi bila draža nego Božje odobravanje, i kojima je cilj bio da sačuvaju privilegije kod „više klase“ među mnogobošcima) je prisvojila paganski praznik u čast suncu. Da bi pravdali sebe u takvom postupanju, sveštenici su objavili ideju da je izlazeće sunce, pojava kojoj su se mnogobošci klanjali, simbol vaskrsenja „*Sunca pravde*“, to jest, Hrista; držanjem nedelje (dana sunca), tvrdili su oni, biće proslavljeno Isusovo vaskrsenje.

No, sada su postojala dva spomenika posvećena Hristovom vaskrsenju, što im nije bilo potrebno, tako da su izbacili iz upotrebe onaj koji je Gospod ostavio. Kako ne bi izgledalo da je krštenje potpuno odbačeno, usvojili su pagansko prskanje „*svetom vodom*“, koje su prirodno usvojili sa mnogobožackom proslavom u čast suncu, i proglasili ga jednakim krštenju koje je zapovedeno u Pismu.

Ljudi su verovali „*očima*“ umesto da za sebe čitaju Bibliju i tako je postalo lako ubediti ih da su novi običaji ono što Spisi nalažu. Tačno je i to da postoje neki koji slede Božju reč u pogledu krštenja uronjavanjem, a takođe drže nedelju, ali kombinacija ove dve prakse je nedosledna. Reč je omalovažena u jednoj određenoj tački (držanje nedelje), kako bi se obezbedio podsetnik na događaj koji se već proslavljao shodno pisanoj reči (krštenje).

³ bolje reći on je oduzet od njih

⁴ Ono što ovima oduzima život nije Bog – darodavac života, nego greh, koji, kako je jasno objašnjeno, u svom jezgri ima smrt; trajno i konačno izabiranje greha znači trajno odricanje od života; to je konačna smrt, kao neminovna posledica sazrevanja greha za koji se pomenuta kategorija ljudi neopozivo opredelila. Greh, kao sigurna smrt, i Hristos, kao Život, ne mogu istovremeno da borave na istom mestu, to jest u istom biću. Da bi se čovek odvojio od greha koji ga celog prožima (v. Jeremija 13,23), on mora da umre, da bi zajedno s njim umro i greh. Naša najveća sreća sastoji su u tome, što je nas same, sa sve našim grehom, u Sebe preuzeo naš Zamenik, Isus Hristos, tako da je Njegova smrt, ujedno i naša smrt, a to znači i smrt našeg greha; dalje Njegovo vaskrsenje je i naše vaskrsenje, ALI NE I VASKRSENJE GREHA, koji je ostao na krstu, jer Hristos je ustao u telu bez greha, a otud i mi, kao oni koji su zajedno s njim ustali na nov život, kao nova stvorenja – *prim. prev*

Biblijsko krštenje je kod mnogih koji poštuju prvi dan sedmice izbačeno iz upotrebe. Pre ili kasnije, neminovno će se desiti da oni odustanu od jednog ili od drugog.

Sredstva pravednosti. – Rimljanima 6,12-23:

„Stoga neka ne caruje greh u vašem smrtnom telu – da slušate njegove požude, i ne dajte svoje udove grehu za oružje nepravednosti, nego predajte Bogu sebe, kao žive iz mrtvih, a svoje udove Bogu za oružje pravednosti. Jer greh neće više imati vlasti nad vama; niste, naime, više pod zakonom nego pod blagodaću. Šta onda? Da grešimo zato što nismo pod zakonom nego pod blagodaću? Daleko od toga. Zar ne znate da ste sluge onoga kome se pokoravate, kome se u pokornosti kao sluge predajete: ili greha za smrt, ili poslušnosti za pravednost? No hvala Bogu što ste jednom bili sluge greha, ali ste od srca poslušali primer nauke, kome ste predani; pošto ste oslobođeni greha, stavljeni ste u službu pravednosti. Ljudski govorim zbog slabosti vašeg tela. Kao što ste, naime, nekad dali svoje udove da služe nečistoti i bezakonju – za upražnjavanje bezakonja, tako sada dajte svoje udove da služe pravednosti – na osvećenje. Jer kad ste bili sluge greha, bili ste prosti od pravednosti. I kakav ste plod u to vreme imali? – ono čega se danas stidite; jer kraj svega toga je smrt. Sada pak, pošto ste oslobođeni greha i pošto ste stavljeni u službu Bogu, imate svoj plod na osvećenje, a život večni kao kraj. Smrt je, naime plata za greh, a blagodatni dar Božiji je – večni život u Hristu Isusu, Gospodu našem.“

Carovanje greha. – U petom poglavlju smo naučili da je carovanje greha, u stvari, carovanje smrti, jer smrt dolazi kroz greh. Takođe, naučili smo da je dar života svima ponuđen, tako da ko god ima Hrista, ima i život. Umesto da nad njima caruje smrt, oni će sami *„carovati u životu posredstvom jednoga, Isusa Hrista“* (Rimlj. 5,17). Prema tome, podsticaj koji glasi: *„Stoga neka ne caruje greh u vašem smrtnom telu“* (Rimlj. 6,12), jednak je drugom apelu koji nas goni da ostanemo u Hristu, odnosno, da održimo Njegov život. Ovaj život smo verom zadobili, pa ga verom moramo i čuvati.

Čije smo sluge? – Vrlo je lako na to odgovoriti. *„Sluge (ste) onoga kome se pokoravate, kome se u pokornosti kao sluge predajete“* (Rimlj. 6,16). Ako se pokorite grehu, onda ste sluge grehu, jer *„je svaki – ko greši – rob greha“* (Jovan 8,34). Ali, ako se predamo pravednosti, onda smo sluge pravednosti. *„Niko ne može služiti dvojici gospodara“* (Matej 6,24). Ne možemo služiti i grehu i pravednosti, u isto vreme. Niko nije u stanju da istovremeno bude i grešnik i pravednik. Na prestolu će biti ili greh ili pravednost.

Oruđa. – U ovom poglavlju imamo dva izraza koji opisuju ljude. To su sluge i oruđa (instrumenti); oba se koriste kao ilustracija našeg odnosa prema grehu i pravednosti. Greh i pravednost su gospodari. Mi smo samo oruđa u njihovim rukama. Vrsta posla koji će oruđe obaviti, u potpunosti zavisi od onog ko ga koristi.

Na primer, ako imamo olovku, koji će zadatak ona da izvrši? Napraviće dobar posao ako je u ruci veštog pisara, dok će u slučaju šepRTLje njen učinak biti skroman. Takođe, u rukama dobrog čoveka ona će pisati samo ono što je dobro; obrnuto, u rukama lošeg čoveka, radiće u korist zla. No, čovek, svakako, nije samo alatka. Postoji razlika između ljudi i običnih oruđa. Ovi drugi nemaju mogućnost izbora kome će služiti, dok je prvima sasvim na raspolaganju da biraju svog gospodara. Oni se moraju pokoravati, i to nije samo jedan čin, već nešto što traje sve vreme. Ako se predaju grehu, oni će počinuti greh. Ukoliko se pokore Bogu i postanu oruđa u Njegovim rukama, oni ne mogu da čine ništa drugo sem dobra, sve dok su Njemu pokorni.

Paralela. – U devetnaestom stihu ohrabreni smo da se predamo i postanemo sluge pravednosti, kao što smo se nekad predavali za pokornost grehu, kao njegove sluge. Kad smo se predali da služimo pravednosti, možemo biti sigurni, što potvrđuju i stihovi koji slede, da će

plod biti svetost, baš kao što su učinjen greh i smrt bili rodovi našeg potčinjavanja grehu. Sigurnost je još veća kada smo na strani dobra, jer **„gde se pak greh umnoži, onde se blagodat još izobilnije izli da bi, kao što se greh zacario u smrti, tako i blagodat carovala pravednošću za večni život – posredstvom Isusa Hrista, Gospoda našega.“** (Rimlj. 5,20 – kombinacija Čarnić - KJV). Pravednost je snažnija od greha, kao što je Bog jači od sotone. Bog je kadar da otme iz sotoninih ruku dušu koja preklinje za oslobođenje; ali, niko ne može da otme Božju decu iz Njegovih ruku.

Niste pod Zakonom. – Mnogi vole da citiraju ove reči (v. Rimlj. 6,14) i da ih, onda, tako tumače kao da im one daju večno razrešenje obaveze držanja Zakona. Čudno je to što se ovaj stih gotovo isključivo koristi kao opravdanje za neposlušnost u odnosu na četvrtu zapovest. Ponovite četvrtu zapovest pred ljudima koji odbijaju da drže sedmi dan, kao Gospodnji dan od odmora, i odmah ćete čuti njihov odgovor: **„Mi nismo pod Zakonom.“** Pa ipak, iste osobe citiraju treću zapovest drugima koji psuju, ili prvu i drugu, ako je reč o idolopoklonstvu; oni, takođe, priznaju šestu, sedmu i osmu zapovest. To pokazuje kako ovi ljudi ne veruju stvarno u to da nismo pod Zakonom i da imamo slobodu da ga kršimo. Hajde da proučimo ceo stih i njegove posebne detalje.

Šta je greh. – **„Svako, ko čini greh, čini bezakonje; greh je bezakonje“** (1. Jov. 3,4). **„Svaka nepravda je greh“** (1. Jov. 5,17). Ovo je sasvim određeno i jasno. Dobro zapamtimo ove reči.

Šta je pravednost. – Pravednost je suprotnost grehu, jer **„Svaka nepravda je greh“**. Ali, **„greh je bezakonje“**⁵ Prema tome, pravednost je držanje Zakona. To znači da, kada smo ohrabreni da Bogu predamo svoje udove kao oruđa pravednosti (v. Rimlj. 6,19), na nas se, zapravo, apeluje da se predamo na poslušnost Zakonu.

Vlast greha. – Greh nema vlast nad onima koji su se kao sluge predali pravednosti, to jest, da drže Zakon, zato što je greh prestup Zakona. Pročitajte sada ceo četrnaesti stih: **„Jer greh neće više imati vlasti nad vama; niste, naime, više pod zakonom nego pod blagodaću.“** Ovo znači da nema mesta prestupanju Zakona, kod onih koji nisu više pod Zakonom. Dakle, nisu pod Zakonom oni koji su mu poslušni. Pod Zakonom su, pak, drugi koji ga krše. Ništa ne može biti jasnije od ovoga.

Pod milošću. – **„Niste, naime, više pod zakonom nego pod blagodaću“** (Rimlj. 6,14). Već smo videli da, koji nisu pod Zakonom, jesu oni koji ga ispunjavaju; obrnuto, koji ga krše, pod Zakonom su, to jest, pod njegovom osudom. No, **„gde se greh umnožio, blagodat se još obilnije umnožila.“** Milost oslobađa od greha.

Pogođeni pretnjom Zakona koji smo prekršili, mi tražimo Hristovu zaštitu, jer je On pun milosti i istine (v. Jovan 1,14). Tu nalazimo slobodu od greha. U Hristu ne samo da dobijamo milost koja pokriva sve naše grehe, nego nalazimo i pravednost Zakona, jer je On pun istine, a Zakon je istina – Psalam 119,142. Milost caruje kroz pravednost (ili poslušnost Zakonu), na život večni, posredstvom Isusa Hrista, našeg Gospoda.

Plata za greh. – Iz drugog poglavlja smo naučili da oni koji odbacuju Božju dobrotu, sebi skupljaju gnev. Gnev dolazi samo na decu neposlušnosti – Efescima 5,6. Oni koji greše, prikupljaju svoju platu. **„Plata za greh je smrt“** (Rimlj. 6,23). Greh u sebi ima smrt i stoga, kada je učinjen **„rađa smrt“** (Jakov 1,15). Nema drugog kraja grehu, osim smrti, jer je greh odsustvo pravednosti, a pravednost je život, odnosno, karakter Božji. Uporno i konačno biranje greha je, dakle, konačan izbor odvajanja od Božjeg života, što znači od života uopšte, jer je On jedini izvor života. Hristos, Božja premudrost, kaže: **„svi koji mrze na me, ljube smrt“** (Priče 8,36). Na kraju će se pokazati da su oni koji će doživeti konačnu smrt, služili toj smrti i radili za nju u svom životu.

Dar Božji. – Međutim, kada je reč o večnom životu, mi ne treba da radimo za njega. Nijedno delo koje bismo mi mogli da učinimo, ne bi moglo da bude čak ni najmanji deo

⁵ prestup Zakona – eng. prev.

nadoknade za večni život. On je Božji dar i dolazi samo kroz pravednost, koja je i sama dar. **„Jer ste posredstvom vere blagodaću spaseni, i to nije od vas, – Božiji je dar; ne od dela, da se niko ne pohvali. Mi smo, naime, njegovo delo, u Hristu Isusu stvoreni za dobra dela, koja je Bog unapred pripremio – da u njima živimo“** (Efes. 2,8-10)

„Kako je mnogo u tebe dobra, koje čuvaš za one koji te se boje, i koje daješ onima koji se u te uzdaju pred sinovima čovječijim!“ (Psalam 31,19). Kada ljudi greše, Bog im daje samo ono što su ovi nagodbom zaradili. Ali, ako se bilo ko od njih preda, sa željom da bude sluga pravednosti, Bog obezbeđuje za njega pravednost, a uz to mu daje i večni život – sve kao besplatan dar. **„Put je bezakonički hrapav“** (Priče 13,15), dok je Hristov jaram blag, i breme je njegovo lako (v. Matej 11,28).

Komentar izdavača engleskog izdanja: Vagonerova namera je očigledno bila da kaže kako je grešnik onaj ko nastavlja da praktikuje greh i da neprekidno živi u njemu. Na drugom mestu autor često napominje da su i obraćeni ljudi, isto tako grešnici po svojoj grešnoj prirodi, jer se ogrehovljena priroda ne iskorenjuje sve do proslavljenja.

7. Poglavlje

U braku s pogrešnim čovekom

Celo sedmo poglavlje Rimljanima poslanice već se sadrži u šestom. Onaj ko je razumeo šesto poglavlje, neće imati problem da shvati i naredno, sedmo. Kroz Hristovu poslušnost mi smo učinjeni pravednima. To je zato što je Njegov život sada nama darovan, pa na taj način On živi u nama. U ovo jedinstvo s Hristom mi dolazimo kroz raspeće, zajedno s Njim. U toj smrti, telo greha biva uništeno, da više ne bismo služili grehu, ili, drugim rečima, da više ne bismo prestupali Zakon. Mi smo tako blisko poistovećeni s grehom, koji je postao naš život, da ga nikako nije moguće uništiti, a da to, istovremeno, ne uključuje i našu smrt. Međutim, u Hristu nema greha, tako da, vaskrsnuvši s Njim, ostavljamo greh da leži mrtav u grobu. Dakle, kad smo podignuti s Njim, mi i živimo s Njim, što je ranije bilo nemoguće, zbog greha; greh ne može boraviti zajedno s Njim na istom mestu.

Upečatljiva slika. – Rimljanima 7,1-7:

„Ili ne znate, braćo – govorim onima koji poznaju zakon – da zakon ima vlasti nad čovekom dok je živ? Udata žena, naime, vezana je zakonom za muža dok je on živ; ako pak muž umre, razrešena je od zakona kojim je vezana za muža. Stoga će se zvati preljubočnica – ako za muževljeva života pođe za drugog čoveka; ako pak umre muž njen, slobodna je od zakona i nije preljubočnica, ako pođe za drugog čoveka. Tako ste i vi, braćo moja, posredstvom Hristova tela umrtvljeni za zakon (umreste zakonu – Karadžić), da pripadate drugome, vaskrslome iz mrtvih, da donesemo plod Bogu. Jer, kad smo bili u telu, u našim udovima dejstvovala su grešne strasti, koje je zakon pobuđivao, tako da smo donosili plodove smrti (koje su kroz zakon delovale (imale moć) da se smrti plod donese – grčki original). A sad smo oslobođeni od zakona, pošto smo umrli onome koji nas je potčinjavao, tako da sad služimo u novom duhu, a ne u starom slovu. Šta ćemo, dakle, reći? Da li je zakon greh? Daleko od toga. Ali ja sam greh poznao samo posredstvom zakona; jer ne bih znao za prohtev, da zakon nije kazao: 'Ne poželi'.“

Ilustracija. – Radi se o veoma jednostavnom poređenju koje svako može da razume. Božji zakon kaže za čoveka i ženu da „*budu dvoje jedno telo*“. Preljubochinstvo je kada jedno od to dvoje uđe u brak s trećom osobom, sve dok je prvi partner živ. Zakon neće odobriti takvu zajednicu.

Zbog razloga o kojem će kasnije biti reči, u ilustraciji se pominje samo žena koja napušta svog muža. Zakon sjedinjuje ovo dvoje. On drži ženu vezanu za muža, sve dok je on živ. Ako bi se ona udružila s nekim drugim čovekom za vreme života svog zakonitog muža, došla bi pod udar osude koju nalaže Zakon. Ako bi, pak, njen suprug preminuo, ona bi bila slobodna da se uda za koga hoće; tada bi bila zaštićena od bilo kakve zakonske osude. U ovom slučaju, žena je „*razrešena od zakona*“, iako se Zakon ni najmanje nije promenio; ponajmanje važi da je on ukinut. U novom braku, ženu s novim mužem ujedinjuje isti Zakon koji ju je vezao i za prvog muža, i koji bi je osudio ako bi se za drugog udala još dok je prvi muž bio živ. Ako se budemo držali ove jednostavne slike, neće nam biti teško da pratimo ono što sledi.

Primena. – Kao što je to slučaj u ilustraciji, tako i u stvarnosti postoje četiri elementa: Zakon, žena, prvi muž i drugi muž.

Mi smo predstavljeni ženom. To je jasno na osnovu teksta koji kaže da mi „*pripadamo drugome, vaskrslome iz mrtvih*“ (v. stih 4), a to je Hristos. Prema tome, On je drugi muž. Prvi muž je opisan u petom stihu: „*Jer, kad smo bili u telu, u našim udovima dejstvovala su*

grešne strasti, koje je zakon pobuđivao, tako da smo donosili plodove smrti.“ Smrt je plod greha. Prvi je muž, dakle, telo, ili „**grešno telo.**“ (Rimlj. 6,6)

„**Umro zakonu.**“ (Galatima 2,19) – Ovo je izraz koji mnoge dovodi u zabunu. U njemu nema ništa zbunjujuće, ako imamo na umu prethodno datu ilustraciju i prirodu svih elemenata koji su u ovom procesu. Zašto smo mi mrtvi Zakonu? Da bismo mogli da se sjedinimo s drugim mužem. Ali, kako to biva da mi budemo mrtvi, kako bismo pripali drugome? U slikovitom prikazu, prvi muž je taj koji umire, pre nego što žena može da pođe za drugoga. Tako je i u stvarnosti, kako ćemo kasnije videti.

„**Jedno telo.**“ – Bračni zakon kaže da će dvoje biti „**jedno telo.**“ Kako se to obistinjuje u našem primeru? Prvi muž je telo, grešno telo. Mi i ono, zaista smo bili jedno telo. Prirodno smo bili u savršenom jedinstvu. Ono je bilo naš život. To telo nas je kontrolisalo. Šta god da je greh smislio, mi smo to činili; možda, ponekad, nevoljno, ali smo ipak činili. Greh je carovao u našim smrtnim telima, a mi smo ga slušali, pokoravajući se požudi koja je iz tog tela izlazila. Šta god je telo poželelo, to je bilo zakon za nas. Bili smo jedno telo.

Traženje razvoda. – Onda je u našem životu došlo vreme za jedno drugačije iskustvo, kada smo poželeli da budemo slobodni od greha. To se dešava kad sagledamo nešto od lepote svetosti. Kod nekih ljudi ova želja je samo trenutna; kod drugih ona traje duže. Bili oni svesni toga ili ne, Hristos je taj koji ih poziva da zaborave greh, da se sjedine s Njim i da žive s Njim. Tada oni preduzimaju nešto kako bi dobili razvod postojećeg braka. No, greh im neće dati svoj pristanak. Uprkos svim našim pokušajima, on nas i dalje čvrsto drži. Mi smo „**jedno telo**“ i to je doživotna veza, jer su u njoj sjedinjeni naš život i greh. Nema razvoda u braku kakav je ovaj.

Oslobođenje u smrti. – Nema nade da se običnim sredstvima izdejsvuje razvod od greha. Ma koliko da čeznemo za jedinstvom s Hristom, to ne može biti ostvareno sve dok smo sjedinjeni s grehom, jer Zakon ne bi odobrio takav brak, a Hristos ne ulazi ni u kakvo zajedništvo koje nije zakonito.

Kad bismo samo mogli nekako nagnati greh da umre, ali on to ne želi. Za nas postoji samo jedan način da se izbavimo iz ove grešne zajednice – da mi umremo. Ako slobodu želimo toliko da smo spremni da za nju (mi, lično) budemo razapeti, onda se ona može postići. Smrcu se postiže odvajanje; ali, mi posredstvom tela Hristovog „**postajemo mrtvi**“ (v. Rimlj. 7,4 – eng. prev). S Njim smo raspeti. Grešno telo takođe je raspeto. I dok je to telo uništeno, mi vaskrsavamo s Hristom. Ono isto što nas je oslobodilo od prvog muža, sada nas ujedinjuje s drugim.

Novo stvorenje. – Sada nam je jasno kako dolazi do toga da budemo mrtvi Zakonu. Umrli smo u Hristu i ustali s Njim. „**Prema tome, ako je ko u Hristu – novo je stvorenje; staro je prošlo, vidi, postalo je novo. A sve je od Boga**“ (2. Kor. 5,17.18). Sada možemo da budemo jedno s Hristom, a Zakon će biti svedok ovoj bračnoj zajednici, stavljajući na nju svoj pečat odobravanja. Na taj način, ne samo da je prvi muž mrtav, nego smo i mi umrli, tako da više nismo, iako još uvek postojimo u ovozemaljskom životu, ona ista stvorenja koja smo pre toga bili. „**Ja sam sa Hristom raspeta na krstu; pa ipak živim; ali ne ja, nego Hristos u meni živi**“ (Gal. 2,19.20). Mi smo jedno. Isti Zakon koji nas je ranije proglašavao grešnicima, sada nas vezuje za Hrista.

Različite službe. – Sada kad je jedinstvo s Hristom ostvareno, mi Mu „**služimo u novom duhu, a ne u starom slovu**“ (Rimlj. 7,6). U braku žena treba da se pokorava mužu. Kada smo u zajednici s grehom, u svemu smo potčinjeni grehu. Za izvesno vreme, to je bila dragovoljna služba; ali, kada smo ugledali Gospoda i bili privučeni Njemu, služba starom gospodaru je postala mučna i nepoželjna. Pokušavali smo da održimo Božji Zakon, ali nam sputanima, kakvi smo bili, to nikako nije uspevalo. Međutim, sada smo oslobođeni. Greh nas više ne ograničava, a naša služba postala je sloboda. Drage volje smo se predali Hristu, vršeći službi koju Zakon traži od nas. Sada uspevamo u obavljanju službe, jer između Hrista i nas postoji savršeno jedinstvo. Njegov život je i naš, jer smo podignuti samo silom Njegovog života. Prema tome, naša poslušnost je, jednostavno, Njegova odanost i vernost u nama.

Greh posredstvom Zakona. – Apostol kaže da su, *„kad smo bili u telu, u našim udovima djelovali su... grešne strasti, koje je zakon pobuđivao, tako da smo donosili plodove smrti“* (Rimlj. 7,5). Šta ćemo na to reći? Da li je Zakon greh? Daleko od toga! Zakon je pravednost. Međutim, samo se posredstvom Zakona greh može prepoznati. *„Greh se ne pripisuje tamo gde nema Zakona“* (Rimlj. 5,13 – eng. prev). *„Žalac smrti je greh, a sila greha je zakon“* (1. Kor. 15,56). *„Greh je prestup Zakona“* (1. Jov. 3,4 – eng. prev). Dakle, ne može biti greha osim posredstvom Zakona. Međutim, Zakon nije greh; jer ako bi bio, onda ne bi predstavljao ukor za greh. Posao Božjeg Duha, a ne sotonin, je da svedoči za greh. Ovaj drugi svakako nastoji da nas ubedi kako je greh opravdan.

„Ne poželi.“ – Možda izgleda čudno to što je apostol naveo samo ovu zapovest, kao onu koja ga je osvedočila u njegov greh. Međutim, razlog za to je očigledan. To je zato što ova zapovest uključuje sve druge. Učimo da je požuda idolopoklonstvo (Kološ. 3,5). Tako Zakon završava tamo gde je i počeo. To je kompletan krug, koji obuhvata svako biće i svaku dužnost u univerzumu. *„Jer ne bih znao za požudu“*, ili za nezakonitu želju, *„da zakon nije kazao: 'Ne poželi'“*. Dakle, želja je početak svakog greha, jer kad *„požuda začne... rađa greh“* (Jakov 1,15); a greh je prestup Zakona.

Deseta zapovest zabranjuje požudu i nezakonitu želju. Prema tome, ako se ona ispunjava, sve ostale zapovesti će, takođe, biti zadovoljene. Obrnuto, ako se ona krši, nijedan deo Zakona se ne može držati. Vidimo dakle da apostol, citirajući desetu zapovest koja ga je osvedočila u njegovu grešnost, njome zaista obuhvata celokupan Zakon.

Živeti s Njim. – Pre nego što ostavimo za sobom ovaj deo poslanice, moramo da obratimo čitaočevu pažnju na silu koja izbija iz osmog stiha šestog poglavlja: *„Ako smo pak umrli s Hristom, verujemo da ćemo i živeti s njim.“* Možemo videti kakva je prednost kada znamo da se radi, zapravo, o našoj smrti zajedno s Hristovom, koja nas izbavlja iz zajednice sa čudovišnim grehom, i sjedinjuje u braku s Hristom. Ljudi se venčavaju da bi živeli zajedno. Tako smo i mi postali jedno s Hristom da bismo živeli s Njim ovde, ali i u svetu koji dolazi. Ako hoćemo da delimo život s Njim u budućem, onda to moramo činiti i u ovom svetu.

U prvih sedam stihova sedmog poglavlja Rimljanima poslanice, opisan je prirodan odnos koji postoji između nas i greha, a koji se milošću Božjom menja i prelazi u odnos između nas i Hrista, sve to kroz metaforu bračne zajednice u kojoj se pojavljuju najpre prvi, a zatim i drugi muž. Zajednica s drugim mužem ne može nastupiti sve dotle dok je prvi muž živ; u ovom slučaju, brak je tako savršeno jedinstvo, da su dvoje bukvalno jedno telo i jedna krv, i jedno ne može da umre bez onog drugog. Stoga, i mi moramo da umremo zajedno s grehom, pre nego što se od njega odvojimo.

Mi umiremo u Hristu; i kao što On živi, iako je bio mrtav, tako i mi živimo zajedno s Njim. U Njegovom životu nema greha, pa je tako telo greha usmrćeno, a mi vaskrsavamo. Na taj način smo posredstvom smrti odvojeni od prvog muža – greha, i pripojeni novom mužu Hristu.

U stihovima koji slede, apostol je naslikao očajničku borbu s grehom. To je uvećanje jednog dela slike koja je predstavljena u prvim stihovima.

Borba za slobodu. – Rimljanima 7,8-25:

„Greh je u zapovesti našao povod i u meni izazvao svaki prohtev; jer greh je bez zakona mrtav. I ja sam nekad živeo bez zakona; a kad je došla zapovest, greh je oživeo. Ja pak umreh i nađe se da me je zapovest, koja je imala da me vodi u život, dovela do smrti. Greh me je, naime, dobivši povod u zapovesti, zaveo i baš njome ubio. Zakon je sam po sebi svet, i zapovest je sveta, i pravedna, i dobra. Znači li to da je dobro meni postalo smrt? Daleko od toga. Nego greh, da bi se pokazao kao greh, posredstvom dobroga izdejstvovao mi je smrt, da bi greh – posredstvom zapovesti – postao preko svake mere grešan. Znamo, naime, da je zakon duhovan, a ja sam telesan, i kao takav prodan pod greh. Tako, ne znam šta

činim; jer ne činim što želim, nego što mrzim – to činim. Ako pak činim što ne želim, slažem se sa zakonom i priznajem da je dobar. Jer to sad ne činim više ja, nego greh koji obitava u meni. Znam, naime, da u meni, to jest, u mome telu, dobro ne obitava; jer hteti – toga ima u meni, ali činiti dobro – toga nema. Jer ne činim dobro koje želim, nego zlo, koje ne želim, to činim. A kad činim ono što ne želim, to već ne činim više ja, nego greh koji u meni obitava. Želeći, dakle, da činim dobro, nalazim da za mene važi zakon – da je zlo u meni. Tako se po unutrašnjem čoveku radujem Božijem zakonu, ali vidim jedan drugi zakon u svojim udovima, koji vojuje protiv zakona moga uma i zarobljava me zakonom greha, koji je u mojim udovima. Bedan sam ja čovek; ko će me izbaviti od ovog smrtnog tela? Bogu hvala kroz Isusa Hrista, Gospoda našega. Tako, dakle, ja sam umom služim Božijem zakonu, a telom – zakonu greha.“

Greh personifikovan. – Zapazimo da je u celom ovom poglavlju greh predstavljen kao ličnost. On je prvi muž s kojim smo bili sjedinjeni. Međutim, ta zajednica postala je mučna, jer smo, ugledavši Hrista, privučeni Njegovom ljubavlju, uvideli da u braku živimo sa čudovištem. Bračna veza postala je nepodnošljiv jaram i sve naše misli okrenule su se nalaženju izlaza iz zajednice s čudovištem, za koje smo bili vezani i koje nas je vuklo u sigurnu smrt. Slika koja je u ovom poglavlju predstavljena, jedna je od najživopisnijih u celoj Bibliji.

Snaga greha. – „**Žalac smrti je greh, a sila greha je zakon**“ (1. Kor. 15,56). „**Greh je bez zakona mrtav.**“ „**Greh se ne uračunava gde nema zakona.**“ „**Gde nema zakona, nema ni greha.**“ Tako je „**greh... u zapovesti našao povod i u meni izazvao svaku pohotu**“ (Rimlj. 7,8 – kombinacija Čarnić - KJV). Greh je, jednostavno, prekršen Zakon, jer „**greh je bezakonje**“ (1. Jov. 3,4). Greh nema sam snagu, osim one koju dobija iz Zakona. Zakon nije isto što i greh, pa ipak, on nas vezuje za greh, to jest, Zakon svedoči za greh i ne daje nam nikakvu priliku da se izvučemo, jednostavno zato što ne može da svedoči lažno.

„Zakon života“ i „Zakon smrti“. – „**I nađe se da me je zapovest, koja je imala da me vodi u život, dovela do smrti**“ (Rimlj. 7,10). Zakon Božji je život Božji. „**Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski**“ (Matej 5,48). Njegov život je pravilo za sva Njegova stvorenja. Osoba koja drži Zakon, pokazaće da se Božji život u njoj savršeno ispoljava. Očigledno je, dakle, da je svrha Zakona život, jer je i on sam život. Suprotnost životu je smrt. Prema tome, kada je Zakon prekršen, to znači smrt za prestupnika.

Smrtni neprijatelj. – „**Greh me je, naime, dobivši povod u zapovesti, zaveo i baš njome ubio**“ (Rimlj. 7,11). Nije Zakon taj neprijatelj koji se ovde pominje, već je to greh. Greh čini ubistvo, jer „**žalac smrti je greh**“. Greh sadrži otrov smrti u sebi. Greh nas vara, tako da jedno vreme mislimo kako nam je on prijatelj; grlimo ga i radujemo se zajednici s njim. Međutim, kada nas Zakon obasja, mi uviđamo da je zagrljaj greha, zapravo, zagrljaj smrti.

Zakon opravdan. – Zakon naglašava činjenicu da je greh taj koji nas ubija. „**Zakon je sam po sebi svet, i zapovest je sveta, i pravedna, i dobra**“ (Rimlj. 7,12). Nemamo više razloga da negodujemo protiv Zakona, kao što to ne bismo činili ni protiv osobe koja nam saopštava da je ono što jedemo, misleći da je reč o hrani, u stvari otrov. On nam je prijatelj. Obrnuto, on nam ne bi bio prijatelj kada bi propustio da nam ukaže na opasnost koja nam preti. Činjenica, da on nije u stanju da nas izleči od bolesti, koja je nastala usled već unetog otrova, ne čini ga ništa manjim prijateljem. On nas je upozorio i mi sada znamo da treba da zatražimo pomoć od lekara. Nakon svega, zaključujemo da nas nije Zakon, sam po sebi, usmrtio, već je on tako delovao kako bi „**greh – posredstvom zapovesti – postao preko svake mere grešan.**“ (Rimlj. 7,13)

„Zakon je duhovan“. – „**Znamo, naime, da je zakon duhovan**“ (Rimlj. 7,14). Kada bi ova činjenica bila opšte prihvaćena, bilo bi mnogo manje verskog zakonodavstva u takozvanim hrišćanskim nacijama. Ljudi ne bi pokušavali da silom nametnu Božje zapovesti. Kako je Zakon duhovan, on se može držati jedino silom Duha Božjeg. „**Bog je Duh**“ (Jovan 4,24);

prema tome, Zakon je Božja priroda. Duhovno je suprotnost telesnom, plotskom. Zato čovek koji je u telu (živi po telu), ne može ugoditi Bogu.

Rob. – *„A ja sam telesan, i kao takav rođan pod greh“* (Rimlj. 7,14). Neko ko je rođan može biti samo rob; u ovom slučaju dokaz da se radi o ropstvu vrlo je jasan. Slobodan čovek radi ono što želi. Samo rob mora da čini ono što nikako neće i neprekidno je sputavan da čini ono što hoće. *„Jer to što činim, ja ne odobravam; naime, ne činim što želim, nego što mrzim – to činim.“* (Rimlj. 7,15 – kombinacija KJV - Čarnič). Nezahvalniji položaj ne može se ni zamisliti. Život u takvom stanju prava je mora.

Osvedočeni, ali ne i obraćeni. – *„Ako pak činim što ne želim, slažem se sa zakonom i priznajem da je dobar“* (Rimlj. 7,16). Sama činjenica da ne želimo da činimo greh, a ipak ga činimo, pokazuje da mi priznajemo pravednost Zakona koji zabranjuje naše grehe. No, osvedoćenje, iako neophodan korak u pravcu obraćenja, nije isto što i samo obraćenje. Nije dovoljno samo da želiš da činiš dobro. Blagoslov je izgovoren nad onim koji **izvršava** Božje zapovesti, a ne nad onima koji žele da ih izvršavaju, pa čak ne ni nad onima koji to samo pokušavaju. Zaista, ako ne bi postojala neka bolja perspektiva za jednog deklarisanog sledbenika Gospodnjeg od ove koja je opisana u navedenim stihovima, onda bi on bio u daleko lošijoj situaciji od otvorenog i nehajnog grešnika. Obojica su robovi, ali ovaj drugi je tako ogrezao da je sasvim zadovoljan u svom stanju ropstva.

Ako neko već mora ceo svoj život da bude rob, onda je za njega daleko bolje da ne bude svestan svojih lanaca, nego da ga to saznanje stalno ranjava. No, ima nešto još bolje; to je ono zbog čega je dobro da budemo osvedočeni o greh i da dospemo u takav položaj gde će nam naše ropstvo izgledati što je moguće neprijatnije.

Dva „Zakona“. – *„Želeći, dakle, da činim dobro, nalazim da za mene važi zakon – da je zlo u meni. Tako se po unutrašnjem čoveku radujem Božijem zakonu, ali vidim jedan drugi zakon u svojim udovima, koji vojuje protiv zakona moga uma i zarobljava me zakonom greha, koji je u mojim udovima“* (Rimlj. 7,21-23). Uporedite ovo sa stihom 5.

Imajte na umu da je sve ovo pisano onima koji poznaju Zakon. To nije obraćanje onima koji nemaju Zakona, već ljudima koji kažu da poznaju Gospoda. Poznavajući Zakon, mi smo ujedinjeni u braku s grehom. Ovaj greh je u našem telu, jer su dvoje u braku jedno telo. Zakon svedoči protiv nas i ističe činjenicu da smo grešnici, ne dopuštajući nam bilo kakav izlaz iz zajednice (s grehom) u kojoj smo uhvaćeni. Dakle, mi smo robovi. Ko čini greh, rob je grehu – Jovan 8,34. Tako ispada da nas Zakon, koji nam ne dopušta da budemo ništa drugo do ono što smo, zapravo drži čvrsto vezane u stanju ropstva. Dokle god živimo u takvim okolnostima, Zakon ne može da bude *„Zakon slobode“* za nas.

Telo smrti. – Mi smo sjedinjeni u braku s grehom. Ali, greh u sebi ima smrt; jer *„žalac smrti je greh“*. Greh je ono čime nas smrt ubija. Zato je telo greha, s kojim smo sjedinjeni kada smo *„u telu“*, zapravo telo smrti. Kakvo užasno stanje! Zarobljeni u tako čvrstom jedinstvu, da smo jedno telo s nečim što samo po sebi jeste smrt – živa smrt!

„A sila greha je Zakon.“ (1. Kor. 15,56). – Zakon je svedok naše braćne zajednice i na taj način nas drži vezane u zagrljaju smrti. Kada ne bi bilo nade, onda bismo imali razloga da proklinjemo Zakon što nam nije dopustio da umremo u neznanju. Ali, iako izgleda kao da je nemilosrdan, Zakon je naš najbolji prijatelj. On kod nas stvara i održava osećanje užasa, prikazujući nam ropstvo u kojem se nalazimo, sve dok se iz naše duše ne otme bolni uzvik: *„O, jadan li sam ja! ko će me izbaviti od tela ove smrti?“* (Rimlj. 7,24 – eng. prev). Moramo biti oslobođeni, ili ćemo propasti.

Evo Oslobođioca. – Neznabožačka izreka kaže da Bog pomaže onima koji sebi pomognu. Prava istina je da Bog pomaže onima koji ne mogu pomoći sebi. *„Bio sam prezren (nedostojan, ponižen), a on mi pomože“* (Psalam 116,6 – eng. prev). Niko nije uzalud vikao, tražeći u svom očajanju pomoć od Gospoda. Kada se bolni vapaj uputi ka nebu, Oslobođilac je odmah tu da izbavi. Dakle, greh je aktivna smrt koja u nama dela, koristeći svu silu Zakona, ali uprkos tome mi možemo da pobedonosno kličemo: *„Hvala Bogu koji nam daje pobedu kroz*

Gospoda našega Isusa Hrista“ (1. Kor 15,57). **„Izbavitelj će doći sa Siona, odvratice bezbožnost od Jakova“** (Rimlj. 11,26). **„Bog je prvo vama podigao svoga Sina Isusa, i poslao ga da vam donese blagoslov – time što će svakog od vas odvratiti od zlih dela vaših“** (Dela 3,26 – kombinacija KJV - Čarnić). **„Hvala Bogu za njegov neiskazani dar.“** (2. Kor. 9,15)

Podeljeni čovek. – „Tako, dakle, ja sam umom služim Božijem zakonu, a telom – zakonu greha“ (Rimlj. 7,25). Ovo se, naravno odnosi na stanje opisano u prethodnim stihovima. Po svojim namerama i težnjama, on služi Zakonu Božjem, međutim, u praksi, on je sluga Zakonu greha, kako je to opisano i na drugom mestu: **„Jer plot (telo – Karadžić) žudi protiv Duha, a Duh protiv ploti; ovo se jedno drugom protivi, da ne činite što biste želeli“** (Gal. 5,17). To nije stanje onoga ko je aktivan u Božjoj službi, jer u narednom poglavlju koje ćemo proučavati, čitamo: **„Koji su u telu, ne mogu Bogu ugoditi“** (Rimlj. 8,8 - Karadžić). To je stanje u kojem se čovek mora moliti za oslobođenje, kako ne bi više služio Bogu samo umom, nego celim svojim bićem. **„A sam Bog mira da vas posveti potpuno, te da se vaš neoštećeni duh, i duša i telo, besprekorno sačuvaju prilikom dolaska Gospoda našega Isusa Hrista. Veran je onaj koji vas poziva, koji će to i izvršiti.“** (1. Sol. 5,23,24)

8. Poglavlje

Slavno oslobođenje iz lošeg braka

Sada dolazimo do konačnog zaključka. U osmom poglavlju Rimljanima poslanica doseže svoj vrhunac. Prethodno poglavlje nam je predstavilo bedno stanje čoveka koji je probuđen Zakonom, postao svestan položaja u kojem se našao, vezan lancima koje samo smrt može da raskine. Ono završava jednim kratkim pogledom na Gospoda Isusa Hrista kao Onog koji nas jedini može osloboditi od tela smrti.

Oslobođeni od osude. – Rimljanima 8,1-9:

„Stoga sad nema osude za one koji su u Hristu Isusu. Jer te je zakon Duha života u Hristu Isusu oslobodio od zakona greha i smrti. Jer što zakon nije mogao, zato što je zbog tela bio slab, učinio je Bog na taj način što je poslao svoga Sina u obličju sličnom grešnom telu, i za greh, i osudio greh u telu, da bi se pravednost, koju zakon zahteva, ispunila na nama (u nama – grčki original, Karadžić) – koji ne živimo po telu nego po duhu. Koji se, naime, drže tela, misle na ono što je vezano za telo, a koji se drže Duha, misle na ono što pripada Duhu. Jer telo smeru k smrti, a Duh smeru životu i miru. Zato je stremljenje tela neprijateljstvo prema Bogu; jer se ne pokorava Božijem zakonu, niti može. Koji su sasvim u telu, ne mogu da ugone Bogu. A vi niste sasvim u telu, nego u Duhu, ako Duh Božiji stvarno obitava u vama. Ko pak nema Duha Hristova, taj njemu ne pripada.“

„Nema osude.“ – Nema osude za onoga ko je u Hristu. Zašto? Zato što je Isus primio osudu Zakona, da bi blagoslov došao na nas. Dok smo u Njemu, ništa ne može na nas, a da prvo ne padne na Njega. U Njemu se, međutim, svaka osuda i svako prokletstvo okreću na blagoslov, a greh biva zamenjen pravednošću. Njegov život bez kraja trijumfuje, pobeđujući sve što mu se suprotstavi. Mi smo učinjeni **„potpunima (kompletnima, dovršenima) u Njemu.“** (Kološ. 2,10 - eng. prev)

„Gledajući na Isusa“ (Jevrejima 12,2). – Neki kažu: *„Ne vidim da se ovaj deo Pisma ispunio u mom životu, jer nalazim da me nešto osuđuje svaki put kad pogledam na sebe.“* To je sigurno tako, jer se oslobođenje od osude ne nalazi u nama, nego u Isusu Hristu. Mi treba da gledamo na Njega, a ne na sebe. Ako poslušamo Njegove zapovesti i poklonimo mu svoje poverenje, onda On preuzima odgovornost da nas učini čistim pred Zakonom. Neće nikad doći vreme da neko gleda na sebe a da se ne nađe osuđen.

Sotonin pad dogodio se upravo zbog gledanja na sebe. Povratak onih koji su povučeni da zajedno s njim padnu, moguć je samo kroz gledanje na Isusa. **„I kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba da se podigne Sin čovečiji“** (Jovan 3,14). Zmija je podignuta da bi se u nju moglo gledati. Oni koji su pogledali, bili su spaseni. Isto je i sa Hristom. U svetu koji će doći, Božje sluge **„gledaće Njegovo lice“** (Otkr. 22,4), i ništa ih neće navesti da svoju pažnju usmere na sebe. Svetlost Njegovog lica biće njihova slava; ista svetlost koja ih je i dovela do slavnog stanja u kojem se nalaze.

Ukor, a ne osuda. – Tekst ne kaže da oni koji su u Hristu Isusu, nikada neće biti ukoreni.

*Misliš da me On nikad ne kori?
Bio bi lažan On prijatelj za me,
Kad ne bi nikad, nikad moje grehe
Izneo pred mene iz duboke tame.*

Ulazak u Hrista samo je početak, a ne kraj hrišćanskog života. To je ulazak u školu, u kojoj se učimo od Njega. On uzima bezbožnog čoveka sa svim njegovim zlim navikama i oprašta mu sve grehe, tako da se on sada računa kao neko ko nikada nije sagrašio. Zatim Hristos nastavlja da živi Svoj život u njemu, posredstvom kojeg čovek može da nadvlada svaku svoju lošu naviku. Druženje s Hristom će nam sve više otkrivati naše nedostatke, kao što druženje s obrazovanim čovekom čini da postanemo svesni sopstvenog neznanja. Kao veran svedok, On nam govori o našim greškama. Međutim, to ne čini da bi nas osudio. On prema nama gaji simpatije, a ne duh osude. To je ona vrsta simpatije koja budi hrabrost i osposobljava nas da pobeđujemo.

Kada nam Gospod ukaže na nesavršenosti u našem karakteru, to je isto kao kad bi nam rekao: „*Ima nešto što ti je potrebno i Ja to mogu da ti dam.*“ Kad naučimo da na ukor ovako gledamo, radovaćemo se, umesto da se obeshrabrujemo.

Zakon života u Hristu. – Zakon bez Hrista je smrt. Zakon u Hristu je život. Njegov život je Zakon Božji; jer, iz srca izlaze svi životni tokovi (v. Priče 4,23), a Zakon je bio u Njegovom srcu. Zakon greha i smrti deluje u našim udovima, od kojeg nas oslobađa Zakon Duha života koji je u Hristu. Zapamtite da to sve čini život koji je u Hristu. Istovremeno, ovaj život nas ne oslobađa od poslušnosti u odnosu na Zakon, jer takvo iskustvo (neposlušnosti) već smo ranije imali; ono se zvalo ropstvo, a ne sloboda. Ono od čega smo oslobođeni jeste prestupanje Zakona.

Hristov posao. – Ovo je jasno objašnjeno u stihovima 3. i 4. Bog je poslao Svoga Sina u telu koje je jednako grešnom telu¹, greha radi, „**da bi se pravednost, koju zakon zahteva, ispunila u nama**“ (Rimlj. 8,4 – kombinacija Čarnić - KJV). „**Zakon je sam po sebi svet, i zapovest je sveta, i pravedna, i dobra**“ (Rimlj. 7,12). Na njemu se ne može naći greška; ona je na našoj strani, jer smo mi prestupili Zakon. Hristov posao nije da menja Zakon, ni u najmanjem detalju, već da menja nas, i to u svim pojedinostima. To znači da On u naša srca stavlja Zakon u njegovom savršenstvu, umesto njegove nagrđene i okrnjene kopije.

Slabost Zakona. – Zakon je dovoljno jak da osudi, ali je slab, čak bespomoćan, kada je reč o onome što je čoveku potrebno, a to je spasenje. On jeste i biće slab „**zbog tela**“ (Rimlj. 8,3). Zakon je dobar, svet i pravedan, ali čovek nema snage da ga ispuni. To je isto kao što sekira može da bude oštra i dobro napravljena od kvalitetnog čelika, pa ipak da ne bude u stanju da seče stablo zbog slabosti ruke koja je drži; shodno ovome, ni Božji Zakon ne može sam sebe da realizuje. On je ustanovljen kao čovekova dužnost; i to tako ostaje (kao njegova obaveza). Međutim, čovek nije kadar, pa je zato Hristos došao da to izvrši u njemu. Ono što Zakon nije mogao, učinio je Bog preko Svog Sina.

Jednakost grešnom telu. – Postoji široko prihvaćena ideja da je Hristos podražavao² grešnu prirodu; odnosno, da nije na Sebe uzeo stvarno grešno telo, već samo nešto što tako izgleda. Ali, Pismo ne uči na taj način. „**Zato bješe dužan u svemu da bude kao braća, da bude milostiv i vjeran poglavar sveštenički pred Bogom, da očisti grijehe narodne**“ (Jevr. 2,17 – Karadžić). On je bio „**rođen od žene, rođen pod Zakonom**“ (Gal. 4,14 – eng. prev. Bakotić i Savremeni srpski prevod), da bi mogao da iskupi one koji su bili pod Zakonom. On je uzeo isto telo koje imaju svi ljudi, rođeni od žene. Paralelan stih u odnosu na Rimljanima 8,3, nalazi se u 2. Korinćanima 5,21. Prvi kaže da je Hristos poslat u telu jednakom telu greha, „**da bi se pravednost, koju zakon zahteva, ispunila u nama**“. Drugi objašnjava da je Njega Bog „**učinio grehom za nas, da mi u njemu postanemo pravednost Božija**“.

„Okružen slabostima“. – Svu utehu koju dobijamo od Hrista, crpimo iz saznanja da je On u svemu načinjen kao mi. Inače, oklevali bismo da Mu priznamo svoje slabosti i greške.

¹ KJV i mnogi drugi engleski prevodi koriste reč „*likeness*“, koja se prevodi kao sličnost, ali i kao identičnost, istovetnost; ovo drugo je bliže nameri autora, kada se uzme u obzir sve ono što on govori u ovom, ali i u svojim drugim delima – *prim. prev.*

² autor koristi englesku reč „*simulated*“ - simulirati, pretvarati se, podražavati – *prim. prev.*

Prvosveštenik koji prinosi žrtvu mora **„da bude uviđavan (da saoseća – eng. prev) prema onima koji ne znaju i blude, pošto je i sam podložan slabosti.“** (Jevr. 5,2)

Ovo se savršeno primenjuje na Hrista, **„Jer mi nemamo prvosveštenika koji ne može saosećati sa našim slabostima, nego je on u svemu bio iskušan – kao i mi – izuzev greha“** (Jevr. 4,15 – kombinacija Čarnić - KJV). To je ono zbog čega možemo hrabro da pristupamo prestolu milosti. Hristos se tako savršeno poistovetio s nama, da On i sada oseća svaku našu patnju.

Telo i duh. – „Koji se, naime, drže tela, misle na ono što je vezano za telo, a koji se drže Duha, misle na ono što pripada Duhu“ (Rimlj. 8,5). Zapazite da se ovaj stih oslanja na prethodni iskaz : **„Da bi se pravednost, koju zakon zahteva, ispunila u nama – koji ne živimo po telu nego po duhu.“** **„Ono što pripada duhu“** jesu Božje zapovesti, jer je Zakon duhovan. Telo služi zakonu greha (vidi prethodno poglavlje i Galatima 5,19-21, gde su opisana telesna dela). Međutim, Hristos je došao u istom telu, da pokaže nadmoćnost Duha nad telom. **„Koji su u telu, ne mogu da ugone Bogu. A vi niste u telu, nego u Duhu, ako Duh Hristov stvarno obitava u vama“** (Rimlj. 8,8.9 – kombinacija Čarnić - KJV).

Međutim, niko ne treba da tvrdi kako je njegovo telo drugačije posle obraćenja, u odnosu na to kakvo je bilo ranije. Ponajmanje će istinski obraćen čovek tvrditi tako nešto, jer upravo on dobija stalne dokaze o izopačenosti svoga tela. Ali, ukoliko je stvarno obraćen, i Duh Hristov boravi u Njemu, on više nije pod vlašću tela. Tako je bilo i sa Hristom koji je došao u istom grešnom telu, iako greh nije počinio, nego je uvek bio potčinjen vođstvu Duha.

Neprijateljstvo. – „Zato je telesan um neprijateljstvo prema Bogu; jer se ne pokorava Božijem zakonu, niti zapravo može“ (Rimlj. 8,7 – eng. prev). Telo se nikad ne može obratiti; ono predstavlja neprijateljstvo prema Bogu. Ovo neprijateljstvo sastoji se u suprotstavljanju Zakonu. Dakle, ko god se suprotstavlja Zakonu Božjem, zapravo se bori protiv Zakonodavca. Međutim, Hristos je naš Mir; On je došao da propoveda mir. **„Pa i vas koji ste nekada bili otuđeni i neprijateljski nastrojeni u svom umu i smeranjem zlih dela, sada je izmirio u Svom ljudskom telu, kroz smrt, da vas svete, neporočne i besprekorne postavi preda se“** (Kološ. 1,21.22 – kombinacija KJV - Čarnić). U Svom sopstvenom telu On je ukinuo neprijateljstvo, tako da svi koji su s Njim razapeti, sada mogu da uživaju u miru s Bogom; to jest, oni su sada potčinjeni Njegovom Zakonu koji je ispisan u njihovom srcu.

Život i mir. – „Telesan um – to je smrt; ali, duhovan um – to je život i mir“ (Rimlj. 8,6 – eng. prev). Imati duhovan um znači imati um koji je kontrolisan Božjim Zakonom; „ **...jer znamo da je Zakon duhovan“**. **„Velik mir imaju oni koji ljube zakon tvoj“** (Psalam 119,165). **„Pošto smo, dakle, opravdani verom (učinjeni pravednim – primedba autora), imamo mir s Bogom posredstvom Gospoda našega Isusa Hrista“** (Rimlj. 5,1). Telesan um je neprijateljstvo prema Bogu. Prema tome, imati takav um – to znači smrt. Hristos je, međutim, **„uništio smrt, obasjao život i neraspadljivost evanđeljem“** (2. Tim. 1,10). On je smrt ukinuo (poništio) tako što je uništio silu greha u svima koji veruju u Njega; jer greh nema sile osim posredstvom greha. **„Žalac je smrti greh“** (1. Kor. 15,56). Dakle, mi u ovom trenutku možemo radosno da uzviknemo: **„Hvala Bogu koji nam daje pobedu kroz Gospoda našega Isusa Hrista.“** (1. Kor. 15,57)

Osmo poglavlje Rimljanima puno je slavni obećanja koje je Bog namenio onima koji Ga vole. Sloboda, Duh života koji je u Hristu, sinovi Božji, naslednici Božji i sunaslednici s Hristom, slava i pobeda – to su reči koje daju ton ovom poglavlju.

Sinovi Božji. – Rimlj. 8,9-17:

„A vi niste sasvim u telu, nego u Duhu, ako Duh Božiji stvarno obitava u vama. Ko pak nema Duha Hristova, taj njemu ne pripada. A ako je Hristos u vama, telo je onda mrtvo poradi greha, ali je duh život poradi pravednosti. I ako u vama obitava Duh onoga koji je Isusa vaskrsao iz mrtvih, onaj koji je vaskrsao iz mrtvih Hrista [Isusa] oživeće i vaša smrtna telesa svojim Duhom, koji u vama obitava.“

Tako, dakle, braćo, nismo dužnici telu – da po telu živimo. Jer ako po telu živite, umrećete; ako pak Duhom umorite telesna dela, živećete. Jer svi, koje vodi Duh Božiji, ti su sinovi Božiji. Niste, naime, primili ropskog duha – da opet strahujete, nego ste primili Duha usinovljenja, kojim vičemo: Ava, Oče! Sam Duh svedoči s našim duhom da smo deca Božija. Ako smo pak deca, onda smo i naslednici; naslednici Božiji, sunaslednici Hristovi, – ako s njim stradamo, da se s njim i proslavimo.“

Međusobno suprotstavljene sile. – Telo i Duh su u protivrečnosti. Oni su uvek suprotstavljani jedno drugom. Duh se nikada ne potčinjava telu, niti se telo ikad može obratiti. Telo će imati prirodu greha sve dok ne bude promenjeno, prilikom Hristovog dolaska. Duh se bori s grešnim čovekom, ali se ovaj pokorava telu, pa tako postaje sluga grehu.

Takvog čoveka ne vodi Duh, iako ga Duh svakako nije napustio. Telo je isto i kod obraćenog i kod neobraćenog čoveka, ali razlika je u tome što ono u prvom slučaju nema silu, jer se čovek predao Duhu, koji sada kontroliše telo. Iako to telo ostaje potpuno isto kao što je bilo i pre obraćenja, onome koji ga nosi rečeno je da „ne bude u telu“ nego „u Duhu“, jer on Duhom mori tj. usmrćuje telesna dela.

Život u smrti. – „**A ako je Hristos u vama, telo je onda mrtvo poradi greha, ali je duh život poradi pravednosti**“ (Rimlj. 8,10). Ovde imamo dvojicu o kojoj apostol govori u 2. Korinćanima 4,7-16. „**Nas žive, naime, svagda predaju smrti zbog Isusa, da se i život Isusov pokaže na³ našem smrtnom telu**“ (stih 11). Dalje, on kaže da „**ako se naš spoljašnji čovek i uništava, naš unutrašnji čovek se obnavlja iz dana u dan**“ (stih 16). Iako naše telo propada i troši se, unutarnji čovek, Isus Hristos, uvek je nov; On je naš pravi život. „**Vi ste, naime, umrli i vaš život je sa Hristom u Bogu sakriven.**“ (Kološ. 3,3)

Eto zašto ne treba da se bojimo onih koji ubijaju telo, posle čega nemaju više ništa što bi mogli da nam učine. Ako bi spalili naše telo na lomači, zli ljudi ipak ne mogu da dotaknu onaj večni život koji imamo u Hristu i koji ne može da bude uništen. Niko ne može da uzme ovaj život iz Njegove ruke.

Sigurnost vaskrsenja. – „**I ako u vama obitava Duh onoga koji je Isusa vaskrsao iz mrtvih, onaj koji je vaskrsao iz mrtvih Hrista [Isusa] oživeće i vaša smrtna telesa svojim Duhom, koji u vama obitava**“ (Rimlj. 8,11). Isus je rekao o vodi koju je darovao i koja je predstavljala Svetog Duha, da će ona u nama biti izvor žive vode koja teče u večni život – Jovan 4,14; uporedite to sa Jovanom 7,37-39. Duhovni život koji sada živimo u telu, posredstvom Duha, predstavlja našu sigurnost da ćemo prilikom vaskrsenja dobiti i duhovno telo, kada će Hristov život biti otkriven u našim besmrtnim telima.

Nismo dužnici telu. – „**Tako, dakle, braćo, nismo dužnici telu – da po telu živimo**“ (Rimlj. 8,12). Mi, zapravo, jesmo dužnici, ali ništa ne dugujemo telu. Ono ništa nije učinilo, niti može da učini za nas. Sve što telo može da učini nije ni od kakve koristi, jer su njegova dela greh, pa prema tome i smrt. Međutim, mi dugujemo Gospodu našem, Hristu Isusu, koji je „**Sebe dao za nas**“. Shodno tome, sve mora da bude podređeno Njegovom životu, „**jer ako po telu živite, umrećete; ako pak Duhom umorite telesna dela, živećete.**“ (Rimlj. 8,13)

Sin Božji. – Oni koji su se pokorili stremljenjima Duha i nastavljaju da se pokoravaju, pod vodstvom su tog istog Duha i istovremeno su sinovi i kćeri Božje. Oni su dovedeni u isti odnos s Ocem koji samo jedinorodni Sin uživa. „**Vidite kakvu nam je ljubav dao Otac – da se nazovemo deca Božija, i jesmo. Svet nas zato ne poznaje, što njega nije upoznao. Dragi moji, sad smo deca Božija i još se ne pokaza šta ćemo biti. Znamo da ćemo – kad se on pokaže – biti njemu slični, jer ćemo ga gledati onakvog kakav je**“ (1. Jov. 3,1.2). Ako smo vođeni Duhom Božjim, onda smo još sada i u punom smislu reči, sinovi Božji.

³ „u“ – grčki original, savremeni srpski prevod, prevod Duda-Fučak (Kršćanska sadašnjost)

Sinovi još sada. – Postoji ideja koju neki gaje, da niko nije rođen od Boga sve dok se ne desi vaskrsenje. Međutim, vaskrsenje je moguće zahvaljujući činjenici da smo još sada Božji sinovi i kćeri. „Ali“, reći će neko, „*još se nismo pokazali kao deca*“. To je tačno i isto je važno za Hrista, dok je bio na zemlji. Bio je samo mali broj onih koji su Ga prepoznali kao Hrista, Sina Boga živoga. Oni su to saznanje dobili jer im je Bog otkrio. Svet nas ne poznaje, jer ni Njega nije prepoznao. Reći da vernici nisu u ovom trenutku Božja deca jer nema ničega u njihovoj pojavi što bi to potvrdilo, znači baciti istu optužbu i na Isusa Hrista. Ali, Isus je bio istiniti Sin Božji, ništa manje dok je u Vitlejemu ležao u kolecvi, nego što je sada, dok sedi s desne strane Bogu.

Svedočanstvo Duha. – „*Sam Duh svedoči s našim duhom da smo deca Božija*“ (Rimlj. 8,16). Kako to Duh svedoči? Odgovor se nalazi u Jevrejima 10,14-17. Apostol kaže da je Isus jednom prinesenom žrtvom usavršio one koji su posvećeni, a zatim kaže da je Sveti Duh svedok ovome, navodeći sledeće reči, kao potvrdu: „*Ovo je savez koji ću sklopiti s njima posle onih dana, govori Gospod; daću svoje zakone u njihova srca i u njihov um napisaću ih, i njihovih grehova i njihovih bezakonja neću se više sećati*“ (stihovi 16 i 17). To znači da je svedočanstvo Duha reč. Mi znamo da smo deca Božja zato što nas Duh u to uverava posredstvom Biblije. Svedočanstvo Duha nije neko osećanje uzbuđenosti, nego opipljiv, materijalni zapis reči. Mi nismo Božja deca na osnovu toga što se tako osećamo, niti osećanja imaju ikakve veze s tim, nego zato što nam Gospod to kaže. Onaj ko veruje ima reč koja u njemu trajno ostaje i koja, za onoga „*ko veruje u Sina Božijeg*“, postaje „*svedočanstvo (koje on) ima u sebi.*“ (1. Jov. 5,10)

Bez straha. – „*Niste, naime, primili ropskog duha – da opet strahujete, nego ste primili Duha usinovljenja, kojim vičemo: Ava, Oče!*“ (Rimlj. 8,15). „*Nije nam, naime, Bog dao plašljivog duha, nego duha sile i ljubavi i razboritosti*“ (2. Tim. 1,7).

„I mi smo upoznali i verovali u ljubav koju Bog ima prema nama. Bog je ljubav i ko ostaje u ljubavi u Bogu ostaje, i Bog ostaje u njemu. Ljubav je kod nas došla do savršenstva u tome da mi imamo pouzdanje na sudnji dan; jer kakav je on, takvi smo i mi na ovom svetu. U ljubavi nema straha, nego savršena ljubav izgoni strah, jer strah ima kaznu; a ko se boji nije došao do savršenstva u ljubavi.“
(1. Jov. 4,16-18)

Hristos je dao Sebe da bi oslobodio one koji su, kroz strah od smrti, bili celog svog života robovi – Jevr. 2,15. Onaj ko poznaje i voli Gospoda, neće biti preplašen od Njega; a onaj ko se ne plaši Gospoda, nema razloga da se boji bilo koga ili bilo čega. Jedan od najvećih blagoslova Jevandelja je oslobođenje od straha, bilo da je on zasnovan na realnosti ili umišljen. „*Tražih Gospoda, i ču me, i svijeh nevolja mojih oprostite me.*“ (Psalam 34,4)

Naslednici Božji. – Kako je to divno nasleđe! Ne radi se samo o nasleđivanju svega što Bog ima, nego o tome da smo mi naslednici Boga samog. Imajući Njega, mi imamo sve. Iako to uključuje i materijalna dobra, pravi Božji blagoslov je posedovanje Njega samog. „*Gospod je moj dio nasljedstva i čaše; ti podižeš dostojanje moje*“ (Psalam 16,5). Ovo je činjenica; nešto o čemu valja više razmišljati, a manje pričati.

Sunaslednici zajedno s Hristom. - Ako smo sinovi Božji, stojimo u istom položaju, zajedno s Hristom. On sam kaže da Otac ima istu ljubav prema nama kao i prema Njemu – Jovan 17,23. Ovo dokazuje i činjenica da je Njegov život dat u zamenu za naš. Stoga, Otac nema ništa što bi dao Svom jedinorodnom Sinu, a što ne bi dao nama. I ne samo to. S obzirom na to da smo sunaslednici s Hristom, to znači da On ne može da uđe u svoje nasledstvo pre nas. Da budemo jasni, njegovo mesto je s desne strane Bogu. Međutim, Bog je, iz Svoje velike ljubavi prema nama, „*oživeo... Hristom i nas koji smo bili mrtvi u svojim prestupima... i s njim je vaskrsao... i postavio na nebesima u Hristu Isusu*“ (Efes. 2,4-6). Slavu koju poseduje, Hristos deli s nama – Jovan 17,22. Dakle, biti sunaslednik s Isusom Hristom – to nije mala stvar! Nije

čudo što apostol kliče: „**Vidite kakvu nam je ljubav dao Otac – da se nazovemo deca Božija, i jesmo.**“ (1. Jov 3,1)

Patnja zajedno s Njim. – „**Jer, zato što je i sam trpeo kad je bio kušan, može da pomogne onima koji se iskušavaju**“ (Jevr. 2,18). Patiti s Hristom znači, dakle, podneti iskušenje zajedno s Njim. Patnja dolazi od borbe protiv greha. Patnje koje čovek samom sebi nanosi (u cilju sopstvenog popravljanja – *prim. prev*), ništa ne vrede. Tu nema ničeg časnog, već sve služi za zadovoljenje tela – Kološanima 2,23. Hristos nije sebe mučio da bi dobio Očevo odobravanje. Međutim, kada stradamo s Hristom, mi bivamo usavršeni zajedno s Njim. Snaga kojom je On odoleo iskušanjima neprijatelja, jeste ista ona kojom i mi moramo da pobedimo. Njegov život u nama zadobija pobeđu.

U prethodnim stihovima osmog poglavlja Rimljanima poslanice, videli smo način na koji smo, kao sinovi i kćeri, usvojeni u Božju porodicu i učinjeni sunaslednicima zajedno s Hristom. U tom odnosu vezu uspostavlja Sveti Duh. To je „**Duh usinovljenja**“ (Rimlj. 8,15), Duh koji dolazi od Oca, kao predstavnik Sina, i On potvrđuje da smo prihvaćeni kao braća i sestre Hristove. Onaj koga vodi Duh mora biti kao što je i Hristos bio na ovom svetu, pa otud ima tu sigurnost u jednako nasleđstvo zajedno s Hristom. „**Sam Duh svedoči s našim duhom da smo deca Božija.**“ (Rimlj. 8,16)

Zajedno proslavljeni. – Rimljanima 8,17 –25:

„Ako smo pak deca, onda smo i naslednici; naslednici Božiji, sunaslednici Hristovi, – ako s njim stradamo, da se s njim i proslavimo. Smatram, uostalom, da stradanja sadašnjeg vremena ne znače ništa u poređenju sa slavom, koja će se na nama otkriti. Jer sva stvorenja sa žudnjom očekuju otkrivenje slave sinova Božijih. A tvorevina Božija potčinjena je ništavnosti ne svojevotjno, nego za volju onoga koji je potčinio, na nadu – da će i sama tvorevina biti oslobođena ropstva propadljivosti – za slobodu slave dece Božije. Znamo, naime, da cela tvorevina Božija zajedno s nama uzdiše i muči se do sada. I ne samo ona, nego i mi sami, koji imamo prvi dar Duha, i mi sami u sebi uzdišemo očekujući usinovljenje, iskupljenje svoga tela. Nadajući se – mi smo spaseni. A nada koja se vidi – nije nada; jer, kad neko nešto gleda, zašto da mu se nada? Ako se pak nadamo onome što ne vidimo, onda to očekujemo sa strpljenjem.“

Otkud patnje? – Hristov život na zemlji bio je obeležen patnjom. On je bio „**bolnik i vičan (upoznat sa – eng. prev) bolestima**“ (Isaija 53,3). On „**je i sam trpeo kad je bio kušan**“ (Jevr. 2,18) i te patnje nisu bile samo u Njegovom umu. On je bio upoznat i sa fizičkim bolom: „**On uze naše slabosti i ponese bolesti**“ (Mat. 8,17). Stradao je od gladi u pustinji, a Njegova dela milosrđa i ljubavi učinjena su po cenu Njegove sopstvene telesne patnje i iscrpljivanja. Muke koje je podnosio od ruke grubih vojnika, za vreme sramnog suđenja i raspeća, bile su samo nastavak onoga što je u drugom obliku trpeo u toku celog svog života na zemlji.

Slava nakon stradanja. – Kod svih proroka, Hristov Duh se javlja kao Onaj koji svedoči i potvrđuje „**za stradanja koja očekuju Hrista i za slave posle toga**“ (1. Petr. 1,11). Nakon Svog vaskrsenja, u razgovoru sa svoja dva učenika na putu za Emaus, Hristos je rekao: „**Zar nije trebalo da Hristos pretrpi to i da uđe u svoju slavu? Tada im razjasni šta je o njemu pisano u svem Pismu – počevši od Mojsija i svih proroka**“ (Luka 24,26.27). Znamo da se prvi deo ovih proročanstava ispunio, te na osnovu toga moramo znati da je i ostalo što sledi sigurno tačno. Kao što je sigurno da je Hristos stradao, izvesno je i to da potom sledi slava.

Zajednička patnja. – Naše stradanje mora da bude zajedno „**s Njim**“. Mi ne treba da patimo sami. No mi nismo mogli da stradamo osamnaest (danas dvadeset – *prim. prev*) vekova, u periodu pre našeg rođenja. Odatle sledi da Hristos još uvek pati. Da je drugačije, mi ne bismo mogli da patimo i stradamo zajedno s Njim. Čitajte šta je zapisano o Njegovoj vezi sa Starim Izrailjem: „**U svakoj tuzi njihovoj on bješe tužan**“ (Isaija 63,9). Takođe, iz Mateja

25,35-40 učimo da Hristos pati ili oseća oslobođenje od patnje, kad god Njegov učenici stradaju, odnosno bivaju oslobođeni stradanja. On je glava tela. Kad jedan ud strada, svi drugi udovi pate zajedno s njim (1. Kor. 12,26). Koliko je to tačnije kada je reč o Glavi! Dakle, čitamo za Hrista da je On čak i sada, kao prvosveštenik „**dirnut osećanjem naše slabosti**“ (Jevrejima 4,15 – eng. prev). Prvosveštenik mora biti neko „**ko može saosećati sa onima koji ne znaju i zalaze s puta, pošto je i sam podložan slabosti**“ (Jevr. 5,1.2 – kombinacija KJV - Čarnič). Dakle, učimo da se Hristos nikada nije lišio ljudske prirode koju je jednom preuzeo na Sebe, nego se, naprotiv, još uvek poistovećuje sa grešnim ljudima koji stradaju. Ovo je slavna istina koju treba prepoznati i priznati, naime, „**da je Isus Hristos u telu došao.**“ (1. Jov. 4,2)

Zajedno proslavljeni. – „**Ako smo pak deca, onda smo i naslednici; naslednici Božiji, sunaslednici Hristovi, – ako s njim stradamo, da se s njim i proslavimo**“ (Rimlj. 8,17). Hristos ne poseduje ništa što nije za nas, u istoj meri koliko i za Njega. „**Oče, želim da oni, koje si mi dao, budu sa mnom tamo gde sam ja**“ (Jovan 17,24). On dodaje: „**Onome koji pobeđuje daću da sedne sa mnom na moj presto**“ (Otkr. 3,21). Sve što On ima, imamo i mi; i kad On ima, imamo i mi, jer smo sunaslednici zajedno s Njim.

Slava, već sada. – Gore navedene istine mogu se u prvi mah činiti kao neosnovane tvrdnje. Uobičajena ideja nalaže da je Hristos proslavljen mnogo pre onih koji će biti Njegovi sunaslednici. Jedan stih će biti dovoljan da razreši ovu dilemu: „**Starešine među vama molim ja, koji sam i sam starešina i svedok Hristovih stradanja i učesnik u slavi koja će se otkriti**“ (1. Petr. 5,1) Petar sebe naziva učesnikom u slavi. To je zato što je on verovao u reči Hristove, izgovorene u molitvi za Njegove učenike: „**Slavu koju si mi dao ja dadoh njima**“ (Jovan 17, 22). Ako Hristos sada ima slavu, Njegovi učesnici takođe imaju udeo u njoj. Na ovo se nadovezuju i druge reči apostola Petra koji, ponovo govoreći o Hristu, kaže: „**koga vi volite iako ga niste videli, u koga sad verujete iako ga ne vidite, i radujete se neizrecivom i proslavljenom radošću.**“ (1. Petr. 1,8)

Milost i slava došli su neočekivano. – Apostol Jovan nam kaže da iako smo sada sinovi Božji, to ovaj svet ne prepoznaje, jer nisu poznavali ni Hrista. U zemaljskoj Hristovoj pojavi, spolja nije bilo ničeg što bi ukazivalo na to da je On Božji Sin. Telo i krv nikome ne otkrivaju ovu istinu. Sudeći po Njegovoj spoljašnjosti, On je bio samo običan čovek. Ipak, On je sve vreme imao slavu.

Čitamo da onom prilikom, kada je pretvorio vodu u vino, On „**objavi svoju slavu**“ (Jovan 2,11). Njegova slava se otkrila u obliku milosrđa. „**I riječ postade tijelo i useli se u nas puno blagodati i istine; (i vidjesmo slavu njegovu, slavu, kao jedinorodnoga od oca.)**“ (Jovan 1,14 – Karadžić). Milost kojom Bog osnažuje svoj narod je „**po meri bogatstva (Njegove) slave**“ (Efes. 3,16 – eng. prev). Ko je u Hristu, izabran je „**da (hvali) slavu njegove blagodati**“ (Efes. 1,6). Milost je slava, tako pokrivena da je smrtne oči mogu gledati, a da pri tom ne budu zaslepljene njome.

Slava koja će se tek otkriti. – „**Smatram, uostalom, da stradanja sadašnjeg vremena ne znače ništa u poređenju sa slavom, koja će se na nama otkriti**“ (Rimlj. 8,18). Slava je nešto što već sada imamo, ali će se otkriti tek kad Isus bude došao. Tom prilikom se otkriva Njegova slava (1. Petr. 4,13), a naša iskušenja izašla su „**na hvalu i slavu i čast.**“ (1. Petr. 1,7)

Hristova slava se još uvek nije otkrila, osim trojici izabраниh, na gori preobraženja. U to vreme, slava koju je Hristos već posedovao, vidljivo je zasijala. On se tada pojavio, kao što će se pojaviti kada dođe. Međutim, za ogromnu većinu ljudi u ovom trenutku nema nekog većeg dokaza da je Isus Božji Sin, nego što je to bilo kada je stajao optužen pred Pilatom. Oni, pak, koji ga vide verom i koji se ne stide da učestvuju u Njegovim mukama, učestvuju, takođe, i u Njegovoj skrivenoj slavi; i kad se On pojavi u svojoj slavi „**tada će pravednici sijati kao sunce u carstvu Oca svoga**“ (Mat. 13,43). To će biti „**otkrivenje (slave – Čarnič) sinova**

⁴ zgrade postoje u originalnom tekstu ove knjige – prim. prev.

Božjih“ (Rimlj. 8,19 – eng. prev). Tom prilikom, Hristos će prvi put Sebe prikazati svetu kao sin Božji, a oni koji su Njegovi, otkriće se zajedno s otkrivenjem Njegove slave.

Nada u stvaranju. – Reč „*stvorenja*“ i „*tvorevina*“ u Rimljanima 8,19.20 (Čarnič), odnose se na celokupno stvaralačko delo. To se može videti iz dvadeset drugog stiha, gde čitamo o „*celoj tvorevini*“ koja uzdiše i muči se, čekajući da bude oslobođena od onoga čemu je sada potčinjena. Kad čovek sagreši, prokletstvo pada na zemlju zbog njegovog greha (vidi 1. Mojs. 3,17). Nije zemlja učinila greh, ali je to tako učinjeno da ona zajedno s čovekom, kome je bila predata, deli sudbinu njegovog pada. Savršena zemlja nije mogla da bude mesto za život grešnog čoveka. Ona je postala podložna propadanju, ali ne bez nade. Bog je zemlju stvorio savršenom. „*Nije je stvorio naprazno, nego je načinio da se na njoj nastava*“ (Isaija 45,18). On „*sve čini shodno savetovanju svoje volje.*“ Prema tome, zemlja će sigurno biti proslavljena, kao što je bila na početku. „*Sama (će) tvorevina biti oslobođena ropstva propadljivosti – za slobodu slave dece Božije.*“ (Rimlj. 8,21)

Usvajanje i iskupljenje. – Zemlja, kao i mi sami, zajedno „*uzdišemo očekujući usinovljenje, iskupljenje svoga tela*“ (Rimlj. 8,23). Zemlja takođe isčekuje ovo, jer ne može biti oslobođena prokletstva, sve dok se mi ne pokažemo kao sinovi Božji, to jest, kao zakoniti naslednici. Sveti Duh je zalog (kapara) ovog nasledstva. On nas zapečaćuje kao naslednike „*za dan izbavljenja*“ (Efes. 4,30). On nam je svedok da smo deca Božja; međutim, svet koji ne poznaje decu Božju, ne prihvata ovog Svedoka. No, kada se otkrije slava koju nam je On dao, i kad naša tela, iskupljena od propadanja, zasijaju slavom poput Njegovog slavnog tela, tada više neće biti sumnje ni kod jednog od onih koji su od sveta. Tada će i sam sotona morati da prizna da smo Božja deca, pa prema tome i punopravni naslednici proslavljene zemlje.

Nada i strpljenje. – Nada, u biblijskom smislu, znači nešto mnogo više nego puka želja. Ona je sigurnost, jer je osnova hrišćanske nade Božje obećanje, osnaženo Njegovom zakletvom. Nema ničega što bi naše oči videle kao dokaz da smo deca Božja. Ni mi sami ne možemo da vidimo svoju slavu, pa stoga i ne treba da je tražimo ovde. Ne možemo da vidimo Hrista, pa ipak znamo da je On Božji Sin. U ovome je sigurnost da smo i mi Božji sinovi i kćeri. Ako bi postojala ma i najmanja nesigurnost, onda ne bi bilo moguće da čekamo sa strpljenjem. Bili bismo uznemireni i zabrinuti. Međutim, iako telesne oči ne mogu da vide nikakav znak da smo usvojeni kao Božja deca, vera i nada nam to garantuju; tako sa strpljenjem možemo da čekamo ono „*što ne vidimo.*“ (Jevr. 11,1)

Ono što treba da se zna. – Rimljanima 8,26-28:

„Isto tako i Duh pomaže našoj slabosti; jer mi ne znamo za šta treba da se molimo – kako priliči, ali sam Duh posreduje za nas uzdisajima koji se ne mogu iskazati. A onaj što ispituje srca zna šta je smeranje Duha, pošto se po Božijoj volji moli za svete. A znamo da Bog sve pomaže na dobro onima koji ga ljube, koji su po njegovoj odluci pozvani.“

Molitve u Duhu (v. Efes. 6,18). – Srce je prevarno više svega i opako; i niko ga ne može spoznati, osim Boga – Jeremija 17,9.10. Ovo je samo po sebi dovoljan razlog što ne znamo za šta se treba moliti.

Drugo, mi ne znamo šta je to što će nam Bog dati, pa čak i kad bismo znali, naše reči ne bi bile u stanju da to opišu, jer:

„Što oko ne vide, i uho ne ču, i u ljudsko srce ne dođe, što ugotovi Bog onima koji ga ljube.’ A nama je Bog otkrio posredstvom Duha; jer Duh ispituje sve, i dubine Božije. Jer ko od ljudi zna šta je u čoveku – sem čovekovog duha koji je u njemu? Tako isto niko – sem Duha Božijega – ne zna šta je u Bogu. Mi pak nismo primili duha ovoga sveta, nego Duha koji je od Boga, da znamo šta nam je Bog darovao.“ (1. Kor. 2,9-12)

Bog želi da nam da „**preko svega i iznad svega što mi ištemo ili mislimo**“ (Efes. 3,20). Naravno da molba za tako nešto ne može biti pretočena u reči. Prethodna rečenica u ovom istom stihu, međutim, govori o Bogu kao „**onome koji svojom silom... djeluje u nama**“, dok sedamnaesti stih kaže da je ta sila koja djeluje u nama Sveti Duh. Tako dolazimo do iste misli koju čitamo u Rimljanima 8 i Prvoj Korinćanima 2.

„**Jer Duh ispituje sve, i dubine Božije.**“ – Prema tome, Duh zna upravo ono što Bog za nas sprema. Najdublje misli su neizrecive jezikom, pa Duh preuzima ulogu posrednika i moli se umesto nas sa neiskazanim uzdisanjem. Iako nema artikulisanog govora „**onaj što ispituje srca zna šta je smeranje Duha pošto se po Božijoj volji moli za svete**“ (Rimlj. 8,27). Gospod zna da se Duh moli upravo za ono što On namerava da podari. Duh se zalaže za svete, u skladu sa Božjom voljom, a znamo da što god se ište po volji Božjoj, ono biva uslišeno.

Sada obratite pažnju na to kako ova misao u vezi sa molitvom, savršeno pristaje uz ono što je rečeno ranije, u Rimljanima 8. Bog nam je dao Svog Duha da bude u nama, da nas vodi i da usmerava naše živote. Posedovanje Duha Božjeg, dokazuje da smo deca Božja. Kao sinovi i kćeri, mi možemo da dođemo k Njemu i da zatražimo sve ono što zadovoljava naše potrebe, uz puno poverenje koje dete prirodno ima prema roditelju. Ali, imajući ovo poverenje, treba da imamo na umu i to da su naše misli toliko niže u odnosu na Božje, koliko je zemlja niža od nebesa – Isaija 55.8.9.

Ne samo da su naše misli slabe, nego je to još u većoj meri i naš jezik. Mi nismo kadri da pravilno izrazimo čak ni ono malo što shvatamo. Ali, ako smo sinovi Božji, mi u sebi imamo Njegovog Predstavnik koji nadomešta naše nedostatke i koji uzima od onog što je Božansko, da bi nama dao. Kako je to divna sigurnost koju na ovaj način stičemo, da bi je kroz poverenje Bogu pokazali, kada Mu se molimo! Ovo je naročito ohrabrenje za sve one koji pokazuju nesigurnost u pogledu izražavanja. Nema, naime, nikakve razlike ako neko poseduje oskudan rečnik, ili ako zamuckuje, pa čak i ako je nem; ukoliko se moli u Duhu, može biti siguran da dobija sve što mu je potrebno, mnogo više od onog što bi mogao da izgovori ili zamisli.

Sa ovim činjenicama pred sobom, daleko snažnije doživljavamo podsticaj apostola: „**Svakom molitvom i moljenjem molite se Bogu u Duhu svakom prilikom (uvek, neprestano – eng. prev), i radi toga bdijte u svakoj istrajnosti i moljenju za sve svete.**“ (Efes. 6,18)

Sve ide na dobro. – „**A znamo da onima koji ljube Boga sve ide na dobro**“ (Rimlj. 8,28). Bez ovog saznanja, mi ne bismo mogli da imamo takvo pouzdanje u molitvi koje je neophodno i na koje nam je ukazano u prethodnim stihovima. Ko poznaje Boga, on mora da Ga voli, jer je On ljubav; a Duh je taj koji Ga otkriva nama. Ko god zna da je „**Bog... tako zavoleo svet da je svog jedinorodnog Sina dao, da svaki – ko veruje u njega – ne propadne, nego da ima večni život**“, ne može da Ga ne voli; i tada sve počinje da radi u korist njegovog dobra.

Zapazite da tekst ne kaže kako će sve stvari raditi za dobro onih koji vole Boga, nego da one još sada, u ovo vreme, to čine. Sve što naiđe, dobro je za one koji ljube Gospoda i veruju Mu. Mnogo je onih koji gube blagoslove ovog pouzdanja, čitajući tekstove kao da se oni odnose na budućnost. Oni se trude, ne bi li se pomirili sa nevoljama koje ih snalaze, smatrajući da će se jednom u budućnosti i njima „**sudbina osmehnuti**“; međutim, takvi ne dobijaju ono dobro koje im Bog u tom trenutku daje.

No, u tekstu ne stoji da mi znamo kako to sve stvari idu na dobro onima koji ljube Boga. Ljudi u nevolji često uzdišu s pobožnim mislima u duši, i govore: „**Pa, pretpostavljam da je to sve za moje dobro, mada ne vidim kako.**“ Naravno; to i nije njihovo da vide. Bog je taj koji čini da to izađe na dobro, jer On Sam ima silu.

Stoga, nije neophodno da mi znamo kako se to postiže. Samo znanje o činjenici dovoljno je za nas. Bog je u stanju da nadvlada sve đavolske planove i da ljudski gnev okrene Sebi na hvalu. Naš udeo je da Mu verujemo. Nema vere u Gospoda, ako moramo da vidimo način na koji On sve to postiže. Onaj ko traži da vidi kako Gospod radi, zapravo govori da se Bogu ne

može verovati kada Njegovo delovanje nije u vidnom polju, čime Mu se prišiva loše ime u očima ljudi ovoga sveta.

Pozvani od Boga – Bog sve poziva da dođu k Njemu. „*Duh i nevesta rekoše: dođi. I ko sluša neka kaže: dođi. I ko žedni neka dođe, ko hoće neka uzme vodu života badava*“ (Otkr. 22,17). Bog ne gleda ko je ko; On hoće da se svi spasu i zato ih sve poziva.

Ne samo da nas poziva, nego nas i privlači. Niko ne može da dođe k Njemu, a da nije privučen. Hristos je zato podignut da bi sve privukao Bogu. On je okusio smrt za svakog čoveka (v. Jevr. 2,9) i kroz Njega svi imaju pristup Bogu. On je u Svom telu uništio neprijateljstvo – zid koji je delio ljude od Boga, tako da više ništa ne može čoveka držati odvojenog od Boga, osim ako čovek sam ponovo ne podigne barijeru.

Gospod nas privlači, ali ne koristi silu. On poziva, ali ne primorava. Ostaje, dakle, na vama „*da učvrstite svoj poziv i izbor*“, tako što ćete se predati uticaju kojim nas Bog okružuje. On kaže: „*Hajde za mnom*“, a mi treba da taj poziv učinimo uspešnim, tako što ćemo Ga slediti.

Svrha pozivanja. – Bog nas poziva „*Hristovom blagodaću*“ (Gal. 1,6). „*Jer nas je u njemu izabrao pre stvaranja sveta – da budemo sveti i neporočni pred njim, u ljubavi*“ (Efes. 1,4 – kombinacija Čarnić - KJV). Dalje, čitamo da nas je On „*prizvao svetim pozivom, ne na osnovu naših dela, nego po svojoj odluci i blagodati koja nam je u Hristu Isusu dana pre večnih vremena*“ (2. Tim. 1,9). Iz našeg teksta, u Rimljanima poslanici, naučili smo da oni koji ljube Gospoda jesu „*po njegovoj nameri pozvani*“ (Rimlj. 8,28 – eng. prev). Njegova namera je da budemo sveti i neporočni (bez krivice – eng. prev) pred Njim, u ljubavi. Ako se pokorimo Njegovoj nameri, On će se pobrinuti da se ona ostvari.

Bog je čoveka stvorio Sebi za druga. Međutim, nema pravog prijateljstva ako postoji sputanost. Stoga, da bi čovek mogao da Mu bude prislan prijatelj, Bog stvara čovekovu volju slobodnom poput Svoje. Bog ne može da radi nasuprot Svojim ciljevima; dakle, ne samo da ne želi, nego i ne može da vrši prisilu nad ljudskom voljom. Svi su ljudi apsolutno slobodni da prave izbor, kao što je to i Sam Bog; i kada izaberu da se pokore Božjem pozivu, Njegov milostivi cilj je ostvaren u njima silom koju On koristi da sve stvari okrene na dobro.

Učili smo o našem odnosu sa Bogom preko Svetog Duha i o pomoći koju nam Duh daje u molitvi, kao i o sigurnosti da „*sve stvari rade za dobro onih koji ljube Boga i koji su pozvani po Njegovoj nameri*“ (Rimlj. 8,28 - eng. prev). Temelj ove sigurnosti utvrđen je za večnost stihovima koji slede.

Neizreciv dar. – Rimljanima 8,29-32:

„Jer koje je unapred znao, njih je i predodredio da budu saobrazni liku njegovoga Sina, da on bude prvenac među mnogom braćom. Koje je pak predodredio, te je i pozvao; a koje je pozvao, te je i opravdao, a koje je opravdao, te je i proslavio. Šta ćemo, dakle, na to reći? Ako je Bog za nas, ko će protiv nas? Bog, koji nije poštedeo svog sopstvenog Sina, nego ga je predao za sve nas, kako nam neće s njim i sve drugo darovati?“

Predznanje i predodređenje. – Reč „*predodređenje*“ znači isto što i „*unapred postaviti, unapred odrediti*“. O ovim izrazima napisani su tomovi knjiga koje sadrže različite spekulacije, a samo nekoliko reči je dovoljno da se stvari postave na svoje mesto. Uvažavajući sve ono što odlikuje Božji karakter i Njegovu Ličnost, za nas je dovoljno da znamo činjenice. Nema potrebe da se upuštamo u nepotrebna tumačenja.

U Svetom pismu jasno je naglašena činjenica da Bog sve zna. Ne samo da zna ono što pripada prošlosti, nego On isto tako jasno vidi i budućnost. „*Bogu su poznata od postanja svijeta sva djela njegova*“ (Dela 15,18 – Karadžić). „*Gospode! ti me kušaš i znaš. Ti znaš kad sjedem i kad ustanem; ti znaš pomisli moje izdaleka*“ (Psalam 139,1.2). Dakle, Bog već sada može da kaže šta će ljudi koji još nisu ni rođeni, reći ili učiniti. Ovo ne čini Boga odgovornim za zlo koje će ti ljudi počinuti. Neki su vrlo nepromišljeno zaključili da bi Boga trebalo uzeti u

zaštitu i naći neko izvinjenje za Njega pred optužbom da je On odgovoran za zlo koje se događa, jer ga nije sprečio, a unapred je, kao Sveznajući, znao da će se dogoditi. Oni su to izvinjenje našli u ideji da je Bog mogao da zna da je želeo, ali je On izabrao da ne zna za mnoge stvari koje će se desiti. Takva „odbrana“ Boga je besmislena i naopaka. Ona počiva na pretpostavci da bi Bog bio odgovoran za zlo koje bi unapred video da će se desiti, a pri tom ne bi to isto zlo nekako predupredio; po istoj logici, da ne bi bio u poziciji da spreči zlo, On će namerno zatvoriti oči da za njega ne bi znao. Ovakva „odbrana“ samo postiže da se na Boga sruči sva odgovornost za zlo koje postoji na svetu. Više od toga, ona Boga ograničava i predstavlja sličnim čoveku.

Bog sve zna, ne tako što proučavanjem i istraživanjem dolazi do znanja, poput čoveka, već zato što je On Bog. On ispunjava večnost – Isaija 57,15. Mi ne možemo ni da zamislamo, a kamoli da razumemo večnost. Ostaje nam samo da prihvatimo činjenicu i da se time zadovoljimo, ali i da se radujemo što je Bog veći od nas. Celokupno vreme – prošlost, sadašnjost i budućnost – za Njega je isto. Za Boga je uvek „sadašnji trenutak“.

To što je Bog znao za zlo koje će čovek počinuti, još pre nego što je zemlja osnovana, ne čini Ga odgovornim, kao što ni čovek, koji bi pomoću nekog teleskopa video šta neko radi deset milja dalje, nije kriv za tuđe postupke. Bog je na samom početku pred čoveka izneo jasna upozorenja protiv greha i ljude opskrbio svim onim što je neophodno, ne bi li oni izbegli ovo zlo. Međutim, On nije mogao da se meša u čovekovo pravo i slobodu izbora, a da ga time ne liši čovečnosti i napravi od njega običnu palicu kojom se manipuliše.

Sloboda da činimo ono što je pravo, podrazumeva i slobodu da činimo i ono što ne valja. Ako bi čovek bio tako načinjen da ne može da greši, on ne bi imao ništa od slobode, pa čak ni slobodu da čini dobro; bio bi niži od životinje. Nema nikakve vrline u iznuđenoj poslušnosti, niti bi bilo ikakve vrline u činjenju dobra, ukoliko ne postoji mogućnost da se čini zlo. Štaviše, ne bi bilo nikakvog zadovoljstva u zajednici dvoje ljudi, ako bi oni bili zajedno samo zato što nisu mogli da izbegnu jedno drugo, to jest, nisu mogli da biraju. Gospodnja radost u prijateljstvu sa Svojim narodom sastoji se u tome što su oni svojom slobodnom voljom izabrali Njega pre svega drugog; to što je Njegova radost, jeste radost i Njegovog naroda.

Upravo oni koji gundaju zato što Bog ne sprečava bolesti koje unapred vidi da će doći, prvi bi Ga optužili za surovost, kada bi On proizvoljno intervenisao, uskraćujući im slobodu i naterao ih da čine ono što oni nisu izabrali. To bi sve nas učinilo nesrećnima i nezadovoljnima. Za nas je najmudrije da ne pokušavamo da dokučimo puteve Svemoćnoga i da prihvatimo kao činjenicu, da je pravo sve što On radi. „**Put je Gospodnji savršen.**“ (Psalam 18,30 – eng. prev)

Šta je sa predodređenjem? U tekstu stoji da i „**koje je unapred znao, njih je i predodredio da budu saobrazni liku njegovoga Sina, da on bude prvenac među mnogom braćom**“ (Rimlj. 8,29). Božja promisao za čoveka je promisao mira, a ne zlih namera – Jeremija 29,11. On je za nas odredio mir – Isaija 26,12. Ne čitamo ništa o predodređenosti koja ljude neminovno vodi u uništenje; jedino što je Bog predodredio jeste da ljudi budu saobrazni liku Njegovog Sina.

To se događa samo u Hristu da mi postanemo saobrazni Njegovom liku. U Njemu mi dospevamo „**do pune mere Hristovoga rasta**“ (Efes. 4,13). Prema tome, ljudi su predodređeni samo preko Hrista i u Njemu. Sve je rečeno u stihovima koji slede:

„Neka je blagosloven Bog i Otac Gospoda našega Isusa Hrista, koji nas je u Hristu blagoslovio svakim duhovnim blagoslovom na nebesima, jer nas je u njemu izabrao pre stvaranja sveta – da budemo sveti i neporočni pred njim odredivši nas unapred u ljubavi, blagonaklonošću svoje volje, da nas Hristovim posredstvom usini, da hvalimo slavu njegove blagodati, kojom nas je obdario u voljenom Sinu.“ (Efes. 1,3-6)

Sve je u Hristu. – Sve duhovne blagoslove primamo u Njemu; izabrani smo u Njemu za svetost; u Njemu smo predodređeni za usvojenje kao Njegova deca; u Njemu smo mi prihvaćeni; i u Njemu imamo otkup kroz Njegovu krv. **„Bog nas nije odredio za gnev, nego da dobijemo spasenje kroz Gospoda svojega Isusa Hrista.“** (1. Sol. 5,9)

To je Božja namera i Njegovo predodređenje u odnosu na čoveka. Dalje, *„koje je unapred znao, njih je i predodredio da budu saobrazni liku njegovoga Sina“*. Koga je unapred znao? Tu ne može biti nikakvog ograničenja; On je morao da zna sve ljude. Ako bi postojao neki izuzetak, onda Bog ne bi bio beskonačan u znanju. Ako Bog unapred zna jednu osobu, onda isto tako unapred zna svaku osobu. Nije postojala ni jedna osoba, rođena na ovom svetu, a da njeno rođenje Bog nije unapred video. **„I nema stvorenja koje je nevidljivo pred njim, nego je sve golo i otkriveno u očima onoga kome mi polažemo račun.“** (Jevr. 4,13)

S obzirom na to da je svako biće poznato Gospodu još od postanja sveta, i da je one koje je poznao ujedno i predodredio da budu saobrazni slici njegovog Sina, sledi da je Bog nameravao da spase svaku dušu koja je živela na svetu. Njegova ljubav je sve obgrlila, ne gledajući ko je ko.

„U tom slučaju“, pomisliće neko, *„svi će se spasti, bez obzira kako su živeli.“* Nipošto. Zapamtite da je namera Božja sadržana u Hristu. Samo u Njemu smo mi predodređeni. Isto tako, slobodni smo da bismo da li ćemo Ga prihvatiti ili nećemo. Čovekova volja je zauvek oslobođena i Bog je ni u kom slučaju neće osporavati. On drži kao nešto najsvetije da svaki čovek ima mogućnost da bira i da poseduje slobodnu volju. On neće sprovesti Svoju volju nasuprot čovekovoј volji. Njegova volja je da dopusti čoveku sve ono što ovaj odlučno izabere, smatrajući da je to ono što će ga učiniti najzadovoljnijim.

On, dakle, stavlja pred čoveka smrt i život, dobro i zlo, i kaže mu da izabere ono što želi da ima. Bog zna šta je najbolje i to sprema i izabira za čoveka. On je u tome išao tako daleko da je ovaj izbor učvrstio preko svake mogućnosti da on propadne, osiguravši sva dobra čoveku, ako on poželi da ih ima. Međutim, divna dobrota i uviđavnost našeg velikog Boga ogleda se u tome da dopušta sve što čovek želi. Kad bi čovek zauzvrat dopustio da se ostvari Božja volja, to bi bilo najdivnije prijateljstvo među njima.

Pozvani, opravdani, proslavljeni. – **„Koje je pak predodredio, te je i pozvao; a koje je pozvao, te je i opravdao, a koje je opravdao, te je i proslavio“** (Rimlj. 8,30). Radi se o kompletnoj akciji. Ne treba da se spoticemo na nju, samo ako se setimo da se sve odvija u Hristu. U Hristu smo već blagosloveni svakim duhovnim blagoslovom. Svako je pozvan da učestvuje u onome što je Bog za njega pripremio, ali niko nije *„po Njegovoj odluci pozvan“* ukoliko nije osigurao svoj poziv i izbor predavanjem svoje volje. Samo takvi su predodređeni za spasenje. Ništa u svemiru ne može da uskrati spasenje onoj duši koja prihvata Gospoda Isusa Hrista i veruje Mu.

Svi su takvi opravdani. – Smrt Hristova miri nas s Bogom. **„...on je žrtva pomirenja za naše grehe, ne samo za naše nego i za grehe celoga sveta“** (1. Jov. 2,2). Njegova je smrt svima osigurala oproštaj i život. Ništa ih ne može zadržati od spasenja osim njihove sopstvene izopačene volje. Ljudi moraju da se otrgnu iz Božje ruke da bi bili izgubljeni. Štaviše, oni koji prihvate žrtvu, opravdani su.

„Ali Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što je Hristos umro za nas kad smo još bili grešnici. Stoga ćemo mnogo pre mi, opravdani sada njegovom krvlju, njegovim posredstvom biti spaseni od gneva. Ako smo, dakle, mi – kao njegovi neprijatelji – izmireni s Bogom smrću njegovoga Sina, onda ćemo još pre biti spaseni njegovim životom, pošto smo izmireni.“ (Rimlj. 5,8-10)

„A koje je opravdao, te je i proslavio“ (Rimlj. 8,30). – Nismo li čitali u Hristovoj molitvi za Njegove učenike, ne samo za one koji su bili s njim u vrtu, nego za sve koji će poverovati u Njega na osnovu njihove reči, dakle, za nas: **„Dao sam im slavu, koju si ti dao meni, da budu**

jedno kao što smo mi jedno“ (Jovan 17,22)? Petar je rekao da je on učestvovao u slavi koja treba da se otkrije. Bog ništa nije ostavio nedovršeno. Sve što Hristos ima, imamo i mi ako Ga prihvatimo. „**Jer sva stvorenja sa žudnjom očekuju otkrivenje slave sinova Božijih**“ (Rimlj. 8,19). Na Božje pitanje koje se tiče Njegovog naroda: „**Što je još trebalo činiti vinogradu momemu što mu ne učinih?**“ (Is. 5,4), ko može da kaže kako ima još nešto što nije učinjeno?

Sve je naše. – Mi smo preduhitrili apostola. Poslušajte njegove reči: „**Bog, koji nije poštedeo svog sopstvenog Sina, nego ga je predao za sve nas, kako nam neće s njim i sve drugo darovati?**“ (Rimlj. 8,32)

Kako da nam sve ne da? To jest, kako bi mogao izbeći da nam sve da? Kad je Hrista dao nama i za nas, Bog ne može drugačije nego da nam sve da, „**jer je u njemu stvoreno sve što je na nebesima i na zemlji, sve vidljivo i nevidljivo, bili to prestoli, ili gospodstva, ili poglavarstva, ili vlasti; sve je njegovim posredstvom stvoreno – i za njega. I on je pre svega i sve u njemu ima svoje postojanje.**“ (Kol. 1,16.17)

„**Stoga neka se niko ne hvali ljudima, jer je sve vaše: bio to Pavle, ili Apolos, ili Kifa, ili svet, ili život, ili smrt, ili sadašnje, ili buduće, sve je vaše, vi ste pak Hristovi, a Hristos je Božiji**“ (1. Kor. 3,21-23). Ovo je ujedno i odgovor na pitanje: „**Ko će protiv nas?**“ (Rimlj. 8,31). Sve je za nas. „**Jer sve je vas radi.**“ (2. Kor. 4,15)

Jednom je jedan general telegrafisao sedištu vlade, rekavši: „**Suočili smo se s neprijateljima i oni su sada naši.**“ Privilegiju da to isto kaže, ima i svako dete Božje. „**Hvala Bogu koji nam daje pobedu kroz Gospoda našega Isusa Hrista.**“ (1. Kor. 15,57)

„**Jer sve što je od Boga rođeno pobeđuje svet; i ovo je pobeda koja je pobedila svet: naša vera.**“ (1. Jov. 5,4). Ovo nam daje sigurnost da sve zajedno ide na dobro onima koji vole Boga. Ma kako svari izgledale mračne i preteće, ako smo u Hristu, one rade za nas, a ne protiv nas.

Došli smo do kraja osmog poglavlja Rimljanima. Ovo je „*planina Fazga*“ cele poslanice, jer se s ovog mesta sa sigurnošću može očima vere videti Obećana zemlja. Možda bi u ovom trenutku dobro došlo kratko sumiranje onoga što smo dosad imali. Ono što sledi je najkraći mogući siže svega dosad rečenog.

U prvom poglavlju izložena je tema čitave poslanice, izražena u svega nekoliko reči – Hristovo Jevanđelje kao sila Božja na spasenje. Ono je namenjeno kako Jevrejima, tako i neznabošcima, i svima je obznanjeno preko dela Božjih. Potom je opisano stanje onih ljudi koji su odbili da uče o Bogu.

Drugo poglavlje nas je uverilo da su u srcu svi ljudi isti, da svi moraju biti suđeni u odnosu na jedan te isti standard i da znanje i visoki položaj nikoga ne preporučuju Bogu. Poslušnost Božjem Zakonu zaista je jedino obeležje jednog Izrailjca i Božjeg naslednika.

Treće poglavlje još više naglašava prethodno pomenute istine, a naročito onu da nema nijednog poslušnog. „**Jer delima zakona niko se neće opravdati pred njim; posredstvom zakona dolazi samo poznanje greha**“ (Rimlj. 3,20). Ali, bez obzira na to, za sve postoji nada, jer je pravednost Zakona stavljena u sve i na sve koji veruju u Hrista, tako da je čovek načinjen bićem koje ispunjava Zakon verom. Jedan Bog opravdava i Jevreje i neznabošce na isti način – kroz veru. Vera nije zamena za poslušnost Zakonu, već sredstvo koje obezbeđuje tvorenje Zakona.

U četvrtom poglavlju susreli smo se s Avramom koji je uzet kao ilustracija pravednosti zadobijene verom. Naučili smo, takođe, da je vera u Hristovu smrt i Njegovo vaskrsenje jedini način da se nasledi ono što je obećano očevima; obećanje koje obuhvata ništa manje nego posedovanje zemlje koja će biti obnovljena. Avramov blagoslov je onaj blagoslov koji dolazi sa Hristovog krsta. S obzirom na to da je obećanje Izrailju bilo samo ponovljeno obećanje koje je bilo dato Avramu, zaključujemo da se Izrailj sastoji od svih pripadnika različitih nacija koji pobedu nad grehom ostvaruju posredstvom Hristovog krsta.

Izobilna ljubav i milost i spasenje kroz Hristov život mogu da posluže kao najupečatljivije misli iz petog poglavlja.

Nova stvorenja u Hristu – to je ono što će osvežiti pamćenje vernog čitaoca i podsetiti ga na glavnu istinu šestog poglavlja, gde se ističe naša smrt, naš ukop, vaskrsenje i život, zajedno sa Hristom.

U sedmom poglavlju smo naučili kako bliska veza i jedinstvo postoje između Hrista i vernika. Oni su u braku s Njim, pa su zbog toga „**udi tijela njegova, od mesa njegova, i od kostiju njegovijeh**“ (Efes. 5,30). Borba kroz koju je osigurana sloboda od prvog muža, tela greha⁵, živo je naslikana.

Osmo poglavlje, kruna čitave poslanice, opisuje blagoslove nanovo i slobodno rođene dece Božje. Nada buduće besmrtnosti je, zapravo, sadašnji imetak, posredstvom Svetog Duha i kao dobro koje proističe iz sadašnjeg Hristovog života i Njegove slave. Oni koji su u Hristu, predodređeni su za večnu slavu. Tako smo dovedeni do pobjedničkog pokliča i slavnog ubedenja.

Rimljanima 8,31-39:

„Šta ćemo, dakle, na to reći? Ako je Bog za nas, ko će protiv nas? Bog, koji nije poštedeo svog sopstvenog Sina, nego ga je predao za sve nas, kako nam neće s njim i sve drugo darovati? Ko će podići tužbu protiv izabranika Božijih? Bog koji ih opravdava? Ko je taj koji će ih osuditi? Da li Hristos Isus koji je umro, i šta više vaskrsao, koji je s desne strane Bogu i koji se zauzima za nas? Ko će nas rastaviti od Hristove ljubavi? nevolja, ili pritešnjenost, ili gonjenje, ili glad, ili golotinja, ili pogibao, ili mač? Kao što je napisano: 'Radi tebe ubijaju nas vazdan, smatraju nas kao ovce za klanje'. Ali u svemu tome mi nadmoćno pobeđujemo pomoću onoga koji nas je zavoleo. Ubeđen sam naime, da nas ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina, ni dubina, niti kakvo drugo stvorenje, ne može rastaviti od Božije ljubavi, koja je u Hristu Isusu Gospodu našem.“

Sve je za nas. – Apostol je upitao: „**Ako je Bog za nas, ko će protiv nas?**“ Odgovor mora biti: „**Niko.**“ Bog je veći od svih i niko ne može ništa da otme iz Njegove ruke. Ako je Bog za nas, On koji ima moć da sve stvari natera da zajedno rade za nečije dobro, onda je sasvim sigurno da je sve za nas.

No, pitanje koje se često pojavljuje u ljudskom umu, glasi: „**Da li je Bog zaista za nas?**“⁶ Ljudi ga često zlonamerno optužuju da je protiv njih; čak i oni koji nose hrišćansko ime ponekad misle da Bog radi protiv njih. Kad dođe nevolja, oni pomišljaju da se Bog bori nasuprot njima. Sada je to pitanje rešeno jednom za svagda, spoznajom činjenice da je Bog taj koji Sebe daje za nas i koji nas opravdava.

Ko može da iznese bilo šta kao optužbu na one koji su Božje izabrano vlasništvo? Da li Bog, koji ih opravdava? Nemoguće. Bog je jedini u celom svemiru koji ima pravo da podigne optužnicu protiv nekoga; i pošto On opravdava, umesto da optuži, mi moramo biti slobodni. Slobodni smo ako to verujemo. Koga On opravdava? „**Bezbožne**“ (Rimlj. 4,5). To, dakle, ne daje nikakvo mesto sumnji, već samo čvrsto uverenje da nas On opravdava.

A šta je s Hristom? Hoće li nas On optužiti? A kako bi, kad je Sebe dao za nas? No, on je Sebe dao za nas, u skladu sa Božjom voljom – Galatima 1,4. „**Bog, naime, nije poslao Sina u svet da sudi svetu, nego da se svet spase njegovim posredstvom**“ (Jovan 3,17). On je ponovo podignut radi našeg opravdanja, i nas radi nalazi se s desne strane Bogu. On Sebe postavlja između nas i smrti koju smo mi zaslužili. Otud, nema nikakve osude za one koji su u Isusu Hristu.

„**Ali**“, reći će neko, „**sotona mi stalno dolazi i čini da se osetim kao strašno veliki grešnik na kojeg se Bog ljuti i za kojeg nema nade.**“ A zašto ga slušaš? Ti znaš kakav je njegov karakter.

⁵ telesne ogrehovljene prirode

⁶ na našoj strani

Znaš da je „**laža i otac laži**“ (Jovan 8,44). Kakvog posla ti imaš s njim? Neka optužuje koliko god hoće; on nije sudija. Bog je sudija, a On opravdava. Prema tome, sotonin jedini cilj može biti samo to da obmanjuje ljude, dok ih mami na greh, navodeći ih da poveruju u istinitost njegovih optužbi. Budite, dakle, sigurni da on nikad ne govori nekom kome nije oprošteno, da je grešnik. To čini Bog preko Svog Svetog Duha, kako bi okrivljeni čovek prihvatio oproštaj koji mu On srdačno i besplatno nudi.

Prema tome, stvari ovako stoje: Kad Bog kaže čoveku da je grešan, to je zato da bi ovaj primio Njegov oproštaj. Ako Bog kaže da je neko grešnik, onda je on stvarno grešnik i to treba da prizna, a „**krv Sina njegova Isusa Hrista čisti nas od svakoga greha**“ (1. Jov. 1,7). Ovo je istina, bez obzira na to ko nam govori da smo grešnici. Pretpostavimo da nam to sotona dovikuje; nema razloga da oko toga pregovaramo, ili zastajkujemo da bismo prodiskutovali ovaj problem s njim. Možemo slobodno da zanemarimo ovakve optužbe i da utehu nađemo u uverenju da nas krv Hristova čisti od svakog greha.

Bog ne osuđuje, čak ni kada osvedočava o greh; stoga, niko drugi nema prava da osuđuje. Ako to i čini, njegove optužbe ne vrede ništa. Dakle, nema osude onima koji veruju Gospodu. Čak i sotonine optužbe mogu da nam posluže kao ohrabrenje, jer možemo biti sigurni da on neće reći čoveku da je grešnik, sve dotle dok je on u njegovoj vlasti. Kad je Bog za nas, onda je sve za nas.

Večna ljubav. – „**Odavna mi se javljaše Gospod. Ljubim te ljubavlju vječnom⁷, zato ti jednako činim milost**“ (Jer. 31,3). Kad je tako, „**ko će nas rastaviti od ljubavi Hristove?**“ Njegova je ljubav večna i ne menja se; ona je za nas (na našoj strani). Stoga, ništa ne može da nas od nje rastavi. Samo svojevolan izbor može da odbije ovu ljubav, pa čak i tada ona je ista prema nama; razlika je u tome što smo se, u tom slučaju, mi uklonili od nje. „**Ako smo neverni, on ostaje veran, jer ne može da se odrekne samoga sebe.**“ (2. Tim. 2,13)

Mogu li nevolje, ili tuga, progonstvo, ili glad, golotinja, smrtna opasnost i mač, da nas odvoje od ljubavi Hristove? To je nemoguće, jer se Njegova ljubav kroz sve to već otkrila. Ni sama smrt nije u stanju da nas odvoji od Njegove ljubavi, jer nas je On toliko voleo da je Sebe na smrt predao za nas. Smrt je zalog njegove ljubavi. Greh, koji nas odvaja od Boga, ne odvaja nas od Njegove ljubavi, jer „**Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što je Hristos umro za nas kad smo još bili grešnici**“ (Rimlj. 5,8). „**Onoga koji nije znao greha Bog je učinio grehom za nas, da mi u njemu postanemo pravednost Božija.**“ (2. Kor. 5,21)

„**Ali u svemu tome mi nadmoćno pobeđujemo pomoću onoga⁸ koji nas je zavoleo**“ (Rimlj. 8,37). To tako mora da bude, s obzirom na to da je sve za nas. Pošto je Hristos pretrpeo glad, tugu, smrtnu opasnost, čak i samu smrt, kako bi nas oslobodio, onda je sve to za nas. Kroz smrt je On zadobio pobedu za nas; stoga, čak i u smrti mi ostvarujemo nadmoćnu pobedu. Oni koje sotona progona do same smrti, jesu najveći pobednici nad njim. To što izgleda kao sotonina pobjeda, zapravo je njegov najteži poraz.

Pogledajte, kako je divno Bog obezbedio naše spasenje! Lako je uočiti da bismo mi bili spaseni, kada nas sotona ne bi nikako uznemiravao. Kada bi nas naš neprijatelj sasvim ostavio na miru, ne bismo imali nikakve nevolje. Pod tim uslovom, mi smo bezbedni. Ali on nas neće ostaviti na miru. On ide oko nas kao lav koji riče, tražeći koga će da proždere. Odlično, Bog je to tako uredio da čak i sotonini pokušaji da nas uništi, u stvari, samo nam pomažu. Smrt je zbir svih zala koje sotona pušta na nas, pa čak i u tome, mi smo više nego pobednici, kroz Onoga koji nas je zavoleo. „**Hvala Bogu koji nam daje pobedu kroz Gospoda našega Isusa Hrista.**“ (1. Kor. 15,57)

Dobro ubeđenje. – „**Jer ovako govori Gospod Gospod, svetac Izrailjev: u povratku i u poćivanju biće vaše izbavljenje, izbavićete se, u miru i pouzdanju (poverenju) biće sila vaša**“ (Isaija 30,15 – eng. prev). „**Postali smo, naime, Hristovi saućesnici, samo ako početak pouzdanja do kraja ćvrsto održimo**“ (Jevr. 3,14). Naša vera je ova pobjeda. Sam Bog je naša

⁷ „**i ja te dobrotom iz ljubavi privukoh Sebi**“ – eng. prev.

⁸ „**mi smo više nego pobednici kroz Onoga...**“ – eng. prev.

snaga i naše spasenje. Zato se naša snaga sastoji u pouzdanju u Njega. „**Uzdajte se u Gospoda do vijeka, jer je Gospod Gospod vječna stijena.**“ (Isaija 26,4)

Apostol Pavle je bio „**u tamnicama..., bijen previše, u smrtnim opasnostima mnogo puta**“ (2. Kor. 11,23). On kaže:

„Od Judeja sam pet puta dobio četrdeset manje jedan udarac, triput sam bio šiban, jedanput zasut kamenjem, triput sam doživio brodolom, noć i dan proveo sam na dubokom moru. Često sam putovao, bio sam u opasnostima od reka, u opasnostima od razbojnika, u opasnostima od svog naroda, u opasnostima od mnogobožaca, u opasnostima u gradu, u opasnostima u pustinji, u opasnostima na moru, u opasnostima među lažnom braćom, u naporu i mucu, mnogo puta u nespavanju, u gladi i žeđi, u mnogom pošćenju, u studeni i golotinji.“ (2. Kor. 11,24-27)

On je sigurno neko ko može s autoritetom da govori o ovom velikom iskustvu. Poslušajmo, dakle, kako on to govori:

„Ubeđen sam naime, da nas ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sadašnjost, ni budućnost, ni sile, ni visina, ni dubina, niti kakvo drugo stvorenje, ne može rastaviti od Božije ljubavi, koja je u Hristu Isusu Gospodu našem.“ (Rimlj. 8,38.39)

Nema straha za budućnost. – Samo onima koji svojevolumno odbacuju Božju ljubav, ostaje „**strašno očekivanje suda**“ (Jevr. 10,27). Hristos nam kaže: „**Ne brinite se dakle za sutrašnji dan**“ (Mat. 6,34). On ne želi da naš um bude opterećen strahom i mračnim slutnjama. Neki ljudi nikad nisu mirni čak ni u najprijatnijim okolnostima, jer se boje da će se ipak nešto strašno uskoro dogoditi. Dakle, više nije važno šta je to što bi moglo da se dogodi, jer ništa što bi danas ili u budućnosti moglo da dođe, ne može da nas odvoji od Božje ljubavi koja je u Hristu Isusu, Gospodu našem. Uvereni smo da ono što će doći, kao i ono što je sada, sve je naše (1. Kor. 3,22). Zato u Hristu možemo da pevamo:

*Za mene sve je uvek dobro,
Bilo da dobro ili zlo primam,
Kad imam Tebe ja u svemu,
Ja sve onda u Tebi imam.*

Ko su pravi Izrailjci?

Pavlova ljubav za braću. – Rimljanima 9,1-18:

„Istinu govorim u Hristu, ne lažem, to mi svedoči moja savest u Duhu Svetom, da mi je vrlo žao i da me srce boli bez prestanka. Želeo bih, naime, da sam budem kao proklet odlučan od Hrista – za svoju braću i svoje srodnike po telu, koji su Izrailjci, kojima pripada usinovljenje, i slava, i zaveti, i zakonodavstvo, i služba Božija, i obećanja, čiji su oci, od kojih potiče i Hristos po telu, koji je nad svima Bog – blagosloven u sve vekove, amin. Ali ne treba misliti da je propala reč Božija, jer nisu svi, koji vode poreklo od Izrailja, pravi Izrailjci. I nisu svi Avraamova deca samim tim što su njegovo potomstvo, nego: 'U Isaaku nazvaće se tvoje potomstvo'. To znači da sva telesna deca nisu deca Božija, nego deca obećanja smatraju se kao pravo potomstvo. A reč obećanja je ovo: 'Doći ću u ovo vreme i Sara će imati sina'. Ali ne samo ona, nego i Reveka koja je od jednoga začela, od Isaaka, našeg oca; jer dok se oni još nisu rodili, niti učinili što dobro ili zlo, da bi ostalo onako kako je Bog po svom izboru odredio, da ne zavisi od dela nego od onoga koji poziva, njoj je rečeno: 'Stariji će služiti mlađemu', kao što je napisano: 'Jakova sam zavoleo, a Isava sam omrzo'. Šta ćemo, dakle, reći? Da nije to nepravda s Božije strane? Daleko od toga. Jer Mojsiju govori: 'Smilovaću se na onoga prema kome imam milosti, i sažaliću se na onoga prema kome imam sažaljenja'. Stoga, dakle, ne zavisi od onoga koji hoće, niti od onoga koji trči, nego od milostivoga Boga. Jer Pismo govori faraonu: 'Baš zato te podigoh, da na tebi pokažem svoju silu, i da se moje ime razglasi po svoj zemlji'. Tako, dakle, smiluje se na koga hoće, i učini okorelim – koga hoće.“

Ovo je zaista veliki odlomak da bi se kao celina uzeo u razmatranje. Međutim, ako se postavi razložno pitanje, o čemu ovaj deo poslanice zapravo govori, nestaće sve pretpostavljene teškoće.

I Jevreji i Grci. – Iako je Pavle bio „apostol neznabožaca“, on nije zaboravljao „svoje srodnike po telu“. Gde god da je išao, on je najpre obilazio Jevreje i njima propovedao. Starešinama u efeskoj crkvi, on kaže: „**Ništa korisno nisam propustio da vam kažem i da vas poučim javno i idući od kuće do kuće, preklinjući Judeje i Grke da se obrate Bogu i da veruju u Gospoda našega Isusa**“ (Dela 20,20). Pavlova briga za sve klase, čak i za one koji su za njega lično bili stranci, više od svega drugog pokazuje njegovu sličnost sa Gospodom Isusom Hristom.

Prednost Izrailjaca. – „**Kakvo preimućstvo ima Judejin... veliko, na svaki način. Prvo, njima su poverena Božija obećanja**“ (Rimlj. 3,1.2 – kombinacija Čarnić - KJV). Ovde, dakle, čitamo o veličanstvenim prednostima koje pripadaju Izrailju: o usinovljenju i slavi, o zavetima i predavanju Zakona, Božjoj službi i obećanjima. Zaista je strašno biti neveran pored tako neprocenjivih privilegija!

„**Spasenje dolazi od Judeja**“ (Jovan 4,22). – Tako je Isus rekao ženi Samarjanki, na izvoru. Od Jevreja „**potiče i Hristos po telu**“ (Rimlj. 9,5). Bibliju su pisali Jevreji, a jedna mlada Jevrejka bila je majka našeg Gospoda. Nema božanskog dara niti blagoslova datog ljudima, koji nije bio darovan „*prvo Jevrejinu*“, a za ta saznanja svi mi dugujemo Jevrejima.

Ništa nije od neznabožaca. – Apostol Pavle kaže o neznabošcima koji su to po telu, da su oni „**otuđeni od izrailjskog društva, bez udela u obećanim zavetima, nemajući nade, i bez Boga u svetu**“ (Efes. 2,12). Zaveti, obećanja, čak i sam Hristos – sve pripada Jevrejima, a ne

neznabošcima. Stoga, ko god da je spasen, mora biti spasen kao Jevrejin. Međutim, **„Bog (se) najpre pobrinuo da između mnogobožaca uzme narod za svoje ime.“** (Dela 15,14)

Proklet od Hrista. – Nema razlike kada kažemo „*proklet*“, „*anatema*“, ili „*odvojen*“. Sve to ima isto značenje i ukazuje na užasno i jadno stanje. Biti bez Hrista znači biti bez Boga u ovom svetu – Efescima 2,12.

To je stanje koje bi Pavle prihvatio da se u njemu nađe, zamenjujući mesto sa svojom braćom po telu (Jevrejima), kada bi to moglo da im pomogne. Šta nam to govori? To da su Jevreji po telu bili, i još uvek su, u takvom stanju koje podrazumeva prokletstvo – prokletstvo Hristovo, „*nemajući nade, i bez Boga u svetu*“. I kako su sva obećanja Božja data u Hristu (2. Kor. 1,20), oni koji su od Hrista odvojeni, nemaju udela u obećanjima. Zbog ove činjenice ponovo ističemo istinu da Izrailj po telu, kao zemaljska nacija, nema i nikada nije imao veće „*pravo na Boga*“, nego bilo koji drugi narod. Bog nikada nije dao neko naročito obećanje Jevrejima, koje ne bi važno za sve druge ljude.

U svojoj izraženoj želji, Pavle je iskazao svoju potpunu predanost Gospodu, kao i to do koje mere je imao Njegov Duh u sebi. Hristos je Sebe dao za ljude, pristajući čak da bude odvojen od Boga, kako bi dosegao i spasao izgubljene. Nema drugog imena pod nebom posredstvom kojeg bi ljudi mogli da budu spaseni; zbog toga, Pavlovo pružimanje prokletstva ne bi izbacilo njegovu braću, što je i on sam veoma dobro znao.

On je na ovaj način pokazao kako je očajno bilo stanje u kojem su se našli Jevreji, i kako je bila velika njegova žalost zbog toga. Međutim, iako nikakva ljudska žrtva ne može da pomogne, ljudi imaju tu privilegiju da učestvuju u Hristovim patnjama za druge. Pavle za sebe kaže: **„Sada se radujem u svojim stradanjima za vas i na svom telu nadopunjavam ono što nedostaje Hristovim nevoljama, – za njegovo telo, koje je Crkva.“** (Kološ. 1,24)

Obrezanje postalo neobrezanje. – Ranije smo čitali reči: **„Ako si pak prestupnik zakona, tvoje obrezanje postalo je neobrezanje“** (Rimlj. 2,25). Ove reči se odnose na Jevreje koji su, u ovom kontekstu, bili optuženi zbog kršenja Zakona – Rimljanima 2,17-24. Stih 31, u poglavlju koje sada proučavamo, takođe nam kaže da Izrailj nije dostigao Zakon pravednosti. Uzrok tome je što nisu prihvatili Hrista, kroz kojeg se jedino može dosegnuti pravednost Zakona.

Dakle, ponovo nalazimo da Jevreji, Pavlovi „*srodnici po telu*“, uopšte nisu bili Izrailjci, nego neznabošci, odvojeni od Hrista, „*nemajući nade, i bez Boga u svetu*“. Neverovanje nekih ljudi ne može da učini Božju vernost nedelotvornom – Rimljanima 3,3. Ako bi svaki potomak Jakovljevi propao, to ne bi ni za dlaku umanjilo Božje obećanje dato Izrailju, jer su pravi Izrailjci oni koji veruju u obećanja.

Seme Avramovo. – **„U Isaaku nazvaće se tvoje potomstvo“** (Rimlj. 9, 7). Isak je bio dete obećanja; zato su oni koji veruju u Božja obećanja seme Avramovo. Jevrejima, samozadovoljnim zbog svog porekla, Jovan Krstitelj je rekao: **„Ne mislite da možete sami (u sebi – eng. prev) da govorite: imamo oca Avraama; jer vam kažem da Bog može od ovoga kamenja podići decu Avraamu“** (Mat. 3,9). On bi to mogao tako lako da uradi, kao što je načinio čoveka od praha zemaljskog, na početku.

Telo i obećanje. – **„Sva telesna deca nisu deca Božija, nego deca obećanja smatraju se kao pravo potomstvo“** (Rimlj. 9,8). Ovaj stih ima takvu snagu da bi za čitavu večnost trebalo da odstrani sva nadmudrivanja o povratku Jevreja u Jerusalim, kako bi se, navodno, Božja obećanja ispunila.¹ Štaviše, on bi morao da stavi tačku na besmisleni ideju da bilo koja nacija, američka ili engleska, predstavlja Izrailj, i da je kao takva naslednik Božjih obećanja.

Božje predznanje. – Dok još deca nisu bila rođena, i dok još nisu učinila dobro ili zlo, za njih je bilo rečeno: **„Stariji će služiti mlađemu“** (v. stih 12). Bog zna kraj stvari od početka i može unapred da kaže šta će svako da čini. Izbor je napravljen u skladu s onim što je rečeno o

¹ Da je pisao u naše vreme, Vagoner bi bez sumnje insistirao na tome da fizičko prisustvo Jevreja u Jerusalimu i Palestini nije nikakvo ispunjenje Božjeg proročanstva. Danas je ništa manje istinito, kao i u danima Pavlovim, da je samo duhovni Izrailj, oni koji su u Hristu, pravo Avramovo potomstvo – *prim. eng. izdavača*

Bogu, „**koji nas je spasio i prizvao svetim pozivom, ne na osnovu naših dela, nego po svojoj odluci i blagodati koja nam je u Hristu Isusu dana pre večnih vremena.**“ (2. Tim. 1,9)

„**Isava sam omrzo**“ – Ovo je napisano mnogo godina nakon što su obojica, i Jakov i Isav, umrli. „**Ne bješe li Isav brat Jakovu? govori Gospod; ali Jakova ljubih, a na Isava mrzih; zato gore njegove opustih i nasljedstvo njegovo dadoh zmajevima iz pustinje**“ (Malahija 1,2,3). Za Isavove potomke je rečeno da će se nazvati „**narod na koji se gnjevi Gospod do vijeka**“ (Malahija 1,4). Zašto? „**Ovako veli Gospod: za tri zla i za četiri što učini Edom, neću mu oprostiti, jer goni brata svojega mačem potvrši u sebi sve žaljenje (ugušivši u sebi svako sažaljenje – slobodniji eng. prevod), i gnjev njegov razdire jednako, i srdnju svoju drži uvijek**“ (Amos 1,11). Jakov je, s druge strane, verovao u Božja obećanja i kroz njih postao učesnik u božanskoj prirodi; samim tim i nasljednik Božji i sunasljednik s Isusom Hristom.

Nema nepravde u Boga. – Dobro zapamtite stihove 14-17, kao dokaz da nema proizvoljnosti u Božjem izboru. Sve je zasnovano na milosti. „**Jer Mojsiju govori: 'Smilovaću se na onoga prema kome imam milosti, i sažaliću se na onoga prema kome imam sažaljenja'**“ „**Dakle, sve zavisi od „Boga koji pokazuje milost**“ (stih 16 – eng. prev). Zemlja je puna milosti Gospodnje (Psalam 119,64) i „**dovijeka (je) milost njegova.**“ (Psalam 136,8)

Božja namera s faraonom. – Slučaj faraona apostol je naveo kao ilustraciju tvrdnje da „**ne zavisi od onoga koji hoće, niti od onoga koji trči, nego od milostivoga Boga**“ (stih 16). „**Jer Pismo govori faraonu: 'Baš zato te podigoh, da na tebi pokažem svoju silu, i da se moje ime razglasi po svojoj zemlji.'**“ (stih 17)

Nebitno je da li se ovaj stih odnosi na dovođenje faraona na presto, ili na njegovo održavanje i zaštitu do tog vremena. Jedno je sigurno – iz ovoga se ne može izvući pouka, koju mnogi najčešće izvlače, da je Bog faraona doveo na presto sa namerom da na njemu iskali Svoju osvetu. Čuđenja je vredno to da ma koji hrišćanin, sa imenom koje nosi, može da nanese takvu uvredu Bogu, optužujući Ga na ovaj način.

Namera Božja, kada je reč o faraonu i njegovom uzdizanju, to jest, njegovom održavanju na prestolu, bila je pokazivanje Božje sile, pred ovim čovekom i u njemu, kao i to da se Božje ime razglasi svuda po svetu. Ova namera je ostvarena kroz uništenje faraona, što je bila posledica njegovog tvrdoglavog odbijanja. Ali, ista namera bi podjednako uspešno bila ostvarena, a za samog faraona čak i bolje, da je on poslušao Božju reč. Faraon je video Božju silu, ali nije hteo da poveruje. Da je dao mesta veri, on bi bio spasen, jer je sila Božja, na spasenje svakome koji veruje.

Faraon je imao imperatorsku volju. – Njegove upadljive karakterne crte bile su postojanost, čvrstina volje i istrajnost, ali se sve to izmetnulo u tvrdoglavost. Ko bi mogao da proceni sve dobro koje bi se pokazalo, da je faraon potčinio svoju volju Gospodu? Potčinjavanje Bogu bila bi velika žrtva, prema onome kako ljudi shvataju žrtvu, ali ne veća od onoga što je Mojsije žrtvovao. Mojsije se odrekao istog trona, da bi sudbinu podelio sa Božjim narodom.

Divno i časno mesto je ponuđeno faraonu, ali on nije prepoznao dan svog pohoda. Od njega se tražilo da se ponizi i on je to odbacio. Kao posledica, došlo je do toga da izgubi sina; dok je Mojsije, koji je izabrao da strada sa Božjim narodom i učestvuje u sramoti Hristovoj, dobio ime i mesto koji će u časti ostati do veke. Odbačena milost Božja, pretvorila se u prokletstvo. „**Jer su pravi putovi Gospodnji, i pravednici će hoditi po njima, a prestupnici će pasti na njima.**“ (Osija 14,9)

Naučili smo da, iako je Bog neke izabrao, prozivajući ih po imenu, i koji su kasnije stekli slavno ime kao deca Božja, Njegov izbor nije proizvoljan (stihijski, ćudljiv). Jakov je izabran pre svog rođenja, ali ne više nego što su svi drugi izabrani. Bog nas je blagoslovio svim duhovnim blagoslovima u Hristu, „**jer nas je u njemu izabrao pre stvaranja sveta – da budemo sveti i neporočni pred njim, odredivši nas unapred u ljubavi, blagonaklonošću**

svoje volje i na slavu svoje milosti, da nas Hristovim posredstvom usini i primi u Ljubljenome“ (Efes. 1,4-6 – kombinacija Čarnić - KJV)

„Stoga, dakle, ne zavisi od onoga koji hoće, niti od onoga koji trči, nego od milostivoga Boga“ (Rimlj. 9,16). Kao potvrdu ovoga, apostol navodi slučaj faraona, koji je bio izabran u Hristu isto koliko i Jakov, i isto koliko i svi mi. Bio je izabran za pohvalu slavne milosti Božje; međutim, on je tvrdoglavo odbijao da se potčini. No, Božja volja će naići na pohvalu, čak i posredstvom ljudskog gneva, ako oni nisu voljni da Ga dragovoljno slave; tako su Božje ime i Njegova sila bili otkriveni posredstvom faraonove tvrdoglavosti.

Bolje bi bilo da se ponositi vladar pokorio, prihvatajući Božji plan, umesto što je morao da se suoči sa ostvarenjem tog plana nasuprot svojoj volji. Lekcija koju iz ovoga treba da naučimo jeste da je svako ljudsko biće u svakom narodu pod nebom izabrano, i da taj izbor znači njegovo usinjenje. U ovom izboru Jevreji nemaju nikakvu prednost u odnosu na druge, već su u ravnopravnom položaju sa njima, kao što ćemo to još jednom videti u podsetniku za ovo poglavlje.

„Prihvaćeni u Ljubljenom“ (Efes. 1,6). – Rimlj. 9,19-33:

„Sad ćeš mi reći: zašto onda još prekoreva? Jer ko može da se suprotstavi njegovoj volji? Ta ko si ti, čoveče, da se prepireš s Bogom? Hoće li rukotvorina govoriti svom tvorcu: zašto si me tako načinio? Ili zar lončar nema vlasti nad kalom – da od iste smese načini jednu posudu za čast, a drugu za sramotu? A šta ćemo reći ako je Bog, želeći da pokaže svoj gnev i da obznani svoju moć, s velikom strpljivošću podneo posude gneva, pripravljene za propast, da bi istovremeno obznanio bogatstvo svoje slave na posudama milosti, koje je unapred pripremio za slavu; kao takve pozvao je i nas ne samo od Judeja nego i od mnogobožaca, kao što i govori kod Osije: 'Narod, koji nije moj narod, nazvaću svojim, i onu koja nije voljena nazvaću voljenom, i dogodiće se da će se na mestu, gde im je rečeno: vi niste moj narod, baš onde nazvati sinovima živog Boga'. A Isaija viče za Izrailj: 'Ako broj sinova Izrailjevih bude kao morski pesak, spašće se ipak samo ostatak, jer Gospod će svoju reč sprovesti na zemlji, ispuniće je bez odlaganja'. I kao što je Isaija prorekao: 'Da nam Gospod Savaot nije ostavio potomstva, postali bismo kao Sodoma i bili bismo izjednačeni sa Gomorom'. Šta ćemo, dakle, reći? Mnogobošci, koji nisu težili za pravednošću, postigli su pravednost, i to pravednost od vere, a Izrailj, težeći zakonu pravednosti, nije dostigao taj zakon. Zašto? Zato što nije nastojao da ga dostigne verom, nego delima; spotakoše se na kamen spoticanja, kao što je napisano: 'Evo postavljam na Sion kamen spoticanja i stenu sablazni, i ko u njega veruje neće se postideti'.“

Prigovaranje Bogu. – Radi se o vrlo uobičajenoj praksi i njena uobičajenost dovela je dotle da mnogi ljudi izgube osećaj za izopačenost takvog ponašanja.

Kada neko sa ogorčenjem postavlja pitanje, zašto Bog ovo ili ono čini, ili ako kaže: „*Ne vidim pravdu u takvom toku stvari*“, kao da je na poseban način i lično uvređen, onda takva osoba sebi onemogućuje razumevanje čak i onoga što bi smrtnici mogli da shvate o Bogu. Prilično je nerazumno i zlo kada se Bog optužuje zato što mi nismo jednaki s Njim po mudrosti. Jedini način na koji se može dokučiti mali deo onoga što Bog jeste, traži naše utvrđivanje u istini da je On pravedan i milostiv, i da je sve što čini, za dobro Njegovim stvorenjima. Poštovanje, a ne upitno negodovanje, dovodi stvorenje u prisutnost večnoga Boga. **„Umirite se i poznajte da sam ja Bog.“** (Psalam 46,10)

Lončar i njegovi sudovi. – Onaj koji sebe smatra kompetentnim da kritikuje Gospoda, misli da ima jak argument protiv Njega u stihovima 21-24, u poglavlju koje proučavamo. „*Sigurno je*“, misli on, „*da ovaj tekst uči da je Bog neke ljude stvorio da budu spaseni, a druge da budu uništeni.*“

Sigurno je to da ničeg sličnog u ovom tekstu nema! Ogromna je razlika između onoga što ove reči zaista znače i toga šta čovek uobražava da one znače. Lončar ima vlast nad glinom, kao što Tvorac ima vlast nad Svojim stvorenjima, i ona je prirodna i ne dolazi u pitanje. Razmislite o ovome: lončar ima vlast nad glinom da načini jedan sud za čast, a drugi za sramotu. To je sasvim tačno; ali, ko je na svetu ikada čuo da bilo koji lončar ulaže svoj trud da bi napravio sud, samo zato da bi ga kasnije uništio? On pravi razne sudove za različite primene i svi su oni predviđeni za nekakvu upotrebu, a ne za uništenje. Dakle, Bog nikoga nije stvorio sa ciljem da ga uništi.

Božja dugotrpeljivost. – Činjenica da Bog nije planirao ničije uništenje, očituje se u tome da On dugo okleva pre nego što dopusti da neko doživi konačno uništenje, koje je samo plata, pravedna i zarađena zlim delima osobe koja biva uništena. On je „**s velikom strpljivošću podneo posude gneva, pripravljene za propast**“ (stih 22). Oni su sami sebe pripravili za uništenje svojom tvrdoglavošću, sakupljajući gnev za sebe, za dan gneva – Rimljanima 2,5. Zapamtite da je Gospod dugo podnosio sa velikim strpljenjem ove „*posude gneva*“. Mi treba da smatramo „**strpljivost Gospoda našega... svojim spasenjem**“ (2. Petr. 3,15). On „**pokazuje svoju dugotrpeljivost prema nama jer ne želi da iko propadne, nego da svi dođu do pokajanja**“ (2. Petr. 3,9). Dakle, činjenica da je Bog dugo podnosio s velikim strpljenjem (uz dugotrajnu patnju – *bukvalan prevod*) posude gneva, čak i kada su bile sasvim spremne za uništenje, pokazuje da je On čeznuo da ih izbavi i zbog toga im je pružio svaku moguću priliku.

„**Kao takve pozvao je**“ (Rimlj. 9,24). – Božja dugotrpeljivost takođe ima za cilj da prikaže svu raskoš Njegove slave, „**na posudama milosti, koje je unapred pripremio za slavu**“ (Rimlj. 9,23). A koga predstavljaju ovi sudovi? „**Kao takve pozvao je i nas**“ (stih 24). Ko su ti koje je pozvao? Da li oni pripadaju istoj, posebno izabranoj naciji? „**Ne samo od Judeja nego i od mnogobožaca**“ (stih 24 – drugi deo). Celo poglavlje predstavlja određeno skidanje optužbi sa Božjeg izbora koji se odnosi na ljude, pre njihovog rođenja, kao što je to ilustrovano Jakovljevim primerom; ovaj stih pokazuje da izabiranje Jakova nikako nije značilo privilegije za jevrejski narod, jer On svoju naklonost nepristrasno daruje i Jevrejima i mnogobošcima, u istoj meri, samo ako je oni prihvataju.

Božji narod. – Gore rečeno još je detaljnije objašnjeno u stihovima 25 i 26: „**Kao što i govori kod Osije²: 'Narod, koji nije moj narod, nazvaću svojim, i onu koja nije voljena nazvaću voljenom, i dogodiće se da će se na mestu, gde im je rečeno: vi niste moj narod, baš onde nazvati sinovima živog Boga.'**“ Bog je pohodio neznabošce, da bi između njih odvojio narod na slavu Svom imenu. Apostol Petar je milost ukazanu neznabošcima s Božje strane opisao sledećim rečima:

„I Bog, koji poznaje srca, posvedočio je za njih, kad im je dao Duha Svetoga kao i nama, i nije postavio nikakve razlike između nas i njih, već je očistio njihova srca verom. Što, dakle, sad kušate Boga time što hoćete da nametnete učenicima na vrat jaram, koji ni naši očevi ni mi nismo mogli da ponesemo? Nego verujemo da ćemo blagodaću Gospoda Isusa biti spaseni na isti način kao i oni.“ (Dela 15,8-11)

Tako, dakle, „**nema razlike između Judejina i Grka; jedan isti Gospod je nad svima, bogat za sve koji ga prizivaju.**“ (Rimlj. 10,12)

Ostatak. – „**A Isaija viče za Izrailj: 'Ako broj sinova Izrailjevih bude kao morski pesak, spašće se ipak samo ostatak.'**“ (Rimlj. 9,27). „**Tako, dakle, i u sadašnje vreme postoji jedan ostatak izabran po blagodati**“ (Rimlj. 11,5). Ma koliko da je onih čije poreklo vodi od Jakova, po telu gledano, samo će oni biti spaseni koji se dragovoljno potčinjavaju Božjoj milosti.

² Osija 1,9.10

Sasvim sigurno ne postoji nikakva šansa za hvalisanje, osim krstom Gospoda našega Isusa Hrista.

Neznabošci ispred. – Jevreji su ispovedali da drže Zakon, ali oni to nisu činili. Neznabošci nisu bili vezani Zakonom; ipak, oni su uspjeli da ispune njegove zahteve. Ako se prisetimo stihova u Rimljanima, 2,25-29, znaćemo da se pravo obrezanje sastoji (i to je uvek tako bilo) u držanju Zakona. Prema tome, ako su neznabošci svojom verom držali Zakon, a Jevreji svojim nedostatkom vere to nisu činili, ispada da su oni zamenili mesta; neznabošci su bili pravi Jevreji, dok su Jevreji po telu postali isto što i pagani.

Znak koji nedostaje. – Jevreji su sledili Zakon pravednosti, ali ga nisu dosegli. Zašto? **„Zato što ga nisu tražili verom, nego delima Zakona“** (Rimlj. 9,32 – eng. prev). Kako snažno ove reči utvrđuju ono što cela poslanica govori, a to je da vera nikome ne daje pravo da prestupa Zakon, nego da se jedino verom on može držati!

Jevrejima se ne zamera što su sledili Zakon pravednosti, već što to nisu činili na pravi način. Dela koja Zakon traži dostižu se ne putem dela, već putem vere. Drugim rečima, loša dela ne mogu da proizvedu dobra dela; od nečeg što je zlo ne može da ispadne ono što je dobro. Nema popusta na cenu dobrih dela. Ona su nešto što najviše treba ovom svetu. Rezultat su držanja Zakona verom. Ne postoji mogućnost da dobra dela postoje bez vere; jer **„sve što ne potiče od vere – greh je.“** (Rimlj. 14,23)

Kamen spoticanja. – Ne propustite da povežete poslednji deo ovog poglavlja sa njegovim prvi delom. Setite se da je na početku Izrailj po telu predstavljen kao proklet od Hrista. Njima je pripalo, između ostalog, da prime Zakon, ali se, nažalost, dogodilo da oni ostanu uskraćeni, kada je reč o tom istom Zakonu. Zašto? **„Spotakoše se na kamen spoticanja“** (Rimlj. 9,32). Koji kamen spoticanja? Hrista. Oni su bili u istom položaju u kojem su toliki ljudi danas, koji ne veruju da se sva obećanja data Izrailju u potpunosti i isključivo sadrže u Hristu. Stari Izrailjci su mislili, kao i mnogi današnji takozvani hrišćani, da ih je Bog počastvovao zbog njihovih sopstvenih zasluga, potpuno nezavisno od Hrista. Hristos je kamen spoticanja na koji se spotiču svi koji obećanja namenjena Izrailju doživljavaju kao obećanja dana jednoj određenoj naciji, isključujući tako sve druge.

Siguran temelj. – Zvuči čudno kada se kaže da svaki kamen spoticanja jeste ujedno prag i siguran temelj jedne građevine. Ono na šta se jedni spotiču, nezaobilazno je sredstvo u podizanju i izgradjivanju drugih. **„Jer su pravi putovi Gospodnji, i pravednici će hoditi po njima, a prestupnici će pasti na njima“** (Osija 14,9). Hristos je stena sablazni za one koji ne veruju, ali siguran temelj za one koje imaju veru. On je **„Svetac Izrailjev“**, **„Car Izrailjev“** i **„Pastir Izrailjev“**; u isto vreme On je i tor, i vrata na koja se u tor ulazi. Bez Njega Izrailj ne bi mogao da postoji.

Oni koji misle da imaju pravo na nasleđe u Izrailju samo na osnovu svog rođenja, ne uvažavajući Hrista, na kraju će se osramotiti, jer ko god ne ulazi na vrata, **„taj je lopov i razbojnik“** (Jovan 10.1). Ali **„ko u njega veruje neće se postideti“** (Rimlj. 9,33), jer njegova vera dokazuje da je on seme Avramovo, što znači, naslednik Božji, u skladu s obećanjem.

10. Poglavlje

Radosne vesti o dobrim stvarima

Ne zaboravimo da deveto poglavlje Rimljanima opisuje stanje Izrailja po telu i obraća se onima koji su pozvani da budu Izrailj. Starozavetni Izrailj je „**proklet od Hrista**“ (Rimlj. 9,3 – Čarnić; KJV). Oni su težili Zakonu pravednosti (stih 31), ali nisu dosegli pravednost, jer je nisu tražili verom, nego delima. Prema tome, neznabošci su zadobili preimućstvo nad Jevrejima, jer su tražili pravednost na ispravan način, verom.

Tako su se ispunile Hristove reči izgovorene samopravednim Jevrejima: „**Zaista vam kažem da carinici i bludnice ulaze pre vas u carstvo Božije**“; i na drugom mestu: „**Zato vam kažem da će se uzeti od vas carstvo Božije i dati narodu koji donosi plodove njegove**.“ (Mat. 21,31.43)

Međutim, Bog nije odbacio Svoj narod zato što su se spotakli na Kamen koji je On postavio kao temelj. On ih je podnosio sa velikim strpljenjem, čak i kada su sudovi gneva bili dozreli za uništenje. Od ovog mesta apostol nastavlja dalje.

Slavno Jevanđelje. – Rimljanima 10,1-21:

„Braćo, želja moga srca i moja molitva Bogu za njih usmerena je na njihovo spasenje. Jer im svedočim da imaju revnosti za Boga, ali bez pravilnog saznanja. Ne znajući, naime, šta je pravednost Božija i tražeći da postave svoju sopstvenu pravednost, nisu se potčinili Božijoj pravednosti. Jer Hristos je svršetak zakona – za opravdanje svakom koji veruje. Jer Mojsije piše za pravednost koja je od zakona: 'Čovek koji nju čini živeće od nje'. A pravednost, koja je od vere, ovako govori: 'Nemoj da kažeš u svom srcu: ko će se popeti na nebo?' to jest, da svede Hrista, ili: 'Ko će sići u bezdan?' to jest, da izvede Hrista iz mrtvih. Nego šta ona govori? – 'Blizu ti je reč, u tvojim ustima i u tvom srcu', to jest, reč vere koju mi propovedamo. Ako, dakle, svojim ustima ispovediš da je Isus Gospod i poveruješ u svom srcu da ga je Bog vaskrsao iz mrtvih, bićeš spasen. Jer srcem se veruje za pravednost, a ustima se ispoveda na spasenje. Pismo, naime, kaže: 'Svako, ko veruje u njega, neće se postideti'. Jer nema razlike između Judejina i Grka; jedan isti Gospod je nad svima, bogat za sve koji ga prizivaju, jer: 'Svako, ko prizove ime Gospodnje, biće spasen'. Kako će, dakle, prizvati onoga u koga nisu poverovali? A kako će verovati u onoga za koga nisu čuli? Kako će pak čuti bez propovednika? I kako će propovedati, ako nisu poslani? Kao što je napisano: 'Kako su mile noge onih koji javljaju dobra'. Ali svi nisu poslušali evanđelje. Jer Isaija govori: 'Gospode, ko je poverovao našoj propovedi?' Vera, dakle, potiče od propovedi, a propoved biva Hristovom rečju. Nego kažem – zar nisu čuli? Još te kako: 'Glas njihov izišao je po svoj zemlji, i njihove reči do kraja sveta'. Pitam čak: zar Izrailj nije razumeo? Mojsije prvi govori: 'Izazvaću vas da se u revnosti ugledate na narod, koji nije moj narod, i probudiću u vama gnev prema jednom nerazumnom narodu'. Isaija se pak usuđuje i govori: 'Nađoše me koji me nisu tražili, i javih se onima koji za mene nisu pitali'. A Izrailju govori: 'Vazdan pružah svoje ruke neposlušnom i jogunastom narodu'.“

Revnost bez znanja. – „Dobro je, međutim, svagda revnovati u dobru“ (Gal. 4,18). Revnost je veoma potrebna da bi se neki posao dovršio. Međutim, revnost bez znanja nalik je divljem konju koji nije zauzdan. Mnogo aktivnosti, ali bez koristi. To se, takođe, može uporediti sa čovekom koji pokazuje iskrenu želju i veliku motivaciju da stigne na određeno

mesto, ali je krenuo u pogrešnom pravcu. Ma koliko da je revnostan, on neće otići na sever, ako se uputio na suprotnu, južnu stranu. Neznanje poništava revnost. **„Izgibe moj narod, jer je bez znanja.“** (Osija 4,6)

Izrailjevo neznanje. – Oni nisu znali **„šta je pravednost Božija“** (Rimlj. 10,3). To je ona vrsta neznanja koja nije okončana sa generacijom koja je u ono vreme živela i koja se ne može pripisati samo jednom određenom narodu. Ali ono što je nepoznavanje Božje pravednosti činilo još mnogo gorim, jeste to da je ono bilo udruženo sa najsnažnijim ispovedanjem obaveze služenja Bogu.

Božja pravednost. – Božja pravednost je nešto što prevazilazi pridev koji ide uz ime; nešto daleko više od forme reči, ili čak samog izraza kojim se predstavlja Zakon. Ona je ništa manje nego život i karakter Božji. Kao što ne može da postoji ukus slatkog bez onoga što je slatko, tako nema ni pravednosti koja bi bila samo puka apstrakcija (zamišljen pojam – *prim. prev*). Pravednost nužno mora da bude povezana sa živim bićem. Samo je Bog pravedan (vidi Marko 10,18). Zato, gde god da se pravednost ispolji, tamo je Bog na delu. Pravednost je Božja suštinska odlika.

Forma i činjenica. – Jevreji su imali **„formu (obličje, oličenje) znanja i istine u Zakonu“** (Rimlj. 2,20 – *eng. prev*), ali ne i samu istinu. Božji Zakon, napisan na kamenim pločama ili u knjizi, savršen je koliko u toj formi on može da bude. Ali, između tih zapisa i pravog Zakona postoji ona razlika, kakva je između fotografije nekog čoveka i samog čoveka. Ovo prvo samo je senka. Nema života u pisanim slovima i ona ništa ne mogu da postignu. Ona, prosto, označavaju u formi pisanog izraza ono, što realno postoji samo u životu Božjem.

Isprazna pravednost. – Jevreji su veoma dobro znali da reči uklesane u kamenu ili ispisane u knjizi ne mogu ništa da pomognu; kako su bili u neznanju u pogledu pravednosti koja je tim rečima bila samo opisana, pokušali su da ustanove neku svoju pravednost. Oni nikada ne bi to učinili da nisu bili u neznanju u pogledu Božje pravednosti. O tome psalmista govori: **„Pravda je tvoja kao gore Božije.“** (Psalam 36,6)

Takav napor, ma kolikom revnošću praćen, nije mogao da završi drugačije nego bednim neuspehom. Savle iz Tarsa bio je **„preterani revnitelj za svoja otačka predanja“** (Gal. 1,14), prevazilazeći čak i svoje pretke, daleko ispred svojih vršnjaka. Pa ipak, kada je došao do pravog razumevanja, ono što je mislio da mu je dobitak (da je njegova prednost), počeo je da sagledava kao gubitak, to jest, što je više nastojao da utvrdi svoju pravednost, sve je više bivao lišen one istinske pravednosti.

Potčinjavanje u odnosu na pravednost. – Da Jevreji nisu bili u neznanju u pogledu Božje pravednosti, ne bi pokušavali da zasnuju svoju sopstvenu pravednost. Oni su, zapravo, pokušali da nateraju Božju pravednost da se pokori njima, a trebalo je obrnuto – da se oni potčine njoj. Božja pravednost je aktivna. Ona je Njegov život. Kao što svež vazduh ulazi u prostoriju kad se prozori otvore, tako će i pravedan Božji život ispuniti svako srce koje je otvoreno da ga primi. Kada ljudi pokušavaju da upravljaju Božjim Zakonom, oni ga neminovno izopačuju i prilagođavaju svojim sopstvenim idejama; jedini način da imamo njegovo savršenstvo jeste da mu se pokorimo, dopuštajući mu da vlada nad nama. Tada će on samog sebe ispunjavati u našem životu. **„Jer Bog je taj što čini u vama da želite i da delate – da mu budete po volji.“** (Filip. 2,13)

Svršetak Zakona. – **„Svršetak je zapovesti milosrđe iz čistog srca, i dobre savesti i nelicemerne vere“** (1. Tim. 1,5 – *kombinacija KJV - Čarnić*). Milosrđe je ljubav, a ljubav je **„ispunjenje zakona“** (Rimlj. 13,10). Prema tome, svršetak Zakona je njegovo savršeno ispunjavanje. Ono je samo po sebi dokaz. Smisao reči „svršetak“ ništa ne menja. Recimo da se ona shvati kao poslednja faza, ili cilj nekog procesa. U tom slučaju je jasno da sve ono na šta se reč „svršetak“ odnosi, dolazi do svog kraja ili ispunjenja, to jest, označava upotpunjenje pomenutog procesa. Ako reč „svršetak“ uzmemo u najobičnijem smislu, kao krajnju granicu nečega, opet dolazimo na isto. Na svršetak (kraj) Zakona stižemo tek kad dosegnemo krajnju granicu njegovih zahteva.

Hristos svršetak Zakona. – Videli smo da je svršetak ili cilj Zakona pravednost koju on traži. Zato je rečeno da je „**Hristos... svršetak zakona za pravednosti (za dobijanje pravednosti, kao sredstvo dobijanja pravednosti), svakom onom ko veruje**“ (Rimlj. 10,4 – eng. prev). Zakon Božji je pravednost Božja (vidi Isaija 51,6.7). Ova pravednost je, međutim, stvarni život Božji, a reči Zakona samo su njegova senka. Isti ovaj život se našao u Hristu, jer je samo On taj koji može da Sobom samim objavi pravednost Božju – Rimlj. 3,24.25. Njegov život je Božji zakon, jer „**Bog beše u Njemu**“. Ono što su Jevreji imali samo kao spoljašnju formu, moglo se suštinski naći samo u Hristu. U Njemu je Zakon imao svoj svršetak. Da li iko misli da „svršetak zakona“ znači njegovo ukidanje? Kada uspete da ukinete Hrista, moći ćete da ukinete i Zakon; samo pod tim uslovom. Jedino će proučavanje Hristovog života otkriti pravednost koju Božji Zakon zahteva.

Kome će se pravednost otkriti? Za koga je Hristos kraj Zakona za pravednost (za dobijanje pravednosti)? „**Svakom onom ko veruje.**“ Hristos u srcu boravi posredstvom vere – Efescima 3,17. Savršena pravednost Zakona samo se u Njemu može naći. Ona je u Njemu u svom apsolutnom savršenstvu. Prema tome, kad Hristos boravi u srcu vernika, onda on doseže svršetak Zakona i to je jedini način. „**Ovo je delo Božije, da verujete u onoga koga je on poslao**“ (Jovan 6,29). „**Jer srcem se veruje za pravednost.**“ (Rimlj. 10,10)

Delati da bi živeo, i živeti da bi delao. – Pravednost koja je od Zakona, to jest, čovekova lična pravednost (vidi Filibljanima 3,9), zasniva se na principu „**učini nešto da bi živeo**“. Sam ovaj iskaz dovoljan je da pokaže koliko ga je nemoguće ispoštovati, jer život nužno mora da prethodi akciji. Mrtvo telo ništa ne može da učini da bi oživelo, nego najpre mora da odnekud primi život, da bi nešto činilo. Petar nije rekao mrtvoj Srni (Dela 9,39) da učini još koje delo milosrđa, da izatka još neku haljinu, kako bi oživela. On je nju, u ime Isusovo, vratio u život, da bi mogla da nastavi da čini dobra dela. „**Čovek koji nju (pravednost) čini živeće od nje**“, ali on mora najpre da živi da bi je tvorio. Dakle, pravednost koja je od Zakona, samo je jedan isprazan san. Hristos daje život, večni i pravedni život Božji, koji tvori pravednost u duši koja je na ovaj način oživljena.

Hristos je Reč. – Stihovi 6-8 ovog poglavlja, predstavljaju direktno citiranje Pete knjige Mojsijeve 30,11-14. Mojsije je ponavljao Zakon pred narodom i podsticao ih na poslušnost, govoreći da zapovest nije „daleko od tebe“, tako da nije trebalo slati nekoga da im je donese, „**nego ti je vrlo blizu ova riječ, u ustima tvojima i u srcu tvojem da bi je mogao tvoriti**“ (5. Mojs. 30,14 – kombinacija Daničić - KJV). Pavle, pišući pod nadahnućem Svetog Duha, objašnjava da se citirane Mojsijeve reči odnose na Hrista. Hristos je Reč, Zapovest koja nije daleko, koju ne treba da donosi neko s neba, niti iz bezdana¹. Neka čitalac pažljivo uporedi ova dva mesta u Pismu i jasno će uvideti da je prava zapovest Gospodnja ništa drugo i ništa manje nego Hristos.

Zakon i život. – Ova istina nije uvek i nužno bila sakrivena u periodu pre pisanja Novog zaveta. Svaki je mudar Jevrejin, u danima Mojsijevim, mogao jasno razumeti da se samo u Božjem životu pravednost Zakona može naći. Mojsije je rekao: „**Svjedočim vam danas nebom i zemljom, da sam stavio pred vas život i smrt, blagoslov i prokletstvo; zato izaberi život, da budeš živ ti i sjeme tvoje ljubeći Gospoda Boga svojega, slušajući glas njegov i držeći se njega; jer je on život tvoj i duljina dana tvojih.**“ (5. Mojs. 30,19.20)

Uspostavljajući Zakon u narodu, Mojsije je među njima ustanovio Božji život, koji se jedino može naći u Hristu. „**I znam da je njegova zapovest život večni**“ (Jovan 12,50). „**A ovo je večni život, da poznaju tebe, jedinoga pravoga Boga, i Isusa Hrista koga si poslao.**“ (Jovan 17,3)

Reč veoma blizu. – Imajući na umu da je Hristos reč, čitamo: „**Blizu ti je reč, u tvojim ustima i u tvom srcu, to jest, reč vere koju mi propovedamo**“ (Rimlj. 10,9). Da li je zaista Hristos tako blizu? Svakako jeste; jer On sam kaže: „**Vidi, stojim na vratima i kucam**“ (Otkr.

¹ da je podiže iz mrtvih – bukv. prev.

3,20). Ne samo da je blizu onih koji su dobri, nego „*nije daleko ni od jednoga od nas*“ (Dela 17,27 – Karadžić). On je tako blizu da „*u njemu živimo, i mičemo se, i postojimo.*“ (Dela 17,28 – kombinacija Čarnić - KJV)

Mi ne možemo ni ruku da ispružimo, a da ne pronađemo Njega. Hristos je u blizini srca, čak i kad je reč o zlim ljudima, i čeka da oni prepoznaju ono što je već činjenica, kako bi Ga imali na umu i priznavali Ga na svim putevima svojim. Onda će On, posredstvom vere, stanovati u njihovim srcima i usmeravati njihove korake na životnim stazama. Ni u čemu nije ljubav Hristova izobilnije ispoljena kao u Njegovoj rešenosti da boravi zajedno s grešnim ljudima i podnosi svu njihovu mržnju, a sve s ciljem da bi ih zadobio Svojim strpljenjem i dobrotom, i odvratio od njihovih zlih puteva.

Verovanje u vaskrsenje. – „*Ako, dakle, svojim ustima ispovediš da je Isus Gospod i poveruješ u svom srcu da ga je Bog vaskrsao iz mrtvih, bićeš spasen*“ (Rimlj. 10,9). On je bio „*predan za naše grehe i podignut radi našega opravdanja*“ (Rimlj. 4,25). „*Za sve je umro*“ (2. Kor. 5,15 – eng. prev). Okusio je smrt za svakog čoveka. Prema tome, podignut je iz groba za opravdanje svakog čoveka. Verovati srcem da Ga je Bog iz smrti podigao – to znači verovati da me Bog opravdava. Onaj ko ne veruje da ga Isus čisti od greha, zapravo ne veruje da je Bog Hrista podigao iz mrtvih. Jer ne može se verovati u Isusovo vaskrsenje, a da se verom ne obuhvati i ono zbog čega je On vaskrsnut. U Hristovo vaskrsenje se mnogo manje veruje nego što se to obično pretpostavlja.

Neće se postideti. – Koren reči „*verovati*“ ukazuje na temelj, nešto na čemu može da se gradi. Verovati u Isusa znači graditi na Njemu. On je isprobani Kamen i siguran temelj, Stena – Isaija 28,16. Ko na Njemu zida, neće morati da panično beži kad dođu bujice i navale poplave, niti kad snažni vetrovi stanu da duvaju na takvu kuću, jer je On Stena svih vekova.

Bez razlike. – Ključne reči jevandeoskog poziva su „*ko god*“. „*Jer Bog je tako zavoleo svet da je svog jedinorodnog Sina dao, da svaki (ko god) – ko veruje u njega – ne propadne, nego da ima večni život*“ (Jovan 3,16). „*I ko (god) žedni neka dođe, ko (god) hoće neka uzme vodu života badava*“ (Otkr. 22,17). „*Svako, ko (god) prizove ime Gospodnje, biće spasen*“ (Rimlj. 10,13). Ovde se ne pravi nikakva razlika, „*jer nema razlike između Judejina i Grka.*“ (stih 12)

Ponovo pročitajte drugo i treće poglavlje Rimljanima, a onda i četvrto, takođe. Zaista, cela knjiga **Rimljanima poslanica** satire tu naopaku ideju da je Bog pristrasan i da favorizuje jedne ljude na račun drugih. Koncept po kojem Bog daje naročite blagoslove jednoj naciji, a uskraćuje iste drugoj, zvala se ta nacija jevrejska, izrailjska, anglo-saksonska, engleska ili nekako drugačije, direktno je poricanje Jevandelja milosti Božje.

Jevandelje za sve. – Stihovi 13,14 i 15 govore o koracima koji su neophodni za spasenje. Prvo, ljudi moraju da prizovu Gospoda. Ali, da bi ga prizvali, moraju da veruju u Njega. To ne može biti ako ne čuju za Njega, to jest, ako neko ne bude poslat da im govori o Njemu. Međutim, propovednici su bili poslani, pa ipak nisu svi poverovali niti poslušali, iako su svi čuli.

Šta su to svi oni čuli? Svi su čuli Božju reč. Kao dokaz za ovo, apostol navodi da vera biva od slušanja reči Božje, i dodaje: „*Zar nisu čuli? Još te kako: 'Glas njihov izišao je po svoj zemlji, i njihove reči do kraja sveta.'*“ (Rimlj. 10,18). Svi na svetu su čuli i nema izgovora za bilo čije neverovanje. Ponovo pročitajte Rimljanima 1,16-20.

Slavni propovednici. – Hristovo Jevandelje je „*slavno Jevandelje*“ (1. Tim. 1,11 – eng. prev). Ono svojom svetlošću probija put do srca (vidi 2. Kor. 4,4). Dakle, sasvim je primereno da oni koji propovedaju budu prema svojoj slavi pomenuti – sunce, mesec i zvezde, koji su divni „*propovednici*“, čije reči idu s kraja na kraj zemlje. Svi oni propovedaju Jevandelje Hristovo. Oni su neprestani primer hođenja ispravnim putevima i pravilnog propovedanja Jevandelja, jer odražavaju slavu Božju.

Zato apostol Petar kaže nama koji smo čuli i poverovali u reč; „*A vi ste izabrani rod, carsko sveštenstvo, sveti narod, stečeni narod, da objavite slavna dela onoga koji vas je iz*

tame prizvao u svoju čudesnu svetlost“ (1. Petr. 2,9). Jevanđelje je Otkrivenje Božje ljudima. „***Bog (je) svetlost***“ (1. Jov. 1,5), stoga je objavljivanje Jevanđelja odražavanje Njegove svetlosti. „***Tako neka zasvetli vaša svetlost pred ljudima, da vide vaša dobra dela i proslave Oca vašega koji je na nebesima.***“ (Mat. 5,16)

11. Poglavlje

Sav će se Izrailj spasti

Jedanaesto poglavlje Rimljanima zatvara diskusiju koja se odnosi na Izrailj. U svakom od ova tri poglavlja, jasno nam je predstavljeno da neznabošci, ako veruju, imaju jednak udeo sa Jevrejima, kao i to da ovi potonji gube sve privilegije kao Božji narod, svojim neverovanjem. Istina da su svi ljudi jednaki i da su Božja obećanja dana svima koji veruju, bez obzira na rođenje ili pripadanje nekoj naciji, ne bi mogla biti jasnije prikazana nego što je to učinjeno u pomenutim poglavljima.

Rimljanima 11,1-22:

„Pitam sad: da nije Bog odbacio svoj narod? Daleko od toga. Jer i ja sam Izrailjac od Avraamovog potomstva, iz Venijaminovog plemena. Bog nije odbacio svoj narod, koji je unapred znao. Ili ne znate šta Pismo govori o Iliji, kako se tuži Bogu na Izrailja? 'Gospode, pobiše tvoje proroke, razrušiše tvoje oltare, a ja sam ostao sam, pa i moj život traže'. Ali šta mu veli Božiji odgovor? 'Ostavih sebi sedam hiljada ljudi koji nisu priklonili kolena pred Vaalom'. Tako, dakle, i u sadašnje vreme postoji jedan ostatak izabran po blagodati. Ako je pak po blagodati, onda nije po delima, jer inače blagodat ne bi više bila blagodat. Šta to znači? Izrailj nije postigao što je tražio, a izabrani su postigli; ostali pak ostaše okoreli, kao što je napisano: 'Bog im je dao tvrdoglavi duh, oči da ne vide i uši da ne čuju – do današnjeg dana'. I David govori: 'Trpeza njihova neka bude zamka i klopka, i sablazan, i odmazda njima; neka se pomrače njihove oči – da ne vide, a leđa njihova savij zauvek'. Pitam stoga: da se nisu spotakli da bi sasvim pali? Daleko od toga; nego njihovim promašajem spasenje je došlo mnogobošcima, da ih podstaknu na revnost. Ako je pak njihov promašaj bogatstvo za svet i njihovo zaostajanje bogatstvo za mnogobošce, šta li će tek učiniti njihova punoća? A vama, nekadašnjim mnogobošcima kažem: ukoliko sam apostol mnogobožaca, hvalim svoju službu, ne bih li kako podstakao svoj rod na revnost i spasio neke od njih. Jer ako je njihovo odbacivanje donelo pomirenje svetlu, šta će drugo značiti njihovo primanje – nego život iz mrtvih? Ako je prvi hleb svet, sveto je i sve testo; i ako je koren svet, svete su i grane. Ako su pak neke grane odlomljene, a ti si se kao divlja maslina nakalemio među njih i postao zajedničar u korenu i masnoći masline, nemoj da se ponosiš nad granama. A ako se ponosiš, znaj da ne nosiš ti korena, nego koren tebe. Na to ćeš reći: grane su odlomljene – da se ja nakalemim. Dobro; odlomljene su zbog njihovog neverovanja, a ti verom stojiš. Ne ponosi se, nego se boj. Jer, ako Bog nije poštedeo prirodne grane, neće poštedeti ni tebe. Vidi stoga dobrotu i strogost Božiju. Strogost se ispoljava na onima koji su pali, a dobrota Božija na tebi – ako istraješ u dobroti; inače ćeš i ti biti odsečen.“

Nisu odbačeni. – Apostol je znao da Bog nije odbacio svoj narod, direktne Avramove potomke. Njegov dokaz za to bila je činjenica da je on sam prihvaćen od Boga. Ako bi jevrejska nacija (kao narod) bila odbačena od Boga, onda za apostola Pavla ne bi bilo nade, jer je on bio „*Jevrej in od Jevreja*“ (Filip. 3,5). Reči „*Bože sačuvaj*“ (stih 1 – *engleski i Vukov prevod*) zavode neke ljude. Po njihovoj ideji, Pavle se molio Gospodu da ne odbaci njegov narod, kako ne bi i on sam (Pavle) bio odbačen. Umesto „*Bože sačuvaj*“ čitaj „*ni u kom slučaju*“ i sve će biti u redu. Dakle: „*Pitam sad: da nije Bog odbacio svoj narod? Ni u kom slučaju*“. A kako to

dokazujem? Pa „**i ja sam Izrailjac od Avraamovog potomstva, iz Venijaminovog plemena.**“ (Rimljanima 11,1)

Ko je odbaćen? – Iako Bog nije odbacio svoj narod, oni su pošli lošim putem. To što ih Bog nije odbacio nije dokaz da će oni biti spaseni. Pavle je nagovestio da bi čak i on, pošto je drugima propovedao, mogao da bude odbaćen – 1. Korinćanima 9,27. Ceo slučaj potpuno je u našim rukama. Nije bilo nikakve opasnosti da Bog odbaci Pavla nasuprot njegovoj volji. Imamo Božje reči: „**koji dolazi k meni neću ga istjerati napolje**“ (Jovan 6,37 - Karadžić); a svi mogu da dođu, jer On, takođe, kaže „**ko god hoće**“ neka dođe. Bog nikoga ne odbacuje; ali ako neko definitivno odbaci Njega, onda Mu, s obzirom na to da nikoga ne primorava, ne ostaje ništa drugo nego da takvoga prepusti njemu samom.

„Što zвах, ali ne hteste i odbaciste me, pružah ruku svoju, ali niko ne mari, nego prezreste svaki savet moj, i ukora mojih nijednoga ne hteste primiti.... Zato će jesti plod od putova svojih, i nasitiće se svojih sopstvenih izuma. Jer će neznalice (proste – bukv. prevod) ubiti njihovo odbijanje, i bezumne će uništiti njihovo blagostanje.“ (Priče 1,24-32 – eng. prev)

Bog je ispružio Svoju ruku prema neposlušnom i jogunastom narodu (Rimlj. 10,21), tako da je na njima bilo da odgovore hoće li da se spasu. Bog svakoga prihvata; jedino pitanje je, da li svako prihvata Njega.

Ostatak. – U ilustraciji iz Ilijinog vremena, učimo još nešto više, kada je reč o prihvatanju i odbacivanju. U to vreme je izgledalo kao da se ceo Izrailj odvojio od Gospoda, ali ipak je bilo sedam hiljada ljudi koji nisu priznali Vala. „**Tako, dakle, i u sadašnje vreme postoji jedan ostatak izabran po blagodati**“ (Rimlj. 11,5). Božja milost se daje svim ljudima i širi se nad svima. Oni koji prihvate milost, postaju izabrani, od ma kojeg plemena ili naroda da potiču. Iako plan spasenja obuima svet, ostaje tužna istina da ga samo mali broj ljudi u svakoj generaciji prihvata. „**Ako broj sinova Izrailjevih bude kao morski pesak, spašće se ipak samo ostatak.**“ (Rimlj. 9,27)

Drvo masline. – Iako postoje određena mesta u jedanaestom poglavlju koja su malo teža za razumevanje, poglavlje kao celina vrlo je jednostavno. Metaforom maslinovog drveta predstavljen je Božji narod, a slika kalemljenja prikazuje odnos celog čovečanstva u odnosu na Boga. Pre nego što uđemo u detalje ovog prikaza, za trenutak moramo da razmotrimo izrailjsko društvo.

U drugom poglavlju Efescima poslanice učimo da su oni, kao neznabošci, bili „**otuđeni od izrailjskog društva ... nemajući nade, i bez Boga u svetu**“ (Efes. 2,12). To znači da oni koji nisu deo izrailjskog društva, jesu oni koji su bez Boga; ili, oni koji su bez Boga, otuđeni su od izrailjskog društva.

Hristos je jedino potpuno pokazivanje Boga pred ljudima. „**Svojima je došao, i njegovi ga ne primiše**“ (Jovan 1,11). Prema tome velika većina jevrejske nacije bila je bez Boga, isto tako sigurno kao što je to bio slučaj sa paganima, i shodno tome, oni su bili otuđeni od izrailjskog društva. Isto poglavlje u Efescima poslanici nam kaže da je Hristos došao da pomiri Jevreje i neznabošce sa Bogom, po čemu ispada da su obe grupe bile odvojene od Njega. Dalje, iz istog poglavlja učimo da je izrailjska zajednica Božji dom (Efes. 2,19 – eng. prev), koji se sastoji od svetaca, onih koji su se pomirili s Bogom. Samo takvi nisu „**tuđinci i došljaci**“ u odnosu na Izrailj.

Poreklo Izrailja. – Ime je stvoreno one noći kada se Jakov borio s Bogom i konačno, svojom verom dobio blagoslov za kojim je čeznuo. Svojom fizičkom snagom ništa nije moga da postigne; jedan Gospodnji dodir bio je dovoljan da ga učini potpuno bespomoćnim. Upravo tada, u svojoj krajnjoj nemoći, on se predao Bogu u jednostavnoj veri i tako zadobio pobeđu, dobivši ime Izrailj – princ Božji. Ova titula prenosi se na sve njegove potomke, iako suštinski

pripada samo onima koji imaju živu veru u Boga, kao što izraz „hrišćanin“ koristimo za one koji su „u crkvi“, bez ikakvog vrednosnog suda o tome da li oni zaista poznaju Boga.

Svi moraju da budu nakalemljeni. – Rimljanima 11,23-26:

„A i oni, ako ne ostanu u neverovanju, biće nakalemljeni; jer Bog može da ih opet nakalemi. Jer, ako si ti odsečen od prirodne divlje masline i nakalemljen – protiv prirode – na pitomu maslinu, koliko će se pre nakalemiti na rođenu maslinu oni koji su po prirodi njene grane. Ne želim naime, braćo, da vam ostane nepoznata ova tajna, da ne bi mudrovali po svojoj mudrosti: jedan deo Izrailja je okoreo – dok ne uđu svi mnogobošci, i tako će se spasti sav Izrailj, kao što je napisano: 'Izbavitelj će doći sa Siona, odvrtiće bezbožnost od Jakova'.“

Pravedna nacija. – Mnogo toga je rečeno o neverstvu dece Izrailjeve; no, bilo je perioda kada su svi oni, kao narod, imali veru na zavidnom nivou. Jedan primer će za sada biti dovoljan. „**Verom padoše jerihonski zidovi kad se sedam dana obilazilo oko njih**“ (Jevr. 11,30). Trinaest puta je sva vojska marširala oko grada, naizgled bez ikakvog cilja i u potpunoj tišini. Takva vera pokazuje da su oni tada bili pravedan narod, u tesnoj zajednici s Bogom; jer, „**opravdani verom, imamo mir s Bogom posredstvom Gospoda našega Isusa Hrista**“ (Rimlj. 5,1). U to vreme je njihovo ime zaista govorilo o njihovom karakteru. Oni su bili pravi Izrailjci. Išli su „**stopama vere našega oca Avraama.**“ (Rimlj. 4,12)

Odlomljene grane. – Međutim, oni nisu sačuvali veru. „**Postali smo, naime, Hristovi saučesnici, samo ako početak pouzdanja do kraja čvrsto držimo**“ (Jevr. 3,14). Oni to nisu uradili i zato su ostali „**bez Hrista... otuđeni od izrailjskog društva**“ (Efes. 2,12). U Rimljanima 11,17 apostol pita, šta ako su neke grane odlomljene, ne dovodeći pri tom u sumnju da su se neke grane zaista odlomile, kao što ćemo učiti iz onoga što sledi. On kaže: „**odlomljene su zbog njihovog neverovanja**“ (stih 20); i opet: „**Bog je sve zajedno zatvorio u neposlušnost – da bi svima pokazao svoju milost**“ (stih 32). Ovim se jasno kaže da su sve grane bile odlomljene. Tako dolazimo do zaključka da su oni koje „**Bog... voli zbog otaca**“ (stih 28) i koji su jedno vreme u svojoj istoriji važili kao „**sinovi Božji, verom u Hrista Isusa**“ (Gal. 3,26 – eng. prev), zbog svog neverovanja spali na nivo onih koji nikada nisu znali za Boga.

Nakalemljene grane. – Sve grane maslinovog drveta – Izrailja, bile su odlomljene zbog neverovanja. Da bi ih nadomestio, Bog je uzeo grane sa divljeg maslinovog drveta koje predstavlja neznabošce, i nakalemio ih na pitomu maslinu. To kalemljenje bilo je „**protiv prirode**“ (stih 24) i u celini je predstavljalo delo milosti. Kada bi se radilo u skladu sa prirodnim zakonima, onda bi te grane rađale svoje prirodne plodove, a u tom slučaju ne bi bilo nikakve koristi od kalemljenja, jer su takvi plodovi neupotrebljivi (vidi Galatima 5,19-21; Efescima 2,1.2). Međutim, čudo je učinjeno putem milosti i nakalemljene grane uzele su učešće u prirodi korena. Plodovi ovih nakalemljenih grana nisu više prirodni, nego stvoreni od Duha – Dela 5,22.23.

Ponovno ujedinjenje. – Moramo zapamtiti da Bog nije odbacio svoj narod. Oni su otpali zbog svog neverstva. „**A i oni, ako ne ostanu u neverovanju, biće nakalemljeni; jer Bog može da ih opet nakalemi**“ (stih 23). Jevreji imaju istu šansu kao i neznabošci. „**Jer nema razlike između Judejina i Grka; jedan isti Gospod je nad svima, bogat za sve koji ga prizivaju**“ (Rimlj. 10,12). Hristos je došao „**da obojicu (Jevreje i neznabošce) u jednom telu pomiri s Bogom – krstom**“ i „**njegovim posredstvom i jedni i drugi imamo pristup k Ocu u jednom Duhu.**“ (Efes. 2,16.18)

Nema promene plana. – Ne zaboravimo da u celom poduhvatu kalemljenja neznabožaca na mesto otpalog pobunjeničkog Izrailja, zapravo nije bilo nikakve promene u osnovnom Božjem planu. Sve je bilo u okviru prvobitnog obećanja datog Avramu.

„Poznajte, dakle, da su Avraamovi sinovi oni koji su od vere. A Pismo je predvidelo da Bog opravdava mnogobošce na osnovu njihove vere, pa je unapred objavio Avraamu: 'U tebi će biti blagosloveni svi narod'.” (Gal. 3,7.8)

U početku je Bog stvorio Adama, oca ljudske rase. Adam je bio sin Božji (Luka 3,28); zato se s pravom svi njegovi potomci mogu smatrati narodom Božjim. On ih nije odbacio zbog toga što su pogrešili. Njegova je ljubav prigrllila ceo svet (Jovan 3,16) i nije se ništa smanjila ni u danima Avramovim, Isakovim i Jakovljevim. Jedino preimućstvo Izrailjaca bilo je u tome što su oni imali čast da nose slavno Jevanđelje neznabošcima, kojima je ono oduvek bilo namenjeno jednako koliko i Jevrejima.

Pohođenje neznabožaca. – Neznabošci, kao i potomci Jakovljevi, bili su od početka u planu da postanu Izrailj. To je istaknuto na saboru u Jerusalimu. Petar je opisao božanski način na koji je on bio poslat da propoveda Jevanđelje neznabošcima, rekavši prisutnima kako Bog nije postavio nikakvu razliku između njih i Jevreja. Tada je Jakov progovorio:

„Simeon kaza kako se Bog najpre pobrinuo da između mnogobožaca uzme narod za svoje ime. I s ovim se slažu proročke reči, kao što je napisano: 'Vratiću se potom i ponovo ću sažidati Davidov dom koji je pao, opet ću sažidati što je u njemu srušeno, i nanovo ću ga podići, da bi i ostali ljudi mogli da traže Gospoda, i svi narodi na koje je prizvano ime moje, govori Gospod koji tvori ovo – poznato od večnosti'.” (Dela 15,14-18; Vidi takođe i Amos 9,11-15)

Iz gore navedenog možemo da naučiti da „šator Davidov“, kuća ili kraljevstvo Davidovo, treba da bude obnovljen posredstvom propovedanja Jevanđelja neznabošcima, i to je u skladu s Božjom namerom u početku, kada je svet nastajao. Ono što je kao odgovor na ove spise potrebno, nije komentar, nego verujuća misao.

„Svi mnogobošci“. – „**Jedan deo Izrailja je okoreo – dok ne uđu svi mnogobošci (dok ne uđe punina mnogobožaca – eng. prev)“** (Rimlj. 11,25). Dok punina neznabožaca ne uđe, gde? U Izrailj, naravno; jer će upravo dovodenjem neznabožaca biti postignuto to da će se „sav Izrailj spasti“. Kada će punina neznabožaca ući? Gospod sam daje odgovor: **„I propovedaće se ovo evanđelje o carstvu po svemu svetu za svedočanstvo svima narodima, i tada će doći kraj“** (Mat. 24,14). Bog pohodi neznabošce **„da između (njih) uzme narod za svoje ime“** (Dela 15,14). Njihov broj će učiniti da Izrailj bude kompletan, to jest upotpunjen. Čim posao propovedanja Jevanđelja neznabošcima bude gotov, doći će kraj. Onda se više neće propovedati nikome, pa ni neznabošcima, jer su svi oni već doneli svoju konačnu odluku; neće se propovedati ni Jevrejima, jer će se tada **„spasti sav Izrailj“** (Rimlj. 11,26). Dakle, u to vreme neće biti potrebno Jevanđelje; ono je obavilo svoj posao.

Veliko okupljanje Jevreja. – Rimljanima 11,27-36:

„I ovo im je zavet od mene, kad uklonim njihove grehe'. S obzirom na evanđelje oni su neprijatelji Božiji – vas radi, a s obzirom na izbor Bog ih voli zbog otaca. Jer Bog se ne kaje za svoje blagodatne darove i poziv. Kao što ste, naime, vi nekad bili Bogu neposlušni, a sad se smilovao na vas zbog njihove neposlušnosti, tako su i oni sad postali neposlušni – radi vašeg pomilovanja, da bi i oni bili pomilovani. Jer Bog je sve zajedno zatvorio u neposlušnost – da bi svima pokazao svoju milost. O dubino bogatstva i mudrosti, i znanja Božijeg! Kako su nedokučljivi njegovi sudovi i neistražljivi njegovi putovi! Jer ko je upoznao Gospodnju misao? ili ko je bio njegov savetnik? ili ko mu je nešto prvo dao, da bi mu bilo vraćeno? Sve je, naime, od njega, kroz njega, i za njega. Njemu slava u sve vekove! Amin.“

Sve je kroz Hrista. – Dobro zapazite stihove 25-27. Kada punina neznabožaca bude dovedena, „*tako će se spasti sav Izrailj*“. Zaista, jedino tako se može desiti da, dovođenjem neznabožaca, sav Izrailj bude spasen. To će biti ispunjenje onoga što je zapisano: „**Izbavitelj će doći sa Siona, odvratit će bezbožnost od Jakova**“ (stih 26). Samo kroz Hrista Izrailj može da se okupi i da bude spasen. Svi koji su Hristovi, oni su Izrailj, jer „**Ako ste pak vi Hristovi, onda ste Avraamovo potomstvo, naslednici po obećanju.**“ (Gal. 3,29)

Odvraćanje greha. – Od Siona će doći Izbavitelj, koji će odvratiti bezbožnost od Izrailja. Hristos je „**Jagnje Božije koje uklanja greh sveta**“ (Jovan 1,29). „**On je žrtva pomirenja za naše grehe, ne samo za naše nego i za grehe celoga sveta**“ (1. Jov. 2,2). Prvosveštenik Kajafa je govorio pod uticajem Duha „**da Isus valja da umre za narod, i ne samo za narod, nego i da skupi ujedno rasejanu decu Božiju.**“ (Jovan 11,51.52 – kombinacija Čarnić - KJV)

Isto i Petar govori u jerusalimskom hramu: „**Vi ste sinovi proroka i saveza koji je Bog sklopio sa vašim ocima govoreći Avraamu: 'U tvom potomstvu biće blagosloveni svi narodi na zemlji'. Bog je prvo vama podigao svoga slugu i poslao ga da vam donese blagoslov – time što će svakog od vas odvratiti od zlih dela vaših**“ (Dela 3,25.26). Avramov blagoslov je oproštaj greha kroz Hrista; zaista, ljudi svih nacija postaju pravi Izrailjci kroz uklanjanje njihovog bezakonja.

Sve je od vere. – Sve se dogodilo posredstvom vere, kada je Jakov dobio ime Izrailj. Kroz neverovanje su njegovi potomci bili odlomljeni od stabla – Izrailja. Verom su neznabošci nakalemljeni i jedino verom mogu da opstanu. Takođe, verom Jevreji mogu ponovo da budu sjedinjeni sa otačkim korenima.

Vera u Hrista jedino je što čini čoveka Izrailjcem, a samo neverovanje može da odseče nekoga ko je bio Izrailjac; ovo je Hristos u potpunosti prikazao kada je, zadivljen verom rimskog centuriona, rekao: „**Ni u koga u Izrailju ne nađoh tolike vere. A kažem vam da će doći mnogi sa istoka i zapada i sesti za sto sa Avraamom i Isaakom i Jakovom u carstvu nebeskom; a sinovi carstva biće izbačeni u krajnju tamu.**“ (Mat. 8,10-12)

Svi u zatvoru. – „**Bog ih je sve zaključao u neverovanje, da bi na sve izlio svoju milost**“ (Rimlj. 11,32). Reč „**zaključao**“ doslovno znači „**zatvorio**“, kao što piše u belešci na margini¹: „**On ih je sve zajedno zatvorio.**“ Tako u Galatima 3,22 čitamo da je „**Pismo... sve zatvorilo pod greh, da se na osnovu vere u Isusa Hrista da obećanje onima koji veruju.**“

Naredni stih takođe govori o tome da su svi bili zatvoreni i čuvani pod Zakonom. I Jevreji i neznabošci, „**svi (su) pod grehom**“ (Rimlj. 3,9). Svi su zajedno u istom zatvoru, bez ikakve nade da uteknu, osim kroz Hrista koji je „**Izbavitelj**“ i koji objavljuje „**zarobljenima slobodu i sužnjima da će im se otvoriti tamnica**“ (Is. 61,1). On dolazi kao Izbavitelj sa Siona, donoseći slobodu „**Gornjem Jerusalimu**“ (Gal. 4,26). Svi, dakle, koji prihvate slobodu kojom ih Hristos oslobađa, deca su Gornjeg Jerusalima, naslednici nebeskog Hanana i pripadnici prave izrailjske zajednice.

Divno saznanje. – „**Pravedni sluga moj opravdaće mnoge svojim poznanjem, i sam će nositi bezakonja njihova**“ (Is. 53,11). Na taj način, opraštajući grehe, On će podići zidove Jerusalima (Psalam 51,18), i povratiti njegovu zarobljenu decu. „**O dubino bogatstva i mudrosti, i znanja Božijeg! Kako su nedokučljivi njegovi sudovi i neistražljivi njegovi putovi.**“ (Rimlj. 11,33)

Neka niko, stoga, ne dopušta sebi da kritikuje Božji plan, ili da ga odbaci zato što nije u stanju da ga razume. Jer „**ko je bio njegov savetnik?**“ (stih 34). „**Sve je, naime, od njega, kroz njega, i za njega. Njemu slava u sve vekove! Amin.**“ (stih 36)

¹ u King James verziji – prim. prev.

12. Poglavlje

Kako opravdanje verom postaje praktična stvar

Došli smo do kraja onoga što bi se moglo nazvati polemičkim delom Poslanice Rimljanima. Narednih pet poglavlja jesu podsticaji crkvi. Oni koji su zapisani u poglavlju pred nama, vrlo su jednostavni i još lakše mogu biti shvaćeni ako se čitaju povezano sa onim što je neposredno prethodilo. Dakle, uvodne reči za dvanaesto poglavlje biće poslednja četiri stiha jedanaestog poglavlja:

„O dubino bogatstva i mudrosti, i znanja Božijeg! Kako su nedokučljivi njegovi sudovi i neistražljivi njegovi putovi! Jer ko je upoznao Gospodnju misao? ili ko je bio njegov savetnik? ili ko mu je nešto prvo dao, da bi mu bilo vraćeno? Sve je, naime, od njega, kroz njega, i za njega. Njemu slava u sve vekove! Amin.“
(Rimlj. 11,33-36)

„Molim vas stoga, braćo, milosti Božije radi, da svoja telesa prinesete na živu, svetu, bogougodnu žrtvu, da to bude vaša umna služba Bogu. I ne upodobljavajte se ovom svetu, nego se preobražavajte obnavljanjem svoga uma, da biste mogli da razaberete šta je volja Božija, šta je dobro, i ugodno, i savršeno. Na osnovu blagodati, koja mi je dana, kažem svakom koji je među vama – da ne misli o sebi više no što valja misliti, nego neka vam misli budu usmerene na razborito razmišljanje, prema meri vere koju je Bog svakom dodelio. Jer, kao što u jednom telu imamo mnogo udova, a svi udovi nemaju isti posao, tako smo i mi mnogi jedno telo u Hristu, a kao pojedinci mi smo jedan drugom udovi. A po blagodati, koja nam je dana, imamo različite darove: ako je proroštvo – neka se slaže s verom, ako je dar služenja – neka bude u služenju, ako je ko učitelj – neka radi na poučavanju, ko ima dar utehe – neka teši, ko daje – neka daje prosto, ko upravlja – neka bude revnostan, ko pokazuje milosrđe – neka ga čini s radošću. Ljubav neka vam bude nelicemerna. Gnušajte se zla, držite se dobra. Volite jedan drugog u bratskoj ljubavi, u uvažavanju svako neka stavlja drugog ispred sebe, ne budite nemarni u revnosti, budite vrlji u duhu, služite Gospodu, radujte se u nadi, trpite u nevolji, istrajte u molitvi, učestvujte u potrebama svetih, gostoprимstvo upražnjavajte. Blagosiljajte one koji vas gone, blagosiljajte, a ne kunite. Radujte se s onima koji se raduju i plačite s onima koji plaču. Među sobom budite jednomišljenici; ne smerajte visoke stvari, nego dajte da vas povede ono što je ponizno. Sami sebe ne smatrajte mudrima. Nikome ne uzvraćajte zlo za zlo; neka vam misli budu usmerene na dobro pred svim ljudima. Ako je moguće, koliko od vas zavisi, živite u miru sa svima ljudima. Ne svetite se sami, dragi moji, nego dajte mesta gnevu Božijem. Jer je napisano: 'Moja je osveta, ja ću uzvratiti', govori Gospod. Nego 'ako je tvoj neprijatelj gladan, nahrani ga; ako je žedan, napoj ga; jer ako to činiš, glava će mu goreti od srama'. Ne daj da te zlo pobedi, nego ti pobedi zlo – dobrim.“ (Rimljanima 12,1-21)

Logičan zaključak. – Završne reči jedanaestog poglavlja ukazuju na beskrajnu, nedokučivu silu i mudrost Božju. Niko Mu ne može ništa dodati. Niko Ga ne može obavezati i dovesti u podređeni položaj. Nema toga ko bi Mu nešto dao, da bi kao naknadu za to morao da primi nešto drugo. „Sve je, naime, od njega, kroz njega, i za njega.“ On „sam daje svima život, i dah, i sve... Jer u njemu živimo, i mićemo se, i jesmo.“ (Dela 17,25.28)

Kad je to tako, onda je sasvim logično da Mu svi predamo svoja tela, da ih On kontroliše. Jedino On to može da čini kako treba, jer samo On ima mudrost i silu. Reč „*umna*“ (stih 1), bukvalno prevedena, bila bi „*logična*“. Logičan rezultat prepoznavanja Božje sile, i mudrosti, i ljubavi, jeste potčinjavanje Njemu. Oni koji se ne predaju Bogu, praktično poriču Njegovo postojanje.

Podsticaj i uteha. – Korisno je znati da grčka reč „*molim (vas)*“ (stih 1), ima isti koren kao i reč „*Utešitelj*“, koja se odnosi na Svetog Duha. Ta reč je upotrebljena i u Mateju 5,4: „*Blaženi su žalosni, jer će se oni utešiti.*“ Pojavljuje se takođe i u 1. Solunjanima 4,18: „*Tešite jedan drugoga ovim rečima.*“

U narednim stihovima ova reč se koristi nekoliko puta:

„Slava Bogu i Ocu Gospoda našega Isusa Hrista, Ocu milosrđa i Bogu svake utehe, koji nas teši u svakoj našoj nevolji, da bismo mi mogli da tešimo one koji su u svakoj nevolji – utehom kojom nas same Bog teši. Jer, kao što nas Hristova stradanja obilno snalaze, tako je – zahvaljujući Hristu – obilna i naša uteha.“ (2. Kor. 1,3-5)

Činjenica da grčka reč, prevedena kao „*moliti*“ ili „*podstaći*“, ima isti koren kao i ona koja znači „*uteha*“, daje novu snagu podsticajima Duha Božjeg.

Uteha se može naći u misli da je Bog svemoćan. Utešna su sva Njegova podsticanja i zapovesti, jer nam govore da On ne očekuje od nas da delamo u svojoj sopstvenoj snazi, nego u Njegovoj. Kada izriče zapovest, On time izražava ono što će uraditi u nama i za nas, ako se predamo Njegovoj sili.¹ Kada nas ukorava, On nam na taj način jednostavno ukazuje na našu potrebu, koju takođe On može obilno da zadovolji. Duh nas osvedočava za greh, ali On je sve vreme Utešitelj.

Sila i milost. – „*Jednom reče Bog i više puta čuh, da je snaga u Boga. I u tebe je, Gospode, milost*“ (Psalam 62,11.12). „*Bog je ljubav.*“ Dakle, Njegova sila je ljubav, tako da kad apostol u navodu pominje silu i mudrost Božju, kao razlog zbog kojeg treba da Mu se potčinimo, on nas podstiče milošću Božjom. Nemojmo nikad da zaboravimo da je svako ispoljavanje Božje sile, zapravo, ispoljavanje Njegove ljubavi, koja predstavlja silu kroz koju on radi. Isus Hristos, u kojem se Božja ljubav otkrila (1. Jov. 4,10), jeste sila i mudrost Božja (1. Kor. 1,24).

Istinska nepokolebljivost. – Religiozni ljudi u Engleskoj često su bili podeljeni u dva tabora, pripadnike zvanične Engleske² crkve i članove nonkonformističkih, protestantskih grupa. Svaki pravi hrišćanin je nonkonformista, ali ne u smislu u kom se ova reč obično koristi. „*I ne upodobljavajte se ovom svetu nego se preobražavajte obnavljanjem svoga uma*“ (stih 2). Kada oni koji sebe nazivaju nonkonformistima, koriste metode ovoga sveta i prilagođavaju se svetovnim planovima, oni time obeščašćuju svoje ime. „*Prijateljstvo sa svetom (je) neprijateljstvo prema Bogu.*“ (Jakov 4,4)

Kako razmišljati o sebi. – Apel upućen svima glasi da ne mislimo visoko o sebi, više nego što treba misliti. Koliko visoko neko sme ili treba da misli o sebi? „*Pusti, Gospode, strah na njih; neka poznadu narodi da su ljudi*“ (Psalam 9,20). „*Ne uzdajte se u knezove, u sina čovječijega, u kojega nema pomoći*“ (Psalam 146,3). „*Prođite se čovjeka, kojemu je dah u nosu; jer šta vrijedi?*“ (Is. 2,22). „*Evo s pedi dao si mi dane, i vijek je moj kao ništa pred tobom. Baš je ništa svaki čovjek živ*“ (Psalam 39,5). „*Jer je mudrost ovoga sveta ludost pred Bogom.... Gospod zna premišljanja mudraca – da su ništavna*“ (1. Kor. 3,19.20). „*Jer kakav je vaš život? Vi ste vodena para koja se zamalo pokaže i onda nestane*“ (Jakov 4,14). „*Ali*

¹ FUSNOTA IZDAVAČA: Uporedi Biblijski komentar ASD (E.G. White), 1. Tom, org. str. 1105: „*Deset zapovesti... jesu deset obećanja*“ (MS 41, 1896). „*U Zakonu nema negativnih zapovesti, iako može tako da izgleda*“ (Letter 89, 1896)

² Anglikanske crkve – prim. prev.

svi bijasmo kao nečisto što, i sva naša pravda kao nečista haljina; zato opadosmo svi kao list, i bezakonja naša kao vjetar odnesoše nas“ (Is. 64,6). „U poniznosti smatrajte jedan drugoga većim od sebe.“ (Fil. 2,3)

Vera i poniznost. – Ponos je neprijatelj vere. Ovo dvoje ne mogu zajedno. Čovek može razborito i ponizno da misli samo kada je to rezultat vere koju Bog daje. „**Gle, ko se ponosi, njegova duša nije prava u njemu; a pravednik će od vjere svoje živ biti**“ (Avakum 2,4). Čovek koji se uzda u svoju sopstvenu snagu i mudrost, neće se oslanjati na drugoga. Pouzdanje u Božju mudrost i silu dolazi tek onda kada priznamo i spoznamo svoju sopstvenu slabost i neznanje.

Vera dar od Boga. – Vera koju Bog dodeljuje čoveku naglašena je u Otkrivenju 14,12: „**Ovde je istrajnost svetih koji drže Božije zapovesti i veru u Isusa.**“ Bog ne daje veru samo svetima, kao što ne daje samo njima ni Svoje zapovesti; ali sveti drže veru, a drugi to ne čine. Vera koju oni drže je vera Isusova. Dakle, ljudima je data vera Isusova.

Vera data svakom čoveku. – Svaki čovek je ohrabren da trezno misli, jer je Bog svakom čoveku dodelio meru vere. Ima mnogo onih koji smatraju da su tako sazdana da je za njih nemoguće verovati. To je krupna greška. Verovati je isto tako lako i prirodno kao i disati. To je zajedničko nasleđe svih ljudi i nešto u čemu su svi jednaki. Za dete jednog nevernika podjednako je lako da veruje, kao i za dete čiji su roditelji sveti. Teškoće nastaju samo onda kada čovek podigne barijere oholosti oko sebe (Psalam 73,6). Pa čak i tada on veruje; jer, kada ljudi ne veruju Bogu, oni svoju veru poklanjaju sotoni; kada pokazuju neverovanje prema istini, oni proždrljivo gutaju najveće laži.

U kojoj meri? – Videli smo da je vera data svakom čoveku. Ovo se dokazuje i činjenicom da je spasenje ponuđeno svakom čoveku i stavljeno na dohvata njegove ruke; a spasenje je moguće jedino putem vere. Da Bog nije dao veru svima, spasenje ne bi bilo svakome podjednako dostupno.

Postavlja se pitanje u kojoj meri je Bog dao veru svakome čoveku. Odgovor na to nalazi se u onome što smo već naučili, da je vera koju On daje, vera Isusova. Isusova vera je dana u daru Samoga Isusa, a On je u punini dat svakom čoveku. Hristos je okusio smrt za svakoga čoveka – Jevr. 2,9. „**A svakome od nas dana je blagodat po meri Hristovoga dara**“ (Efes. 4,7). Hristos nije podeljen; dakle, svakom čoveku je darovano sve od Hrista, i sve od Njegove vere. Ima samo jedna mera vere.

Telo i njegovi udovi. – „**Jedno je telo**“ (Efes. 4,4), koje predstavlja crkvu, kojoj je glava Hristos (Efes. 1,22.23; Kološ. 1,18). „**Jer smo udovi Hristova tela**“ (Efes. 5,30). Ima mnogo udova tela, „**tako smo i mi mnogi jedno telo u Hristu, a kao pojedinci mi smo jedan drugom udovi.**“ (Rimlj. 12,5)

U Hristovom telu, kao i u ljudskom, „**svi udovi nemaju isti posao**“ (stih 4). Ipak, oni su tako združeni i do te mere zavisni jedni od drugih, da se nijedan od njih ne može uzdizati nad nekim drugim. „**Oko ne može da kaže ruci: nisi mi potrebna, ili opet glava nogama: niste mi potrebne**“ (1. Kor. 12,21). Tako je i u pravoj Hristovoj crkvi; nema podela niti hvalisanja i nijedan član ne traži da zauzme mesto ili da obavlja posao nekog drugog.

Nijedan član ne misli o sebi da je nezavisan od drugih i svi se jednako brinu jedni za druge.

Različiti darovi. – Nemaju svi članovi iste službe, kao što nemaju ni iste darove.

„Ima razlike u dodeljivanju blagodatnih darova, ali je Duh isti... Ima razlike i u dejstvu sila, ali je isti Bog koji čini sve u svima... Jednome se, naime, Duhom daje reč mudrosti, a drugome – po istom Duhu – reč znanja, i drugome vera u istom Duhu, i drugome blagodatni dar isceljivanja u jednom Duhu, i drugome da čini čuda, i drugome proroštva, i drugome da razlikuje duhove, drugome različiti jezici, a drugome da tumači jezike. A sve ovo čini jedan i isti Duh, koji razdeljuje svakome kako hoće.“ (1. Kor. 2,4-11)

„Po meri vere.“ – „**A po blagodati, koja nam je dana, imamo različite darove: ako je proroštvo – neka se slaže s verom (neka bude po mjeri vjere – Karadžić)**“ (Rimlj. 12,6). Kao što smo već videli, postoji samo „jedna vera“ (Efes. 4,5), a to je „vera Isusova“. Iako ima mnogo različitih darova, iza svih stoji samo jedna sila. „**A sve ovo čini jedan i isti Duh**“ (1. Kor. 12,11). Dakle, služiti drugima darom proroštva, ili bilo kojim drugim darom, „**po meri vere**“, znači činiti to „**snagom koju Bog daje**“ (1. Petr. 4,11). „**Kako je svako od vas dobio blagodatni dar, služite njime jedan drugom kao dobri domoupravitelji raznolike blagodati Božije.**“ (1. Petr. 4,10)

„**Činite čašću jedan drugog većim**“ (Rimlj. 12,10 – KJV i Karadžić). – Ovo se može postići samo ako „**u poniznosti uma smatra(j)te jedan drugoga većim od sebe**“ (Filib. 2,3); jedino ako čovek zna koliko je sam po sebi bezvredan. Čovek koji „**pozna muku srca svojega**“ (1. Car. 8,38), ne može da govori kako su i drugi isto tako loši kao on, tražeći opravdanje u tome. „**Imajte u sebi istu misao koju Hristos Isus ima; ...koji... je lišio samoga sebe svakog ugleda, kada je uzeo obličje sluge i postao sličan ljudima.**“ (Filib. 2,5-7)

Kako se odnositi prema progoniteljima. – „**Blagosiljajte one koji vas gone, blagosiljajte, a ne kunite**“ (Rimlj. 12,14). Proklinjati ne znači samo upućivati ružne reči kletve, nego i ogovarati nekoga. To je suprotno od „**blagosiljati**“, što znači govoriti dobro o nekome. Nekada su ljudi zakonski gonjeni, a u drugom slučaju mogu biti progonjeni bez ikakvog legalnog osnova. No, bilo da je reč o pravnoj proceduri ili čistom nasilju, nikakve teške reči ne smeju se koristiti protiv onih koji to čine. Štaviše, njih treba blagosiljati.

To čovek ne može ako u sebi nema Duha Hristovog, koji se molio za svoje izdajnike i ubice, ne usudivši se da izgovori osudu prokletstva čak ni nad sotonom – Juda 9. Gajiti prezrenje prema progoniteljima, nije po Božjoj volji.

Radovati se i plakati. – Radovati se s onima koji se raduju, i plakati s onima koji plaču, nije lak posao za čovekovu urođenu prirodu. Samo milost Božja može da stvori takvu saosećajnost u čoveku. Možda nije tako teško plakati sa onim ko je ožalošćen, ali je vrlo često teško radovati se s nekim ko je radostan. Uzmimo primer da je neko dobio nešto do čega je nama veoma stalo, i da se on sada raduje zbog toga. Radovati se zajedno s njim, iziskivalo bi mnogo milosti.

Budite u miru. – Mi moramo mirno živeti sa svim ljudima, koliko je to moguće. Međutim, šta je granica mogućnosti? Neki će reći da su se trudili da održe mir, sve do trenutka kada „**strpljenje prestaje da bude vrlina**“, kako se to često kaže. Oni su tada vratili „**milo za drago**“. Mnogi misle da se u osamnaestom i devetnaestom stihu, gde se kaže da budemo u miru sa svima i da se ne svetimo, zapravo apeluje na nas da se uzdržavamo dokle god to možemo, i da ne odgovaramo ni na kakvo uznemiravanje, sve dok ono ne postane i suviše velika provokacija. Međutim, ovaj stih kaže: „**Koliko do vas stoji, živite u miru sa svim ljudima.**“ (Karadžić). To znači da ne sme biti nikakvih problema sve dok to od nas zavisi. Nećemo uvek moći da odvratimo druge ljude od ratovanja, ali zato mi možemo da budemo u miru. „**Ko se tebe drži (čiji um ostaje u tebi – eng. prev), čuvaš ga jednako u miru, jer se u tebe uzda**“ (Is. 26,3). „**Pošto smo, dakle, opravdani verom, imamo mir s Bogom posredstvom Gospoda našega Isusa Hrista**“ (Rimlj. 5,1). „**I mir Hristov neka vlada u vašim srcima**“ (Kol. 3,15). „**I mir Božiji, koji prevazilazi svaki um, sačuvaće vaša srca i vaše misli u Hristu Isusu**“ (Fil. 4,7). Osoba koja ima ovaj trajni mir Božji, nikada neće imati problem s ljudima.

13. Poglavlje

Vernik i građanske vlasti

Rimljanima 13,1-14:

„Svaki čovek da se pokorava pretpostavljenim vlastima. Jer nema vlasti a da nije od Boga; Bog je postavio vlasti koje postoje. Stoga, ko se protivi vlasti – protivi se Božijem poretku, a koji se protive primiće svoju osudu. Jer vladajući nisu strah za dobro delo, nego za zlo. Ako pak hoćeš da se ne bojiš vlasti, čini dobro, pa će te vlast hvaliti. Ona služi Bogu za tvoje dobro. Ako pak činiš zlo, boj se; jer ne nosi mač uzalud. Ona je u službi Bogu, gnevni osvetnik onome što čini zlo. Zato joj se treba pokoravati ne samo zbog gneva, nego i savesti radi. Zbog toga plaćajte i poreze; jer su služitelji Božiji koji baš na tome rade. Svakom dajte ono što ste dužni: kome porez – porez, kome carinu – carinu, kome strah – strah, kome čast – čast. Ne budite nikom ništa dužni – sem da volite jedan drugoga. Jer ko drugoga voli, taj je ispunio zakon. Jer zapovesti 'Ne čini preljube', 'Ne ubij', 'Ne kradi', 'Ne zaželi', i ako ima još koja druga zapovest, svode se na ovu izreku: 'Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe'. Ljubav ne pričinjava zla bližnjemu; ljubav je, dakle, ispunjenje zakona. I na ovo treba da pazite znajući svoje vreme, da je već došao čas da se probudite od sna; jer sad nam je spasenje bliže nego onoga dana kad smo poverovali. Noć je odmakla, a dan se približio. Odbacimo stoga mračna dela i uzмимо na sebe svetlo oružje. Živimo pristojno – kao po danu, ne u pirovanjima i pijankama, ne u bludu i raskalašnosti, ne u svađi i zavisti; nego uzмите na sebe Gospoda Isusa Hrista, i ne starajte se za telo – kako ćete zadovoljiti požude.“

Sada dolazimo do još jednog poglavlja u poslanici Rimljanima, koje je čisto podsticajnog karaktera. Ono sadrži pouke koje su od najvećeg značaja i koje su verovatno najmanje obrađene u drugim poglavljima ove knjige.

Kome su ove reči upućene? – Proučavajući ovo poglavlje, neophodno ja da imamo na umu da je Poslanica upućena deklarisanim sledbenicima Gospodnjim. „**Gle, ti zoveš Judejin, oslanjaš se na zakon i hvališ se Bogom... znaš njegovu volju**“ (Rimlj. 2,17.18 – KJV - Čarnić). Na drugom mestu: „**Ili ne znate, braćo – govorim onima koji poznaju zakon...**“ (Rimlj. 7,1). Poslednji deo poglavlja takođe potvrđuje ovo.

Pogrešno je, dakle, tvrditi da ovo poglavlje postoji zato da bi utvrdilo dužnosti prema zemaljskim vladarima, ili da bi služilo kao studija o građanskoj vlasti, to jest, o stavu koji država treba da ima u odnosu na crkvu. S obzirom na to da su reči upućene deklarisanim hrišćanima, očigledan cilj poslanice je da, jednostavno, saopšti vernicima kako treba da se ponašaju prema vlastima pod kojima žive.

Svaka je vlast od Boga. – „**Jednom reče Bog i više puta čuh, da je snaga u Boga**“ (Psalam 62,11.12). „**Nema vlasti (nema sile – eng. prev) a da nije od Boga**“ (Rimlj. 13,1). To je apsolutna istina, bez ikakvog izuzetka. Rimska sila, čak i u danima zloglasnog i brutalnog Nerona, poticala je od Boga, isto koliko u slučaju Davida, jevrejskog kralja. Kada je Pilat rekao Hristu da ima vlast da Ga razapne ili da Ga oslobodi, Hristos je odgovorio: „**Ne bi ti imao nikakve vlasti nada mnom, da ti nije dano odozgo**“ (Jovan 19,11). Ova činjenica, međutim, ne dokazuje ništa u pogledu pravednog postupanja ovih vlasti, ili Božjeg odobravanja njihovih postupaka.

Ovo će biti još jasnije ako uzmemo pojedinačne primere u razmatranje. Sva ljudska sila i vlast dolaze od Boga. To je istina kako za pagane, tako i za hrišćane, jer „**u njemu živimo, i mičemo se, i postojimo**“, štaviše, „**njegov (smo) rod**“ (Dela 17,28 – kombinacija Čarnić - KJV). Isto se sa podjednakom tačnošću može reći za svaku osobu, kao i za svaku vlast; naime, oni su postavljeni, ili naimenovani, od Boga. On ima plan za svačiji život.

Ovo, međutim, ne čini Boga odgovornim za njihove postupke, jer su svi oni slobodni da čine ono što izaberu, da se pobune protiv Boga, ili da izopače Njegove darove. Vlast kojom rugač huli na Boga isto je od Boga, koliko i vlast kojom Mu hrišćani služe. Ipak, niko se neće složiti da Bog odobrava bogohuljenje. Isto tako, ne slažemo se s tim da On odobrava postupke nekih vlasti, samo zato što su one od Njega postavljene.

„**(Bog je) Postavio (vlasti)**“ – Neka niko ne gaji ideju da se ova reč odnosi na ustanovljavanje neke duhovne vlasti. Ona ne znači ništa više od postavljenja ili naimenovanja, kao što kaže objašnjenje na margini¹. Grčka reč koja stoji na ovom mestu, nalazi se i u Delima 28,23, gde čitamo da su Jevreji u Rimu, postavili (zakazali) dan u koji će im Pavle govoriti Jevanđelje. To bi isto tako moglo da se kaže: oni su odredili, posvetili, odvojili dan za njega.

Bog iznad svih. – „**Pretpostavljene vlasti**“ (Rimlj. 13,1), nisu iznad najviše vlasti. „**Jer je njegova mudrost i sila i on mijenja vremena i čase; smeće careve, i postavlja careve**“ (Danilo 2,20.21). On je postavio Navuhodonosora, vavilonskog cara, nad svim carstvima zemaljskim (vidi Jeremija 27,5-8; Danilo 2,37.38); međutim, kada je Navuhodonosor sebi pripisao božansku vlast, bio je proteran među zveri, dok nije shvatio „**da višnji vlada carstvom ljudskim i daje ga kome hoće.**“ (Dan. 4,32)

Protivljenje Bogu. – Kako nema sile ni vlasti a da nije od Boga, „**ko se protivi vlasti – protivi se Božijem poretku, a koji se protive primiće svoju osudu**“ (stih 2). Ovo je upozorenje protiv pobuna i ustanaka. Bog je taj koji postavlja i obara careve. Prema tome, ko namerava da sruši vladara, on preuzima Božje nadležnosti. Ispada kao da takav zna bolje od Boga kada neka vlast treba da bude smenjena. Ukoliko oni koji ustaju protiv bilo koje zemaljske vlasti nemaju jasno otkrivenje da ih je nebo naimenovalo za taj posao, oni se postavljaju nasuprot Bogu, time što žele da sruše Njegov poredak. Oni se izdižu iznad Gospoda.

Protivljenje ili obaranje. – Protiviti se civilnim vlastima, u istom je redu kao i pokušaj njihovog zbacivanja. Oni koji se vlastima suprote koristeći silu, kroz borbu će osvojiti vlast. To je strogo zabranjeno Hristovim sledbenicima.

Hristov primer. – Hristos je patio i „**ostavio (nam) primer – da podete njegovim stopama. On greha ne učini i prevara se ne nađe u ustima njegovim. Kada su ga vređali – on nije odgovarao uvredom, kada je stradao – nije pretio, nego je prepustio onome koji pravedno sudi**“ (1. Petr. 2,21-23). Vredno je pomena da Hristos, iako osuđen na političkoj osnovi i iz političkih razloga, nije pružao otpor, iako je dokazao da ima vlast (pravo) da to učini (vidi Jovan 18,5-11; Matej 26,51-53). Može se reći da je Hristos znao da Njegov čas dolazi. To je tačno; međutim, On nije pružao otpor ni u sličnim prethodnim situacijama. On je neprekidno predavao Sebe u Očeve ruke. To je primer za Njegove sledbenike. Ako su potčinjeni pod Božjom rukom, neće morati da podnose nikakve uvrede ili tlačenje koji nisu Bogom određeni, ili s Njegove strane odobreni; nijedna rana ne može nastati, dok za nju ne kucne čas. Mnogo je lakše ispovedati veru u Hrista, nego pokazati živu veru, sledeći Njegov primer.

Još jedan upadljiv primer. – Saul je bio od Boga imenovani kralj Izrailja. Kasnije je on odbačen zbog svoje nemarnosti. Zatim je umesto njega David pomazan za kralja. Saul, ljubomoran zbog Davidovog naimenovanja, tražio je da mu oduzme život. David se nije suprotstavljao, već je bežao. Više nego jednom je Saulov život bio u Davidovoj vlasti, ali je ovaj pokazao da ne bi ni po koju cenu podigao ruku na još uvek aktuelnog kralja. Ako bi postojalo

¹ King James verzije prevoda – prim. prev.

bilo kakvo opravdanje za protivljenje vladaru, onda se može reći da ga je David imao. Na prvom mestu, to bi bilo u samoodbrani. Drugo, on je već bio pomazan za kralja, umesto Saula. Ipak, kada je bio zamoljen da samo dopusti drugome da obavi pogubljenje Saula, David je odgovorio: „**Nemoj ga ubiti; jer ko će podignuti ruku svoju na pomazanika Gospodnjega i biti prav?... tako živ bio Gospod, Gospod će ga ubiti, ili će doći dan njegov da umre, ili će izaći u boj i poginuti. Ne dao mi Bog da dignem ruku svoju na pomazanika Gospodnjega!**“ (1. Sam. 26,9-11). Pored svega, Saul je bio zao čovek koji je prezreo i odrekao se svoje zajednice s Bogom, tako da više nije bio pogodan za vladara.

Potčinjeni Bogu. – Božja reč nas opominje da se pokoravamo vlastima, no ona nikada ne toleriše neposlušnost prema Bogu. Bog nikada nije postavio nijednu vlast koja bi bila iznad Njega Samog. Bila bi ludost upustiti se, na temelju ovog poglavlja, u raspravu o tome da li je dužnost hrišćana da sluša ljudsku vlast kada ona dođe u sukob sa Zakonom Božjim. Bog ne odobrava popuštanje grehu; još manje nam naređuje da grešimo. Mi se pokoravamo vlastima, ali ne onako kako se pokoravamo Bogu (umesto Bogu), već upravo **zato što se** pokoravamo Bogu. „**sve što god činite rečju ili delom, sve činite u ime Gospoda Isusa.**“ (Kol. 3,17)

Potčinjavanje i poslušnost. – Potčinjavanje obično podrazumeva poslušnost. Kada čitamo da je Isus bio pokoran svojim roditeljima, sigurni smo da ih je slušao. Dakle, kada nam se poručuje da budemo pokorni vlastima, prirodan zaključak je da treba da budemo poslušni zakonima koje ona propisuje. Međutim, nikad se ne sme zaboraviti da je Bog iznad svih; od Njega dolazi autoritet pojedinaca, kao i autoritet koji pripada narodnoj vlasti. Takođe, ne treba gubiti iz vida da samo Njemu pripada suvereno pravo na nepodeljenu službu svakog ljudskog bića. Boga moramo slušati u svakom trenutku, isto tako treba da se pokoravamo i ljudskim autoritetima, ali samo dotle dok to ne dovede u pitanje poslušnost prema Bogu.

Ne možete služiti dva gospodara. – „**Niko ne može služiti dvojici gospodara...; ne možete služiti Bogu i mamonu**“ (Mat. 6,24). Razlog za ovo je taj što su Bog i mamona protivrečni u svojim zahtevima. Svi znaju da je u istoriji bilo slučajeva kada su ljudski zakoni bili u direktnom sukobu sa Božjim Zakonom. Nekad je u Americi, u vreme robovlasnika, važio zakon koji je tražio od ljudi da učine sve kako bi povratili odbeglog roba njegovom gospodaru. Ali, Božja reč kaže: „**Nemoj izdati sluge gospodaru njegovu, koji uteče k tebi od gospodara svojega**“ (5. Mojs. 23,15). U ovom slučaju, nemoguće je poslušati zemaljski zakon bez kršenja Božje zapovesti; poslušnost Bogu čini da neposlušnost ljudskom zakonu postane neizbežna. Ljudi moraju da naprave izbor koga će slušati.

Hrišćani ne mogu da odlažu trenutak svog izbora. Zakon koji protivreči Božjem Zakonu, nema nikakvu vrednost. „**Nema mudrosti ni razuma ni savjeta nasuprot Bogu.**“ (Priče 21,30).

„Svakom ljudskom poretku“ (1. Petr. 2,13). – Neko bi mogao da citira ovaj stih nasuprot svemu dosad rečenom. U stihu se kaže: „**Gospoda radi pokoravajte se svakom čovečanskom poretku.**“ Drugi će reći da treba da se pokoravamo svakom ljudskom poretku, osim kada je on u protivrečju sa Božjim Zakonom. Međutim, nikakav izuzetak se ne pominje, niti je to neophodno. Stih jednostavno ne uči da treba slušati ljudske zakone koji se kose sa Božjim Zakonom.²

Greška nastaje u loše shvaćenoj reči „*poredak*“. Pretpostavlja se da ova reč znači „*zakon*“. No, pažljivo čitanje svakome će razjasniti da je ova pretpostavka pogrešna. Hajde da pažljivo pročitamo trinaesti i četrnaesti stih Prve Petrove poslanice: „**Gospoda radi pokoravajte se svakom čovečanskom poretku (na grčkom: tvorevini)**“ Šta je taj ljudski poredak ili ljudska

² Vredi zabeležiti da bi svoju punu vrednost Vagonerova poruka dostigla nekoliko godina kasnije, da je Generalna konferencija celim srcem prihvatila njegove reči, objavila ih i radila na tome da ovaj materijal postane knjiga, koja bi se distribuirala u Americi i Evropi, pre svega u Nemačkoj, koja je imala veliku potrebu za upravo ovim istinama, u velikim krizama tokom Prvog i Drugog svetskog rata. Tragično je to što je dopušteno da ova poruka zamre (vidi *Selected Messages 1,234.235*).

tvorevina kojoj treba da se pokoravamo? Tu nema nikakve razlike; piše „svakom“, „bilo caru kao vrhovnom poglavaru, bilo namesnicima kao ljudima koje on šalje da kažnjavaju zločince a da hvale one koji dobro rade.“ Jasno je da ovi stihovi ne govore ništa o zakonima, već samo o vladarima. To je isti podsticaj kao onaj u trinaestom poglavlju Rimljanima.

Potčinjeni, pa ipak neposlušni. – Neka čitalac prati ideju u poslednje citiranom poglavlju, pa će videti da zapovedeno potčinjavanje ne uključuje pokoravanje naopakim zakonima. Rečeno nam je: „**Svima ukazujte čast, ljubite bratstvo, Boga se bojte, cara poštuju**“ (1. Petr. 2,17). Treba da se pokoravamo zakonitim autoritetima, bez obzira na to da li su nosioci vlasti dobri i velikodušni, ili surovi. Onda dolaze reči: „**Jer to je blagodat, kad neko nepravedno strada i podnosi žalosti misleći na Boga (zbog osećanja odgovornosti prema Bogu – eng. prev).**“ (1. Petr. 2,19)

Čovek ne može iz osećanja odgovornosti prema Bogu da podnese tugu, patnju, nepravdu, osim ako ga to isto osećanje odgovornosti prema Bogu ne nagna da odbaci neke zapovesti koje su mu nametnute. Ovaj iskaz koji dolazi odmah nakon podsticaja da budemo pokorni, jasno pokazuje da je neposlušnost uzeta u obzir kao mogućnost, u slučaju da je vlast „surova“. Ovo je naročito istaknuto u vezi sa Hristom, koji je podnosio nepravdu, ne protiveći se. „**Mučen bi i zlostavljen, ali ne otvori usta svojih; kao jagnje na zaklanje vođen bi i kao ovca nijema pred onijem koji je striže ne otvori usta svojih.**“ (Is. 53,7)

On je bio osuđen zbog Svoje odanosti istini, koju ni u najmanjoj sitnici nije doveo u pitanje, pa ipak, bio je pokoran autoritetu vladara. Apostol kaže da nam je On na taj način ostavio primer, da i mi idemo Njegovim stopama.

Hrišćani i civilne vlasti. – „**Naše carstvo (državljanstvo) je, međutim, na nebesima, odakle i Spasitelja očekujemo, Gospoda Isusa Hrista**“ (Fil. 3,20). Oni koji preko Hrista imaju pristup Ocu, kroz jednog Duha, nisu više „**tuđinci i došljaci, nego ...sugrađani svetih i domaći Božiji**“ (Efes. 2,19). Neka se svako bavi poslovima koji se tiču njegove sopstvene zemlje, a ne tuđim problemima. Ako bi Amerikanac došao u Englesku i dao sebi pravo da u Parlamentu drži predavanje o tome kako treba upravljati Engleskom, ili pak, kada bi Englez otišao u Ameriku da tamo sebe istakne deleći savete američkoj vladi, to bi se smatralo krajnjom drskošću. Ako bi, međutim, oni počeli da se aktivno mešaju u vođenje javnih poslova, ili ako bi se kandidovali za neku državnu funkciju, odmah bi im bilo rečeno da tu nemaju šta da traže. Tek ako dobiju državljanstvo, onda mogu da govore i agituju koliko god žele. U tom slučaju bi, međutim, morali da se odreknu svakog javnog političkog angažmana u zemlji iz koje su potekli, ako bi se u nju ponovo vratili. Niko ne može da ima zvaničnu ulogu u rukovodstvu dve zemlje, istovremeno.

Isto pravilo se primenjuje i kada je reč o nebeskoj vladi, u odnosu na zemaljske vlasti. Neko ko je državljanin nebeske države, nema šta da meša u poslove zemaljskih vlasti. On mora da prepusti taj posao onima koji priznaju ovu zemlju kao svoju domovinu. Ako bi zemaljski vladari pomislili da regulišu poslove koji se tiču Božjeg carstva, bili bi okrivljeni za veliku drskost, u najblažem slučaju. Ako, dakle, oni nemaju prava da se mešaju u pitanja Nebeskog carstva, onda još manje prava imaju državljani neba da se mešaju u poslove zemaljskih carstava.

Pretvaranje zemlje u nebo. – Mnogi hrišćani i propovednici Jevandelja traže način da opravdaju svoje učešće u politici, govoreći da je njihova dužnost da od ove zemlje načine carstvo nebesko. U proteklim kampanjama slušali smo mnogo o „**regeneraciji Londona**“ i „**pretvaranju Londona u Božji grad**“. Ovakav rečnik dokazuje veliko nepoznavanje onoga što Jevandelje predstavlja. „**Ono je sila Božja na spasenje svakome ko u njega veruje.**“ (Rimlj. 1,16)

Obnova je moguća samo delovanjem Svetog Duha na srce svakog pojedinca i nije u čovekovoj moći. Carstva ovoga sveta postaće carstva Hristova, a „**to će učiniti revnost Gospoda nad vojskama**“ (Is. 9,7; vidi Otkr. 11,5). Nastaće nova zemlja, u kojoj će pravednost boraviti, ali tek posle dana Gospodnjeg, kada će se svi prirodni elementi istopiti, i bezbožni

ljudi izgoreti – 2. Petr. 3,10-13. To se neće ostvariti političkim delovanjem, čak ni kad bi svi propovednici Jevanđelja bili političari. Propovednik Jevanđelja, naime, ima samo jedan posao, a to je da propoveda reč (2. Tim. 4,2). Nema drugog načina da ljudi postanu bolji. Prema tome, propovednik koji svoju pažnju okreće prema politici, poriče sopstveni poziv.

Održavati mir. – Mi bismo morali da se pokoravamo zemaljskim vlastima savesti radi; iz istog razloga treba da plaćamo porez i izvršavamo svaku sličnu dužnost koja se stavlja pred nas. Dažbine će možda biti velike, pa čak i nepravedne. Ali to nam ne daje pravo da dižemo bunu. Apostol Jakov govori o bogatima koji tlače siromašne i njegove reči mogu se primeniti na državnu, isto koliko i na privatnu sferu. On kaže: „**Vi ste na zemlji živeli sjajno i raskošno, nasitili ste svoja srca na dan klanja. Osudiste, ubiste pravednika; on vam se ne protivi.**“ (Jakov 5,5.6)

Obratite pažnju na to da se pravednik ne protivi. Zašto? Zbog naloga koji glasi: „**Ako je moguće, koliko od vas zavisi, živite u miru sa svima ljudima. Ne svetite se sami, dragi moji, nego dajte mesta gnevu Božijem. Jer je napisano: 'Moja je osveta, ja ću uzvratiti', govori Gospod**“ (Rimlj. 12,18.19). Kao podanici Cara mira, državljani njegovog carstva su u obavezi da žive u miru sa svim ljudima. Zato oni ne mogu da se bore ni protiv koga, čak ni u samoodbrani. U ovome oni imaju najbolji primer Hrista, Princa mira.

Ko treba da se boji – Samo oni koji zlo čine, treba da se boje vladara. Koji čine dobro, ne boje se ničega. To nije zato što su svi vladari dobri, jer znamo da mnogi od njih nisu. Prostrano Rimsko carstvo ispunilo je ceo svet, a onaj koji je njime vladao kada je Pavle pisao Poslasticu Rimljanima, bio je najsvirepiji i najokrutniji od svih monstruma koji su se ređali na prestolu ovog carstva. Neron je ubijao ljude iz čistog zadovoljstva. Time je izazvao užasavajući strah kod ljudi; hrišćani su, međutim, mogli da budu spokojni, jer je njihovo pouzdanje bilo u Boga. „**Gle, Bog je spasenje moje, uzdaću se i neću se bojati, jer mi je sila i pjesma Gospod Bog, on mi bi spasitelj.**“ (Is. 12,2)

Sve što čovek treba da čini. – „**Ne budite nikom ništa dužni – sem da volite jedan drugoga. Jer ko drugoga voli, taj je ispunio zakon... Ljubav ne pričinjava zla bližnjemu; ljubav je, dakle, ispunjenje zakona**“ (Rimlj. 13,8.10). „**Ljubav (je) od Boga i svako ko voli, od Boga je rođen i poznaje Boga**“ (1. Jov 4,7). „**Jer ljubav prema Bogu ovo znaci: da držimo njegove zapovesti**“ (1. Jov. 5,3). „**Boga se boj, i zapovijesti njegove drži, jer to je sve čovjeku.**“ (Prop. 12,13)

Dakle, s obzirom na to da onaj ko voli svog bližnjeg svim srcem mora i Boga da voli, a ljubav je držanje Njegovih zapovesti, sledi logičan zaključak da je u ovom svom nalogu vernicima, apostol obuhvatio sve ono što je čovekova dužnost. Onaj ko pazi na ovaj savet, nikad neće učiniti nešto za šta ga zemaljske vlasti mogu pravedno osuditi, čak i kad nije najbolje upoznat sa njihovim zakonima. Onaj ko ispunjava Zakon ljubavi, nikad neće dolaziti u sukob sa vlastima. Ako one njega ugnjetavaju, onda se one ne bore protiv njega, već protiv Cara kome on služi.

Za hrišćane, a ne za vlasti. – Neki su pretpostavili da stihovi 8-11 označavaju granicu za civilnu vlast i da pokazuju kako ljudi mogu da donose zakone koji se odnose na drugu tablu Zakona³, a ne na njegove druge delove⁴. Ako se dve stvari imaju na umu, ova ideja će se pokazati kao neodrživa. (1) Poslanica nije upućena vladarima, nego svakom pojedinom hrišćaninu, kao smernica za njegovo vladanje. Da je bilo reči o dužnostima vladara, onda bi oni a ne braća, bili naznačeni (2) „**Zakon je duhovan**“ pa shodno tome, ništa od Zakona nije podložno ljudskom zakonodavstvu. Uzmimo kao primer zapovest „**Ne poželi**“; nijedna ljudska vlast ne bi mogla u ovom slučaju da primeni zakon, niti da kaže kada je on prekršen. No, ova zapovest nije ništa više duhovna nego druge. Jezik kojim je poslanica pisana koristi se u

³ druga kamena tabla (ploča) od ukupno dve, koje je Mojsije doneo Izrailjcima, pošto je na njima Bog Svojim prstom ispisao zapovesti.

⁴ misli se na prvu tablu (ploču) Zakona koja definiše čovekove dužnosti prema Bogu, za razliku od druge ploče Zakona koja se odnosi na dužnosti prema bližnjima.

obraćanju braći, vernicima, a sažetak svega rečenog je sledeći: **„Živite u ljubavi i nećete se ogrešiti ni o koga, pa neće biti razloga za strah ni od kakve vlasti.“**

Kraj se približava. – Podsetnik za ovo poglavlje posvećen je praktičnim savetima kojima nije potreban komentar. Njihova naročita snaga proizilazi iz činjenice da se **„kraj svega približio“** (1. Petr. 4,7). Zato treba da budemo **„razboriti i trezni, dok stražimo u molitvama“** (drugi deo stiha – *eng. prev.*). Iako žive u mraku, kada tama pokriva zemlju (Isaija 60,2), hrišćani su deca svetlosti i sinovi i kćeri dana, i napustili su dela tame.

Obučeni u Hrista. – Oni koji se oblače u Gospoda Isusa Hrista neće se isticati u prvi plan, niti će ljudi njih videti. Hristos se pojavljuje umesto njih. Ugađati željama tela potpuno je nepotrebno, jer telo uvek hoće da njegova želja bude zadovoljena. Hrišćani bi umesto toga trebalo da pripaze, kako to telo ne bi nametnulo svoju vlast i preuzelo kontrolu. Samo u Hristu telo može biti potčinjeno. Onaj ko je s Hristom razapet, može da kaže: **„Tako ne živim više ja, nego Hristos živi u meni. A što sad živim u telu, živim verom u Sina Božijeg, koji me je zavoleo i sebe predao za mene“** (Gal. 2,20). U tom slučaju, on će se vladati prema zemaljskim vlastima i u svom privatnom životu, onako kako je to činio Hristos, **„Jer kakav je on, takvi smo i mi na ovom svetu.“** (1. Jov. 4,17)

Beleška izdavača: Komentar na Rimljanima 13 koji sledi, Vagoner je izgovorio na Generalnoj konferenciji, 1891. godine, i zabeležen je u Biltenu GK. Ovde je dodat u korist čitalaca:

Dokle doseže mogućnost da hrišćanin živi u miru sa svim ljudima? Ako bi se samo njega ticalo, onda bi sve vreme bilo moguće da on živi u miru sa svim ljudima; jer on je uistinu mrtav za greh, a živ za Hrista. Hristos verom živi u njegovom srcu, a On je Princ mira. Dakle, nema okolnosti pod kojima hrišćanin može opravdano da izgubi strpljenje i da objavi rat drugom čoveku ili vlastima....

U Galatima 5,18 kaže nam se da **„Ako li vas Duh vodi, niste pod zakonom.“** Dela telesna su ona dela koja čine oni koji su pod Zakonom. U nabranju tih dela dolazimo i do **„svađe“** (nesloge, razdora – Gal. 5,20 – *eng. prev.*). Dakle, hrišćanin ne sme da ulazi u svađu, jer on nije u telu. U našem srcu nema mesta za svađu; neprestano bi vladao mir, kada bi to samo od nas zavisilo.

Ali, ako ljudi s kojima imamo posla, okamene svoja srca, boreći se protiv Božje istine i ne želeći da ih ona takne, postaće izvor problema; no, problem je u tom slučaju s njihove strane. S naše strane je postojani mir...

„Ali ako biste i stradali zbog pravednosti, budite blaženi. 'Ne dajte se od njih ni uplašiti ni zbunit', nego Gospoda Hrista držite svetim u srcima svojim, svagda spremni na odgovor svakom ko traži razlog nade koja je u vama.“ (1. Petr. 3,14.15)

Ne plašite se zastrašivanja. – Zašto? Zato što smo posvetili svoje srce Gospodu Bogu i On je naš strah. Bog je s nama. Hristos je s nama; i kada nas čovek obasipa prekorima i pogrđama, on njima obasipa Spasitelja...

Najvažnija stvar za sve nas koji posedujemo naročitu istinu, koja će nas sigurno dovesti u položaj gde ćemo imati nevolje s vlastima, jeste da svetimo Boga u srcima svojim, posredstvom Duha Božjeg i Njegove reči. Moramo da postanemo vredni istraživači reči Božje i sledbenici Hristovi, koji žive po Njegovom Jevanđelju.... Među nama su farmeri i mehaničari, koji su svetili Boga u svojim srcima, vernim proučavanjem Njegove reči, iako nikada nisu bili u prilici da sastave tekst da bi održali neku propoved. Takvi će biti vođeni pred sudove zbog svoje vere i tu će propovedati Jevanđelje, kao deo svoje odbrane, jer će im Bog u toj prilici otvoriti usta i podariti mudrost, kojoj njihovi protivnici neće moći da odole, niti da protivureče....

Naša je dužnost da propovedamo Jevanđelje; da ustanemo i da dopustimo našoj svetlosti da zasija; kada to učinimo, Bog će zadržati vetrove razaranja toliko dugo koliko to bude

potrebno.... Treća anđeoska vest je nešto najveće što postoji na ovom svetu. Ljudi je ne cene na taj način, ali će doći vreme kada će treća anđeoska vest biti tema svih razgovora. No, to se neće postići posredstvom ljudi koji čute o ovoj vesti, nego će ovo delo ostvariti oni koji imaju čvrsto pouzdanje u Boga i koji se ne boje da govore reči koje su im predate.

Čineći to, mi ne uzimamo svoj život u svoje ruke, i na tome sam zahvalan Gospodu. Naš život će biti sakriven s Hristom u Bogu, i On će se brinuti za njega. Istina će se uspeti do ovog visokog mesta jednostavnim propovedanjem, tako što će ljudi i žene ići napred, od mesta do mesta, svedočeći za istinu. Neka se narod upozna sa istinom. Ako budemo imali mirno razdoblje za širenje istine, treba da budemo zahvalni na tome. Ali, ako ljudi donesu zakone kojima će preseći puteve kojima se reč širi, opet možemo biti zahvalni što imamo Gospoda koji čak i ljudski gnev okreće na slavu Svom imenu; On će to učiniti i u ovom slučaju. Objaviće Svoje Jevanđelje posredstvom istih tih zakona koje su izopačeni ljudi doneli da bi ga uništili. Gospod zauzdava vetrove razaranja... i zapoveda nam da nosimo Njegovu poruku. On će kontrolisati razorne stihije sve dotle dok to bude bilo dobro za Njegov narod; a kada vetrovi počnu da duvaju i kada budemo osetili prve udare progonstva, te stihije će proizvesti tačno ono što Bog želi....

„Svakom dajte ono što ste dužni: kome porez – porez, kome carinu – carinu, kome strah – strah, kome čast –čast. Ne budite nikom ništa dužni – sem da volite jedan drugoga. Jer ko drugoga voli, taj je ispunio zakon“ (Rimlj. 13,7.8). Ako ovo činite, živeći u miru sa svim ljudima, ispunićete sav Zakon; jer, ko voli svog bližnjeg, on mora da voli i Boga, pošto nema ljubavi osim one koja je od Boga.

Ako svog bližnjeg volim kao samog sebe, to je samo zato što Bog boravi u mom srcu; to se događa zato što Gospod ima Svoje stalno prebivalište u mom srcu i nema nikog na svetu ko bi mogao da Ga otme od mene. Zbog toga se apostol obazire na drugu tablu Zakona, jer ako vršimo svoju dužnost prema bližnjima, prirodno sledi da ljubimo Boga.

Ponekad nam se kaže da prva ploča Zakona ukazuje na naše dužnosti prema Bogu, koje čine osnovu religije, a da druga ploča definiše naše obaveze prema bližnjima, što je osnova morala. Međutim, druga tabla sadrži obaveze prema Bogu, ništa manje nego prva. Pošto je prekršio dve zapovesti koje se nalaze na drugoj tabli, David je ispovedio svoj greh, rekavši: **„Samome tebi zgriješih, i na tvoje oči zlo učinih, a ti si pravedan u riječima svojim i čist u sudu svojem“** (Psalam 51,4). Bog mora biti prvi i poslednji, i uvek...

Sve pouke koje smo imali, treba da nas pripreme za vreme nevolje.

14. Poglavlje

Bog je jedini sudija

S obzirom na to da se četrnaesto poglavlje u celini sastoji od praktičnih uputstava za hrišćanski život i da nije direktno zavisno od pouka koje su pre toga date, ne treba da trošimo vreme na ponavljanje prethodnih poglavlja, nego ćemo odmah preći na tekst. Ne zaboravite da je poglavlje pred vama, kao i ona prethodna, upućeno crkvi, a ne onima koji ne ispovedaju službu Bogu. U šestom stihu je veoma jasno objašnjeno da su svi o kojima se u ovom poglavlju govori, zapravo, oni koji priznaju Boga kao svog Gospoda. Prema tome, ovo poglavlje nas uči kako treba da se ophodimo jedni prema drugima.

Sluge jednog Gospodara. – Rimljanima 14,1-13:

„Prihvatajte slaboga u veri, da se ne bi kolebao u svojim mislima. Jedan veruje da sme sve jesti, a onaj slabi jede samo povrće. Koji jede neka ne nipodaštava onoga što ne jede, a koji ne jede neka ne osuđuje onoga što jede, jer ga je Bog primio. Ko si ti što sudiš tuđem sluzi? On stoji ili pada svome gospodaru; biće ipak postavljen, jer Gospod može da ga postavi. Jedan razlikuje dan od dana, a drugi smatra da su svi dani jednaki; neka je samo svaki potpuno uveren u svoje mišljenje. Ko polaže na izvestan dan, čini to Gospodu, a ko jede Gospodu na slavu jede, jer Bogu zahvaljuje; i koji ne jede Gospodu za ljubav ne jede, te i on zahvaljuje Bogu. Niko od nas ne živi za samoga sebe i niko za sebe ne umire. Jer ako živimo – Gospodu živimo, ako pak umiremo – Gospodu umiremo. Stoga, bilo da živimo, bilo da umiremo, mi pripadamo Gospodu. Hristos je, naime, zato umro i oživeo – da bi bio Gospod mrtvima i živima. A što ti osuđuješ svoga brata? ili što ti nipodaštavaš svoga brata? Znaj da ćemo svi izići pred sud Božiji. Jer je napisano: 'Tako mi života, govori Gospod, meni će se prikloniti svako koleno, i svaki jezik ispovediće Boga' Znači, da će svako od nas za sebe odgovarati Bogu. Stoga, ne osuđujmo više jedan drugoga, nego radije smatrajte da je pravo – ne postavljati bratu spoticanja ili sablazni... “

Hristova škola. – Hristova škola se ne sastoji od savršenih ljudi, već od onih koji žude za savršenstvom. On je savršen i zato šalje poziv: *„Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti. Uzmite moj jaram na sebe i naučite od mene, jer ja sam krotak i smeran u srcu, i naći ćete odmor u svojim dušama“* (Matej 11,28.29). Pozivajući sve da dođu k Njemu, on kaže: *„onoga koji ide k meni neću izbaciti“* (Jovan 6,37). Kao što je neko rekao: *„Bog dohvata čovekovu ruku vere, da bi je usmerio i učinio da se ona čvrsto uhvati za Hristovo božanstvo, kako bi čovek mogao da ostvari savršenstvo karaktera.“*

Vera može biti veoma slaba, ali je Bog ne odbacuje zbog toga. Pavle je zahvaljivao Bogu zato što je vera braće Solunjana bujala (2. Sol. 1,3), što opet znači da ta njihova vera nije bila savršena u početku. Tačno je da je Bog tako dobar, da bi svaki čovek trebalo da Mu ukaže potpuno poverenje; međutim, upravo zbog Svoje dobrote On je veoma strpljiv u podnošenju onih koji Ga još uvek ne poznaju tako dobro i ne okreće Svoju glavu od onih koji sumnjaju. Upravo je ovo Božje strpljenje i Njegovo podnošenje, ono što razvija savršenu veru.

Učenici, a ne učitelji. – Nije za učenike da određuju ko će pohađati školu. Tačno je da u ovom svetu postoje ekskluzivne škole, u kojima može da se školuje samo mali broj odabranih. Ako bi neko ko nema veliko bogatstvo ili ugledan društveni položaj pokušao da se upiše, odmah bi se podiglo negodovanje. Sami učenici u ovom slučaju podižu tako snažan protest protiv novopridošlog, da se učitelji osećaju obaveznim da odstrane uljeza. Međutim, to nije

Hristova škola. „**Bog ne gleda ko je ko.**“ On poziva sve – siromašne, one koji oskudevaju, i one slabe. On je taj koji odlučuje ko će biti primljen, a ne učenici.

Njegove reči su: „**Ko hoće neka uzme vodu života zabadava**“ (Otkr. 22,17 – Karadžić). On moli sve koji čuju ovaj poziv da ga prenesu dalje. Jedina potrebna kvalifikacija za prijem u Hristovu školu jeste spremnost da se od Njega uči. Bilo koja osoba koja je pokaže volju da bude naučena, biva primljena i dobija status učenika – Jovan 7,17. Ako bi neko postavio neke druge standarde, time bi se stavio u položaj iznad Boga. Niko ne sme da odbija osobu koju Bog prima.

Gospodar i sluge. – Hristos je rekao Svojim učenicima: „**Vi se ne zovite 'ravi', jer je jedan vaš učitelj, a vi ste svi braća... Niti se nazivajte nastavnici, jer je jedan nastavnik vaš, Hristos**“ (Mat. 23,8.10). Učitelj je taj koji daje zadatak svakom učeniku, to jest, slugi. Dakle, samo gospodar ili učitelj sme da daje naređenja i da izriče osudu ako dođe do greške. „**Ko si ti što sudiš tuđem sluzi?**“ (stih 4). Ako nemaš vlast da nagradiš njegov uspeh, onda nemaš ni pravo da osuđuješ njegov neuspeh.

„**Bog je sudija**“. – „**Jednoga ponižuje a drugoga uzvišuje**“ (Psalam 75,7). „**Jer je Gospod naš sudija, Gospod je koji nam postavlja zakone, Gospod je car naš, on će nas spasti**“ (Is. 33,22). „**Zakonodavac i sudija je samo jedan – koji može da spase i pogubi. A ko si ti što osuđuješ bližnjega?**“ (Jakov 4,12). Posedovanje sile koja može da spase i da uništi, daje pravo Onome ko je ima da može i da sudi. Osuđivanje od strane nekoga ko nije u stanju da osudu do kraja sprovede, nije ništa drugo nego farsa. Takav samog sebe izvrgava ruglu, u najmanju ruku.

Duh papstva. – Apostol Pavle opisuje otpad kao pojavljivanje „**čoveka bezakonja (čoveka greha – KJV i Čarnić)**“, koji je i „**sin pogibli, koji se protivi i diže na sve što se naziva Bogom ili svetinjom, tako da će sesti u hram Božiji i samoga sebe predstavljati – da je on Bog**“ (2. Sol. 2,3.4). U Danilu 7,25 ista sila je opisana kako govori velike stvari protiv Najvišega, nameravajući da promeni vremena i zakone.

Kada neko sebe postavlja iznad Zakona Božjeg, to predstavlja najveće protivljenje Bogu i najdrskije uzurpiranje Njegove vlasti koje se može zamisliti. Kraj svake ljudske sile koja se tako uzdiže je uništenje Duhom Hristovim i smrt pred svetlošću Njegovog dolaska – 2. Solunjanima 2,8.

Sada čitajte u Jakovu 4,11: „**Ne opadajte jedan drugoga, braćo. Ko opada brata ili osuđuje svoga brata – opada zakon i osuđuje zakon; ako pak osuđuješ zakon, ne izvršuješ zakon, nego si njegov sudija.**“ To znači da ko god govori zlo o svom bratu, ili mu sudi, ili ga omalovažava¹, zapravo govori protiv Zakona Božjeg i postavlja se kao sudija nasuprot njemu. Drugim rečima, on se poistovećuje sa „**čovekom bezakonja**“, jer čini njegovo delo. Šta drugo može da bude rezultat osim primanja iste plate koju će dobiti i čovek bezakonja? Sama ova pomisao zaista je dovoljna da nas trgne.

Naučili smo da članovi crkve Hristove nisu sudije jedni drugima, nego oni koji zajedno služe jednom Gospodu. Učeni smo da nije svejedno da li držimo Božje zapovesti ili ne, jer ćemo se svi mi pojaviti pred sudom Hristovim. Rečeno nam je da u stvarima o kojim Zakon ne govori detaljno, treba svako da bude uveren u svoju misao, to jest, da je mišljenje jednoga dobro isto koliko i mišljenje drugoga. Dalje, znamo da čak i kad se neko ogreši o jasno izraženu zapovest, prema njemu se ne sme postupati grubo i osuđivački. Takav pristup neće pomoći onome ko je zastranio, a uz to, mi nemamo pravo da se tako ponašamo, jer smo samo sluge.

Živeti za druge. – Rimljanima 14,14-23:

„Znam i uveren sam u Gospodu Isusu da ništa samo po sebi nije pogano; samo onome, koji smatra da je nešto pogano, njemu je pogano. Jer ako je tvoj brat

¹ nipodaštava – bukv. prev tj. obezvređuje, prezire, sramoti, ruši mu ugled, itd.

žalostan zbog jela, to znači da ti već ne postupaš po ljubavi. Nemoj da upropašćuješ svojim jelom onoga za koga je Hristos umro. Ne dozvolite, dakle, da se huli na vaše dobro. Jer carstvo Božije se ne sastoji u jelu i piću, nego u pravednosti, i miru, i radosti u Duhu Svetome. Ko, naime, ovim služi Hristu, taj je Bogu ugodan a ljudima izvrstan. Starajmo se stoga za ono što stvara mir i doprinosi uzajamnom nazidanju. Nemoj da rušiš Božije delo – zbog jela. Sve je čisto, ali je zlo za čoveka koji jede sa spoticanjem. Dobro je ne jesti mesa, i ne piti vina, i ne činiti ono na šta se tvoj brat spotiče [ili sablažnjava, ili slab biva]. Veru, koju imaš, imaj za sebe pred Bogom. Blažen je ko ne osuđuje samoga sebe za ono što smatra da je dobro. Ko se, naprotiv, koleba, navlači na sebe osudu – ako jede, jer to ne čini po veri. A sve što ne potiče od vere – greh je.“

Mnoge greške nastaju zbog površnog čitanja Biblije i ishitrenih zaključaka na osnovu istrgnutih reči i izraza, kao i zbog namernog izvrtanja značenja onoga što je rečeno. Verovatno se mnogo više razloga može pripisati neodgovarajućim idejama, nego namernoj zloupotrebi. Zato budimo uvek pažljivi kada čitamo.

Čisto i nečisto. – Ako dobro proučimo predmet koji je pred nama, nećemo se naći u opasnosti da izokrenemo smisao ovih stihova, izdvajajući ih iz celine kojoj pripadaju. Ono o čemu se govori od samog početka poglavlja, jeste slučaj čoveka koji ima tako malo stvarnog znanja o Hristu, da misli kako se pravednost može dobiti jedenjem određene vrste hrane. Ideja koja prožima celo poglavlje je da verom, a ne pićem i jelom, bivamo spaseni. Kratak osvrt na temu o čistoj i nečistoj hrani, biće nam od velike pomoći. Jedna čudna ideja sve više preovlađuje, imajući kao svoj krajnji rezultat tezu po kojoj nešto, što je u jedno vreme bilo nepodesno kao hrana, danas važi za savršeno zdravu namirnicu. Mnogi ljudi misle da su čak i nečiste zveri očišćene Jevanđeljem. Oni zaboravljaju da Hristos čisti ljude, a ne zveri i gmizavce.

Bilo je otrovnih biljaka u danima Mojsijevim i te biljke su otrovne i danas. Ljudi koji misle da Jevanđelje sve čisti i čini podesnim za jelo, zgadili bi se, kao i Jevreji u Mojsijevo vreme, na samu pomisao da jedu mačku, psa, gusenicu, pauka, i slično. Umesto da pokušamo da poznavanjem Hrista opravdamo ovakav vid ishrane, mi smatramo sasvim suprotno, da je takva praksa nešto što odlikuje nerazvijene ljudske zajednice i da su takvi običaji znak ljudske degradacije. Prosvetljenje donosi obazrivost u pogledu izbora hrane.

Niko ne bi mogao da zamisli kako apostol Pavle ili bilo ko drugi sa zdravim rasuđivanjem i otmenim držanjem, jede sve na šta naiđe na zemlji. Iako većina ljudi sebe smatra pametnijim od Boga kada je reč o izboru jela i pića, postoje određene „namirnice“ koje generalno nisu, niti su ikada bile, podesne za ishranu. Zato, kada apostol kaže da ništa nije nečisto samo po sebi, on to svoje zapažanje očigledno ograničava na sve što je Bog dao čoveku za hranu. Postoje i takvi ljudi čija je savest do te mere slaba da su u strahu da jedu čak i onu hranu koju je Bog odobrio za upotrebu; kao što ima i onih koji „traže da se uzdržava od jela, koja je Bog stvorio da ih sa zahvalnošću uzimaju verni koji su poznali istinu.“ (1. Tim. 4,3)

Dakle, kada apostol kaže: „Jedan veruje da sme sve jesti“, jasno je da „sve“ ne uključuje nečisto. Ideja je nešto drugo, to jest, da neko veruje da može jesti sve što je podesno za ishranu. Drugi, međutim, smatrajući, na primer, da je nešto od toga prethodno bilo žrtvovano idolima, zazire od upotrebe takvih namirnicu, strahujući da ne postane idolopoklonik. Osmo poglavlje Prve Korinćanima čini da i ovo celo poglavlje (Rimljanima 14) postane jasno, jer između njih postoji paralela.

To baca svetlo na ono što je tema današnjice. Pošto apostol u svojoj konstataciji očitito misli na ono što je odobreno za jelo, još je očitije da su „svi dani“ koji bi se mogli uzimati kao jednaki, zapravo oni dani koje Bog nije Sebi posvetio.

Priroda carstva. – „Jer carstvo Božije se ne sastoji u jelu i piću, nego u pravednosti, i miru, i radosti u Duhu Svetome“ (stih 17). Nad ovim carstvom je Hristos postavljen kao Car,

jer je Bog rekao. „**Ja sam pomazao cara svojega na Sionu, na svetoj gori svojoj**“ (Psalam 2,6). Sada pročitajte i reči kojima se Otac obraća Sinu, kojeg je imenovao nasljednikom svih stvari:

„Tvoj presto, Bože, stoji u sve vekove i žezlo pravosti (palica pravde – Karadžić) je žezlo tvoga carstva. Zavoleo si pravednost i omrzao si bezakonje; zato te, o Bože, Bog tvoj pomaza uljem radosti više nego tvoje drugove.“ (Jevr. 1,8.9)

Skiptar (žezlo) je simbol vlasti i sile. Hristov skiptar simboliše pravednost; dakle, sila Njegovog carstva je pravednost. On vlada posredstvom pravednosti. Njegov život na Zemlji bio je savršeno ispoljavanje pravednosti; prema tome, On upravlja Svojim carstvom silom Svog sopstvenog života. Ništa sem Hristovog života ne bi moglo da bude obeležje pripadnika Hristovog carstva.

Čime je to Hristos bio pomazan za Cara? Poslednje tekst koji smo naveli kaže da je to bilo „**ulje radosti**“. Dakle, radost je neizostavni deo Hristovog carstva. To je carstvo radosti, isto koliko i pravednosti. Prema tome, svaki podanik ovog carstva mora biti ispunjen radošću. „**Natmureni hrišćanin**“ isti je primer protivrečnosti kao i „**hladno sunce**“. Sunce postoji zbog širenja toplote iz koje se sastoji; tako i hrišćanin postoji da bi isijavao mir i radost koji su deo njegove prirode. Hrišćanin nije srećan samo zato što misli da to treba da bude, već zbog toga što je on prenesen u carstvo radosti.

„Ko, naime, ovim služi Hristu, taj je Bogu ugodan a ljudima izvrstan. Starajmo se stoga za ono što stvara mir i doprinosi uzajamnom nazidanju (prosvećenju – eng. prev)“ (stihovi 18 i 19). Onaj ko služi Hristu, čime? Pa, onaj ko Hristu služi pravednošću, mirom i radošću; ili, kako su to neki prevodioci izrazili: **„Oni koji tako služe Hristu.“**

Bog prihvata takvu službu, a i ljudi je odobravaju. Ne samo da hrišćani blagonaklono gledaju na takvu službu, nego su i nevernici prinuđeni da je odobre. Danilovi neprijatelji su bili primorani da posvedoče ispravnost Danilovog života, priznajući da ne nalaze ništa čime bi ga optužili, osim stvari koje se tiču Zakona njegovog Boga. Sama ta konstatacija bila je odobravanje Božjeg Zakona, koji je Danila učinio vernim čovekom, kakav je bio.

Nesebičnost. – Mir je odlika carstva. Zato oni koji su u carstvu, moraju da slede ono što tvori mir. Sebičnost nikad ne doprinosi miru. Naprotiv, ona je uvek uzrok rata i neizostavno proizvodi sukobe gde god se u njoj istrajava. Stoga, podanici carstva moraju uvek biti spremni da žrtvuju sopstvene želje i ideje u korist drugih. Nesebična osoba će se odreći svojih sopstvenih puteva, kad god oni narušavaju nečiji mir.

Ne zaboravite, međutim, da je Božje carstvo pravednost, isto koliko je i mir. Pravednost je poslušnost Božjem Zakonu, pošto je **„svaka nepravda... greh“** (1. Jov. 5,17) i **„greh je prekršaj zakona“** (1. Jov. 3,4 – eng. prev). Zato, iako je prema zakonima carstva nužno da čovek odustane od svojih želja kada one prete da ugroze tuđa osećanja, po tim istim zakonima njemu je zabranjeno da se odrekne bilo koje zapovesti Božje.

Poslušnost Božjem Zakonu vodi miru, jer čitamo: **„Velik mir imaju oni koji ljube zakon tvoj“** (Psalam 119,165). **„O, da si pazio na zapovjesti moje! mir bi tvoj bio kao rijeka, i pravda tvoja kao valovi morski“** (Is. 48,18). Stoga, oni koji su toliko „**saosećajni**“ da bi se odrekli čak i nekog dela Božjeg Zakona, zato što su neki ljudi njime nezadovoljni, ne doprinose na taj način miru. Štaviše, oni na taj način dižu bunu protiv Hristovog carstva.

To dalje pokazuje da subota Gospodnja ne može biti dovedena u pitanje, sa argumentom da je ona stvar ličnog mišljenja. Hrišćanima nije dana mogućnost da biraju, kada je reč o ovome. Oni je moraju držati. Subota nije jedan od dana koji bi podanici carstva mogli da zanemare, ako im je volja. Ona predstavlja našu obavezu.

No, postoji nešto što se može činiti po želji, ali ne predstavlja obavezu. Na primer, čovek ima pravo da jede hranu prstima. Ako tako želi; ali ako to smeta njegovom bližnjem, Božji Zakon traži od njega da to ne čini. Tako dolazimo do zaključka da jedino Hristov Zakon, ako se

u potpunosti drži, čini čoveka savršeno uljudnim. Pravi hrišćanin je džentlmen u najboljem smislu te reči.

Ima mnogo toga što je dopušteno; međutim, samo zato što nije direktno naloženo, neki ljudi, slabi u veri, to smatraju pogrešnim. Hrišćanska učtivost, kako je predstavljena u četrnaestom poglavlju poslanice Rimljanima, nalaže da osoba koja je bolje poučena treba da ima obzira prema potrebama slabijeg brata ili sestre. Grubo zanemarivanje ovih potreba, koje nam mogu izgledati besmislene, nije dobar način da se pomogne osobi, kako bi ona stekla veću slobodu. Suprotno, to je način da se ona obeshrabri. „**Dobro je ne jesti mesa, i ne piti vina, i ne činiti ono na šta se tvoj brat spotiče [ili sablažnjava, ili slab biva]**“ (stih 21). Dakle, jasno je da četrnaesto poglavlje poslanice Rimljanima predstavlja lekciju iz hrišćanske učtivosti i predusretljivosti, pre nego učenje o tome da je subota ili bilo šta drugo što pripada zapovestima Božjim, podložno zanemarivanju, shodno nečijoj slobodnoj volji. Obzir se mora pokazati prema onom ko je „*slab u veri*“; međutim, nikakvu veru nema onaj ko je uvređen tuđim vladanjem koje je usklađeno sa Božjim zapovestima.

Ograničenja savesti. – „**Veru, koju imaš, imaj za sebe pred Bogom**“ (stih 22). Vera i savest pripadaju svakom ponaosob. Niko ne može da veruje za drugoga. Niko ne može da ima takvu veru, da bi njome služio za dvojicu. Učenje rimokatoličke crkve je da neke naročite osobe imaju više vere nego što im je potrebno i da su pravedniji nego što je neophodno, tako da višak mogu da podele sa drugim ljudima. Biblija, pak, uči da niko ne može da ima više vere nego što mu je potrebno da bi se spasao. Prema tome, ma koliko da je nečija vera dobro ustrojena, ona ne može biti uzeta u obzir kada se prosuđuje o nekom drugom.

Danas slušamo mnogo o nečemu što se naziva „*savest javnosti*“. Često čujemo da je savest jednoga povređena postupanjem drugoga. Međutim, sa savešću stvari stoje kao i sa verom – niko ne može da je ima za dvojicu. Neko ko misli da njegova savest služi i njemu i njegovom bližnjem, u stvari, meša savest i tvrdoglavu sebičnost koja zahteva da sve bude po njegovom. Upravo je ova naopaka predstava o savesti dovela do najstravičnijih progona koji su ikada bili sprovedeni u ime religije.

Neka svi hrišćani shvate da je savest nešto što ostaje isključivo između pojedinca i Boga. Njima nije dopušteno da drugima nameću čak ni svoju slobodu savesti u verskim pitanjima, ne obazirući se na položaj i mogućnosti drugih. Drugim rečima, čovek koji može brzo da hoda, mora da pomogne svom slabijem bratu koji ide istim putem, samo sporije. Njegovo nije, međutim, da skreće sa puta, da bi time odobrovoljio one koji idu nekim sasvim drugim putem.

15. Poglavlje

Slavite Boga svi mnogobošci

Četrnaesto poglavlje Rimljanima pokazalo nam je naše dužnosti prema onima koji su slabi u veri i koji imaju prekomerno velike skrupule (preterano osjetljivu savest), kada je reč o nečemu što, samo po sebi, ne ostavlja posledice. Mi nismo sudije jedni drugima, nego ćemo svi doći pred Hristov sud. Ako imamo više znanja nego naš brat ili sestra, ne smemo da ga po svojoj volji vučemo na visinu našeg standarda, kao što ni on nas ne sme da spušta na svoj standard. Naše veće znanje samo nas čini odgovornijim da pokažemo veće milosrđe i veće strpljenje.

Siže svega rečenog nalazi se u stihovima: **„Nemoj da rušiš Božije delo zbog jela. Sve je čisto, ali je zlo za čoveka koji jede sa spoticanjem. Dobro je ne jesti mesa, i ne piti vina, i ne činiti ono na šta se tvoj brat spotiče [ili sablažnjava, ili slab biva]. Veru, koju imaš, imaj za sebe pred Bogom“** (14,20-22).

Dužnost međusobnog pomaganja. – Rimljanima 15,1-7:

„Mi pak jaki dužni smo da snosimo slabosti slabih, a ne da se ponašamo kako se nama dopada. Svaki od nas neka se trudi da bližnjeg zadovolji – na dobro i za nazidanje. Jer ni Hristos nije ugađao samom sebi, nego kao što je napisano: 'Pogrde onih, koji tebe grde, padoše na me'. Sve, naime, što je unapred napisano, napisano je nama za pouku, da strpljivošću i utehom Pisma imamo nadu. A Bog, tvorac strpljivosti i utehe, neka vam da da među sobom složno mislite po volji Isusa Hrista, da jednodušno jednim ustima slavite Boga i Oca Gospoda našega Isusa Hrista. Zato prihvatajte jedan drugoga, kao što je i Hristos primio vas na slavu Božiju.“

Međusobno prihvatanje. – Stihovi koji čine ovo poglavlje, dopunjuju ona uputstva koja su data u četrnaestom poglavlju i predstavljaju njegov nastavak. Ono počinje apelom: **„Prihvatajte slaboga u veri“** (Rimlj. 14,1). Poslednji stih u ovom bloku, glasi: **„Zato prihvatajte jedan drugoga.“** (Rimlj. 15,7)

Kako da prihvatamo jedan drugoga? Odgovor je: **„Kao što je i Hristos primio vas“**. To iznova ističe istinu da apostol nije imao ni najmanju nameru da na bilo koji način umanjí važnost neke od Deset zapovesti, kada je u četrnaestom poglavlju rekao: **„Jedan razlikuje dan od dana, a drugi smatra da su svi dani jednaki; neka je samo svaki potpuno uveren u svoje mišljenje.“** (Rimlj. 14,5)

Hristos ni u najmanjoj meri nije činio ustupke, prilagođavajući zapovesti onima koje je prihvatao. On je rekao: **„Ne mislite da sam došao da razrešim zakon i proroke“** (Mat. 5,17). Na drugom mestu: **„Ako ušćuvate moje naredbe, ostaćete u mojoj ljubavi, kao što sam ja sačuvao naredbe svoga Oca, pa ostajem u njegovoj ljubavi.“** (Jovan 15,10)

Hristova naređenja i ona koja Otac daje, ista su, jer On kaže: **„Ja i Otac jedno smo“** (Jovan 10,30). Kada je bogati mladić poželeo da postane Njegov sledbenik, On mu je odgovorio: **„Drži zapovesti“** (Mat. 19,17). Prema tome, očigledno je da ustupci zarad mira i harmoničnih odnosa, ne smeju biti na račun držanja Božjih zapovesti.

Kako druge učiniti zadovoljnim. – To je objašnjeno sledećim podsticajnim rečima: **„Svaki od nas neka se trudi da bližnjeg zadovolji – na dobro i za nazidanje (prosvetčivanje, poučenje – eng. prev)“** (stih 2). Od nas se nikada ne traži da bratu ili sestri pomažemo u grehu, kako bismo ga time učinili zadovoljnim. Takođe se od nas ne traži da zatvaramo oči kada brat ili sestra greše, dopuštajući im da nastavljaju život u grehu a da ih nismo opomenuli, samo

zbog toga da ih ne bismo učinili nezadovoljnim. U ovakvom postupanju nema ljubavi. Apel glasi: „**Nemoj mrziti na brata svojega u srcu svojem; slobodno iskaraj bližnjega svojega, i nemoj trpjeti grijeha na njemu**“ (3. Mojs. 19,17). Majka koja bi bila do te mere bojažljiva da ne naljuti svoje dete, ne želeći da ga zbog toga spreči, dok ono trpa svoje ruke u vatru, ispoljila bi na taj način surovost, pre nego ljubav i dobrotu. Treba da učinimo svoje bližnje zadovoljnim, ali samo na njihovo dobro, a ne zavodeći ih na stranputicu.

Nošenje tuđeg bremena. – Vraćanjem na prvi stih, nalazimo istu ovu pouku, još snažnije istaknutu: „**Mi pak jaki dužni smo da snosimo slabosti slabih, a ne da se ponašamo kako se nama dopada... Jer ni Hristos nije ugađao samom sebi**“ (stihovi 1 i 3). Uporedite ovo sa Galatima 6,1.2: „**Braćo, ako se ko i zatekne u kakvom prestupu, vi duhovni ljudi ispravite takvoga u duhu krotosti, čuvajući samoga sebe – da i ti ne budeš iskušan. Nosite bremena jedan drugoga, pa ćete tako ispuniti Hristov zakon.**“ Nošenjem slabosti slabijih, mi ispunjavamo Hristov Zakon. Međutim, nošenje tuđeg bremena ne znači ohrabrivati bilo koga da slobodno zanemaruje neku od zapovesti. Držanje Božjih zapovesti nije teret; jer „**njegove zapovesti nisu teške.**“ (1. Jov. 5,3)

Kako Hristos nosi naše breme. – Hristos nosi naše breme, ne tako što uklanja Božji Zakon, nego tako što uklanja naše grehe i osposobljava nas da držimo Zakon. „**Jer što zakon nije mogao, zato što je zbog tela bio slab, učinio je Bog na taj način što je poslao svoga Sina u obličju sličnom grešnom telu, i za greh, i osudio greh u telu, da bi se pravednost, koju zakon zahteva, ispunila na nama.**“ (Rimlj. 8,3.4).

On govori: „**Dođi!**“ Jedna od blaženih stvari u službi našeg Gospoda je ta što On ne kaže: „*Idi*“, nego: „*Dođi.*“ On nas ne šalje negde daleko da radimo u svojoj snazi, nego nas poziva da Ga sledimo. On ne traži od nas ništa što On sam ne čini. Kada nam kaže da treba da nosimo slabosti slabih, mi to treba da primimo kao ohrabrenje, pre nego kao dužnost koja je na nas položena, zato što nas podseća na to šta On za nas čini. On je Junak, jer stih kaže: „**poslah pomoć junaku, uzvisih izbranoga svojega iz naroda**“ (Psalam 89,19). „**A on bolesti naše nosi i nemoći naše uze na se... Svi mi kao ovce zađosmo, svaki od nas se okrenu svojim putem, i Gospod pusti na nj bezakonje svijeh nas.**“ (Is. 53,4.6)

Zašto je to lak zadatak. – Evo šta čini lakim nošenje tuđeg bremena: ako znamo da Hristos nosi naš teret, onda za nas postaje pravo zadovoljstvo kada i mi ponesemo tuđi teret. Problem je u tome što suviše često zaboravljamo da je Hristos pravi Nosilac tereta i onda, preopterećeni svojim vlastitim slabostima, gubimo strpljenje za druge i njihove terete. Kada, pak, znamo da je Isus zaista Onaj na koga sva težina pada, mi bacamo svoje brige na Njega; i onda, kad tuđe terete prihvatimo kao svoje, On i to nosi.

„**Bog svake utehe**“ (1. Kor. 1,3). – Bog je „**Bog... strpljivosti i utehe**“ (15,5). O njemu Pismo govori kao o „**Ocu milosrđa i Bogu svake utehe, koji nas teši u svakoj našoj nevolji, da bismo mi mogli da tešimo one koji su u svakoj nevolji – utehom kojom nas same Bog teši**“ (1. Kor. 1,3.4). On na Sebe preuzima sve ukore koje na čoveka padnu. „**Pogrde onih, koji tebe grde, padoše na me**“ (stih 3). Za decu Izrailjevu je rečeno: „**U svakoj tuzi njihovoj on bješe tužan**“ (Is. 63,9). Hristove reči su: „**Ti znaš pod kakvim sam rugom, stidom i sramotom... Sramota satr srce moje**“ (Psalam 69,19.20). Pa i pored svega, On nije ispoljio nikakvo nestrpljenje, niti gundanje. Pošto je već tada (dok je bio na zemlji – *prim. prev*) nosio teret celog sveta u telu, On je sasvim sposoban da nosi i naše terete koji su u našem telu, bez ijedne reči negodovanja; da bismo mi mogli da jačamo „**svakom snagom shodno moći njegove slave – za svako strpljenje i istrajnost, da s radošću.**“ (Kol. 1,11)

Jevanđelje po Mojsiju. – Ovo je pouka koja nas prati kroz celo Pismo: „**Sve, naime, što je unapred napisano, napisano je nama za pouku, da strpljivošću i utehom Pisma imamo nadu**“ (stih 4). U knjizi o Jovu, ova istina je postala veoma očigledna. „**Čuli ste za Jovovu strpljivost i videli ste svršetak Gospodnji, jer je Gospod mnogomilostiv i milosrdan**“ (Jakov 5,11). U Mojsijevim knjigama to je isto tako jasno izraženo. Hristos kaže: „**Jer da ste verovali Mojsiju, verovali biste i meni; jer je on o meni pisao. Ako pak njegovim pismima ne**

verujete, kako ćete verovati mojim rečima“ (Jovan 5,46.47). Ako je Jevandjelje po Mojsiju zanemareno, biće potpuno beskorisno da čitamo jevandjelje po Jovanu, jer se Jevandjelje ne može deliti. Hristovo Jevandjelje, kao i On sam, nedeljivo je.

Kako da primamo jedni druge. – Najzad, „**prihvatajte jedan drugoga, kao što je i Hristos primio vas na slavu Božiju**“ (stih 7). Koga je Hristos primio? „**Ovaj prima grešnike**“ (Luka 15,2). Koliko ih je primio? „**Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti.**“ (Mat. 11,28)

Kako ih je On primio? „**Vazdan pružah svoje ruke neposlušnom i jogunastom narodu**“ (Rimlj. 10,21). A ako bi se oni odazvali, kakvu sigurnost bi mogli da imaju? „**Onoga koji ide k meni neću izbaciti**“ (Jovan 6,37). Naučimo se od Njega i zapamtimo da na kojem god mestu da otvorimo Spise, oni svedoče za Njega.

Stojeći na početku. – Naše proučavanje Rimljanima, iako je mnogo toga rečeno, nije iscrpilo ovaj predmet. Zaista nije moguće imati sveobuhvatnu studiju Biblije, jer ma koliko temeljno izučavali neki njen deo, uvek ćemo se nalaziti na početku. Što je više proučavamo, utoliko će nam čak i naša najbolja studija izgledati samo kao priprema za neku narednu za koju uviđamo da je još potrebija. Međutim, dok ne treba da očekujemo da ćemo ikada iscrpiti istinu i reći da je imamo celu, možemo biti sigurni da jeste istina ono do čega smo došli iskreno tragajući za njom. Ova sigurnost ne proishodi ni iz kakve naše mudrosti, već isključivo iz reči Božje za koju smo prionuli, ne dopuštajući da se ljudske zamisli pomešaju s njenim čistim zlatom.

„Svakom radošću i mirom u veri“. – Rimljanima 15,8-14:

„Kažem, naime, da je Hristos poslužio obrezanima za istinu Božiju da utvrdi očevima dana obećanja, a mnogobošci slave Boga zbog njegovog milosrđa, kao što je napisano: 'Zato ću te ispovedati među mnogobošcima i pevaću imenu tvome'. I opet govori: 'Veselite se, mnogobošci, s njegovim narodom'. I opet: 'Hvalite Gospoda svi mnogobošci, i neka ga slave svi narodi'. I Isaija opet govori: 'Doći će izdanak iz korena Jesejeva, i onaj koji ustaje da vlada nad mnogobošcima, u njega će se mnogobošci uzdati'. A Bog naše nade neka vas ispuni svakom radošću i mirom u veri, da imate izobilnu nadu silom Duha Svetoga. A ja sam, braćo moja, i sam uveren za vas, da ste i sami puni dobrote, ispunjeni svakim znanjem, kadri i jedan drugoga umudriti.“

„Sluga obrezanja“ (Rimlj. 15,8 – KJV i Karadžić). – Isus Hristos je bio Sluga obrezanja. Zapamtimo to. Da li da iz toga zaključimo kako On spasava samo Jevreje? Nipošto. Ono što iz ovoga treba da naučimo jeste **„da spasenje dolazi od Judeja“** (Jovan 4,22). Isus Hristos, naš Gospod, **„bio je, imajući u vidu telo, načinjen od semena Davidovog“** (Rimlj. 1,3 – eng. prev). On je **„koren Jesejev koji će biti zastava narodima, (i za Njega će se) raspitivati narodi“** (Isaija 11,10; vidi i Rimlj. 15,12). Mnogobošci koji traže spasenje naći će ga u Izrailju. Niko ga ne može naći na drugom mestu.

„Izrailjsko društvo“. – Pišući braći u Efesu, Pavle misli na vreme pre njihovog obraćenja, kada kaže: **„Vi, po telesnom poreklu mnogobošci“**, i podseća ih da su **„u ono vreme bili bez Hrista, otuđeni od izrailjskog društva, bez udela u obećanim zavetima, nemajući nade, i bez Boga u svetlu.“** (Efes. 2,11)

Dakle, izvan Izrailja nema nade za čovečanstvo. Oni koji su **„otuđeni od izrailjskog društva“**, zapravo jesu oni koji su **„bez Hrista“** i **„bez Boga u svetlu“**. Dovedeni Bogu, mi nismo više **„tuđinci i došljaci, nego ...sugrađani svetih i domaći Božiji“** (Efes 2,19). Prema tome, dve smo stvari vrlo dobro i jasno naučili, a to su:

- 1) Niko nije spasen ako nije od doma Izrailjevog;
- 2) Niko ne pripada domu Izrailjevom ako nije u Isusu Hristu.

Potvrđena obećana. – *„Kažem, naime, da je Hristos poslužio obrezanima za istinu Božiju da utvrdi očevima dana obećanja“* (stih 8). To pokazuje da su sva obećanja očevima, data u Hristu. *„Jer koliko je obećanja Božijeh, u njemu su da, i u njemu amin“* (2. Kor. 1,20). *„Obećanja su rečena Avraamu i njegovom potomstvu. Ne kaže: 'i potomcima', kao mnogima, nego kao jednom: 'i tvom potomku', koji je Hristos“* (Gal. 3,16). Prema tome, nikada, ni jedno obećanje nije dato očevima, a da njegovo ostvarenje nije bilo kroz Hrista, to jest, kroz pravednost do koje se dolazi preko Njega.

Hristos nije podeljen. – Isus Hristos je nazvan Slugom neobrezanja. Pretpostavimo da su se obećanja očevima odnosila samo na prirodne potomke Avrama, Isaka i Jakova; u tom slučaju, morali bismo da priznamo da se mogu spasti samo njihova deca po telu, dakle samo oni koji su obrezani; ili u najmanju ruku, bili bismo navedeni na zaključak da Hristos čini nešto za njih, što ne čini za preostalo čovečanstvo.

Ali, Hristos nije podeljen. – Sve što čini za jednog čoveka, On čini i za drugoga. Sve što za bilo koga čini, čini to preko Svog krsta; a On je razapet samo jednom. *„Jer Bog je tako zavoleo svet da je svog jedinorodnog Sina dao, da svaki – ko veruje u njega – ne propadne, nego da ima večni život.“* (Jovan 3,16)

Prema tome, ako je Hristos Sluga obrezanja, da potvrdi obećanja dana očevima, onda je očigledno da ta obećanja uključuju celo čovečanstvo.

„Jer nema razlike između Judejina i Grka; jedan isti Gospod je nad svima, bogat za sve koji ga prizivaju“ (Rimlj. 10,12).

„Ili Bog pripada samo Judejima, a ne i mnogobošcima? Da, i mnogobošcima, pošto je samo jedan Bog koji će obrezanoga opravdati po veri a neobrezanoga verom. Da li mi, prema tome, ukidamo zakon verom? Daleko od toga, nego pre podržavamo zakon.“ (Rimlj. 3,29.30)

Davidov šator. – U vreme kad su apostoli i starešine bili okupljeni u Jerusalimu, Petar je izložio svoje iskustvo, ispričavši kako ga je Gospod upotrebio da neznabošcima odnese Jevandelje. On kaže: *„I Bog, koji poznaje srca, posvedočio je za njih, kad im je dao Duha Svetoga kao i nama, i nije postavio nikakve razlike između nas i njih, već je očistio njihova srca verom“* (Dela 15, 8.9). Jakov je dodao:

„Simeon kaza kako se Bog najpre pobrinuo da između mnogobožaca uzme narod za svoje ime. I s ovim se slažu proročke reči, kao što je napisano: 'Vratiću se potom i ponovo ću sazidati Davidov dom koji je pao, opet ću sazidati što je u njemu srušeno, i nanovo ću ga podići, da bi i ostali ljudi mogli da traže Gospoda, i svi narodi na koje je prizvano ime moje, govori Gospod koji tvori ovo – poznato od večnosti.'“ (Dela 15, 14-18)

To znači da je Davidov dom mogao biti obnovljen jedino propovedanjem Jevandelja neznabošcima, koji će upotpuniti narod Božji. To je, ujedno, bila Božja namera od početka, kao što i prorok potvrđuje, da će *„njegovim imenom dobiti oproštaj grehova svako ko veruje u njega.“* (Dela 10,43)

Blagoslov Avramov. – Ponovo čitamo kako nas je *„Hristos... iskupio od kletve zakona time što je on postao kletva za nas... da Avramov blagoslov dođe na mnogobošce u Hristu Isusu, da mi posredstvom vere primimo obećanog Duha“* (Gal. 3,13.14). Kletva kojom je On „učinjen“¹ nas radi bio je krst, kao što kažu reči koje su ispuštene u upravo citiranom tekstu.

¹ kako stoji u engleskom prevodu: *„Hristos nas je iskupio od kletve zakonske, tako što je bio učinjen kletvom nas radi...“*. Inače, kako Vagoner tvrdi u sledećoj rečenici, u ovom stihu su ispuštene reči koje u originalu ukazuju na to da je kletva kojom je Hristos učinjen, zapravo krst koji je On nosio i na kojem je razapet – *prim. prev.*

Čitamo da su obećanja data očevima bila osigurana samo Hristovim krstom. Hristos je okusio smrt za svakog čoveka – Jevr. 2,9. On je morao „**da se podigne... da svaki – ko veruje – ima u njemu život večni**“ (Jovan 3,14.15). Dakle, obećanja data očevima, bila su, jednostavno, obećanja Jevanđelja, koja pripadaju „**svakom stvorenju**“ (Marko 16,15). Krstom je Hristos potvrdio obećanja koje je još očevima bio objavio, da i „**mnogobošci slave Boga zbog njegovog milosrđa.**“ (stih 9)

Jedno stado i jedan Pastir. – U desetom poglavlju Jevanđelja po Jovanu, nalazimo neke od najdivnijih, najnežnijih reči koje veoma ohrabruju, a koje je izgovorio Isus Hristos. On je dobar Pastir. On predstavlja vrata kroz koja ovce ulaze u tor. On daje Svoj život da ih spase i kaže: „**Imam i druge ovce, koje nisu iz ovoga tora; i njih treba da dovedem, pa će slušati moj glas i biće jedno stado, jedan pastir**“ (Jovan 10,16). Zato, kad Njegov posao bude bio završen, postojaće jedno stado, a On će biti Pastir. Hajde da vidimo ko će činiti stado.

Izgubljene ovce. – U petnaestom poglavlju Jevanđelja po Luci, koje je pravi raskošni buket ilustracija Spasiteljeve ljubavi i milosrđa, Hristos predstavlja Svoj posao pomoću slike pastira koji ide da traži svoje izgubljene ovce. Ko su, dakle, te ovce koje on traži? On sam daje odgovor: „**Ja sam poslan samo izgubljenim ovcama doma Izrailjeva**“ (Mat. 15,24). To je nedvosmisleno. Prema tome, jasno je da su sve ovce koje On nađe i dovede nazad u stado, deo Izrailja. Isto tako je očito da je „jedno stado“ o kojem je reč, stado Izrailjevo. Neće biti drugog stada, jer je rečeno da će biti samo „jedno stado“, kojem će Pastir biti On. Danas, kao i u staro vreme, možemo da se molimo: „**Pastire Izrailjev, čuj! koji vodiš sinove Josifove kao ovce, koji sjediš na heruvimima, javi se.**“ (Psalam 80,1)

Odlike ovaca. – Oni koji slede Hrista, Njegove su ovce. Međutim, On ima i „druge ovce“. Ima mnogo onih koji Ga trenutno ne slede, a koji su Njegove ovce. Oni su izgubljeni i lutaju, a On ih traži. Šta određuje ko je Njegova ovca? Evo šta On kaže: „**ovce slušaju njegov glas**“ (Jovan 10,3). „**Imam i druge ovce, koje nisu iz ovoga tora; i njih treba da dovedem, pa će slušati moj glas i biće jedno stado, jedan pastir**“ (Jovan 10,16). „**Ali vi ne verujete, zato što ne pripadate mojim ovcama. Moje ovce slušaju moj glas, i ja ih poznajem, te idu za mnom**“ (Jovan 10,26.27). Kad On progovori, Njegove ovce čuju Njegov glas i dolaze k Njemu. Gospodnja reč je test koji dokazuje ko je Njegova ovca. Svako, dakle, ko čuje i poslušava reč Gospodnju, taj pripada Izrailjevoj porodici; oni, pak, koji odbacuju ili zanemaruju tu reč, izgubljeni su za večnost. „**Ako ste pak vi Hristovi, onda ste Avraamovo potomstvo, naslednici po obećanju.**“ (Gal. 3,29)

„**Jedna vera**“. – Sada možemo da zastanemo, da bismo videli kako je ono što je apostol napisao u četrnaestom poglavlju povezano sa onim što je rekao (u petnaestom) o Hristu kao Slugi obrezanja, da potvrdi obećanja data očevima, kako bi i neznabošci mogli da proslave Gospoda.

„**Prihvatajte slaboga u veri, da se ne bi kolebao u svojim mislima**“ (Rimlj. 14,1). Zapazite sledeće: oni koji treba da budu primljeni „**kao što je i Hristos primio nas na slavu Božiju**“ (Rimlj. 15,7), jesu oni koji imaju veru. Ali, ima samo „jedna vera“ i samo „jedan Gospod“ (Efes. 4,5), i vera dolazi od slušanja reči Božje – Rimljanima 10,17.

Kako ima samo jedno stado, i samo jedan Pastir – Hristos, koji nije podeljen, sledi da podele ne može biti ni u stadu. Sporovi koji dolaze usled ljudskih ideja i ljudskog mudrovanja, moraju se ostaviti po strani. Jedino je Božja reč putokaz koji se mora slediti. Ona ne daje mesta svađi, jer govori uvek samo jedno, i uvek isto. Pravilo glasi: „**Odbacite, dakle, svaku zloću i svaku prevaru, i licemerstva, i zavisti, i sva klevetanja, kao novorođena deca treba da želite duhovno, pravo mleko (reči – eng. prev), da njim uzrastete za spasenje, ako ste 'okusili da je Gospod dobar'.**“ (1. Petr. 2,1-3)

Vera, nada, radost i mir. – „**A Bog naše nade neka vas ispuni svakom radošću i mirom u veri, da imate izobilnu nadu silom Duha Svetoga**“ (stih 13). Ovde imamo veru i nadu, radost i mir, i to mora da je Sila Svetog Duha. Ovo povezuje aktuelno uputstvo sa onim iz

četrnaestog poglavlja, gde nam je rečeno da se „**carstvo Božije... ne sastoji u jelu i piću, nego u pravednosti, i miru, i radosti u Duhu Svetome.**“ (Rimlj. 14,17)

Pavlov uspeh u širenju Jevanđelja. – Rimljanima 15,15-33:

„A delimično sam vam malo odlučnije pisao, želeći da vas podsetim po blagodati koju mi je Bog dao, da budem služitelj Hrista Isusa za mnogobošce, koji vrši svetu službu evanđelja Božijeg, da mnogobošci kao prinos budu ugodni, osvećeni Duhom Svetim. Mogu, dakle, da se hvalim u Hristu Isusu za sve što sam učinio služeći Bogu; jer se neću usuditi da kažem nešto što Hristos nije učinio preko mene, da bi mnogobošce doveo do poslušnosti, rečju ili delom, silom čudnih znakova i čuda, silom Duha Svetoga, tako da sam od Jerusalima pa naokolo sve do Ilirika ispunio evanđeljem o Hristu. Ali sam pri tom smatrao za čast da ne objavljujem evanđelje onde gde je Hristos već poznat, da ne bih zidao na tuđem temelju, nego kako je napisano: 'Videće ga oni kojima o njemu nije ništa javljeno, i razumeće oni koji nisu čuli'. Toga radi bio sam mnogo puta sprečen da dođem k vama. A sad, nemajući više polja rada u ovim krajevima, a od mnogo godina žudim da dođem k vama, kad pođem u Španiju; nadam se, naime, da ću vas na prolasku videti i da ćete me vi otpratiti onamo kad se najpre vas donekle nasitim. Sada pak služeći svetima idem u Jerusalim. Jer Makedonija i Ahaja odlučiše da skupe neku zajedničku pomoć za siromahe među svetima u Jerusalimu. Oni su to odlučili, a i dužni su im. Jer, kad su mnogobošci postali učesnici u njihovim duhovnim dobrima, dužni su da im posluže i u njihovim telesnim potrebama. Kad, dakle, svršim ovo i potvrdim im ovaj plod, poći ću preko vas u Španiju. A znam da ću dolazeći k vama doći s punim blagoslovom Hristovim. Molim vas uz to, braćo, u Gospodu našem Isusu Hristu i u ljubavi Duha – da se borite sa mnom moleći se Bogu za mene, da se izbavim od nepokornih u Judeji i da moja služba za Jerusalim bude po volji svetima, te da vam po Božijoj volji s radošću dođem i odmorim se s vama zajedno. A Bog mira neka je sa svima vama. Amin.“

Jevanđelje obrezanja. – Kada je Isus trebalo da napusti ovaj svet, rekao je Svojim učenicima da najpre treba da prime silu Svetog Duha, a tek potom, kako je kazao: „**bićete moji svedoci kako u Jerusalimu tako i po svoj Judeji, i Samariji, i sve do kraja zemlje.**“ (Dela 1,8)

16. Poglavlje

Lični pozdravi

Dve trećine poslednjeg poglavlja Rimljanima poslanice sastoji se od pozdrava:

„Pozdravite Prisku i Akilu, moje saradnike u Hristu Isusu.“ „(pozdravite) i crkvu u njihovom domu.“

„Pozdravite Mariju, koja je mnogo truda uložila za vas“.

„Pozdravite Andronika i Junija, moje rođake i moje drugove u sužanjstvu, koji su znameniti među apostolima, koji su i pre mene bili u Hristu. Pozdravite moga u Gospodu voljenoga Ampliata. Pozdravite Urbana, našeg saradnika u Hristu, i mog dragog Stahija.“

„Pozdravite Trifenu i Trifosu, koje se trude u Gospodu.“

„Pozdravite Filologa i Juliju, Nireja i njegovu sestru, i Olimpa, i sve svete koji su sa njima.“ (Rimljanima 16,3-15)

Lista se nastavlja i dalje, uključujući podjednako muškarce i žene. Neka čitalac koji se susreće sa ovim spiskom blagoslovenih, ne misli da je reč samo o Pavlovom širokogrudom i srdačnom saosećanju; zapravo, radi se o ispoljavanju naročite brige koju sveti Duh ima za svakog pojedinog člana koji je u domu vernih, i poznaje ih po imenu, tako da je nepotrebno svako pitanje o razlogu ovakvog pisanja i pojedinačnog pominjanja.

Značajan propust. – Jedna je stvar, međutim, vrlo indikativna. Naime, među pozdravljenima se ne pominje Petar, za kojeg se tvrdi da je bio izabran kao „*prvi episkop u Rimu*“. Ponekad mnogo više možemo da naučimo iz onoga što Biblija ne govori, nego iz onoga što kaže. Ono što se ne pominje na ovom mestu, može nas naučiti nečemu u vezi sa rimskim episkopom. Naime, Petar uopšte nije bio u Rimu kada je Pavle ovo pisao, i da, ako je ikada bio u Rimu, onda je to bilo nakon što je Poslanica Rimljanima napisana i dugo vremena pošto je crkva bila organizovana i pošto se razvila.

Sigurno je da u pojedinačnom pozdravljanju članova crkve, Pavle nikako ne bi propustio ime najistaknutije osobe među njima, čije je gostoprimstvo jednom uživao, tokom petnaest dana boravka u Jerusalimu. Razume se, ima mnoštvo veoma pouzdanih dokaza da ni Hristova crkva kao celina, ni crkva u Rimu, nisu bile sazdate na Petru; međutim, i kad ne bi bilo drugih, ovaj dokaz iz šesnaestog poglavlja Rimljanima bio bi sasvim dovoljan da razreši spor.

Kao zaključak. – Rimljanima 16,24-27:

„Blagodat Gospoda našega Isusa Hrista sa svima vama! A onome koji može da vas utvrdi po mom evanđelju i propovedi o Isusu Hristu, po otkrivenju tajne o kojoj se vekovima nije govorilo, a sad se javila i kroz proročka Pisma, obznanjena svima narodima po zapovesti večnoga Boga – da bi se pokorili veri, jedinom mudrom Bogu, posredstvom Isusa Hrista, njemu slava u sve vekove! Amin.“

Kakav veličanstven zaključak! On seže od večnosti do večnosti. Jevanđelje Božje je nešto što obuhvata vekove. Ono je od iskona bilo čuvano kao tajna skrivena u Božjem umu. Hristos je bio „*unapred određen, pre postanja sveta*“ (1. Petr. 1,19.20 – eng. prev). Međutim, sada se tajna „*javila*“, ne samo kroz propovedanje apostola, nego „*po zapovesti večnoga Boga*“ „*i kroz proročka Pisma*“ „*obznanjena svima narodima... da bi se pokorili veri*“ (Rimlj. 16, 26.27)

Jevandeoski plan zasnovan je u Božjem umu, u prošlosti koja se meri večnošću. Patrijarsi, proroci i apostoli radili su složno, objavljujući ga; a „**u budućim vekovima**“ on će biti pesma i nauka otkupljenih „**od svake narodnosti i plemena i naroda i jezika**“, koji će se sjediniti sa Avramom, Isakom i Jakovom u carstvu Božjem, kličući „**Onome koji nas ljubi i koji nas svojom krvlju izbavi od naših grehova, i učini nas carstvom, sveštenicima Bogu i Ocu svome, njemu slava i vlast u sve vekove, amin.**“ (Otkr. 1,5.6)